

ГАРЧИГ

ОРШИЛ.....	2
НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
ХОЁР. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	9
ГУРАВ. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	70
ДӨРӨВ. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	77
ТАВ. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР	85
ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	85
ЗУРГАА. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	85
ДОЛОО. ОСОЛ, ЭРСДЛИЙН МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	86
НАЙМ. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	104
ЕС. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ.....	122
АРАВ. ТУХАЙ ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	139
АРВАННЭГ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН	148
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН.....	148
СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	148
АРВАНХОЁР. ЗАСАГ ДАРГЫН ШААРДЛАГААР ХИЙСЭН АЖИЛ.....	149
АРВАНГУРАВ. ТЭРБУМ МОДНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.	156
ТЭРБУМ МОД ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР.....	160
ДҮГНЭЛТ	161
ХАВСРАЛТ МАТЕРИАЛЫН ЖАГСААЛТ	162

ОРШИЛ

“Болд төмөр Ерөө гол” (БТЕГ)ХХК нь Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутагт Төмрийн хүдрийг ил аргаар олборлох төсөл хэрэгжүүлж байна. Тус компани Монгол Улсын холбогдох хуулийн дагуу байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ (БОНБНҮ)-г төслийн бүхий л үе шатанд мэргэжлийн байгууллагаар дэс дараатай хийлгэж, түүний зөвлөмж, заалтын хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

“Болд төмөр Ерөө гол” ХХК нь байгаль орчин, нийгэм, эдийн засгийн хэрэгцээ шаардлагын тэнцвэрийг олох зарчмаар тогтвортой хөгжлийг дэмжих үүрэг хүлээсэн билээ. Байгаль орчны талаархи үйл ажиллагааг цаг үргэлж сайжруулж байхын тулд дараах үүрэг хүлээж, хэрэгжилтийг ханган ажилладаг. Үүнд:

- Байгаль орчны бохирдлоос сэргийлэх, байгалийн нөөц баялгийг зүй зохистой ашиглах зорилгоор байгаль орчинд учирах нөлөөллийг тодорхойлж, бодитоор үнэлж, бохирдлыг бууруулж, арилгах арга хэмжээ авах;
- Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомж, бусад холбогдох дүрэм, журмыг сахин биелүүлэх;
- Ашигт малтмалын хайгуул хийх, барилга байгууламж барих, уурхайн олборлолт ба уурхайн хаалт зэрэг үйл ажиллагааны бүхий л үе шатанд байгаль орчны асуудлыг тусган хэрэгжүүлэх;
- Байгаль орчныг хамгаалах талаар хүлээсэн үүргээ биелүүлэх, ажилтнуудад экологийн боловсрол олгох зорилгоор сургалтыг тогтмол зохион байгуулах,
- Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлыг үнэлэх, хянах, хэрэгжилтийг тайлагнах үйл ажиллагааг тогтмол сайжруулах;
- Компанийн ажилтнууд, хувьцаа эзэмшигчид, нутгийн иргэдтэй байгаль орчны асуудлаар нээлттэй, шударга, эргэх холбоо бүхий ажил хэрэгч харилцааг буй болгох;
- Нутгийн ард иргэдийн уламжлал, соёлыг хүндэтгэж хамгаалах;

“БТЕГ” ХХК-ний “Төмрийн хүдрийг хуурай соронзон аргаар баяжуулах Баянгол төслийн 2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ны өдрийн А/618 дугаар журмын дагуу боловсрууллаа.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Төслийн нэр: “Баянгол төмрийн хүдрийн орд”-ыг ил аргаар ашиглах **Баянгол төсөл**

Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Болдтөмөр ерөө гол ” ХХК. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар 9019007019. Регистрийн дугаар 2855119

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг: Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 5-р хороо, Баруун сэлбэ гудамж, “Дорнын говь” ХХК-ийн байр-00, Утас: 330053, 99085784, 99843453

Төслийн байршил: Ерөө сумын төвөөс урд зүгт 30 км, Дархан хотоос зүүн хойш 120 км, Сүхбаатар хотоос зүүн урагш 130 км, Улаанбаатар Сүхбаатар чиглэлийн засмал замаас 75км зайд байрлах ба хамгийн ойр төмөр замын станц болох Дулаанхаанаас 80 км-т оршино. Энэхүү тусгай зөвшөөрөл бүхий ашиглалтын талбай нь Монгол Улсын байр зүйн зургийн М-48-95 хавтгайд байрладаг.

Хүснэгт-1. Тусгай зөвшөөрлийн

мэдээлэл .

Тусгай зөвшөөрөл №	Олгогдсон (Он сар өдөр)	Хугацаа (жил)	Д/д	Х	У
Газарзүйн солбицол М-48-83					
MV-008888 (1405.41 га)	2007-02-13	30	1	107°9'1.32 ^{II}	49°38'26.96 ^{II}
			2	107°0'1.31 ^{II}	49°38'26.96 ^{II}
			3	107°0'1.31 ^{II}	49°39'8.95 ^{II}
			4	107°9'1.32 ^{II}	49°39'8.97 ^{II}
MV-017607 (275.01 га)	2011-11-10	30	1	107°05'29 ^{II}	49°39'30 ^{II}
			2	107°09'00 ^{II}	49°39'30 ^{II}
			3	107°09'00 ^{II}	49°39'8.96 ^{II}
			4	107°05'29 ^{II}	49°39'8.96 ^{II}

Зураг-1. Төслийн байршлын тойм зураг.

***“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан***

Ажиллах хүчний тухай мэдээлэл: Компани нь анх байгуулагдсанаас хойш ажлын байрыг байнга нэмэгдүүлж ирсэн ба цаашид ч нэмэгдүүлэх бодлого барин ажиллаж байна. Баянголын уурхайд Улаанбаатар хот болон 21 аймгуудын харъяалалтай 1100 орчим ажилтан ажиллаж байна. Уурхайн бүсэд үндсэн ажилтнууд 2020 оны байдлаар 985 орчим ажилтан ажиллаж байгаа бөгөөд нийт 5 туслан гүйцэтгэгч компани хамран үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэн ажилладаг.

Төслийн товч танилцуулга: MV-008888 ашиглалтын талбайд 2004-2007, MV-017607 ашиглалтын талбайд 2018 онуудад хайгуулын ажил хийгдэж нийт **хүдэр В** нөөц 89.66сая.тн, **С** нөөц 61.51сая.тн, **В+С** нөөц 151,17 сая.тн, **металл В** нөөц 41.48 сая.тн, **С** нөөц 24.64 сая.тн, **В+С** нөөц 66.12 сая.тн тус тус батлагдсан. Олборлолтын ажил 2008 хойш хийгдэж эхэлсэн.

2019 онд батлагдсан ТЭЗҮ-ийн нэмэлт тодотголоор жилийн хүчин чадал 5000 мян.тн ршхүдэр олборлох ба энэ хүчин чадлаар 12 жил ашиглахаар тусгагдсан байна.

Үйл ажиллагаа эхэлсэн цагаас эхлэн 2008-2025 оны хугацаанд нийт 615га талбайд 1,230,000 ширхэг тарьц суулгацаар мэргэжлийн байгууллагаар ойжуулалтын ажил, 2010-2025 оны хугацаанд уурхайн овоолгуудад техникийн нөхөн сэргээлтийг 34.5га талбайд биологийн нөхөн сэргээлтийг 26.84га талбайд, 2019 оноос эхлэн “Болд Төмөр Ерөө Гол” ХХК - нь дүйцүүлэн хамгааллын ажлыг Ерөө сумын Бугант тосгоны “Толгойт гол”, “Их өлөнт” нэртэй газруудад 43га талбайд техник болон биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг тус тус хийж ажилласан.

2012 онд 3,8 га талбайд 5000-6000 ширхэг 7 төрлийн /Монос, өрөл, интоор, үхрийн нүд, чацаргана, тошлой, бөөрөлзгөнө/ мод бутаар жимсний цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулах мөн уурхайн хотхоны тохижилт цэцэрлэгжүүлэлтэнд мод тарих ажлууд тасралтгүй авч хэрэгжүүлсээр байна.

Цаашид нөхөн сэргээлт, ойжуулалт, хотхоны тохижилт цэцэрлэгжүүлэлтэнд таригдах моддыг баталгаатай тасралтгүй тарьц суулгацаар хангахаар 2012 онд мод үржүүлгийн талбайг уурхайн сууринд 0,5 га-д байгуулан ажилласан бөгөөд ЗГ-ын 2021 оны 11 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 350 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Тэр бум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ”-д үндэслэн МҮГ-ыг 2021 онд тэлж 3 га талбайд хүргэж мэргэжлийн хүнээр удирдуулан ажиллаж байна.

Цаашид биологи, техникийн нөхөн сэргээлт, дүйцүүлэн хамгааллын ажлыг ТЭЗҮ, хаалтын нөхөн сэргээлтийн хөтөлбөрийн дагуу үргэлжлүүлэн шат дараатай хийж гүйцэтгэж ажиллана.

Төсөл хэрэгжилтийн явц: Батлагдсан нөөцийн дагуу Баруун, Зүүн гэсэн 2 ил уурхай, хуурай хүдэр баяжуулах 5-н үйлдвэр ажиллаж байна. Баянголын төмрийн хүдэр олборлох ил уурхай нь олон төрлийн холимог шинж чанартай бөгөөд одоогийн байдлаар өндөр агуулгатай төмрийн хүдрийг гарган авахын тулд одоогоор хуурай соронзон сеператорыг ашиглаж байна.

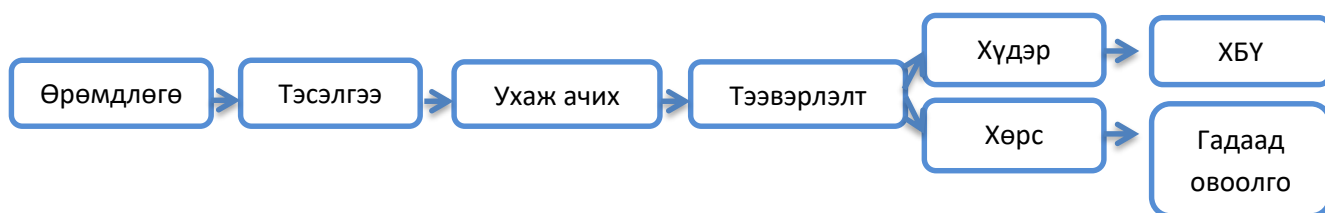
**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Шинээр барих соронзон-флотац хосолсон аргаар баяжуулах үйлдвэрийн байршлыг зүүн биетийн шулуун шугамаас 4.3км зайд, баруун биетийн шулуун шугамаас 6.3км зайд, төмөр замын ачиж буулгах талбайгаас 1.6км зайд баяжуулах үйлдвэрийн эдэлбэр газрын зөвшөөрөлтэй 50.0 га талбайд байгуулахаар төлөвлөсөн.

Төмрийн хүдрийг ангилан ялгах хэсэг нь дараах дамжлагуудаас бүрдэнэ.

- Хүдрийг буталж, боловсруулалтанд бэлдэх
- Соронзон аргаар ялган, ангилах
- Хаягдлыг хадгалах зэрэг болно.

Схем-1. Үйлдвэрийн өдөр тутмын үйл ажиллагааны технологийн дараалал.

Ил уурхайн ажиллах горим: Уурхайн ажиллах горимыг уурхайн хүчин чадал, жилд гүйцэтгэх уулын ажлын хэмжээнээс хамааруулан 3-р сарын 15-аас 12-р сарын 15-ны хооронд, хоногийн 12 цагийн үргэлжлэлтэй 2 ээлжээр ажиллахаар төсөлд тусгасан. Уурхайн жилд ажиллах хоногийг дараах байдлаар үзүүлбэл:

Жилийн нийт хоног 365 хоног

- Үндэсний баяр, ёслолын хоног 9 хоног
- Өвлийн улирлын сул зогсолт 90 хоног
- Засвар үйлчилгээ, бэлтгэл ажил 18 хоног
- Цаг агаарын нөхцөлийг тооцсон хоног 8 хоног
- Уурхайн жилд ажиллах хоног 240 хоног
- Хоногт ажиллах ээлжийн тоо 2 ээлж
- Нэг ээлжийн үргэлжлэх хугацаа 12 цаг тус тус байна.

Ашиглагдаж буй техник технолги:

Уулын үндсэн техник тоног төхөөрөмжүүд.

Дээрх ажлуудыг гүйцэтгэхэд дэлхийд ил уурхайн тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэлээр тэргүүлэх фирмүүдийн техник тоног төхөөрөмжүүдийг сонгон авч байна. Үүнд:

Хүснэгт-2. Баянгол уурхайн хэмжээнд ашиглагдаж буй тоног төхөөрөмжийн жагсаалт

№	Тоног төхөөрөмжийн нэр	Марк	Хүчин чадал	Тоо ширхэг	Үйлдвэрлэгдсэн улс
1	Экскаватор-CAT	3895CL	5.2м3	3	АНУ
2	Экскаватор-KOMATSU	PC 400	2.2м3	1	Япон
3	Экскаватор-KOBELCO	SK 330-7		1	Солонгос
4	Экскаватор-HYUNDAI	LC-500	3.2м3	1	Солонгос

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

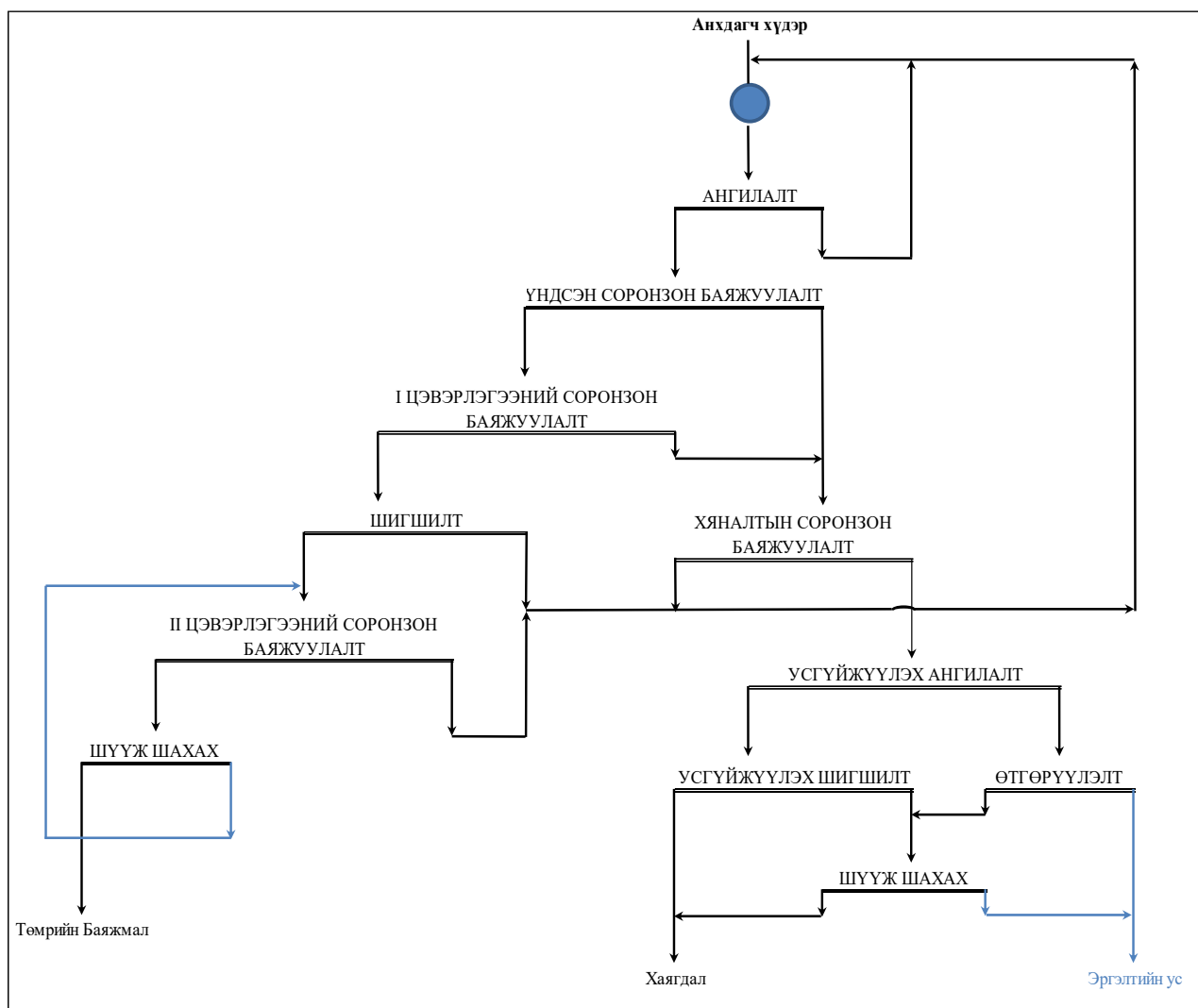
5	Экскаватор-VOLVO	EC700CL	4м3	6	БНХАУ
6	Цахилгаан экскаватор-TZ	WK-12	12м3	2	БНХАУ
7	Цахилгаан экскаватор-KOMATSU	PC -3000	12м3	1	Япон
8	Бульдозер-SHANTUI	SDR-22	6м3	5	БНХАУ
9	Ачигч-LIUGONG	ZL-50C	2.5м3	1	БНХАУ
10	Ачигч- VOLVO	L350	6.2м3	7	БНХАУ
11	Өрмийн машин-ATLAS COPCO	ROC-460PC	98мм	2	БНХАУ
12	Өрмийн машин-ATLAS COPCO	ROC-L-830	200мм	2	БНХАУ
13	Өрмийн машин-ATLAS COPCO	CDM-30	178мм	2	БНХАУ
14	Өрмийн машин-ATLAS COPCO	KQG-150V	110мм	2	БНХАУ
15	Автосамосвал-TEREX	TRX-50	50тн	16	БНХАУ
16	Автосамосвал-TEREX	TRX-100	100тн	9	БНХАУ
17	Автосамосвал-KOMATSU	HD-785-792	100тн	8	Япон
Нийт				69	
18	Баяжуулах үйлдвэр /хуурай/		4,0-6,0 сая	5	

Баяжуулалтын технологи.

Баяжуулах үйлдвэрийн технологийн горим: Агуулахаас ирэх 0-12мм-ийн ширхэглэлтэй 48%-ийн агуулгатай хүдэр нь MQY1836 маркийн бөмбөлөгт тээрэмд - 0.074мм-ийн ширхэглэлийн хэмжээ 40% хүртэл нунтаглагдан FX-660 маркийн ангилагч гидроциклонд ангилагдана. Ангилагчийн халиа СТВ-1245 маркийн анхан шатны болон 1-р цэвэрлэгээний соронзон сепараторуудаар баяжигдаж D3-CTS2425 маркийн цахилгаан соронзон шигшүүрт ялгагдана. Шигшүүрээс гарах төмрийн баяжмал СТВ-1030 маркийн 2-р цэвэрлэгээний соронзон сепаратороор баяжигдан ZPG72 маркийн вакуум шүүлтүүрт шүүгдэж 67.82%-ийн төмрийн агуулгатай баяжмал үйлдвэрлэгдэнэ.

Баяжуулах үйлдвэрийн хүчин чадал: Баяжуулах үйлдвэрийн жилийн хүчин чадал 4.3 сая тонн бөгөөд үйлдвэрийн үндсэн тоног төхөөрөмжийн ашиглалт 85-95%-тай ажиллах үед баяжуулах үйлдвэрийн цагийн хүчин чадал 814.4 тонн байна

Схем-2. Баяжуулах үйлдвэрийн хүдэр баяжуулах технологийн схем

Баянголын төмрийн хүдэр олборлох ил уурхай нь бусад доор дурдсан дагалдах үйлдвэрүүдийг барьж байгуулан ашиглалтанд оруулсан.

- Бетон зуурмагийн үйлдвэр
- Нефть бүтээгдэхүүний агуулах түгээх цэг /штс/

“БТЕГ”ХХК-ний Баянгол уурхай нь үйлдвэрлэлд түшиглэсэн дараах туслах үйлдвэрүүдийг байгуулан ажиллаж байна.

Бетон зуурмагийн үйлдвэр: “Болд төмөр Ерөө гол” ХХК-ний Баянгол уурхайн төмрийн хүдрийн ордын ашиглалтын үйл ажиллагаа өргөжихийг дагаж шинээр үйлдвэр барих, өргөтгөх, засвар үйлчилгээ, үйлдвэрийн шинэчилэл, ажиллагсадын орон байр барих зэрэг бүтээн байгуулалтын ажилд бетон зуурмагийн хэрэгцээ улам нэмэгдэх юм. Иймээс уурхайг түшиглэсэн бетон зуурмагийн үйлдвэр байгуулсан.

Нефть бүтээгдэхүүний агуулах түгээх цэг /штс/: “БТЕГ”ХХК-ий Баянгол уурхай дахь шатахуун түгээх станц нь зөвхөн уурхайн үйл ажиллагаанд зориулагдсан ба уурхайн хүнд машин механизмуудыг дизель түлш болон авто бензинээр тасралтгүй хангах үүрэгтэй ажиллаж байна. Түүний хангалт болон үйлчилгээг Сод монгол,

***“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан***

Петровис, Ник зэрэг байгууллагуудтай байгуулсан хамтарсан гэрээний дагуу ханган ажилладаг. Баянгол уурхайн ШТС-ын нарийвчилсан үнэлгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийж гүйцэтгүүлэн түүнд заагдсан заавар зөвлөмжийн дагууд бид байгаль хамгаалах ажлуудыг авч хэрэгжүүлэн жил бүрийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө тайландаа тусган ажилласаар ирсэн.

ХОЁР. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт-2.1.

Д/Д	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний биелэлт	Ажлын хэмжээ	Төлөвлөгөө (мян.төг)	Гүйцэтгэл (мян.төг)
Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах					
1	Агаарт дэгдэж буй утааны бохирдлын хяналтыг үргэлжлүүлэх	Манай төслийн хувьд агаарын бохирдлыг үүсгэж буй хүчин зүйлс нь нүүрсийг халаалтын зориулалтаар ашигладаг уурын зуух, баяжуулах үйлдвэрээс ялгарах тоос тоосонцорууд, автомашин, хүнд машин механизмын хаягдал утаанаас ялгарах бохирдлууд байна. БОННУ, БОМТ-нд тусгасаны дагуу жилд 2 удаа мэргэжлийн байгууллагаар агаарын шинжилгээ хийлгүүлэх ажлыг 5 болон 9 саруудад зохион байгуулж ажилладаг.	2 удаа /5, 9 сард/	ОХШХ-ийн зардалд тусгасан	ОХШХ-ийн зардалд тусгасан
2	Үйл ажиллагаанд ашиглагдах тээврийн хэрэгсэл болон тээвэр хийх явцад агаар мандалд дэгдсэн бохирдуулагчид зөвшөөрсөн норм хэмжээнээс хэтэрсэн тохиолдолд дүгнэлт хийж шалтгааныг тогтоох, шаардлагатай арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Уул уурхайн салбар хөгжихийн хэрээр тоосжилт ихээр нэмэгдэж хүн амын эрүүл мэнд, байгаль орчинд бодит аюул учруулж байгаа билээ. Ялангуяа манай улсын цаг уурын хуурай нөхцөл байдал тоосжилтын асуудлыг улам хурц болгож байна. Уул уурхайг хариуцлагажуулах асуудал хөндөгддөг ч тоосжилтын эсрэг төгс шийдэл олоогүй л байна. Манай уурхайд хувьд үйл ажиллагаа явуулж буй хугацаандаа тоосжилт үүсгэж буй эх үүсвэрүүдийг тодорхойлж тоосжилт бууруулах чиглэлээр олон арга хэмжээг зохион байгуулж ирсэн.	Тухай бүрт	ҮАЗ	ҮАЗ
3	Тоос үүсэх эх үүсвэрүүдэд таниулах анхааруулах, санамж анхааруулга хуудас байршуулах	Тоос гэдэг нь агаарт удаан хугацаагаар чөлөөтэй хөвмөл байдлаар байх чадвартай, хатуу жижиг хэсгүүд юм. Манай төслийн хувьд баяжуулах үйлдвэрээс ихээхэн хэмжээний тоос үүсч хүний эрүүл мэнд болон байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлдэг. Баяжуулах үйлдвэрийн орчмоос 5-н сарын ОХШХ-ийн хүрээнд нарийн ширхэглэгт тоосонцор (PM2.5) агаарын дээжний шинжилгээний дүнгээс харахад хүлцэх агууламжаас 3.02 дахин их, 9-н сарын нарийн ширхэглэгт тоосонцор (PM10) агаарын дээжний шинжилгээний дүнгээс харахад 1.76 дахин давсан үзүүлэлттэй байна. Иймд бид ажилчдыг тоосжилтоос хамгаалах нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр хангах ажлыг	5ш	250,0	275,0

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

		зохион байгуулж ирсэн. Мөн нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийг хэрэглэж хэвшүүлэх зорилгоор анхааруулах санамжийг 5-н баяжуулах үйлдвэрт байршуулан ажиллалаа.			
Хөрсөн бүрхэвч, газаргын хэлбэрт үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс сэргийлэх, бууруулах, арилгах					
4	Барилга байгууламжийн гадна талбайд ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, орчныг цэвэр байлгах	Амьдрах орчныг сайжруулах ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр бид ДЭЛХИЙН БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ өдрийг уурхайн хэмжээнд бүх нийтээр мод тарих өдөр болгож тэмдэглэн өнгөрүүллээ. Өмнөх онуудад хийгдсэн ногоон байгууламжийн нөхөн тарилт, шинээр баригдсан ажилчдын амрах байр болон ажлын байрны орчинд нийт 12.66га талбайд 8н төрлийн 2350ш мод, 13.4кг ботуулийн үрээр зүлэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж ажилласан байна.	Тухай бүрт	ҮАЗ	ҮАЗ
5	Зам талбай, ашиглалтанд өртөгдөх хэсгүүдийн шимт хөрсийг хуулан авч, тусгайлан овоолго хийж эргүүлэн ашиглах арга замыг тооцоолох	Тухайн жилд уурхайн ахилт болон бусад дэд бүтцийн үйл ажиллагаанд өртөх талбайгаас хуулах шимт хөрсний хэмжээ, байршуулах овоолго, нөхөн сэргээх шаардлагатай талбайнуудад шилжүүлэн зөөвөрлөсөн тухай бүртгэлийг хөтөлж ажиллаж ирсэн. Энэ ажлыг сайжруулах зорилгоор 2024 онд ГХЗ-ийн маягтын журмыг батлан, мөрдүүлэх ажлыг зохион байгуулан ажиллаж байна.	Тухай бүрт	ҮАЗ	ҮАЗ
6	ШТМ-ыг стандартын шаардлага хангасан сав агуулахад хадгалах, асгарч алдагдахаас сэргийлэх, байгаль орчныг бохирдуулахаас хамгаалах, бохирдосон тохиолдолд саармагжуулах, аюулгүй болгох арга хэмжээ авах	Төслийн үйл ажиллагааны хугацаанд бид хөрсөнд ШТМ хаягдахаас урьдчилан сэргийлэх үүднээс олон ажлыг зохион байгуулж ажиллаж ирсэн.	Тухай бүрт	5 000,0	6 593.687
7	Эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллагуудтай хамтарсан мониторингийн судалгааг жил бүр хийж судалгааны материал, мэдээллийн сан үүсгэж хадгалах	Уурхайн үйл ажиллагааны явцад хөрсний үржил шим, физик-химийн шинж чанарыг уурхайлалтад өртсөн болон өртөөгүй газар, овоолго шороо, өөрчлөлтөд өртөж доройтсон газар, нөхөн сэргээлт хийсэн газруудаас хөрсний дээж авч, задлан шинжилгээ (хөрсний ялзмагийн хэмжээ, хөрсний орчин рН, давсжилт, шим тэжээлийн бодисуудын хангамж, химийн үзүүлэлтүүд, хүнд металл, нефтийн бүтээгдэхүүн, бохирдол г.м.)	Төслийн талбайд	ҮАЗ	ҮАЗ

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

		хийх ажлыг мэргэжлийн байгууллагаар жилд 2 удаагийн давтамжтай хийлгүүлж ирсэн. Ялангуяа нөхөн сэргээсэн талбайд ч хөрсний шинжилгээг хийх нь зүйтэй бөгөөд үр дүнг ашиглалтын өмнө болон олборлолтын ажил дууссаны дараагаар явагдсан хөрсний судалгааны дүнтэй харьцуулан өөрчлөлтийг тодорхойлох нь их ач холбогдолтой.			
Гадаргын болон газрын доор усны нөөцөд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах					
8	Уурхайн үйл ажиллагаанаас үүдэх тоосжилт дарах ажилд цэвэр усны нөөцийг ашиглахгүй байх, саарал ус, шүүрлийн усыг тогтмол ашиглах	Уурхайн үйл ажиллагааны сүүлийн 5 жилийн хугацаанд зам талбайн усалгаанд шүүрлийн ус, саарал ус, гадаргын ус, хур борооны усны ашиглалтыг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг тогтмол авч хэрэгжүүлж ирсэн. Сүүлийн 5н жилийн хугацаанд зам талбайн усалгаанд шүүрлийн ус 69%, саарал ус 18%, Гадаргын ус 9%, хур борооны ус 4%-г тус тус авч ашигласан байна.	Зам усалгаанд	ҮАЗ	ҮАЗ
9	Усан сангийн хамгаалалтын бүсэд уст цэгүүдийн цэвэрлэгээг тогтмол давтамжтай зохион байгуулах,	Засгийн газрын 2015 оны 120 дугаар тогтоолоор баталсан “Гол, мөрний урсац бүрэлдэх эхийн бүсэд олгосон тусгай зөвшөөрлийг цуцлах, усны сан бүхий газрын энгийн хамгаалалтын бүсэд олборлолт явуулж эхэлсэн, тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд холбогдох арга хэмжээ авах, нөхөн сэргээлт хийлгэх журам”-ын хэрэгжилт, усны сан бүхий газрын энгийн хамгаалалтын бүсэд олборлолт явуулж эхэлсэн, тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд холбогдох арга хэмжээ авах, нөхөн сэргээх үйл ажиллагааны гэрээний хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд манай уурхай нь Баянголын дагуух их цэвэрлэгээг жил бүр батлагдсан хуваарийн дагуу тогтмол хийж ажиллаж ирсэн.	Хандгайт гол, Баянгол, хяналтын цооногууд	ҮАЗ	ҮАЗ
10	Мониторинг судалгааг тогтмол хийж үр дүнг тайлагнах	Ус бол байгалийн амин чухал нөөц билээ. Иймд бид газрын доорхи усны 7 цооногт гүний усны хэмжилт, Баянголын 3-н цэгт, Хандгайт голын 3-н цэгт нийт 6-н цэгт гадаргын усны хэмжилтийг батлагдсан хуваарийн дагуу хийж гүйцэтгэж байна. Гадаргын усыг 10 хоногт 1 удаа, гүний усны хэмжилтийг 7 хоногт 1 удаа хэмжилтийг хийж ажиллалаа.	Хандгайт гол, Баянгол	ҮАЗ	ҮАЗ
12	Хур борооны усыг хуримтлуулан эргүүлэн ашиглах	НҮБ-ийн хийсэн судалгаагаар дэлхийн дулаарлаас болоод хамгийн их хохирол амсах улсуудын нэгд Монгол орон багтдаг. Энэ нь жил ирэх тусам хуурайшилт нэмэгдэнэ	Уурхайн эдэлбэрт	ҮАЗ	ҮАЗ

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

		гэсэн үг. Иймд бид хур борооны усыг хуримтлуулах зумп үүсгэж, зам талбайн усалгаанд ашиглах ажлыг 2023 оноос хойш авч хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. 2021-2025оны хугацаанд зам талбайн усалгааны 4%-ийг хур борооны ус ашигласан байна. Цаашид бид нэмэгдүүлэх арга хэмжээг тогтмол авч хэрэгжүүлэх болно.			
11	Усан сангийн хамгаалалтын бүсэд хийгдсэн “Баянгол рашаан”-ын эхийн хог хаягдлын түр цэгийн хогийг тусгай хуваарийн дагуу зайлуулах	Баянголын рашаан дээр амрагчид их ирдэг учир батлагдсан хог хаягдлын их цэвэрлэгээний хуваарийн дагуу 7 хоног бүр хийх ажлыг зохион байгуулж нийт 12 удаагийн хог цэвэрлэгээг хийж 580кг хогийг түүж нэгдсэн хогийн цэгт булж устган ажилласан байна. Мөн хөрсний бохирдол үүсгэхээс урьдчилан сэргийлж жорлонг соруулдаг 00 болгон тохижуулах ажлыг зохион байгуулж ажиллалаа.	Рашаан	ҮАЗ	ҮАЗ
13	Хур бороотой үед сайр, жалгуудаар урсах гадаргын усны түр урсацыг саадгүй өнгөрүүлж байхын тулд ус гаргалгааны хоолой, гарцад хог, шороо хуримтлагдахаас сэргийлэх	Хандгайт голын урсгалын дагуу салаа үүсч тогтоол ус бий болсон нь тухайн хэсгийн усны урсгалын горимд сөрөг нөлөө үзүүлж , улмаар лаг шавар хуримтлагдах, эргийн нягтрал суларч, мал амьтан шигдэх аюул үүсэх эрсдэлтэй нөхцөл бүрдүүлсэн. Дээрх нөхцөл байдлыг арилгах, урсгалын горимыг хэвийн болгох зорилгоор голын салаа, тогтоол ус үүссэн хэсэгт шороон дүүргэлт хийж, усны урсгалыг үндсэн гольдирлын дагуу чиглүүлэн хэвийн байдалд оруулсан.	Уст цэгүүд	ҮАЗ	ҮАЗ
14	Цооногын хэмжилтийг тогтмол хийж гүйцэтгэх	Тус ажлын хүрээнд усны тухай хуулийн 22-р зүйлд тусгагдсаны дагуу усны нөөц хомсдох бохирдохоос сэргийлж уурхайн унд ахуйн усанд ашиглагдаж буй гүний худгуудын хэмжилт судалгааны ажлыг дээрх 7цэгт хуваарьт өдрүүдэд гүний усны түвшин хэмжигч /level/ метр багаж ашиглан гүний хэмжилтийг тогтмол хийж гүйцэтгэн ажиллаж байна.	Хяналтын цооногууд	ҮАЗ	ҮАЗ
15	Тоолуурын ажиллагаанд хяналт тавих бүртгэл хөтлөх, баталгаажуулах	Үйл ажиллагааны туршид бид Байгль орчин, ногоон хөгжлийн яамны сайдын 2013 оны 0: дугаар сарын 16-ны өдрийн А-156 журмын хэрэгжилтэнд тогтмол хяналт тавьж ажилладаг. Тайлант онд БУЦБ-ын тоолуур (заалтын хязгаар тулсан), зүүний шопын болон дэнжийн Ф25 тоолуур (эвдэрсэн) шалтгаанаар шинээр захиалж сольж тавих ажлыг зохион байгууллаа.	Ашиглалтын худгууд	ҮАЗ	ҮАЗ
Ашиглалтын талбайн					

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

16	Усан сангийн хамгаалалтын бүсэд таригдсан модны арчилгаа тордолгоо хийх, амьдралт тооцож нөхөн тарилт хийх	2023 онд баянгол голын дагуу, 2024 онд хуучин тээврийн замыг бургасжуулах ажлуудыг хийж, орон нутагт актаар хүлээлгэн өгч ажиллаж байсан. Тус талбайнуудын нөхөн тарилтын ажлуудыг хийж ажиллалаа.	Ашиглалтын давхцалтай талбайд	ҮАЗ	ҮАЗ
17	Ургамлан бүрхэвчийг хамгаалах үүднээс олон салаа зам гаргахгүй байх, маршрутын бус замаар явж буй техникүүдэд хяналт тавих	Бид үйл ажиллагаа эхэлсэн цагаасаа олон салаа зам гаргах, хөрс, ургамлын бүрхэвчинд сөрөг нөлөө үзүүлэхээс сэргийлж нэгдсэн замын маршрутыг батлан мөрдүүлэх ажлыг зохион байгуулж, тасралтгүй хяналт тавьж ажиллаж ирсэн. 2025 онд шинээр үүссэн болон хуучин маршрутын бус салаа замыг хаах ажлыг зохион байгуулав.	Уурхайн эдэлбэр газарт	ҮАЗ	ҮАЗ
18	Төслийн талбай, түүний ойр орчим ургадаг ховор, нэн ховор ургамлын үрийг түүх, үрийн фонд бий болгох, үндэс, иш, нахиа найлзуураар ургуулах боломжийг судлах,	Төслийн талбайд ховор болон ашигт ургамлын тарималжуулалтын ажлыг 2022 оноос хойш үе шаттайгаар зохион байгуулж ирсэн. • 2022 онд “Эгэл бавран” (<i>Hypericum ascyron</i> L.)-г бортогонд тарих туршилтыг зохион байгуулсан. • 2023 онд нийт 11 зүйл ургамлыг (үүнээс 4 нь ховор, 7 нь элбэг статустай) үрээр тарих ажлыг гүйцэтгэж, мөн эгэл баврангийн үрслэгийг зориудаар бохирдсон хөрсөнд тарих туршилтыг хийж, нөхөн ургах чадвар болон хөрсний бохирдолд тэсвэртэй байдлыг судалсан. • 2024 онд зориудаар бохирдсон хөрсөнд тарьсан эгэл бавран сэргэн ургалтын судалгааг хийсэн. • 2025 онд төслийн талбайд бүртгэгдсэн ховор ургамлын координатыг шинэчлэн авч, уурхайн бүсэд ургамлын цэцэглэх үе шат болон үр бүрэн боловсрох хугацаанд тогтоосон. 2025 оны ургамлын ажиглалтаар тухайн жилд цаг уурын нөхцөл (хэт халалт, хуурайшилт, хур тунадасны дутагдал)-ын улмаас ихэнх ургамлын үрлэлт муу байсан учраас тухайн жилд үрийн фонд бүрдүүлэх боломжгүй байсан.	Уурхайн эдэлбэр газарт	ҮАЗ	ҮАЗ
19	Эгэл бавран ургамлын судалгааг үргэлжлүүлэн бохирдсон хөрсөнд тарьж турших	2023 онд зориудаар бохирдуулсан хөрсөн тарьсан эгэл баврангаас 2024 онд хөрснөөс нефтийн бүтээгдэхүүн шинжилгээ хийхэд бохирдолгүй гарсан. Иймд 2025 онд	Уурхайн эдэлбэрт	ҮАЗ	ҮАЗ

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

		уурхайн ШТМ-иар бохирдсон хөрсөнд тарих ажлыг зохион байгуулсан. ШТМ-иар бохирдсон хөрсийг саармагжуулах талбайд хадгалсан хөрсийг 30-40 см зузаантай тарааж, өмнөх судалгааны талбайгаас болон ашиглалтанд өртөгдсөн талбайгаас эгэл бавранг хөрстэй нь шилжүүлэн суулгасан. Туршилтийн талбайг бэлтгэхдээ хүлэмжний төмөр замыг ашиглан нар бууруулагч хар тороор хучиж бэлтгэсэн. 2025.07.25нд 30ш эгэл бавран ургамлыг суулгаснаас хойш үндэсээрээ сэжмлэн шинээр эгэл бавран ургамал нь 14 хоногт 3ш, 1 сарын хугацаанд 7 ш шинээр ургасан байна.			
Амьтны аймагт нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний чиглэлээр					
20	Амьтны мониторинг судалгааг үргэлжлүүлэн хийх	Монгол улсын “амьтан хамгаалах тухай” хуулийн 6.1.7, 6.1.8, 6.1.9, 6.1.11 дэх заалтууд-д заасны дагуу уурхайн бүсэд амьдарч буй зэрлэг ан амьтан, жигүүртэн шувууд, мэрэгч, ойн амьтдын амьдрах орчныг тодорхойлох, тэдгээрийн зам, жим, мөр, зэргийг ажиглан судалгаа шинжилгээ хийж байна. Судалгааг тодорхой цэгүүдэд автомат камер / маараа/ байршуулж тухайн бүс нутгийн амьтдын тандалт, давтамж төрөл зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тогтоох аргаар гүйцэтгэсэн. 2021-2025 онд хийсэн камерийн ажиглалтын үр дүнгээр уурхайн бүс нутагт дараах хөхтөн амьтад бүртгэгдсэн байна.	Уурхайн эдэлбэрт	ҮАЗ	ҮАЗ
21	Амьтан хамгаалах биотехникийн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх	Амьтдын амьдрах болон идэш тэжээлийн нөхцөлийг сайжруулах зорилгоор өвөл, хавар идэш тэжээл хомсдсон үед тогтсон цэгүүдэд өвс, хоолны хаягдал болон ногооны хальс зэргийг байршуулан ажилладаг. Мөн амьтны мониторингийн цэгүүдэд хужир мараа, боодол ногоон өвс, хөв цөөрөм байгуулах зэрэг биотехникийн арга хэмжээг хуваарийн дагуу авч хэрэгжүүлж байна		ҮАЗ	ҮАЗ
22	Уурхайн нөлөөллийн бүсэд оршиж буй амьтад ундаалах хөв цөөрөм нэмэгдүүлэх	Баянгол уурхайн нөлөөллийн бүсэд зэрлэг амьтдын ундаалах нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор хөв цөөрөм байгуулж, усны тогтвортой эх үүсвэрийг бүрдүүлсэн. Цөөрөм нь байгалийн усан урсац, хур тунадасны усаар тэжээгдэхээс гадна хуурайшлын үед усны машинаар ус нэмж дүүргэх боломжтойгоор зохион байгуулагдсан.		ҮАЗ	ҮАЗ
23	Амьтан хамгаалах тэмдэг тэмдэглэгээний бүрэн бүтэн	Баянгол уурхайн нөлөөллийн бүсэд амьдарч буй зэрлэг амьтдын уурхайн үйл ажиллагаа, зам тээврийн осолд өртөх		ҮАЗ	ҮАЗ

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

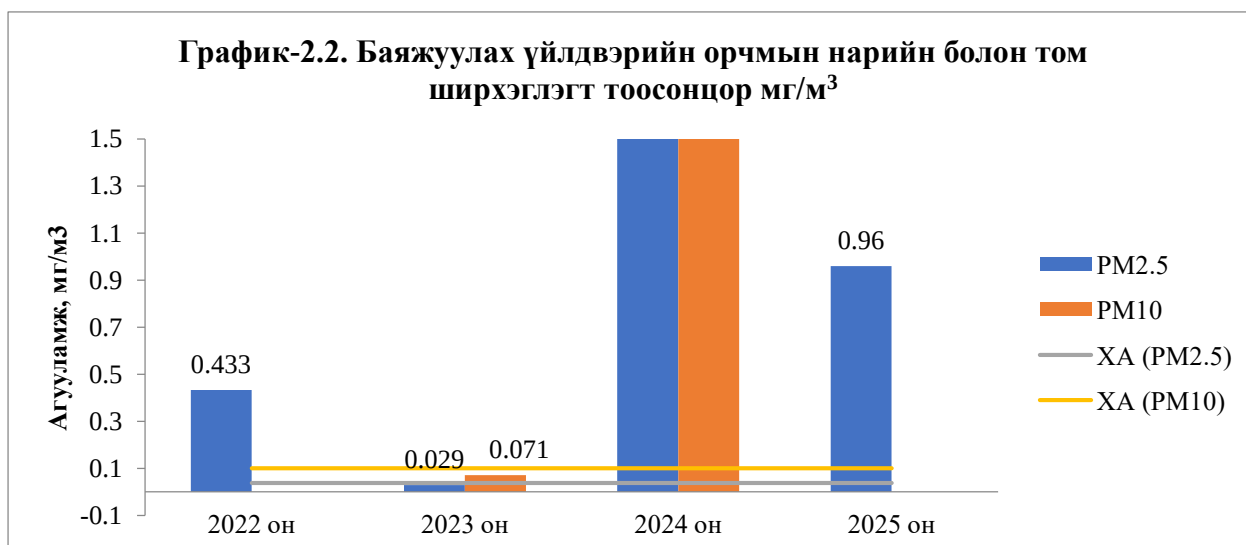
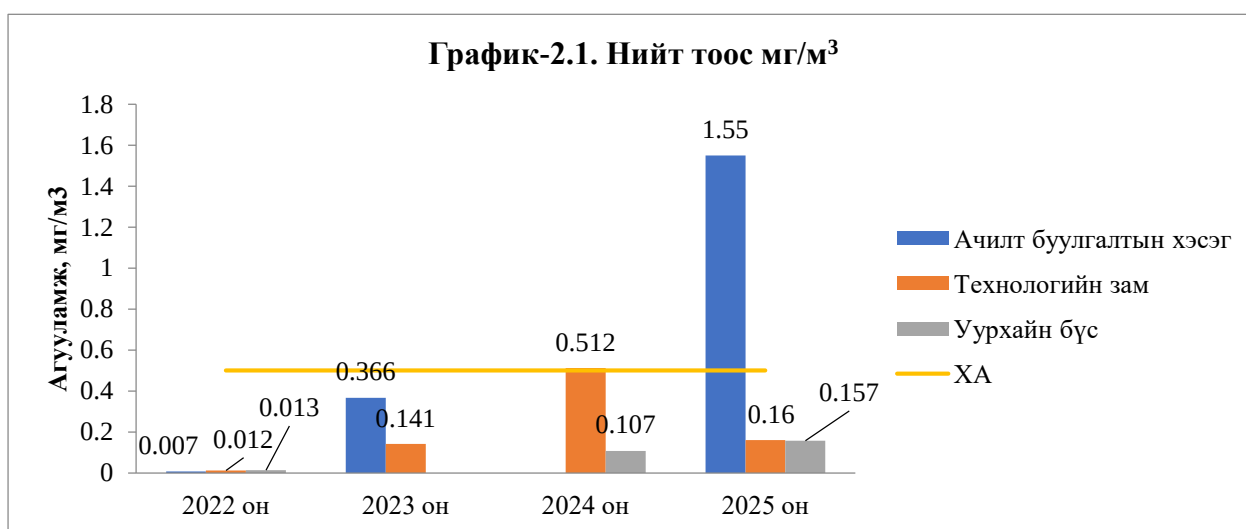
	байдлын хяналт тавьж ажиллах шаардлагтай цэгүүдэд нэмж байршуулах	эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх үүднээс камерын бичлэгт өртөж буй цэгүүд болон тээврийн жолооч нарын амьтадтай ихээр таарч буй цэгүүдэд хамгаалах тэмдэг тэмдэглэгээ шинэчлэн засаж байршуулав.			
24	Нөлөөллийн бүсэд оршиж буй зэрлэг амьтадын төрөл зүйл, тоо толгойг мэргэжлийн байгууллагаар гаргуулах	• 2015 онд Азиан Экологи Ресурс ХХК-аар “Амьтны аймгийн зүйлийн бүрдэл, байршилт, амьдрах орчны төлөв байдал, уурхайн нөлөөлөл, амьтны аймгийн хамгаалал”-ын судалгааг хийсэн. • 2021 онд Монголын шавж судлалын нийгэмлэг ТББ-иар “Баян гол уурхайн нөхөн сэргээсэн талбайн болон байгалийн шавж”-ны судалгааг хийсэн. • 2025 онд “Дойтонбулаг” ХХК-тай гэрээ байгуулан Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний судалгаа болон уурхайн нөлөөллийн бүсэд оршиж буй амьтдын судалгааг хийж боловсруулалтын үед ажиллаж байна.	Уурхайн эдэлбэрт 1 удаа	5 000,0	
Нийт				10 250,0	

СӨРӨГ НӨЛӨӨЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАНГИЙН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН

Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах:

1. Агаарт дэгдэж буй утааны бохирдлын хяналтыг үргэлжлүүлэх

Манай төслийн хувьд агаарын бохирдлыг үүсгэж буй хүчин зүйлс нь нүүрсийг халаалтын зориулалтаар ашигладаг уурын зуух, баяжуулах үйлдвэрээс ялгарах тоос тоосонцорууд, автомашин, хүнд машин механизмын хаягдал утаанаас ялгарах бохирдлууд байна. БОННУ, БОМТ-нд тусгасаны дагуу жилд 2 удаа мэргэжлийн байгууллагаар агаарын шинжилгээ хийлгүүлэх ажлыг 5 болон 9 саруудад зохион байгуулж ажилладаг. Сүүлийн 4 жилийн агаарын шинжилгээний дүнгээс ХА давсан үзүүлэлтүүдийг графикаар үзүүлэв.

ХА-ээс хэтэрсэн цэгүүд болох ачилт буулгалтын хэсэг, тээврийн зам, баяжуулах үйлдвэрийн хэсгийн тоосжилт нь бидний анхаарал хандуулах хэсэг бөгөөд тоосжилтыг бууруулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай болох нь харагдаж байна.

2. Үйл ажиллагаанд ашиглагдах тээврийн хэрэгсэл болон тээвэр хийх явцад агаар мандалд дэгдсэн бохирдуулагчид зөвшөөрсөн норм хэмжээнээс хэтэрсэн тохиолдолд дүгнэлт хийж шалтгааныг тогтоох, шаардлагатай арга хэмжээг хэрэгжүүлэх

Уул уурхайн салбар хөгжихийн хэрээр тоосжилт ихээр нэмэгдэж хүн амын эрүүл мэнд, байгаль орчинд бодит аюул учруулж байгаа билээ. Ялангуяа манай улсын цаг уурын хуурай нөхцөл байдал тоосжилтын асуудлыг улам хурц болгож байна. Уул уурхайг хариуцлагажуулах асуудал хөндөгддөг ч тоосжилтын эсрэг төгс шийдэл олоогүй л байна. Манай төслийн хувьд агаарын шинжилгээний дүн ХА-аас давсан тоосжилт үүсгэж буй хэсгүүдэд тоосжилт бууруулах чиглэлээр олон арга хэмжээг зохион байгуулж ирсэн. Үүнд:

- ✓ 2022 онд ОХШХ-ийн агаарын шинжилгээгээр төмрийн хүдрийг **ачиж буулгах талбайн** тоосны хэмжээ ХА-аас 2 дахин давсан үзүүлэлттэй тайлагнагдсан. Иймд бид тухай орчны тоосжилтын хэмжээг бууруулах зорилгоор 500м урттай усалгааны системийг байгуулах ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Усны нөөцийн сав 35тн-ын ёмкость байна.

Зураг-2.1. Усалгааны систем байгуулж ажилласан байдал.

- ✓ 2022 онд бид тээврийн замаас үүсэх тоосжилтыг бууруулахын тулд зам дээр дэвсэж буй материал дээр судалгааны ажлыг хийж ажилласан. Өмнө нь замын хучилтыг нарийн ширхэгтэй элсэрхий-шаварлаг хөрсөөр дэвсэлт хийгддэг байсан. Тус материалын ширхэглэг 0.005мм, шахалтын бат бөхийн чанар 44Мпа байсан. Иймд бид өөрийн уурхайд байгаа зам дээр дэвсэж болох материалууд дээр судалгаа шинжилгээний ажлыг явуулахад баяжуулах үйлдвэрийн хаягдал болох 0.35мм ширхэглэгтэй

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

хаягдал чулуулаг нь хамгийн боломжит материал байсан. Тус чулуулгын шинж чанарыг авч үзвэл:

- Хаягдал чулуулгын 90-95% нь олон найрлагат элсэн чулуу бага хэмжээгээр алевро-песчаник, филлит маягийн занраас тогтоно.
- Олон найрлагат элсжин нь кварц-хээрийн жонш-пироксен-амфибол-эпидотот занар, эвэржин, зануужин, филлит занараас бүрдэнэ.
- Хэмхдэс материалаас кварц-5-20%, плагиоклаз-35% хүртэл, КХЖонш-10-25%, гялтгануур-5% хүртэл, ховроор актинолит, лейкоксен, сфен, циркон, турмалин хүдрийн эрдэсүүд тохиолдоно.
- Бутагдал дахь ширхэглэгийн хэмжээ дундажаар 0.35мм хэмжээтэй өнцөнлөсөн, ховроор мөлгөржсөн байна.
- Бат бөхийн чанар 104.6Мпа байна.

Дүгнэлт: Дээрх шинж чанараас харахад замын дэвсэлтэнд тус материалыг ашигласнаар тоос үүсэх материалыг 2.4 дахин багасгаж, чулуулгын хэмжээг 70 дахин нэмэгдүүлж байгаа нь харагдаж байна.

**Зураг-2.2. Зам дээр дэвсэх материалын судалгаа хийж,
дэвсэх материалыг өөрчилж буй байдал.**

- ✓ Тээврийн замд хурдны хязгаарыг мөрдүүлэх ажлыг зохион байгуулж ажилласан. Судалгаанаас харахад тээврийн хэрэгслийн хурд нэмэгдэх тусам агаарт дэгдэх РМ(10) нэмэгддэг. Хурдны хязгаарыг 60км/цагаас 30км/цаг болгон бууруулснаар тоосны ялгаруулалтыг 65%-иар багасгасан

***“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан***

туршлага бий. Иймд бид уурхайн объектуудын байршил болон бусад нөхцөл байдалд уялдуулан хурдны хязгаарыг 20-45км/цаг байхаар тогтоож мөрдүүлэх ажлыг зохион байгуулж, хяналт тавин ажиллаж байна.

Зураг-2.3. Хурдны хязгаар мөрдүүлэн ажиллаж буй байдал.

- ✓ 2024 онд тоосжилт бууруулах судалгааны ажил. Дэлхийн улс орнууд тоос, тоосжилтыг дарах олон аргыг өөр өөрийн онцлог нөхцөл байдалд тулгуурлан бууруулах, туршиж нэвтрүүлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж ажилласаар байна. Иймд бид дээрх улс орнуудын хийсэн судалгааны аргуудаас өөрийн онцлог, нөхцөл байдалд ашиглаж болох барьцалдуулах-химийн бодис, нойтон цацлага, усан хөшгийн арга буюу ЛИГНОСУЛЬФАТЫН ОРГАНИК

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

БАРЬЦАЛДУУЛАГЧ БОДИС ашиглах арыг сонгож турших ажлыг хийж байсан. **Үр дүн:** Зам талбайг усаар услахад хөрс 89Мпа даралт тэсвэрлэж, тоосжилтыг 43%-иар бууруулж, лигносульфонат 2% уусмалаар усалгаа хийгдсэн хөрс 138МПа өндөр даралтыг тэсвэрлэж, тоосжилтыг 76% болгон өсгөж байгаа лабораторийн туршилтын үр дүн гарсан.

- ✓ 2025 онд баяжуулах үйлдвэрийн ажилчдыг тоожилтоос хамгаалах хошуувч, маскны нормыг шинэчилсэн. Жишээ нь: Баяжуулах үйлдвэрийн машинч өмнөх нормоор хошуувч 14 хоногт 7ш байсныг шинэ нормоор 14 хоногт 10ш байхаар норм тогтоосон.

Зураг-2.4. Норм шинэчилсэн тухай тушаал.

Г Ажлын хувиас хамгаалах хэрэгсэл олгох журам
батлах тухай

Монгол улсын Холзолморийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 15 дугаар зүйл, 18 дугаар зүйлийн 18.2.5 дахь заалтуудыг тус тус үндэслэн тушаал нь:

1. Баянгол уурхайн “Ажлын хувиас хамгаалах хэрэгсэл олгох журам”-ын нэгдүгээр хавсралт, “Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийн заавар”-ын хоёрдугаар хавсралт, Ажлын тусгай хувиас, хамгаалах хэрэгслийн нэр, төрөл, эдлэлтний хугацааны жагсаалтыг гуравдугаар хавсралтаар тус тус шинэчлэн баталсугай.
2. Ажлын хувиас, хамгаалах хэрэгслийг батлагдсан жагсаалтын дагуу хугацаанд нь хангаж ажиллахыг Санхүү, эдийн засаг, бүртгэлийн хэлтсийн дарга /Б.Орхонсайхан/-д үүрэг болгосугай.
3. Ажлын тусгай хувиас, хамгаалах хэрэгслийг иж бүрнээр нь ажлын байранд хэрэглэхийг нийт ажилтнуудад даалгасугай.
4. Энэхүү журам болон жагсаалтыг ажлын байранд мөрдөж хэвшүүлэхэд хяналт тавьж ажиллахыг ХАБЭА-н хэлтсийн дарга /Т.Гарал/, Дотоод хяналт шалгалтын хэлтсийн дарга /У.Отгонтуяа/, нийт хэлтэс албадмын дарга нарт тус тус үүрэг болгосугай.
5. Энэ тушаал батлагдсантай холбогдуулан 2023 оны 09 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 04/19 тоот тушаалыг хүчингүй болгонд тооцсугай.

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Ж.МӨНХБААТАР

Г Ажлын хувиас хамгаалах хэрэгсэл олгох журам
батлах тухай

Монгол улсын Холзолморийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 15 дугаар зүйл, 18 дугаар зүйлийн 18.2.5 дахь заалтуудыг тус тус үндэслэн тушаал нь:

1. Баянгол уурхайн “Ажлын хувиас хамгаалах хэрэгсэл олгох журам”-ын нэгдүгээр, “Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийн ашиглах заавар”-ын хоёрдугаар, “Ажлын тусгай хувиас, хамгаалах хэрэгслийн нэр, төрөл, эдлэлтний хугацааны жагсаалт”-ыг гуравдугаар, “Уурхайн бүсчлэлийн ангилал”-ыг дөрөвдүгээр хавсралтаар тус тус шинэчлэн баталсугай.
2. Ажлын хувиас, хамгаалах хэрэгслийг батлагдсан жагсаалтын дагуу хугацаанд нь хангаж байхыг СЭБХ-ийн дарга /Б.Орхонсайхан/-д үүрэг болгосугай.
3. Ажлын тусгай хувиас, хамгаалах хэрэгслийг иж бүрнээр нь уурхайн бүсчлэлийн дагуу ажлын байранд хэрэглэж байхыг нийт ажилтнуудад даалгасугай.
4. Энэхүү журам болон жагсаалтыг ажлын байранд мөрдөж хэвшүүлэхэд хяналт тавьж ажиллахыг ХАБЭАХ-ийн дарга /Т.Гарал/, ДХШХ-ийн дарга /У.Отгонтуяа/, нийт хэлтэс албадмын дарга нарт тус тус үүрэг болгосугай.
5. Энэ тушаал батлагдсантай холбогдуулан 2024 оны 05 дугаар сарын 10-ны өдрийн 04/16 тоот тушаалыг хүчингүй болгонд тооцсугай.

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Ж.МӨНХБААТАР

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

№	Албан тушаалын нэр	Ажлын хувиас						Хамгаалах хэрэгсэл																
		Өвлийн нормын хувиас	Өвлийн нормын гуул	Зуны нормын хувиас	Зуны нормын гуул	Борооны цув	Усны гуул	Мөрөөтэй усны гуул																
									1жил	3сар	2жил	1жил	14х			бсар		бсар	1жил	1жил	2жил	3жил		
									Комбинзон йвэл/ Комбинзон туул	Гагуурын хувиас	Тосны комбинзон		Дууны гэрэл	Маск	Хошууч	Бэлдэг	Чийсний бөгөөд	Гагуурын бэлдэг	Нур замгаалах хэрэгсэл	Гагуурын бөг	Нудий шил	Хангаа	Хамгаалалтай малгай	Каск
Баяжуулах алба																								
122	Дарга-Албаны	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1жил	12сар/2жил	18сар/3жил	18сар/3жил								3	2								
123	Дарга-Орлогч	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1жил	12сар/2жил	18сар/3жил	18сар/3жил								3	2								
124	Ихөнөр-Байгуулагч-БҮ	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1жил	12сар/2жил	18сар/3жил	18сар/3жил								3	2								
125	Ихөнөр-Технологич-БҮ	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1жил	12сар/2жил	18сар/3жил	18сар/3жил								3	2								
126	Ихөнөр-Эзлэгийн-БҮ-Ахлах	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил								4	4	10			1	1	1	1	1
127	Ихөнөр-Эзлэгийн-БҮ	6сар/1жил	6сар/1жил	3сар/0.5жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил								4	4	10			1	1	1	1	1
128	Машинч-Цахилгаан_төхөөрөмжийн-БҮ	12сар/2жил	12сар/2жил	3сар/0.5жил	12сар/2жил	18сар/3жил	18сар/3жил								1	1	3	5	2			1	1	1
129	Машинч-Байгуулагч-БҮ	12сар/2жил	12сар/2жил	3сар/0.5жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил								1	14	7	14	2			1	1	1
130	Ихөнөр-Эзлэгийн-Механик-ХММ	6сар/1жил	6сар/1жил	3сар/0.5жил	6сар/1жил	18сар/3жил	18сар/3жил										14					1	1	1
131	Засварчин-Урсгал-ХММ	6сар/1жил	6сар/1жил	3сар/0.5жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил	1	1	1	1	1	14	17			1	1	1	1	1	1	1	1
132	Засварчин-Гагуурчин-ХММ	6сар/1жил	6сар/1жил	3сар/0.5жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил	1	1	1	1	1					10	1	1	1	1	1	1	1
133	Жолооч-Тусгай зориулалттай автомашин-Салбар,Тосолгооны	12сар/2жил	12сар/2жил	3сар/0.5жил	6сар/1жил	30сар/5жил	30сар/5жил		1								5					1	1	1
134	Операторч-Ангийч	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил	12сар/2жил								6	8	1			1	1	1	1	1
135	Операторч-Бульдөөрчин-Гинжит	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил	12сар/2жил								6	8	1			1	1	1	1	1
Тонго төхөөрөмж засварын алба																								
136	Дарга-Албаны	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1жил	12сар/2жил	18сар/3жил	18сар/3жил								3	2						1	1	1
137	Ихөнөр-Механик-ТТ-Ахлах	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил								4	4	10					1	1	1
138	Ихөнөр-Механик-ТТ-Төлөвлөлт	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1жил	12сар/2жил	30сар/5жил	30сар/5жил		1	1					10				1		1	1	1	1
139	Ихөнөр-Механик-ТТ-Ашиглалт	6сар/1жил	6сар/1жил	3сар/0.5жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил		1	1	1				10				1		1	1	1	1
140	Ихөнөр-Цахилгааны-БҮ	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил					1			4	4	10					1	1	1
141	Засварчин-Урсгал-БҮ	6сар/1жил	6сар/1жил	3сар/0.5жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил		1	1	1	1			10			1		1	1	1	1	1
142	Засварчин-Гагуурчин-БҮ	6сар/1жил	6сар/1жил	3сар/0.5жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил	1	1	1	1	1			4	4	10	2		1	1	1	1	1
143	Засварчин-Цахилгааны-БҮ	6сар/1жил	6сар/1жил	3сар/0.5жил	6сар/1жил	12сар/2жил	12сар/2жил	1	1	1	1	1			10				1	1	1	1	1	1

№	Албан тушаалын нэр	Ажлын хувиас							Хамгаалах хэрэгсэл														
		Өвлийн нормын хувиас	Өвлийн нормын гуул	Зуны нормын хувиас	Зуны нормын гуул	Борооны цув	Усны гуул	Мөрөөтэй усны гуул															
									Комбинин хам/ Комбинин гуул/ Тэгшээрэн хувиас	3 сар	2 жил	1 жил	14х	6сар	3сар	2сар	6сар	3 жил	2 жил	1 жил	Жен		
07	Жолооч-Үйлчилгээний автомашин	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1 жил	12сар/2жил	30сар/5жил	30сар/5жил							4									1
08	Ихөнөр-Эзлэгийн-Механик-ХММ-Суртал	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1 жил	12сар/2жил	18сар/3 жил	18сар/3 жил							7					1				1
Баяжуулах алба																							
09	Дарга-Албаны	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1 жил	12сар/2жил	18сар/3 жил	18сар/3 жил						3	2				1	1			1	
10	Дарга-Орлогч	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1 жил	12сар/2жил	18сар/3 жил	18сар/3 жил						3	2				1	1			1	
11	Ихөнөр-Байгуулагч-БҮ	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1 жил	12сар/2жил	18сар/3 жил	18сар/3 жил						3	2								1	
12	Ихөнөр-Технологич-БҮ	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1 жил	12сар/2жил	18сар/3 жил	18сар/3 жил						3	2				1	1			1	
13	Ихөнөр-Эзлэгийн-БҮ-Ахлах	12сар/2жил	12сар/2жил	3сар/0.5 жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	12сар/2 жил						4	4	7							1	
14	Ихөнөр-Эзлэгийн-БҮ	12сар/2жил	12сар/2жил	3сар/0.5 жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	12сар/2 жил						4	4	7				1	1		1	
15	Машинч-Цахилгаан төхөөрөмжийн-БҮ	12сар/2жил	12сар/2жил	3сар/0.5 жил	12сар/2 жил	18сар/3 жил	18сар/3 жил										1		1			1	
16	Машинч-Байгуулагч-БҮ	12сар/2жил	12сар/2жил	3сар/0.5 жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	12сар/2 жил					1	14	7	14	10			1	1		1	
17	Жолооч-Тусгай зориулалттай автомашин-Салбар	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	30сар/5 жил	30сар/5 жил		1					7	14				1	1		1	
18	Жолооч-Тусгай зориулалттай автомашин-Тосолгоо	12сар/2жил	12сар/2жил	3сар/0.5 жил	6сар/1 жил	30сар/5 жил	30сар/5 жил		1	1				7	14				1	1		1	
19	Операторч-Ангийчин	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	12сар/2 жил	12сар/2 жил						1	8	10	2			1	1		1	
иог төхөөрөмж засварын алба																							
20	Дарга-Албаны	12сар/2жил	12сар/2жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	18сар/3 жил	18сар/3 жил							3	4				1	1		1	
21	Ихөнөр-Механик-ТТ-Ахлах	12сар/2жил	12сар/2 жил	6сар/1 жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	12сар/2 жил							4	4	10			1	1		1	
22	Ихөнөр-Механик-ТТ-Төлөвлөлт	12сар/2жил	12сар/2 жил	3сар/0.5 жил	6сар/1 жил	30сар/5 жил	30сар/5 жил	1	1					2	10			1	1	1		1	
23	Ихөнөр-Механик-ТТ-Ашиглалт	12сар/2жил	12сар/2 жил	3сар/0.5 жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	12сар/2 жил	1	1	1				2	10			1	1	1		1	
24	Ихөнөр-Цахилгааны-БҮ	12сар/2жил	12сар/2 жил	6сар/1 жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	12сар/2 жил					1	4	4	14			1		1		1	
25	Засварчин-Урсгал-БҮ	6сар/1 жил	6сар/1 жил	3сар/0.5 жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	12сар/2 жил	1	1	1		1	14	21			1	1	1			1	
26	Засварчин-Гагуурчин-БҮ	6сар/1 жил	6сар/1 жил	3сар/0.5 жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	12сар/2 жил	1	1	1		1	7	4	14	2		1	1	1		1	
27	Засварчин-Цахилгааны-БҮ	6сар/1 жил	6сар/1 жил	3сар/0.5 жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	12сар/2 жил	1	1	1		1	7	14			1	1	1			1	
Авто тээврийн алба																							
8	Албаны-Дарга	12сар/2жил	12сар/2 жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	30сар/5 жил	30сар/5 жил							4					1	1	1	1	
9	Ихөнөр-Механик-Тээврийн-Ахлах	12сар/2жил	12сар/2 жил	6сар/1 жил	12сар/2 жил	30сар/5 жил	30сар/5 жил							4					1	1	1	1	

✓ Уламжлалт арга болох шүршигч машин суурин шүршигчээр ус цацах аргыг ашиглаж байна. Сүүлийн 5 жил зам усалгаанд ашигласан усны хэмжээг доор үзүүлэв.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүснэгт-2.1. Сүүлийн 5 жил зам усалгаанд ашигласан усны хэмжээ.

Огноо	Эх үүсвэр	3 сар	4 сар	5 сар	6 сар	7 сар	8 сар	9 сар	10 сар	Нийт
2021	Шүүрлийн ус		4591	3846	3583	4576	5105	3898	800	26399
	Саарал ус		3412	2945	3014	3374	3696	2823	1008	20272
	Гадаргын ус		1584	160	2246	1400	2458	3562	1818	13228
	Нийт		9587	6951	8843	9350	11259	10283	3626	59899
2022	Булгийн гол	884	694	1406	1348	912	2494	3642	1420	12800
	Хандгайт гол	0	576	810	1272	700	1660	1452	554	7024
	БУЦБ	434	2260	1206	1300	1060	2980	1950	800	11990
	Шүүрлийн ус	1664	2998	10502	5676	3456	6076	6676	1874	38922
	Нийт	2982	6528	13924	9596	6128	13210	13720	4648	70736
2023	ЗОА	-	1000	3100	1600	1360	1020	1240	540	9860
	БОА	1494	10872	14174	7910	12150	7524	5792	1602	61518
	Япон тойргийн тогтоол ус	-	414	2458	1422	2988	4410	182	120	11994
	Саарал ус	-	1254	220	1276	1276	1144	2068	1584	8822
	Нийт	1494	13540	19952	12208	17774	14098	9282	3846	92194
2024	Саарал ус/м³		1250	1940	1980	2900	2001	1452	1000	12523
	ШУ/м³		8800	6700	4352	18420	15000	13256	10196	76724
	Хур борооны ус/м³		20	0	0	468	40	704	44	1276
	Нийт		10070	8640	6332	21788	17041	15412	11240	90523
2025	БУЦБ	2656	1240	1440	1340	1524	1860	978	900	11938
	Зүүн шүүрэл			1860	8000	3540	5080	3900	1420	23800
	Баруун шүүрэл	1720	2640	2760	19880	12818	9540	14818	2720	62444
	Нийт	4376	3880	6060	29220	16358	14620	18718	4140	98182

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

График-2.3. Сүүлийн 5н жилд зам усалгаанд ашигласан усны хэмжээ.

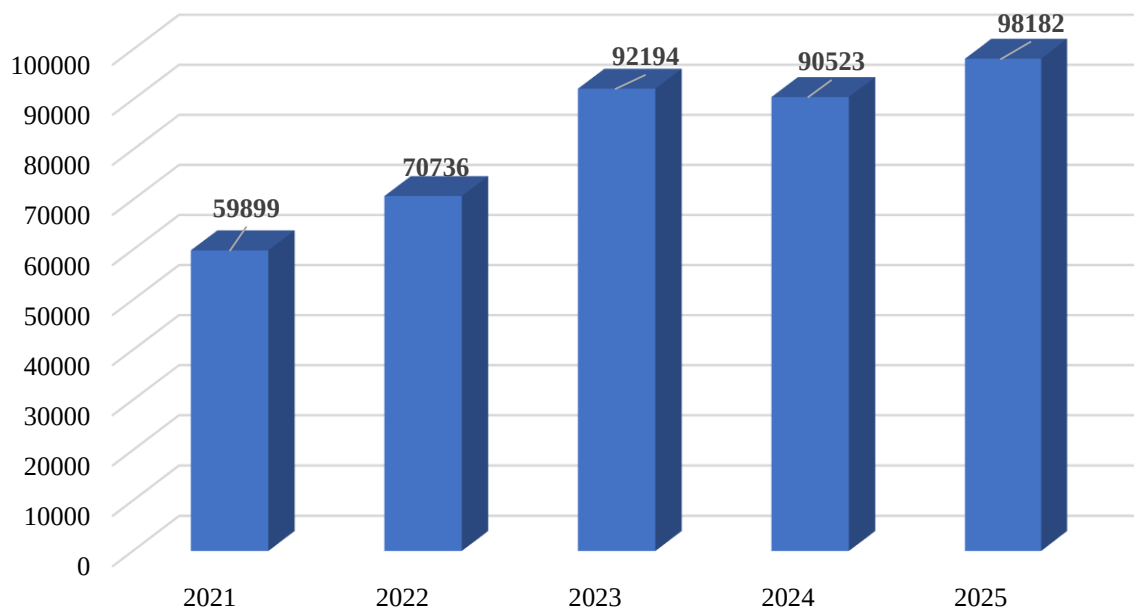
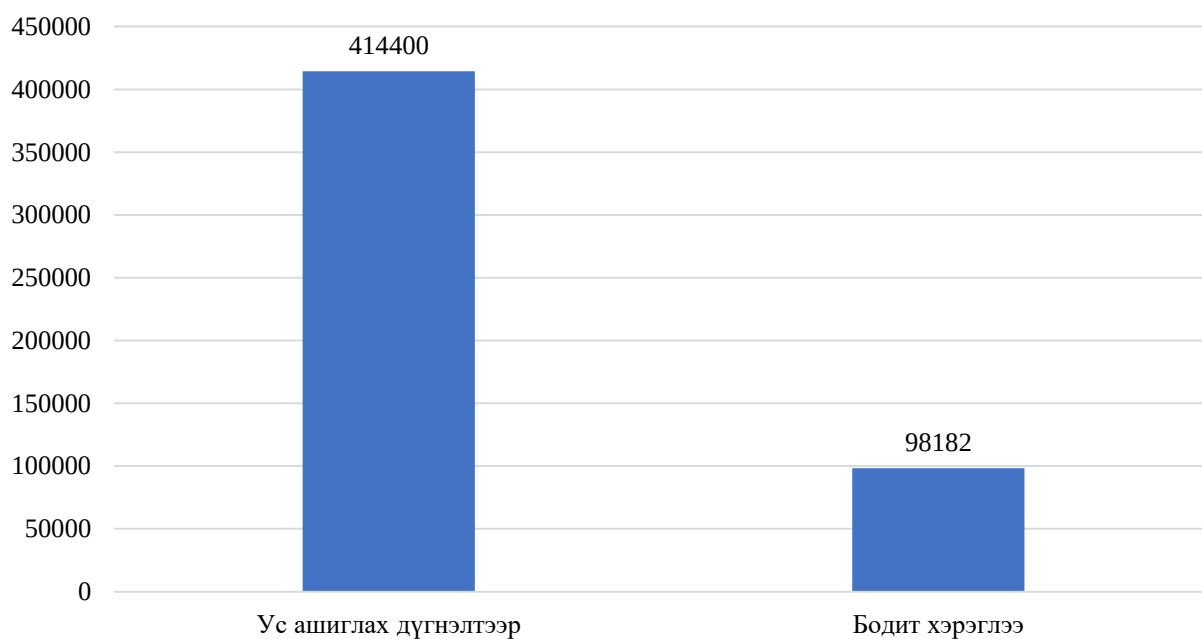

**График-2.4. Ус ашиглах дүгнэлтээр гарсан хэмжээг бодит хэрэглээтэй
харьцуулсан байдал (м³/жил)**

Зураг-2.5. Зам усалгаа хийж буй байдал.

3. Тоос үүсэх эх үүсвэрүүдэд таниулах анхааруулах, санамж анхааруулга хуудас байршуулах

Тоос гэдэг нь агаарт удаан хугацаагаар чөлөөтэй хөвмөл байдлаар байх чадвартай, хатуу жижиг хэсгүүд юм. Манай төслийн хувьд баяжуулах үйлдвэрээс ихээхэн хэмжээний тоос үүсч хүний эрүүл мэнд болон байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлдэг. Баяжуулах үйлдвэрийн орчмоос 5-н сарын ОХШХ-ийн хүрээнд нарийн ширхэглэгт тоосонцор (PM_{2.5}) агаарын дээжний шинжилгээний дүнгээс харахад хүлцэх агууламжаас 3.02 дахин их, 9-н сарын нарийн ширхэглэгт тоосонцор (PM₁₀) агаарын дээжний шинжилгээний дүнгээс харахад 1.76 дахин давсан үзүүлэлттэй байна. Иймд бид ажилчдыг тоосжилтоос хамгаалах нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр хангах ажлыг зохион байгуулж ирсэн. Мөн нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийг хэрэглэж хэвшүүлэх зорилгоор анхааруулах санамжийг 5-н баяжуулах үйлдвэрт байршуулан ажиллалаа.

Зураг-2.6. Анхааруулах тэмдэг байршуулсан байдал

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хөрсөн бүрхэвч, газаргын хэлбэрт үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээний биелэлт.

4. Барилга байгууламжийн гадна талбайд ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, орчныг цэвэр байлгах

Амьдрах орчныг сайжруулах ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр бид **ДЭЛХИЙН БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ** өдрийг уурхайн хэмжээнд бүх нийтээр мод тарих өдөр болгож тэмдэглэн өнгөрүүллээ. Өмнөх онуудад хийгдсэн ногоон байгууламжийн нөхөн тарилт, шинээр баригдсан ажилчдын амрах байр болон ажлын байрны орчинд нийт 12.66га талбайд 8н төрлийн 2350ш мод, 13.4кг ботуулийн үрээр зүлэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж ажилласан байна. Доорхи хүснэгтэнд таригдсан модны тоо, төрөл, талбайн хэмжээг үзүүлэв.

Хүснэгт-2.2. Тайлант онд таригдсан мод бутны хэмжээ.

№	Талбайн байршил	Талбайн хэмжээ /га/	Зориулалт	Тарих модны нэр	Өндөр	Таригдах тоо хэмжээ /ш/
1	Хөгжил хотхон	1.2	Ногоон байгууламж-Нөхөн тарилт	Агч	0.4-0.8	14
2				Монос		23
3				Шар хуайс		240
4				Голт бор		17
5				Нарс		4
6				Зүлэг /Ботууль/	кг	3.2
1	Маркшейдрийн талбай	1	Ногоон байгууламж-Нөхөн тарилт	Агч	0.4-0.8	80
2				Монос		20
3				Голт бор		20
4				Нарс		75
1	11 пост	0.927	Ногоон байгууламж-Нөхөн тарилт	Шар хуайс	0.4-0.8	1500
2				Бургас		40
3				Хайлаас		50
4				Зүлэг /Ботууль/		2.1
1	Ерөө сум зам дагуу	9	Ногоон байгууламж-Нөхөн тарилт	Улиас	0.4-0.8	49
2				Агч		7
3				Монос		44
4				Үхрийн нүд		33
5				Голт бор		80
6				Нарс		88
1	ХММ засвар	0.0421	Шинээр тарих	Нарс	0.6-1.0	5
2				Зүлэг /Ботууль/		1.3
3	Автобааз	0.479		Зүлэг /Ботууль/		1.4
4	Дэнж	0.0179		Нарс		10

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

5				Зүлэг /Ботууль/		5.4
Нийт таригдсан мод зүлэгний тоо хэмжээ						
1				Агч	Ш	101
2				Монос		87
3				Шар хуайс		1740
4				Голт бор		117
5				Нарс		182
6				Бургас		40
7				Хайлаас		50
8				Үхрийн нүд		33
Нийт		12.666				2350
				Зүлэг /Ботууль/	кг	13.4

**Зураг-2.7. Амьдрах орчныг сайжруулах ногоон
байгууламжийг нэмэгдүүлж буй байдал.**

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

5. Зам талбай, ашиглалтанд өртөгдөх хэсгүүдийн шимт хөрсийг хуулан авч, тусгайлан овоолго хийж эргүүлэн ашиглах арга замыг тооцоолох

Тухайн жилд уурхайн ахилт болон бусад дэд бүтцийн үйл ажиллагаанд өртөх талбайгаас хуулах шимт хөрсний хэмжээ, байршуулах овоолго, нөхөн сэргээх шаардлагатай талбайнуудад шилжүүлэн зөөвөрлөсөн тухай бүртгэлийг хөтөлж ажиллаж ирсэн. Энэ ажлыг сайжруулах зорилгоор 2024 онд ГХЗ-ийн маягтын журмыг батлан, мөрдүүлэх ажлыг зохион байгуулан ажиллаж байна. Тайлант онд төлөвлөлтөөр 77.4га талбайгаас 119389.4м³ шимт хуулахаас гүйцэтгэлээр 46.19 га талбайгаас 113750 м³ шимт хөрс хуулж, үүнээс 11550м³ шимт хөрсийг нөхөн сэргээлт, ногоон байгууламжинд ашиглаж, үлдсэн 102200 м³ шимт хөрсийг тоосгоны шимт хөрсний овоолгод зөөвөрлөн стандартын дагуу хадгалах ажлыг зохион байгуулж ажиллалаа. Шимт хөрсний хэмжээ, шилжих хөдөлгөөний бүртгэсэн бүртгэлийг доорхи хүснэгтэнд үзүүлэв.

Хүснэгт-2.3. Шимт хөрсний овоолгын мэдээлэл.

№	Шимт хөрсний овоолго	Эхний үлдэгдэл-2024.10.13 /м3/	2025 онд нэмэгдсэн хэмжээ м3	Нөхөн сэргээлт, ногоон байгууламжинд ашигласан хөрсний хэмжээ	Эцсийн үлдэгдэл 2025.10.18	Тайлбар
1	БИУ	7,872.00	-	7,872.00	-	БУИ хөрсний 3-р овоолгын нөхөн сэргээлт
2	Тоосгоны үйлдвэр	70,593.00	113,750.00	3,678.00	180,665.00	Баянгол ногоон байгууламж-252м ² , Хуучин авто баазын нөхөн сэргээлт 3153м ³ , булгийн голын нөхөн сэргээлт 273м ³ . Нийт 3678м ³ хөрсийг ашигласан.
3	Нойтон баяжуулах	6,363.00	-	-	6,363.00	-
4	Хандгайт дэд станц	3,288.00	-	-	3,288.00	-
5	Хандгайт өртөө	15,454.00	-	-	15,454.00	-
6	Депо	3,835.00	-	-	3,835.00	-

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

7	ЗИУ	16,935.00			16,935.00	-
Нийт		124,340.00	113,750.00	11,550.00	226,540.00	-

6. ШТМ-ыг стандартын шаардлага хангасан сав агуулахад хадгалах, асгарч алдагдахаас сэргийлэх, байгаль орчныг бохирдуулахаас хамгаалах, бохирдсон тохиолдолд саармагжуулах, аюулгүй болгох арга хэмжээ авах

Төслийн үйл ажиллагааны хугацаанд бид хөрсөнд ШТМ хаягдахаас урьдчилан сэргийлэх үүднээс олон ажлыг зохион байгуулж ажиллаж ирсэн.

- ✓ Асгаралтын журамыг шинэчлэн цаашид дагаж мөрдөн ажиллах
- ✓ Дугуйт техникийн засвар үйлчилгээг зориулалтын **асгаралт**, орчны **бохирдлоос** 100% урьдчилан сэргийлсэн засварын цэгт явуулдаг бөгөөд тус талбай нь сүүлийн үеийн тоног төхөөрөмжөөр тоноглогдсон нэг дор 5 техникт зэрэг үйлчилгээ үзүүлэх хүчин чадал бүхий бүтээн байгуулалт юм.

Зураг-2.8. Аюултай хог хаягдалын цэг (хаягдал тос масло)

Хүснэгт-2.4. Хаягдал тос масло түр хадгалах ёмкость байршуулсан зардлын тооцоо

№	Нэршил		Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн дүн, төг	Нийт дүн, төгрөг
1	Шатах тослох материал	Түлш	литр	67.5	2,684	181,199
2	Материалын зардал	Бетон	м3	50	ҮАЗ	
3		50-ийн турбо	м	16	20,000	320,000
4		Маслын насос	ш	1	201,414	201,414
5		Тэжээлийн кабель	ш	3x50+1x35	10,230	10,230
6		Щитний хайрцаг	ш	50x60, 1ш	82,130	82,130
7		Автомат 3 фаз	ш	2	12,000	24,000

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

8		Автомат 1 фаз	ш	2	3,600	7,200
9		Соронзон пускатель	ш	1	923,481	923,481
10		Дулааны релей	ш	1	27,500	27,500
11		Нойлын клейм	ш	1	12,595	12,595
12		Улаан кноп	ш	1	5,749	5,749
13		Ногоон кноп	ш	1	5,500	5,500
14		50тн-ий ёмкость	ш	1	1,500,000	1,500,000
	Ажиллах хүчний зардал	Цалин	хүн*өдөр	7	470,384	,292,689
Нийт						6,593,687

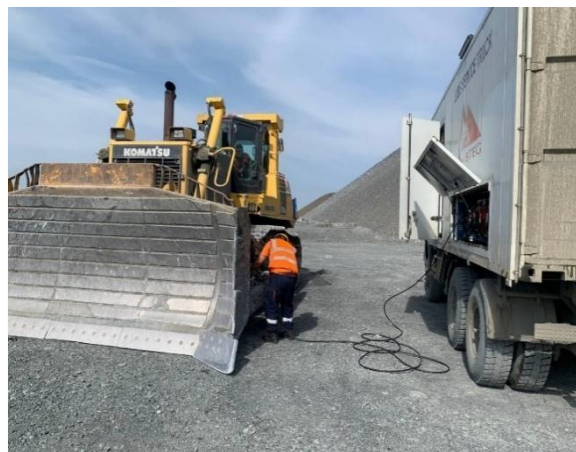
Зураг-2.9. Зориулалтын засвар үйлчилгээний цэг (Засварын шон).

Хаягдал тос маслог хадгалах 20тн болон 30тн-ын 2 ёмкость байрлуулсан. Хаягдал тос маслыг тусгай зөвшөөрөл бүхий "Эко стандарт петролиум" ХХК, "Алтан-Оршихуй" ХХК тус бүрт гэрээгээр нийлүүлэн ажиллаж байна. (Гэрээ, дагалдах хуудсыг хавсаргав.)

- ✓ Карьерт ШТМ-ын асгаралт үүсэх эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж ажиллах ажлын хүрээнд гинжит болон карьерт удаан хугацаагаар ажиллаж буй техникүүдэд МЦҮ болон шаардлагатай нэмэлт тосолгоо, үйлчилгээг зориулалтын автомат базууртай үйлчилгээний машинаар хийж гүйцэтгэж байна.

Зураг-2.10. Тосолгооны машин карьерт үйлчилгээ хийж буй байдал.

- ✓ Түр болон удаан хугацаагаар зогссон техникийн доор дусал хэлбэрээр үүсэх асгарал мөн шланк задрах оринг сэтрэх гэх мэт урьдчилан тааварлашгүй гэнэтийн асгаралт үүссэн тохиолдолд бохирдсон хөрсийг зориулалтын талбайд хадгалан, хайперакуматор ургамал буюу ШТМ-ыг өөртөө шингээгч ургамал болох эгэл бавран тарих, нар, салхиар саармагжуулах ажлыг зохион байгуулан ажиллаж байна.

ШТМ-өөр бохирдсон хөрсийг саармагжуулах талбайд хадгалсан хөрсийг 30-40 см зузаантай тарааж, ашиглалтанд өртөгдсөн талбайгаас эгэл бавранг хөрстэй нь шилжүүлэн суулгасан. Уг ургамал нь ойн нөмрөгт чийглэг хөрсөнд шигүү эгц босоо чанараа хадгалж ургадаг. Туршилтийн талбайг бэлтгэхдээ хүлэмжний төмөр рамыг ашиглан нар бууруулагч хар тороор хучиж бэлтгэсэн. 2025.07.25нд 30ш эгэл бавран ургамалыг суулгаснаас хойш үндэсээрээ сэжиглэн шинээр эгэл бавран ургамал нь 14 хоногт 3ш буюу 10% 1 сарын хугацаанд 7 буюу 23.3% -ийн өссөн үзүүлэлттэй байгаа нь эгэл бавран ургамал нь ямарч хөрсөнд дасан зохицон ургаж байгаа ажиглагдаж байна. Эгэл бавран ургалт 5 р сарын сүүл 10 хоногоос ойн цэвдэг багасч эхлэхэд соёолж (гогцоо үүсэх) эхэлдэг. Эндээс үзэхэд эгэл бавран найдвартай эрсдэлгүй удмын дамжуулах чадвараа үндэсний системд хадгалагдсан байгаа нь туршилтаас харагдаж байна. Цаашид уг аргаар ШТМ-аар бохирдсон хөрсөнд тарьж ургуулах ажлыг туршиж ажиллах болно. Ирэх төлөвлөгөөт онд үрийг эрүүл хөрс болон ШТМ-аар бохирдсон хөрсөнд тарьж ургуулах туршилт судалгааны ажлуудыг урт хугацааны аргазүй боловсруулан хийж ажиллахаар төлөвлөж байна.

Бохирдсон хөрс хадгалж саармагжуулах талбайг 2022 оны 06 сард бэлэн болгосон. Тус талбай ашиглалтад орсноос хойш Баянгол уурхайн асгаралтын журмын дагуу төслийн талбайд үйл ажиллагаа явуулж буй бүх хэсэг нэгжээс бохирдсон хөрсийг хүлээж авч нар, салхи, усаар саармагжуулахын сацуу нефтийн гаралтай бүтээгдэхүүнээр бохирдсон хөрс саармагжуулах, хамгаалах, асгарахаас урьдчилан сэргийлэх, сургалт, туршилт судалгааны ажлуудыг үе шаттайгаар авч хэрэгжүүлж ирсэн билээ. Удаан хугацаанд судалж боловсруулсан үр дүнг үндэслэж 2025 оны 07 сард бохирдсон хөрс хадгалах талбайн хөрсийг саармагжуулах ажлыг 2 төрлөөр эхлүүлсэн ажлын үр дүнг

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

доорх хүснэгт, графикт тусгалаа. Бохирдлын факторыг тооцоолоход MNS5850:2019 болон ГОСТ 17.4.3.03-85 Охрана природы Почвы Общие требования к методам определения загрязняющих веществ, Среднее содержание некоторых элементов в биосфере, мг/кг (А. П. Виноградов, 1957) ийг тус тус ашигласан болно.

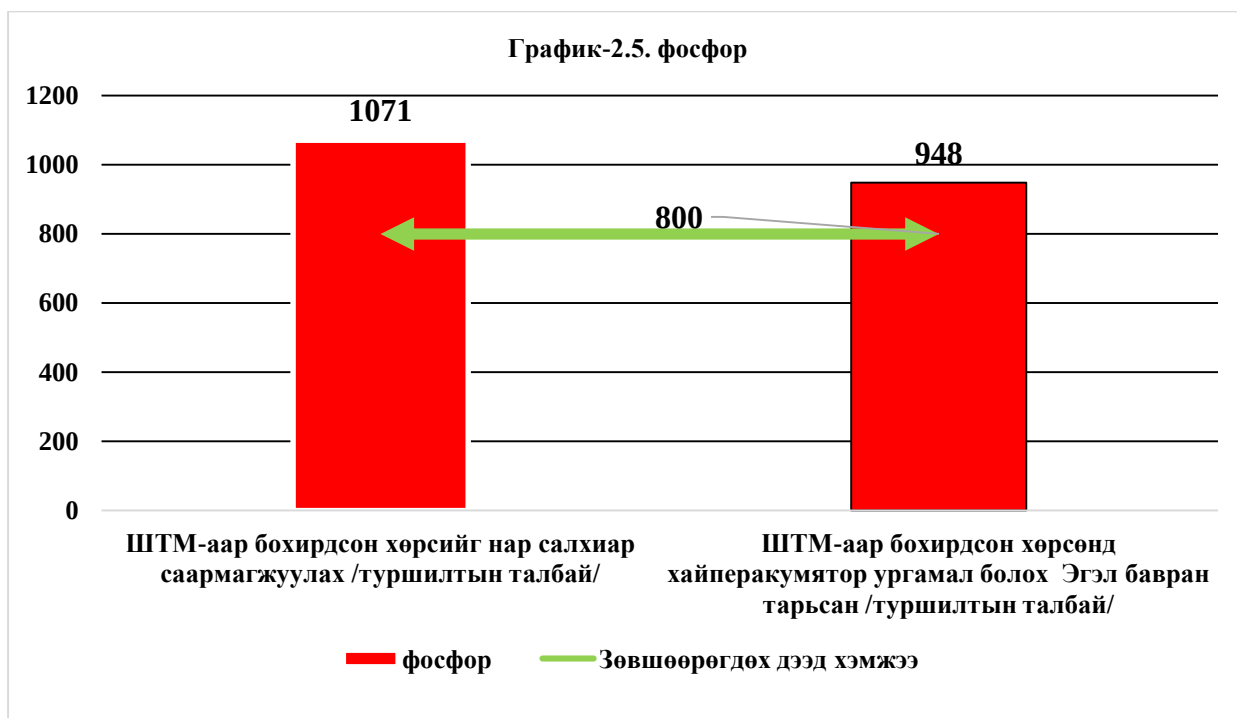
**Хүснэгт-2.5. Саармагжуулж буй хөрсөнд агуулагдах хүнд металлын бохирдлын
ачааллын индекс, бохирдлын зэрэг**

Дээжийн дугаар	Бохирдлын фактор													БЗ	БАИ
	As	Co	Cr	Cu	Li	Mn	Ni	P	Pb	Sr	Ti	V	Zn		
ШТМ-аар бохирдсон хөрсийг нар салхиар саармагжуулах /туршилтын талбай/ 1	0.62	0.26	0.25	0.32	0.84	0.77	0.16	1.34	0.16	0.38	0.69	0.46	0.24	6.49	0.50
ШТМ-аар бохирдсон хөрсөнд хайперакуматор ургамал болох Эгэл бавран тарьсан /туршилтын талбай/ 2	0.42	0.18	0.25	0.16	0.77	0.70	0.11	1.19	0.13	0.38	0.60	0.38	0.18	5.44	0.42

Туршилтын талбайгаас хөрсний бохирдлын эх үүсвэрийг оролцуулан 15 м2 талбайн 5-н хэсэгт 0-20 см-ийн гүнээс 300-500 гр дээжийг холимог дээж хэлбэрээр MNS 3298-90 стандарт аргазүйн дагуу авсан . Хөрсний дээжид дэх хүнд металлын агууламжийн бохирдлын фактор, бохирдлын ачааллын индекс, бохирдлын зэрэг үзүүлэлтүүдээр тооцож хүнд металлын бохирдлын үнэлгээ хийлээ. Хүснэгтээс харахад аль ч байршилд бохирдлын ачааллын индекс нь 1-ээс бага (БАИ <1), мөн бохирдлын зэрэг 10-аас хэтрээгүй (БЗ < 10) байгаа тул хөрс нь хүнд металлын бохирдолтгүй байна. Мөн эгэл бавран тарьсан талбай нь нар, салхиар саамаржуулсан талбайгаас 0,1-50 % хүртэл илүү үр дүнтэй байгаа нь ажиглагдаж байна. Иймд цаашид талбай тус бүрд таарсан арга зүйг боловсруулж судалгааг илүү нарийвчлах мөн саармагжуулж дууссан хөрсийг зам талбайн дэвсгэлт дүүргэлтээр ашиглаж талбайг чөлөөлөх ажлуудыг үе шаттайгаар авч хэрэгжүүлнэ.

Нийт 28 элементээр шинжилснээс 15 элемент илэрцгүй илэрсэн 13 элементээс ганц фосфорын агууламж зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс 1,2-1,3 хүртэл хэмжээгээр хэтэрсэн үзүүлэлтэй гарсан. Фосфор нь металл бус химийн элемент бөгөөд дэлхийн дээрх хамгийн элбэг элементүүдийн нэг юм. Фосфорыг дэлхий дээр олон төрлөөр ашигладгийн нэг нь металл гадаргууг зэврэлтээс хамгаалах зорилготойгоор моторын тосны нэмэлт бодис болгон 0,11-0,6 % -ын найрлагатайгаар ашигладаг. Ашигласан тос, маслагаар бохирдсон хөрсийг удаан хугацаанд нар, салхинд байлгасан ч фосфорын агууламж буурахгүй байгаа нь фосфорын химийн тогтвортой байдал, дэгдэмхий бус чанар, мөн хөрсөнд дэх металл ионтой үүсгэсэн уусамтгай бус нэгдлүүдийн тогтвортой байдлаас шалтгаалж байна. Устай харилцахдаа фосфор нь 500 ° C-аас дээш температурт усны ууртай харилцан үйлчилдэг. Өөрөөр хэлбэл, фосфор “устдаггүй”, харин хөрсөнд химийн байдлаар тогтож үлддэг юм.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-2.11. ШТМ-өөр бохирдсон хөрсийг саармагжуулах талбайд хадгалж буй байдал.

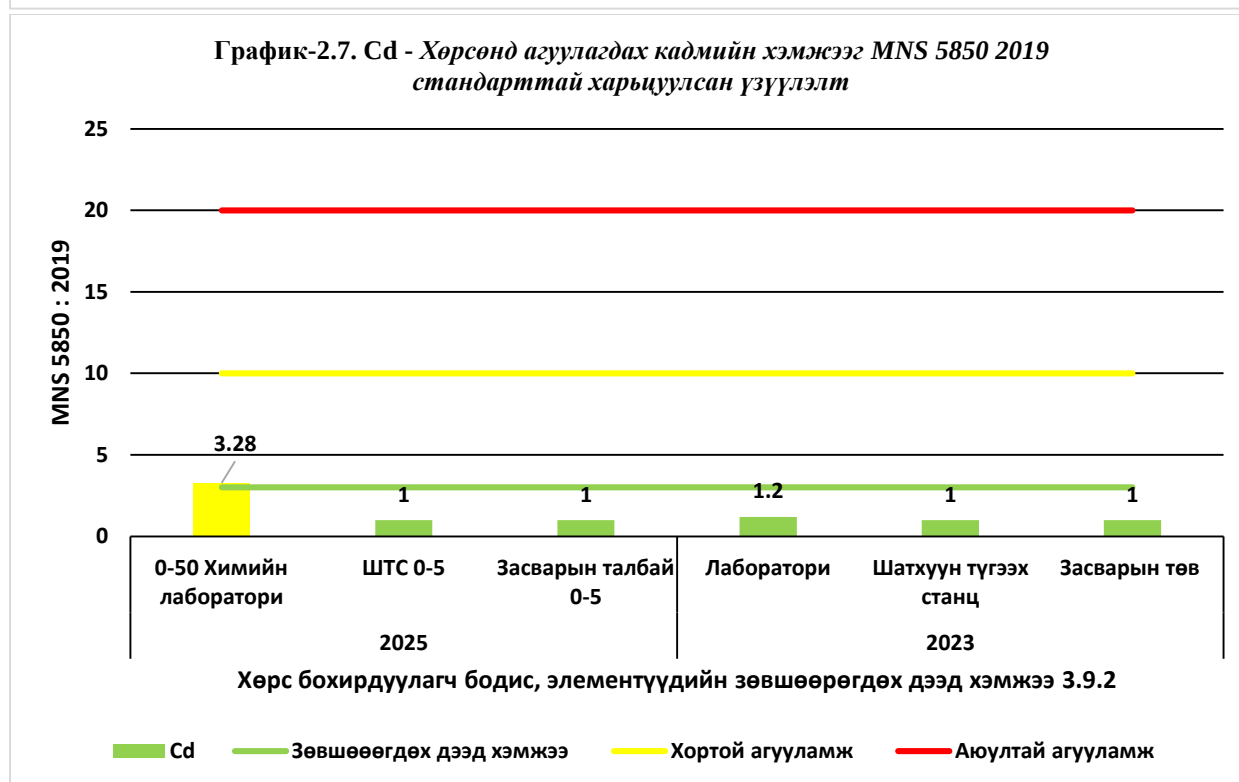
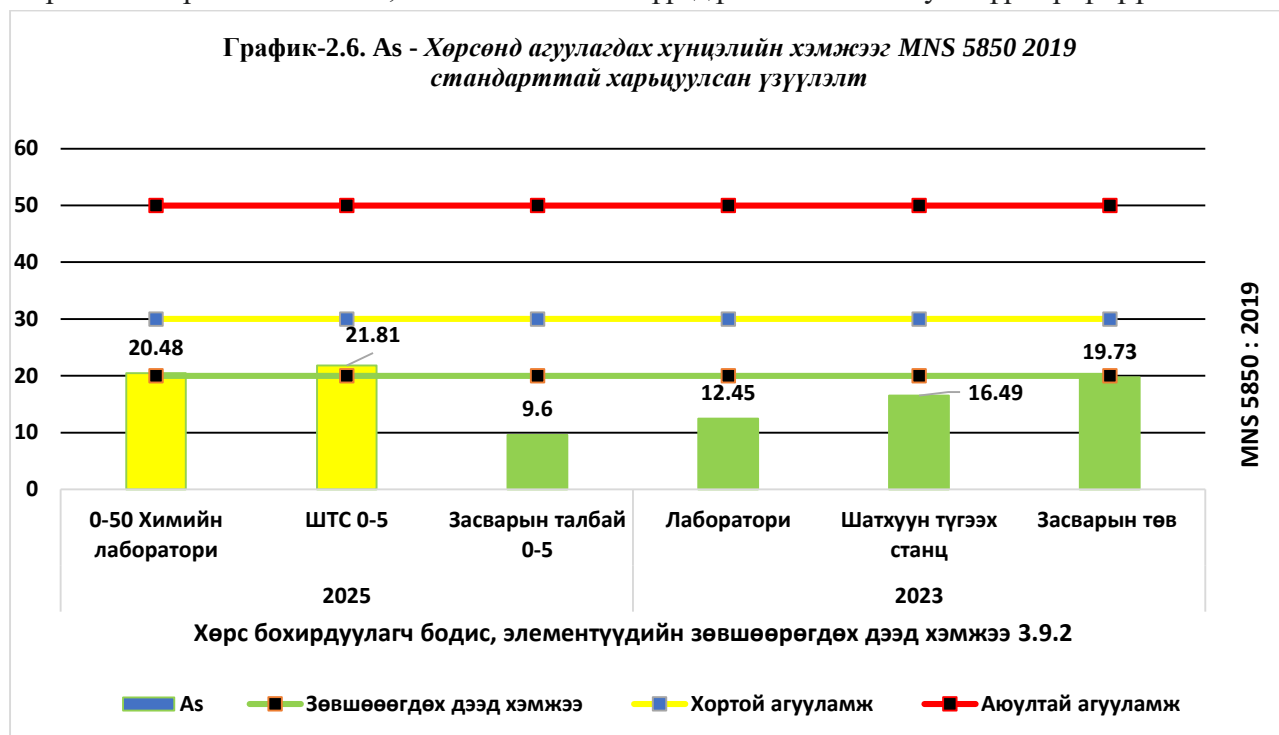
7. Эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллагуудтай хамтарсан мониторингийн судалгааг жил бүр хийж судалгааны материал, мэдээллийн сан үүсгэж хадгалах

Уурхайн үйл ажиллагааны явцад хөрсний үржил шим, физик-химийн шинж чанарыг уурхайлалтад өртсөн болон өртөөгүй газар, овоолго шороо, өөрчлөлтөд өртөж доройтсон газар, нөхөн сэргээлт хийсэн газруудаас хөрсний дээж авч, задлан шинжилгээ (хөрсний ялзмагийн хэмжээ, хөрсний орчин рН, давсжилт, шим тэжээлийн бодисуудын хангамж, химийн үзүүлэлтүүд, хүнд металл, нефтийн бүтээгдэхүүн, бохирдол г.м.) хийх ажлыг мэргэжлийн байгууллагаар жилд 2 удаагийн давтамжтай хийлгүүлж ирсэн. Ялангуяа нөхөн сэргээсэн талбайд ч хөрсний шинжилгээг хийх нь зүйтэй бөгөөд үр дүнг ашиглалтын өмнө болон олборлолтын ажил дууссаны дараагаар явагдсан хөрсний судалгааны дүнтэй харьцуулан өөрчлөлтийг тодорхойлох нь их ач холбогдолтой.

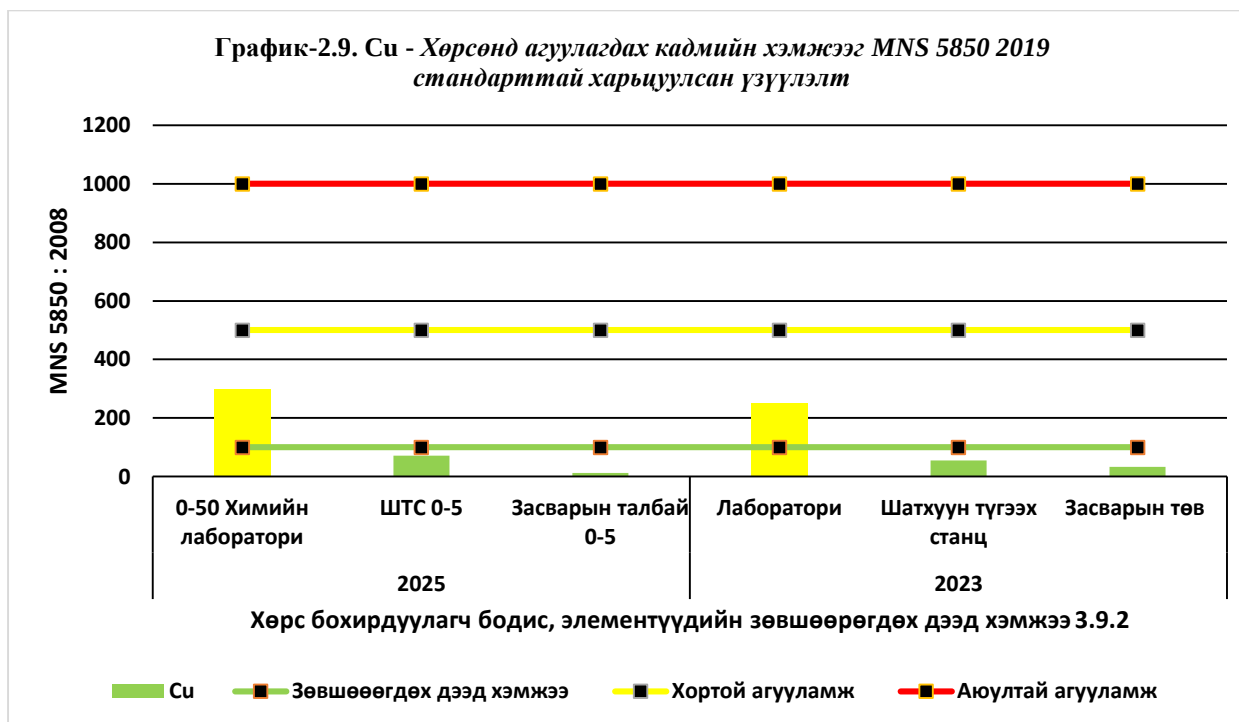
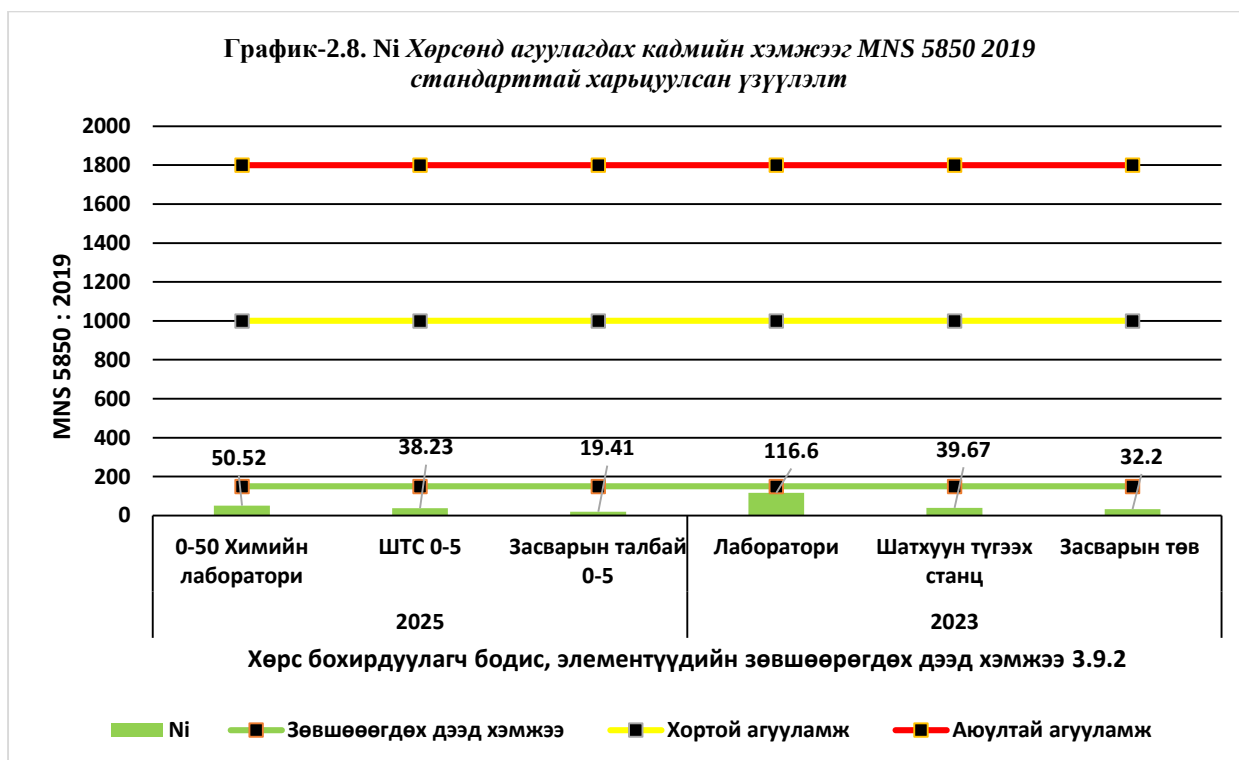
Шимт хөрсийг хадгалах хугацаанд болон нөхөн сэргээсний дараа үржил шимийн бууралт явагдаж болно. Үржил шимийн бууралт нь хөрсний физик-химийн шинжийг доройтуулж, биологийн идэвхийг сулруулдаг. Мөн хөрсний чийгийн хангамж, ус барих чадвар, нягтшил, эзэлхүүн жин, механик бүрэлдэхүүн, сүвэрхэг шинж зэрэг нь тухайн хөрсний сэргээгдэх чанарыг илтгэх бөгөөд эдгээрийг дээр сонгосон цэгүүдэд хянаж байх шаардлагатай. Хэрэв нөхөн сэргээлт хийсэн газрын хөрсний үржил шим тогтвортой буурч, доройтож байвал нэмэлт хөрөнгө гарган нөхөн сэргээлтийн ажлыг дахин гүйцэтгэх шаардлагатай болно. Иймээс хөрсний хяналт, шинжилгээ нь биологийн нөхөн сэргээлтийн үр дүнг хамгаалах чухал арга хэмжээ юм.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Иймд бид хөрсний хяналт шинжилгээг тогтмол хийлгүүлж үр дүнг тайлагнах ажлын тухай бүрт хийж ажиллаж байна. Сүүлийн 5-н жилийн хөрсний хөрсний хяналт, шинжилгээний үр дүнг элемент тус бүрээр үзүүлэв.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

**График-2.10. Pb- Хөрсөнд агуулагдах кадмийн хэмжээг MNS 5850 2019
стандарттай харьцуулсан үзүүлэлт**

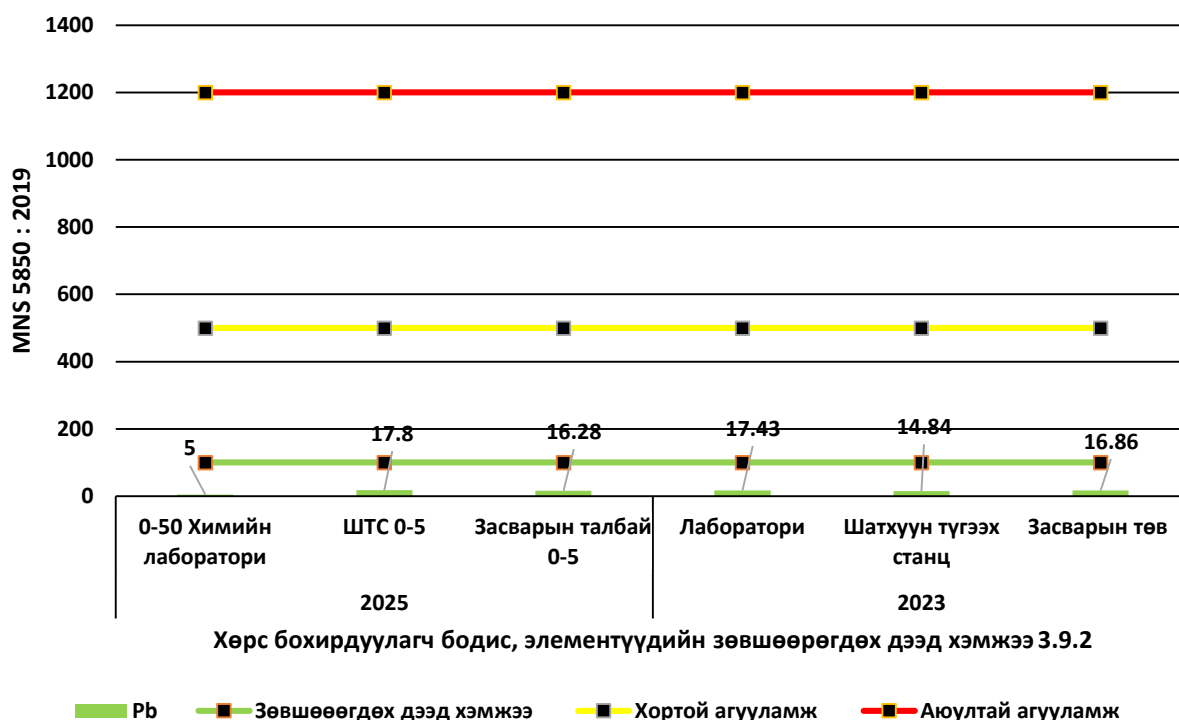
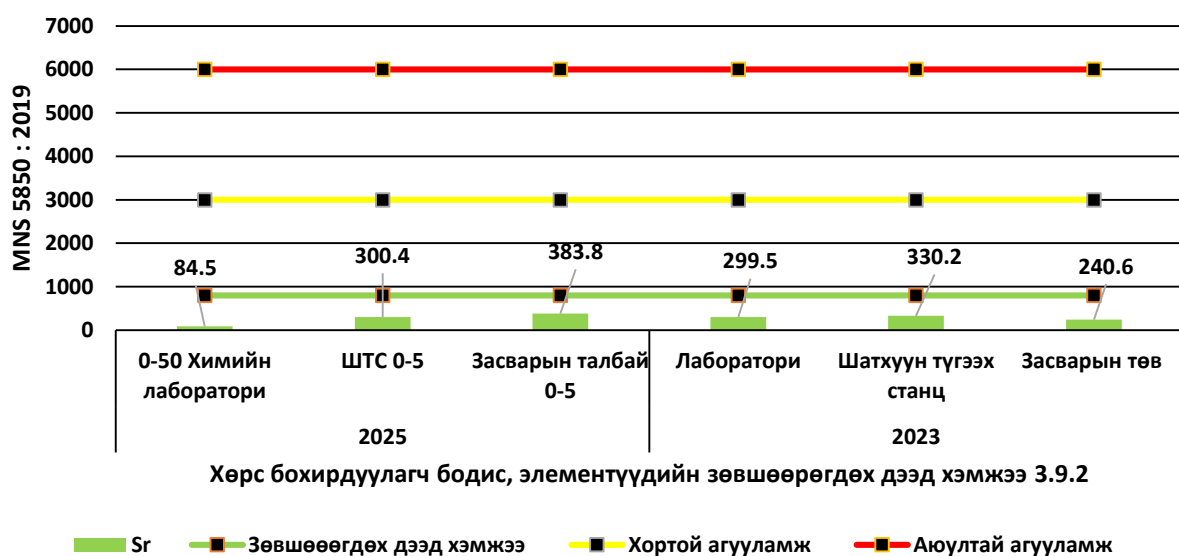
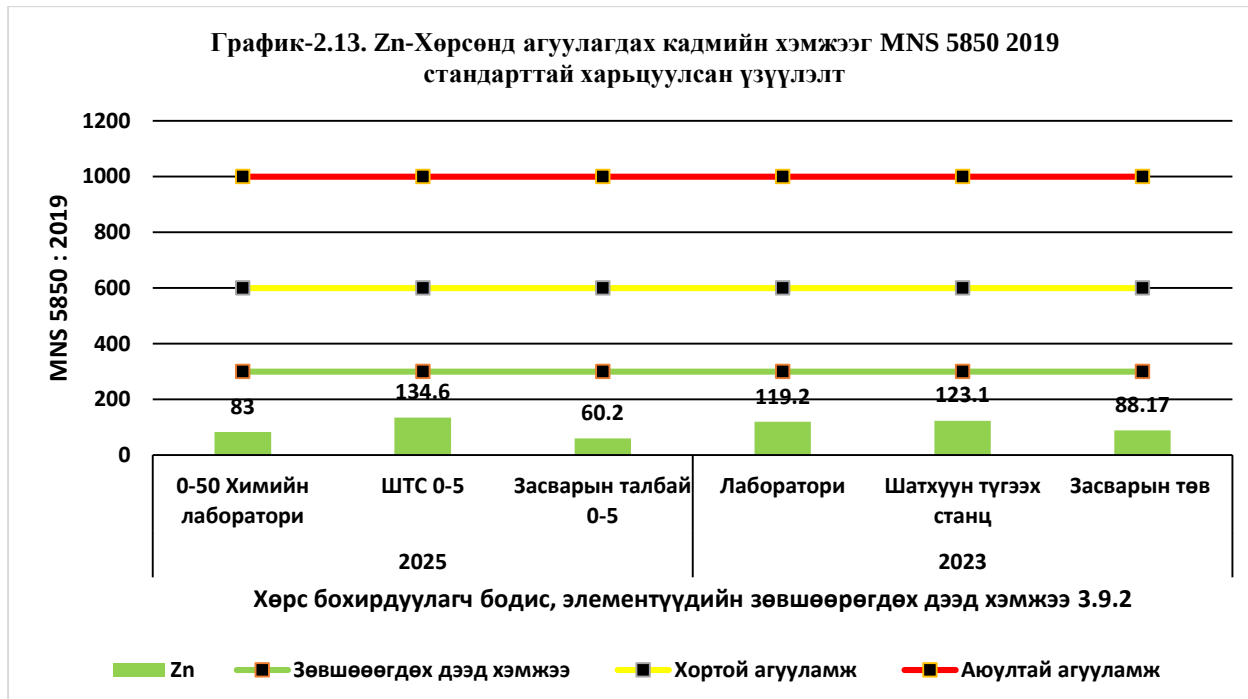
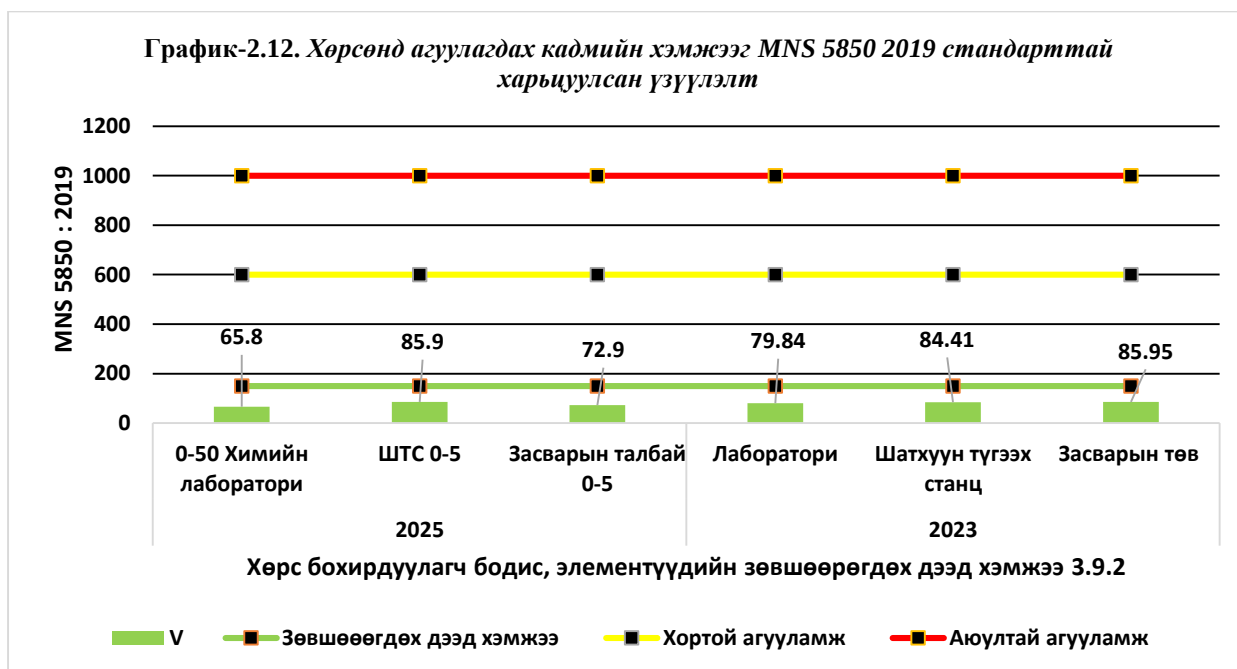

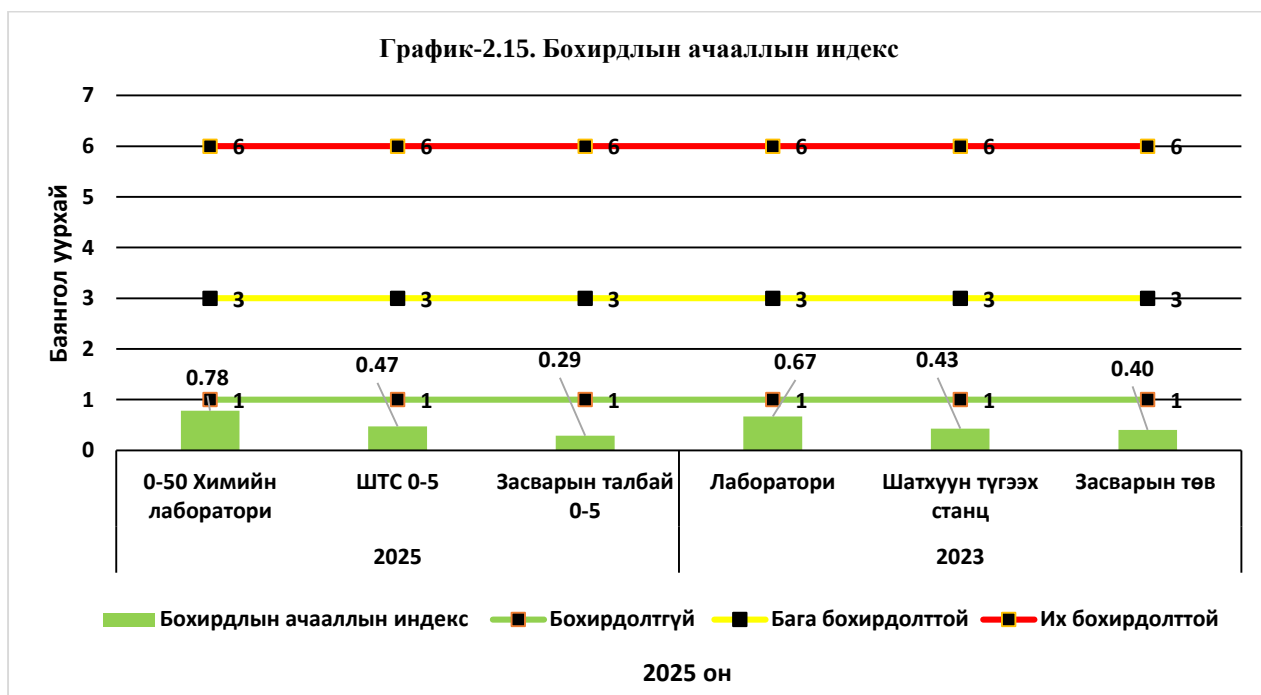
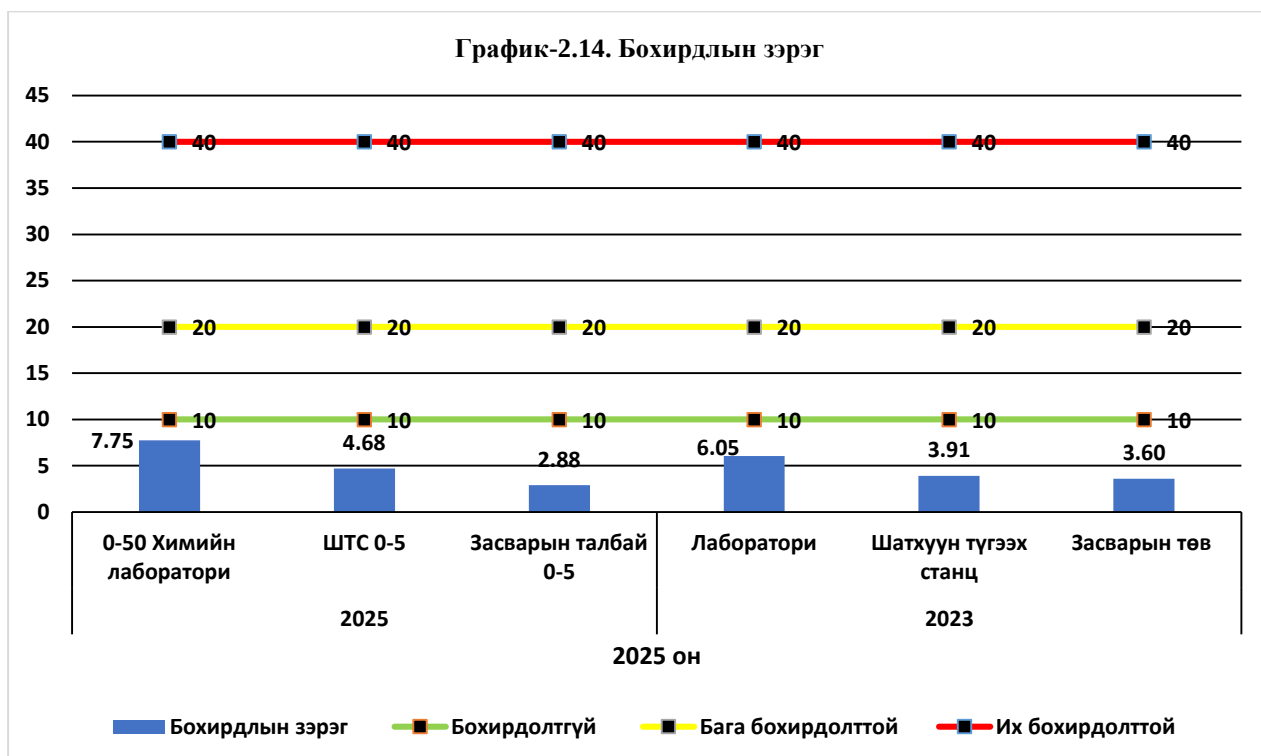
**График-2.11. Sr- Хөрсөнд агуулагдах кадмийн хэмжээг MNS 5850 2019
стандарттай харьцуулсан үзүүлэлт**

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

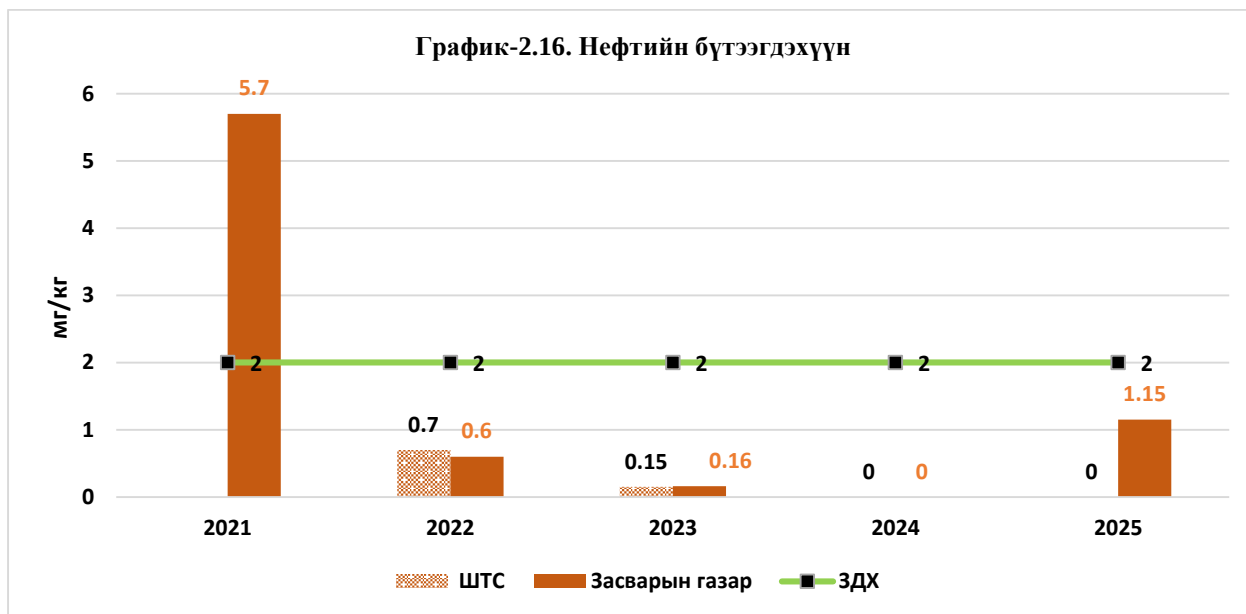
*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

Баянгол уурхайн “Лаборатори”, “ШТС”, “Засварын талбай”, гэсэн цэгүүдээс авсан хөрсний дээжин дэх хүнд металлын агууламжийн бохирдлын фактор, бохирдлын ачааллын индекс, бохирдлын зэрэг үзүүлэлтүүдээр тооцож хүнд металлын бохирдлыг тодорхойллоо. Хүснэгтээс харахад аль ч байршилд бохирдлын ачааллын индекс нь 1-ээс бага (БАИ <1), мөн бохирдлын зэрэг 10-аас хэтрээгүй (БЗ < 10) байгаа тул Баянгол уурхайн хөрс нь хүнд металлын бохирдолтгүй байна. Хүнцэл, Кадми, Зэсийн хүнд

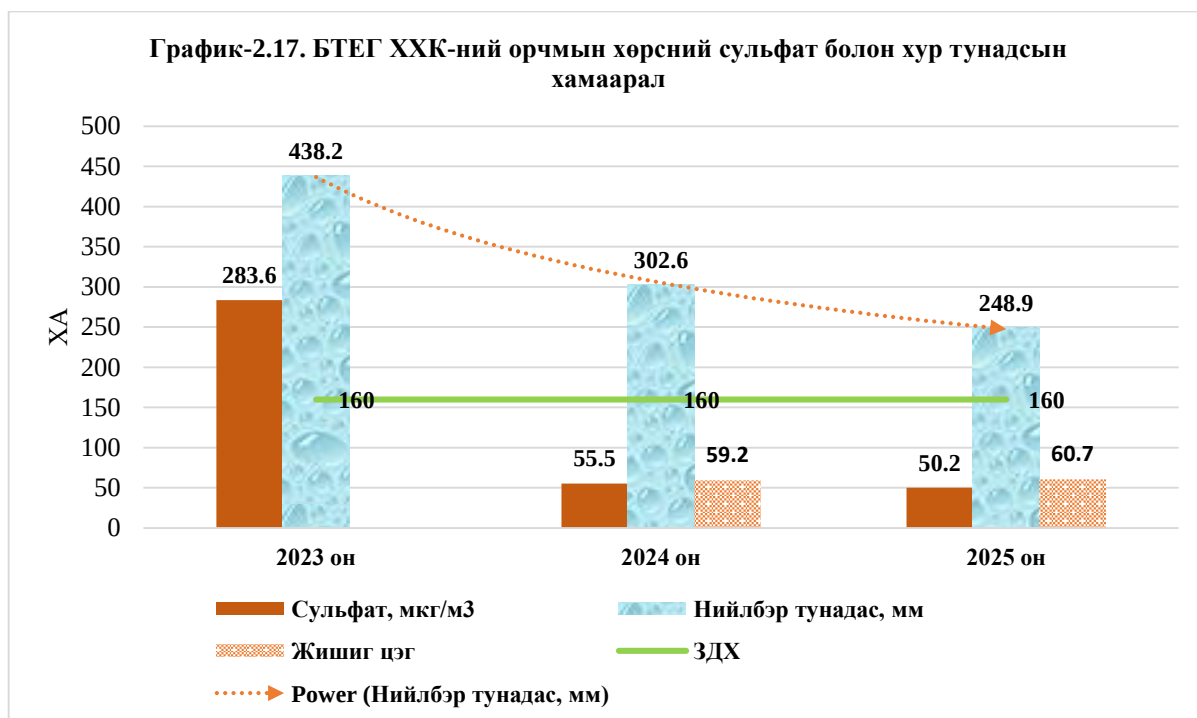
**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

металлын агууламж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс 1,1—1,3%-р давсан үзүүлэлттэй байгаа ч хортой агууламжаас даваагүй байна. Энэ нь MNS 5850 2019 хөрс бохирдуулагч бодис зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээний 3.9.2-т заагдсан хортой агууламжийг тусгай зөвшөөрөлтэй үйлдвэрлэл, уул уурхайн бүсэд бохирдуулах бодисын хөрсөнд агуулагдах зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээтэй адил утгаар мөрддөг тул зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтэрсэн үзүүлэлт байхгүй болно.

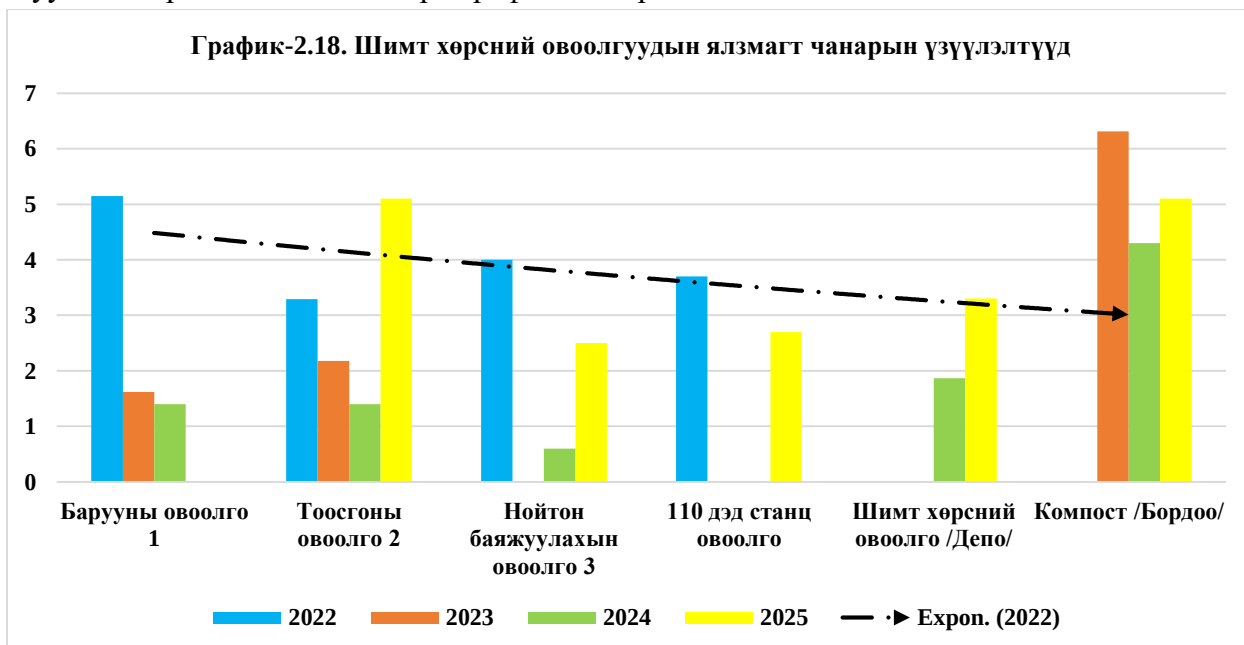

Нефтийн бүтээгдэхүүн 2021 онд зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс 2.8 дахин давсан үзүүлэлтэй байсан бол сүүлийн 3 жилд хэвийн хэмжээнд ирсэн нь Баянгол уурхайн 2022 онд шинэчлэн батлагдсан асгарлтын журмын хэрэгжилт, жил бүр ажилчдад ордог сургалт хөтөлбөр амжилтай хэрэгжиж байгааг илтгэж байна.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Сульфат нь азот ба хүхэр агуулсан, усанд сайн уусдаг эрдэс бөгөөд 2023 онд Баянгол уурхайн хөрсний шинжилгээнд сульфатын агууламж зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс 1.56 хувиар өндөр гарсан ч 2024 болон 2025 онд зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс давсан үзүүлэлтгүй гарсан энэ нь тухайн жилийн хур тунадасны хэмжээтэй шууд хамааралтай байгааг дээрх графикаас харагдаж байна.

Баянгол уурхай нь Монгол орны хөрс газарзүйн мужлалаар Хангай -Хэнтийн уулархаг их муж ойт хээрийн дэд мужид хамрагдана. Төслийн талбайд Ой тайгын Ойн бараан, Тайгын ширэгт, Уулын хээрийн Сайргархаг хархүрэн, Чандруулаг хөрс Нуга

намгархаг газрын Аллювийн бараан, Бараан хүхэрлэг цэвдэгт хөрс зонхилон тархсан байна. Тус хөрс нь хүнд болон хөнгөн шавранцар механик бүрэлдэхүүнтэй хар хүрэн болон цайвар хүрэн хөрстэй бөгөөд хөрсний ялзмаг агуулалт нь 2-4 хувь байдаг.

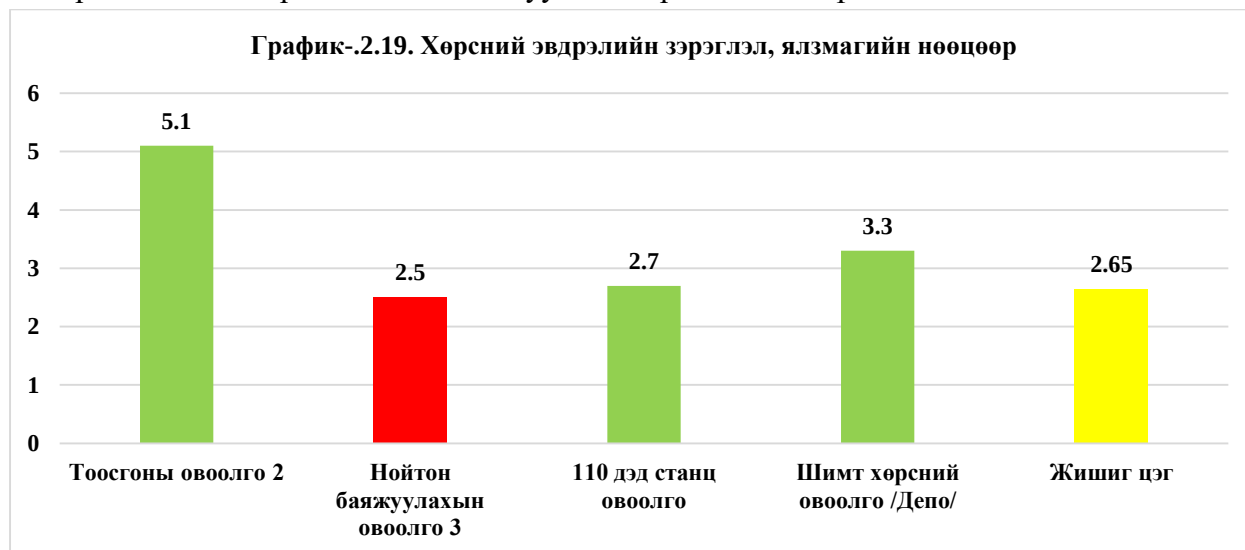
Баянгол уурхай нь шимт хөрсний 7 овоолготой бөгөөд замын материал авах, уурхайлан ашиглах газрууд, өртөлтөд орох болон овоолгын тэлэлт хийгдэх бүрд шимт хөрсний зузааныг тогтоож MNS 5916 : 2008 стандартын дагуу хуулж нөхөн сэргээлтэд ашиглахаар түр болон удаан хугацаагаар хадгалж байна. Шимт хөрсний овоолгуудын ялзмагт чанарт хийгдсэн сүүлийн 4 жилийн шинжилгээнээс үзэхэд урт хугацаанд хөдөлгөөнд ороогүй овоолгуудын ялзмагт чанар аажмаар буурах хандлагатай байгаа бөгөөд энэ нь дараах 3 шалтгаанаас үүдэлтэй байна.

1. Хөрсний микробиологийн үйл ажиллагаа алдагдах

2. Тус талбай нь хүндээс хөнгөн шавранцар хөрстэй тул овоолго хийхэд нягтаршил үүсэж хөрсний нүхжилт сүвшилт алдагдах

3. Дээж авч шинжлэх үед овоолгын өнгөн үе буюу нар усаар угаагдаж доройтсон хэсгээс ач шинжлүүлснээсээ үүссэн

Харин байнгын ахилтад ордог овоолго ялзмагт чанарын хувьд харьцангуй өндөр байгаа нь дээрх шалтгааныг баталж байна. Мөн 2025 оны дээжийг өнгөн үеэс бус овоолгод зүсэлт хийж авсан бөгөөд ялзмагийн агууламж өмнөх жилүүдээс харьцангуй өндөр байгаа нь дээрх шалтгаантай шууд хамааралтай гэж дүгнэж байна.

Байгаль орчны хохирлын үнэлгээ, нөхөн төлбөр тооцох аргачлалын дагуу 2025 оны шинжилгээг жишиг цэгтэй хариуцуулан хөрсний эвдрэлийн зэрэглэлийг ялзмагийн нөөцөөр тооцон үзэхэд 5,7 хувийн бууралтай буюу бага эвдрэлтэй зэрэглэлд хамаарч байна.

Үзүүлэлтүүд	Хөрсний эвдрэлийн зэрэглэл (баллаар)
-------------	--------------------------------------

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

	Эвдрэлгүй	Бага	Дунд	Их	Хүчтэй	Онцгой их
Ялзмагийн нөөцийн багасалт, %-иар		5-25	25-50	50-75	75-95	95

Гадаргын болон газрын доорхи усны нөөцөд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс бууруулах, арилгах арга хэмжээний биелэлт.

8. Уурхайн үйл ажиллагаанаас үүдэх тоосжилт дарах ажилд цэвэр усны нөөцийг ашиглахгүй байх, саарал ус, шүүрлийн усыг тогтмол ашиглах

Уурхайн үйл ажиллагааны сүүлийн 5 жилийн хугацаанд зам талбайн усалгаанд шүүрлийн ус, саарал ус, гадаргын ус, хур борооны усны ашиглалтыг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг тогтмол авч хэрэгжүүлж ирсэн. Доорхи графикт 2021-2025 оны хугацаан дахь ус ашиглалтын хэмжээ, 2.5-д ус ашиглалтыг эх үүсвэрээр нь хувиар үзүүлэв.

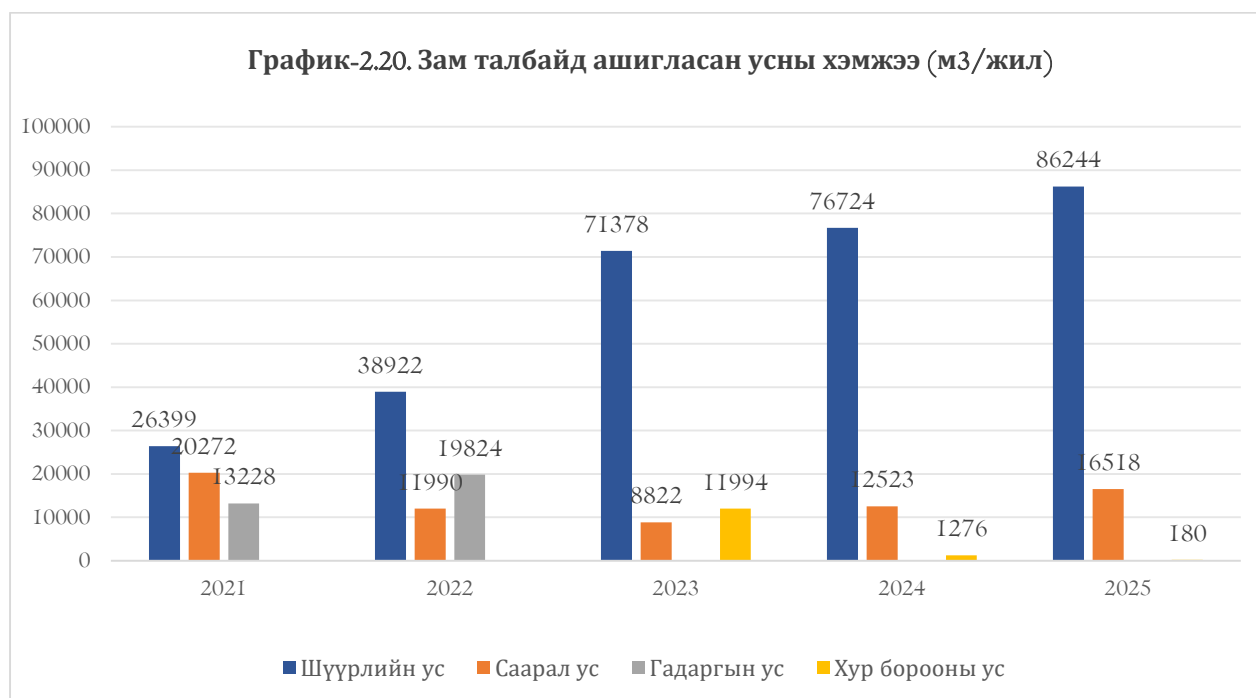
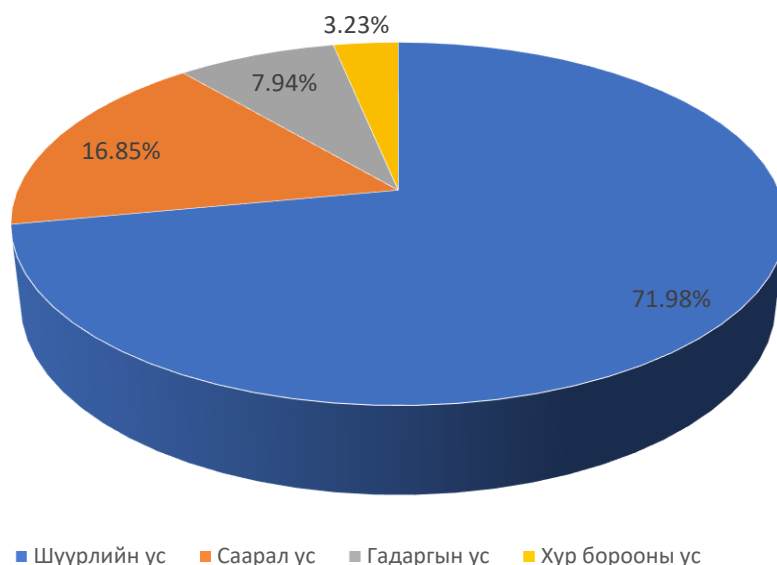

**График-2.21. 2021-2025 оны хугацаанд зам усалгаанд ашигласан усыг эх
үүсгэвэрээр нь үзүүлэв.**

Дүгнэлт: Сүүлийн 5н жилийн хугацаанд зам талбайн усалгаанд шүүрлийн ус 71.98%, саарал ус 16.85%, Гадаргын ус 7.94%, хур борооны ус 3.23%-г тус тус авч ашигласан байна.

**9. Усан сангийн хамгаалалтын бүсэд уст цэгүүдийн цэвэрлэгээг тогтмол
давтамжтай зохион байгуулах**

Засгийн газрын 2015 оны 120 дугаар тогтоолоор баталсан “Гол, мөрний урсац бүрэлдэх эхийн бүсэд олгосон тусгай зөвшөөрлийг цуцлах, усны сан бүхий газрын энгийн хамгаалалтын бүсэд олборлолт явуулж эхэлсэн, тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд холбогдох арга хэмжээ авах, нөхөн сэргээлт хийлгэх журам”-ын хэрэгжилт, усны сан бүхий газрын энгийн хамгаалалтын бүсэд олборлолт явуулж эхэлсэн, тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд холбогдох арга хэмжээ авах, нөхөн сэргээх үйл ажиллагааны гэрээний хэрэгжилтийг хангах ажил, хог хаягдлын тухай хууль тогтоомжин хэрэгжилтийг хангаж

- ✓ Баянголын дагуу 40 га орчим талбайд голын их цэвэрлэгээг 60 ажилтан ,албан хаагчдыг хамруулан 3 удаа хийж ажиллалаа. Голын хамгаалалтын бүсийн цэвэрлэгээнээс нийт 400 кг орчим хог хаягдал гарсан.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

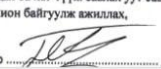
Зураг-2.10. Баянгол уурхайн батлагдсан их цэвэрлэгээний хуваарь.

БАТЛАВ:
 Бүтцийн тухайн үйлдвэрт захирал
 (Х.Мөнхбаатар)
 2025 оны... сарын... өдөр

Төслийн талбайд хийгдэх их цэвэрлэгээний хуваарь

Алба хэлтэс	Нэгдсэн хогийн цэг										Уст цэг гол, рашаан дагуу					Нийтийн эзэмшлийн талбайд													
											Хандгайт гол		Баянгол гол			Булгийн гол	Тээврийн зам дагуу, 79 уулсараас Баянгол хотхон хүртэл			1-р постоос жимсний талбайн хашаа дуустал	Хандгайт дэнжээс Депо хүртэл	11 дүгээр постоос "БТЕГ" хүртэл зам дагуу	Бүх нийтийн их цэвэрлэгээ						
	3 сар	4 сар	5 сар	6 сар	7 сар	8 сар	9 сар	10 сар	5 сар	8 сар	5 сар	7 сар	8 сар	5 сар	8 сар	6 сар	9 сар	6 сар	6 сар	9 сар	3 сар								
№ Хамтран ажиллах алба, хэлтэс	27	10	24	8	22	5	19	3	17	31	14	28	11	25	9	23	8	28	22	17	14	8	14	5	11	19	19	11	25
1 Инфинити Спейс ХХК																													
2 Зүүн олборлолтын алба																													
3 Баруун олборлолтын алба																													
4 Бажуулалтын алба																													
5 Элгэн ХХК																													
6 Монтай-Эрдэнэ ХХК																													
7 Мөнхдүгт итгэгч хүч ХХК																													
8 ХММ Засварын алба																													
9 Цахилгааны алба																													
10 Геологи чанарын алба																													
11 Маркшейдерийн алба																													
12 Санхүүгийн хэлтэс																													
13 Удирдлага хяналтын алба																													
14 ХАБЭА-н хэлтэс																													
15 Хүний нөөцийн хэлтэс																													
16 Дотоод хяналтын хэлтэс																													
17 Авто тээврийн алба																													
18 Эвдэг харуул хамгаалалт																													
19 Ажилт буулгалтын алба																													
20 Хандгайт өртөө																													
21 Байгаль орчны хэлтэс	7 хоног бүр Рашаан голын ойролцоох хогыг тээвэрлэж,										түүж цэвэрлэнэ.																		
23 КВК	7 хоног бүрийн нурв гаргт бүх хотхоны ойр орчмын хогыг түүж цэвэрлэнэ.																												

Жич: Тухайн цэвэрлэгээ хийхэд ашиглагдах ажлын бээлийг Алба, хэсэг нэгжүүд өөрсдөө хариуцах ба хог түүж саалах уут саавыг Байгаль Орчны алба хариуцна. Хуваарь өдөр их цэвэрлэгээг 14-16 цагийн хооронд зохион байгуулж ажиллах,

Хуваарь боловсруулсан: Байгаль орчны инженер /Б.Бямбасүрэн/

Зураг-2.12. Баянгол дагуу их цэвэрлэгээ хийсэн талбайн сансрын зураг

Зураг-2.13. Баянгол дагуу их цэвэрлэгээ хийж буй байдал.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

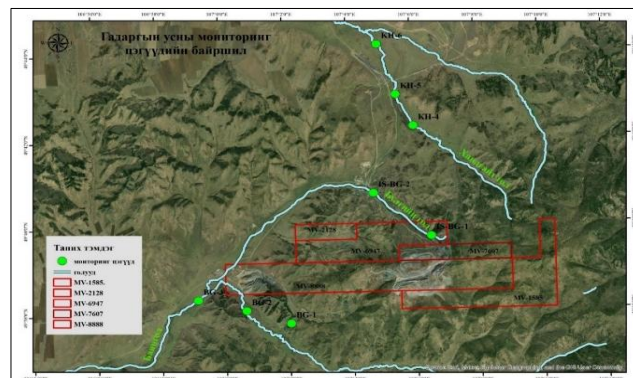

10. Мониторинг судалгааг тогтмол хийж үр дүнг тайлагнах

Ус бол байгалийн амин чухал нөөц билээ. Иймд бид газрын доорхи усны 7 цооногт гүний усны хэмжилт, Баянголын 3-н цэгт, Хандгайт голын 3-н цэгт нийт 6-н цэгт гадаргын усны хэмжилтийг батлагдсан хуваарийн дагуу хийж гүйцэтгэж байна. Гадаргын усыг 10 хоногт 1 удаа, гүний усны хэмжилтийг 7 хоногт 1 удаа хэмжилтийг хийж ажиллалаа.

**Зураг-2.14.Гадаргын болон газрын доорхи усны
мониторинг хийх батлагдсан хуваарь.**

	"БТЕГ"ХХК Баянгол уурхай, Байгаль орчны хэлтэс BONTG000000 MNS ISO 14001:2016	Код: БОХ-001 Хувилбар - 1 2025.03.21
Батлаг: Баянгол уурхайн Гүйцэтгэх захирал		Ж.Мөнхбат
2025 оны <u>III</u> сар <u>25</u> өдөр		
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХАЛТЭСНИЙ БОС ОНЫ ХИНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭ, СУДАЛГАА, ҮЛЭГ ШАЛГАЛТЫН ХУВААРЬ		
Д/д	Мониторинг хэмжилт, судалгаа	Хугацаа
1	Ойвооллогын талбайн тооллого	Басан
2	Мод ургуулалтын ажлын үзүүлэлт	Бамба
3	Цооногийн усны хэмжилт	Нан
4	Гадаргын усны хэмжилт	Даваа
5	Хүдгийн тооллого, бичлэг	Мягмар
6	Амьтны камер суурьсуулалт	Лхагва
7	Ургамалын бичлэг	Пүрв
8	Химийн шинжилгээ	Басан
9	Хөгжлийн үзүүлэлт	Бамба
10	Ногооны халд	Нан
11	Хувиар	Даваа
12	Ийн	Мягмар
13	Дутал	Лхагва
14	Усгал	Пүрв
15	Хай	Басан
16	Ногооны халд судалгаа	Бамба
17	Бүтэц хэлбэр мэргэжилт	Нан

Хүснэгт-2.6. Гадаргын усны сүүлийн 5н жилийн хэмжилтийн дүн

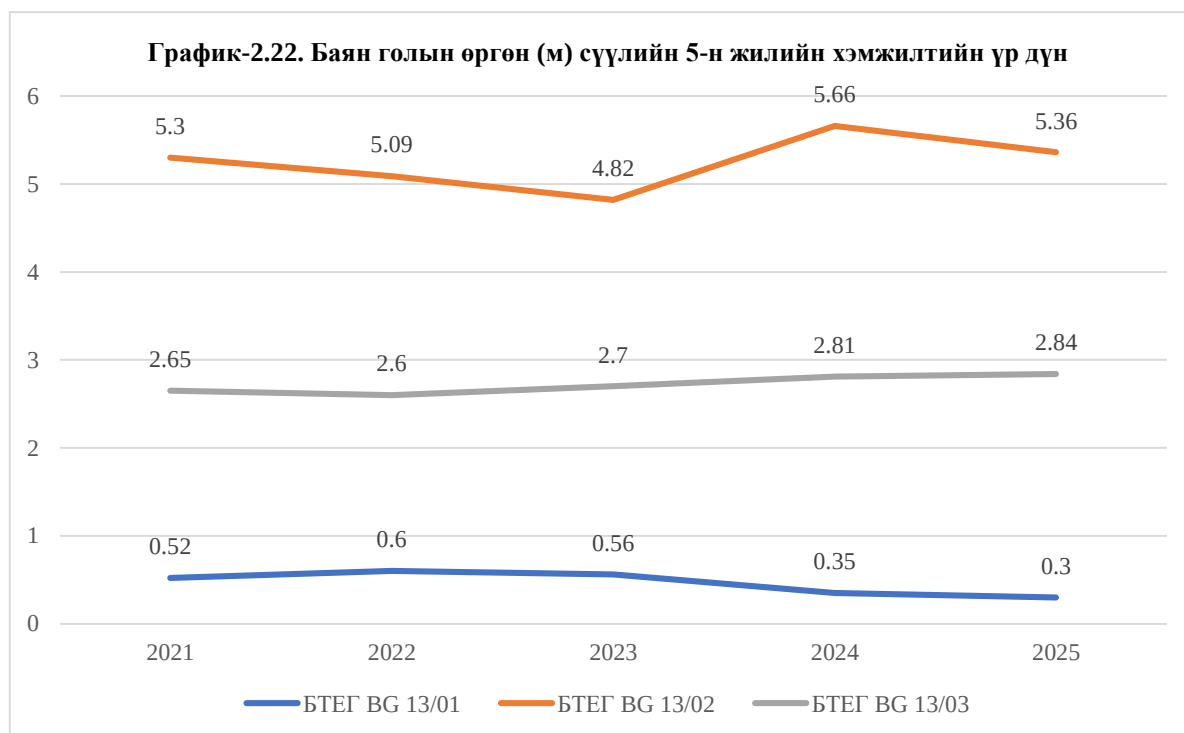
мэдээ.

№	Он/сар	Үзүүлэлт																	
		Голын өргөн /м/						Усны түвшин/м/						Урсгалын хурд /м/с/					
		БТЕГ BG 13/01	БТЕГ BG 13/02	БТЕГ BG 13/03	БТЕГ KHG 13/04	БТЕГ KHG 13/05	БТЕГ KHG 13/06	БТЕГ BG 13/01	БТЕГ BG 13/02	БТЕГ BG 13/03	БТЕГ BG 13/04	БТЕГ BG 13/05	БТЕГ BG 13/06	БТЕГ BG 13/01	БТЕГ BG 13/02	БТЕГ BG 13/03	БТЕГ BG 13/04	БТЕГ BG 13/05	БТЕГ BG 13/06
1	2021	52.07	531	265	256	646.4	334	6.2	31	28.8	33.8	20.8	20.8	0.6	0.72	0.75	0.46	0.49	0.66
2	2022	60.49	509.9	259.9	234.4	268	115	9.4	19.4	31.5	29	10.6	19.4	0.54	0.54	0.54	0.39	0.74	0.6
3	2023	56.9	481.93	270	190.9	416.4	158	4.6	23.3	40.4	24.8	10.7	18.3	0.5	0.64	0.62	0.31	0.7	0.67
4	2024	35	566.3	281.5	246.4	327.5	136	8	17	26.4	18.5	7.6	11.1	0.54	0.47	0.6	0.4	0.41	0.46
5	2025	29.6	536.2	284	184.7	319.7	119	7.5	9.8	22.7	11.4	6.71	6.36	0.43	0.29	0.38	0.29	0.31	0.38

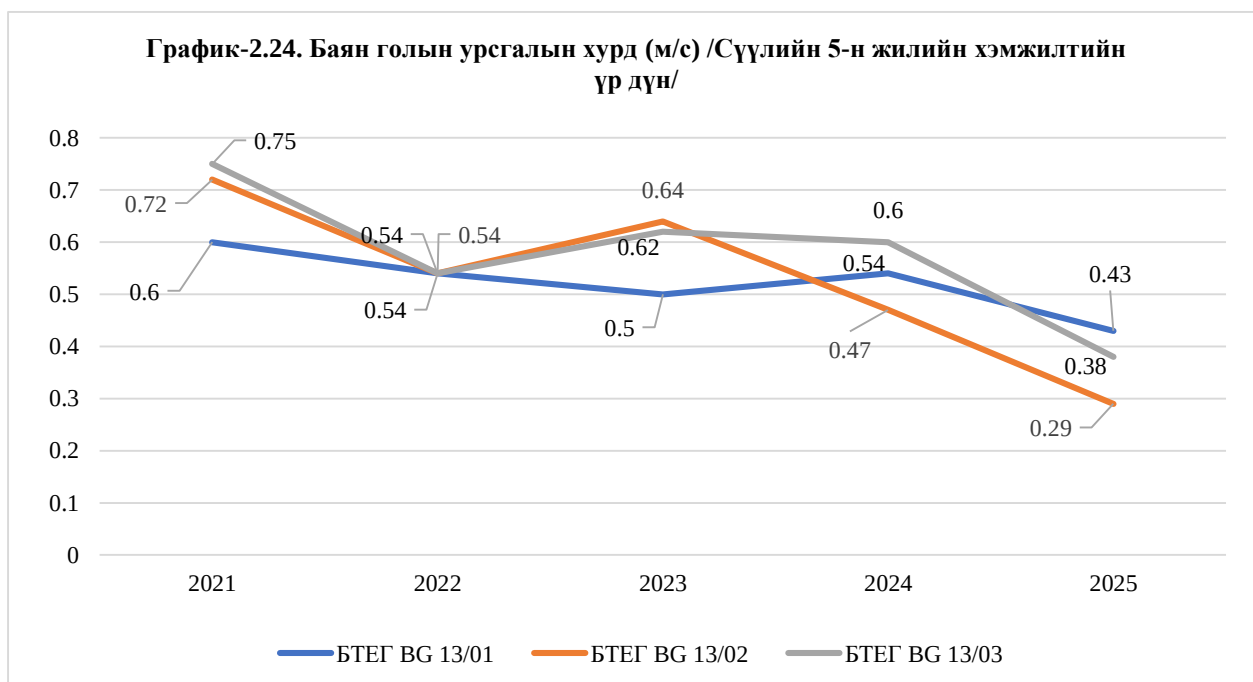
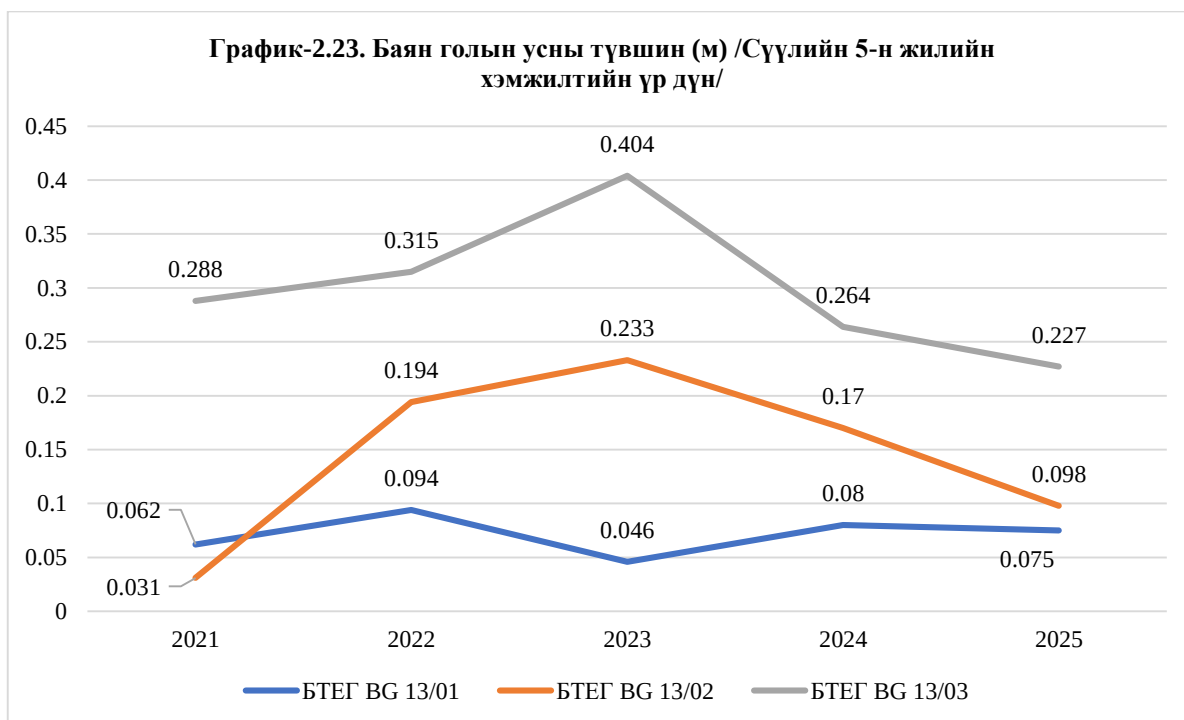
**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүнэгт-2.7. Ерөө хур тунадасны нийлбэр, мм 2022-2025 он.

Он	Сумдын нэр	Тунадасны нийлбэр, мм 2022 он-2025 он								
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2022 он	Ерөө	1.6	0.7	3.5	1.6	5.6	50.0	121.2	78.3	35.7
2023 он	Ерөө	3.1	0.0	1.9	7.0	11.5	41.9	137.1	145.1	75.1
2024 он	Ерөө	5.9	2.1	0.6	4.6	26.2	107.3	42.3	78.4	15.6
2025 он	Ерөө	2.0	0.0	0.3	0.7	21.5	19.9	43.2	117.2	44.1

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Баянгол гол дүгнэлт:

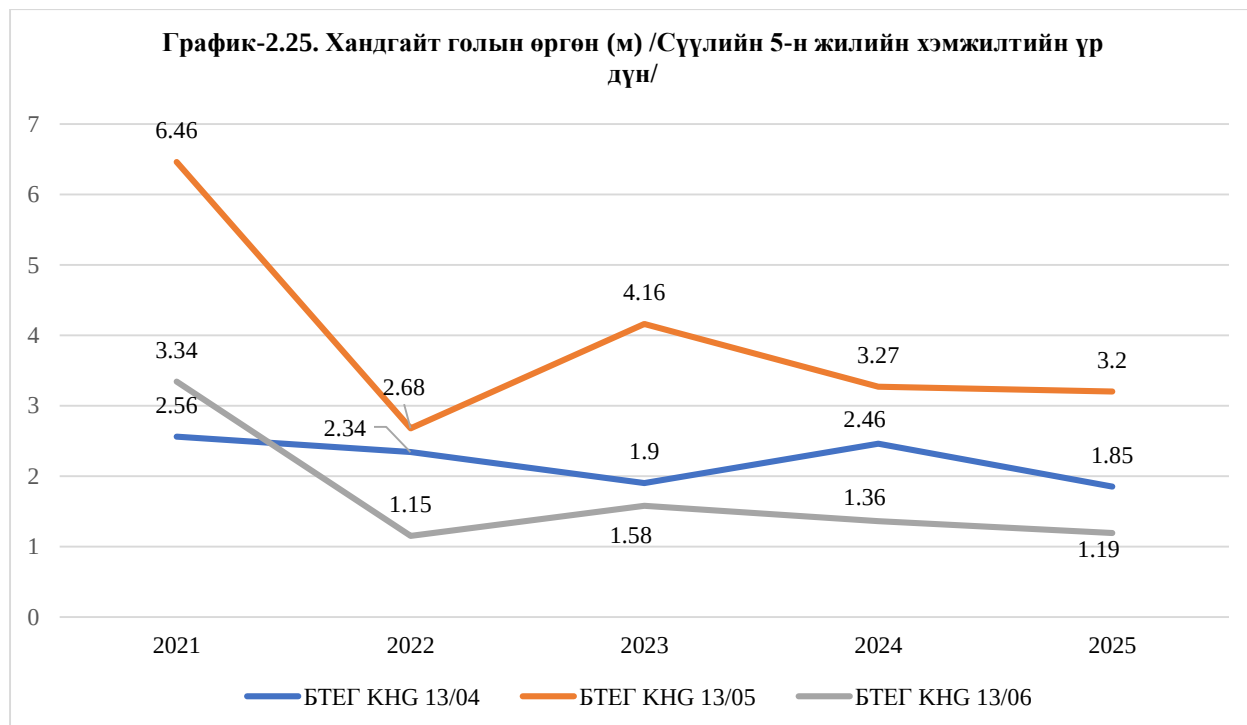
- Голын өргөн:** Голын өргөн 2021-2025 оны хооронд 0.31 м-0.60 м-ийн хооронд хэлбэлзэж байгаа нь голын ширхэглэл, эргэлт, ойрын хүлээлт болон цаг агаарын

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

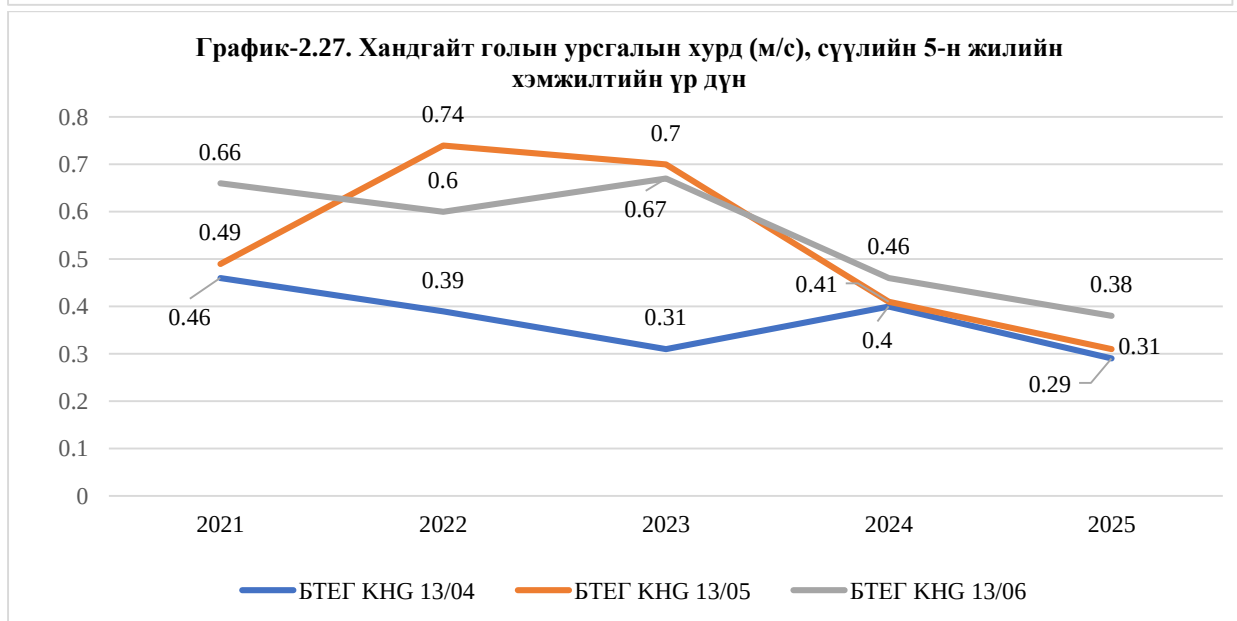
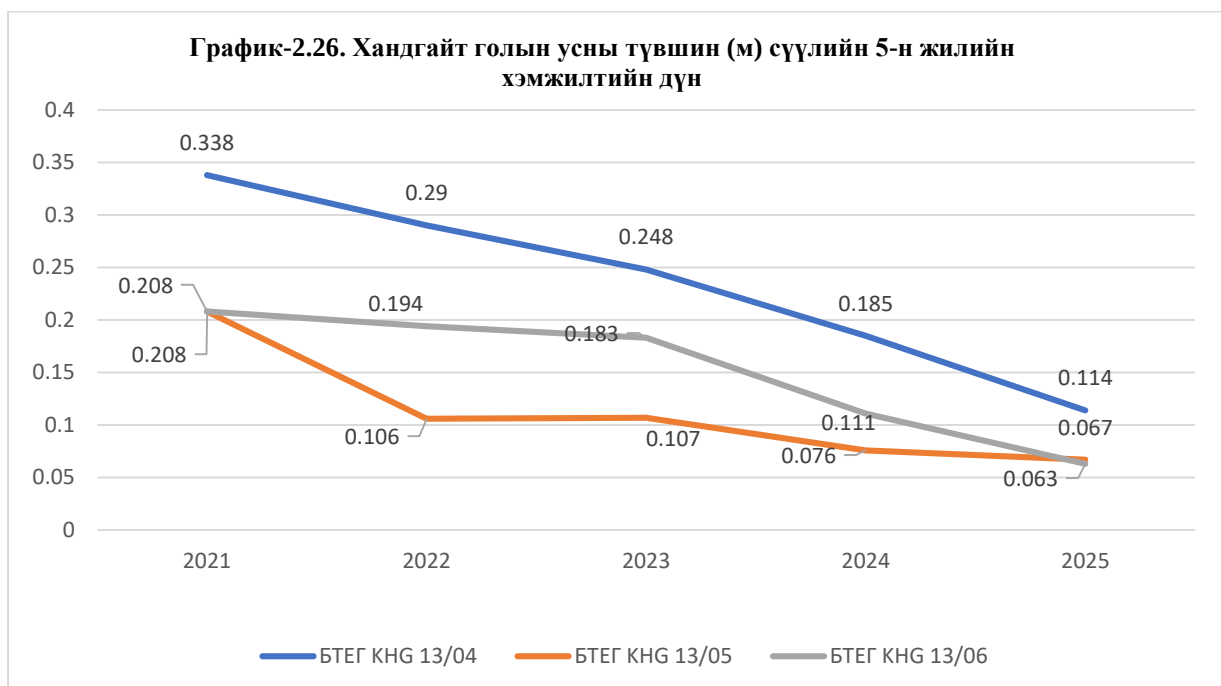
өөрчлөлтөөс хамаардаг байж болох юм. 2024 оны үед голын өргөн хамгийн бага утга (0.31 м)-д хүрсэн нь голын эргийн бүсэд үүссэн хөрсний нуруулт гулсалтаас дарагдсан гэж үзэж байна

2. **Усны түвшин:** Усны түвшин 2021-2023 оны хооронд буурсан (5.31 м-с 4.81 м хүртэл), харин 2024 онд усны түвшин өсөж (5.66 м) байгааг харахад 2024 онд их хэмжээний хур тунадас, орсонтой холбоотой гэж үзэж байна. 2025 онд усны түвшин дахин 5.37 м болж буурсан нь хур тунадас, усны нөөцийн дутагдалтай холбоотой байж болзошгүй.
3. **Урсгалын хурд:** Урсгалын хурд 2021 онд хамгийн өндөр (0.75 м/сек) байснаар хурдасгалтай урсгалтай байсан бол 2023 онд урсгалын хурд хамгийн бага утга (0.04 м/сек)-д хүрсэн. Энэ нь голын усны түвшин буурч, урсгалын хурд багассан байх боломжтой. 2024-2025 онд урсгалын хурд сэргэсэн ч өмнөх оны өндөр үзүүлэлтүүдээс буурсан байна. Энэ нь голын урсгалын нөхцөл болон байгалийн хүчин зүйлсийн нөлөөг илтгэнэ.

Энэхүү өгөгдлөөс харахад тухайн голын усны түвшин, урсгалын хурд болон өргөн нь цаг хугацааны туршид тогтмол өөрчлөгдөж байгаа бөгөөд энэ нь голын экосистемийн тогтворгүй байдал, цаг агаарын нөхцөл, байгалийн өөрчлөлтүүдтэй холбоотойг тодорхой харуулж байна. Мөн урсгалын хурд болон усны түвшин буурах, нэмэгдэх үзүүлэлтүүд нь голын эх үүсвэрийн нөөцийн өөрчлөлт, ус хэрэглээтэй холбоотой болохыг илтгэнэ.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хандгайт гол дүгнэлт:

- 1. Голын өргөн:** Голын өргөн: 2021-2025 оны хооронд 0.71-3.26м-ийн хооронд хэлбэлзэж байгаа нь голын ширхэглэл, эргэлт, ойрын хүлээлт болон цаг агаарын өөрчлөлтөөс хамаардаг байж болох юм. 2022 оны үед хамгийн бага утга хүрсэн цаг агаарын өөрчлөлтөөс хамаарч голын ширхэглэл үүсэх, салаа үүссэн байх боломжтой. Харин 6 цэгийн хувь усны эргэлтийн нөлөөгөөр эргийн бүсэд үүссэн хөрсний нуралт гулсалтаас дарагдсан гэж үзэж байна.
- 2. Усны түвшин:** Усны түвшин 2021-2025 оны хооронд (0.1-0.25м)-ээр буурсан байна. Хамгийн их өөрчлөлт орсон цэг нь БТЕГ KHG 13/04 цэг бөгөөд (0.388-0.144м) болж буурсан жилд ойролцоогоор 0.56м буурсан гэж үзэж байна. Энэ хур тунадас,

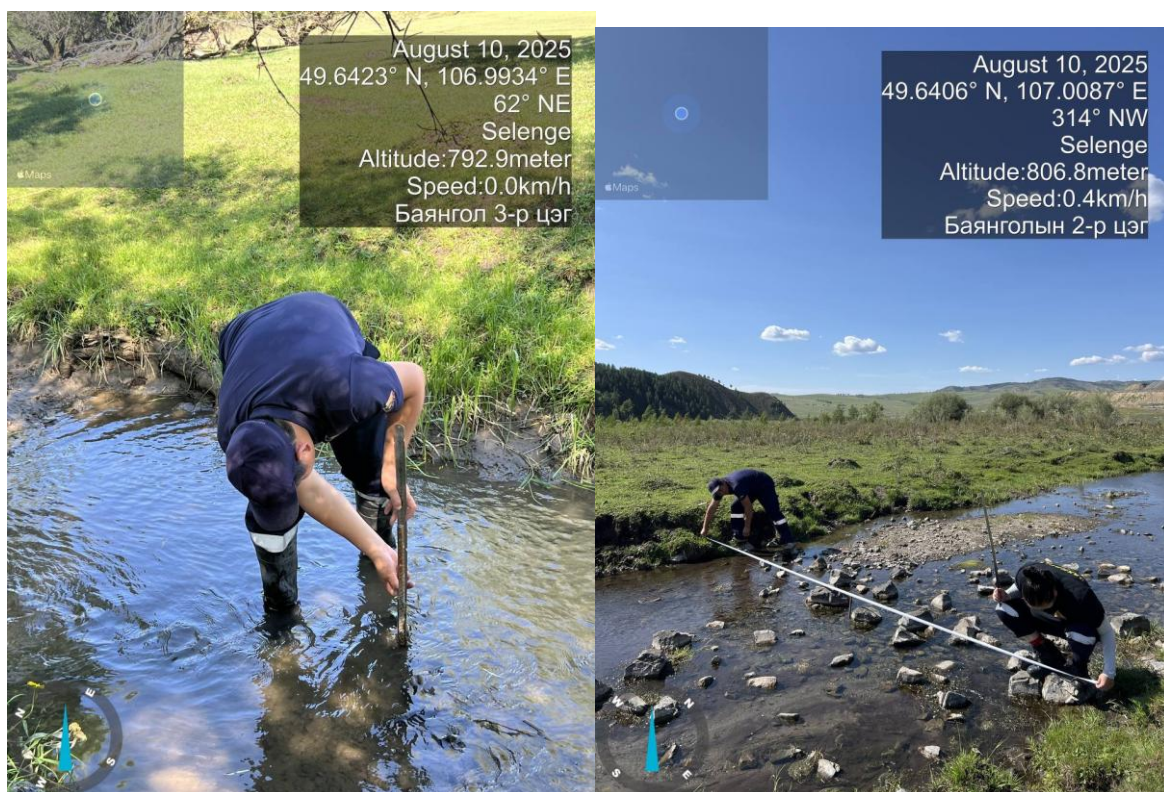
**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

голын эргийн бүсэд нуралт гулсалтаас дарагдаж салаа үүсэх боломжтой. Харин бусад цэгүүд ижил бууралттай гэсэн 2022-2023 онд түр зуурын тогтвортой байсан улирлын хур борооны хэлбэлзэл, гадаргын усны цэнэгжилт тогтвортой байсан бөгөөд 2024-2025 онд гадаргын усны цэнэгжилт багассан гэж үзэж байна.

3. **Урсгалын хурд:** Урсгалын хурд 2021-2025 оны хүртэл усны урсгал (0.17-0.28м/с) буурсан үзүүлэлтэй байна. 2022-2023 онд БТЕГ КНГ 13/05, БТЕГ КНГ 13/06 хамгийн өндөр (0.67-0.74м/сек) урсгал нь хур тунадасны нөлөөгөөр хөрсний ус гадаргын устай нийлэх, голын өргөн багасанаар урсгалын хурд нэмэгдсэн боломжтой. 2024-2025 онд урсгалын хурд буурсан нь хур тунадасны хэмжээ буурч, ойрын хүлээлт, голын ширхэглэлийн улмаас урсгалын хурд буурсан гэж үзэж байна.

Энэхүү өгөгдлөөс харахад тухайн голын усны урсгал, усны түвшин, урсгалын хурд болон өргөн нь цаг хугацааны туршид тогтмол өөрчлөгдөж байгаа бөгөөд энэ нь гидрологийн тэнцэл алдагдаж, усны цэнэгжилт багассан байгааг илтгэнэ. Энэхүү өөрчлөлт нь **цаг уурын хуурайшилт, голын салаа, тунамал хуримтлалын өөрчлөлт, ойрын хүлээлттэй** шууд холбоотой байж болох юм.

Зураг-2.15. Гадаргын усны хэмжилт хийж буй байдал.

11. Усан сангийн хамгаалалтын бүсэд хийгдсэн “Баянгол рашаан”-ын эхийн хог хаягдлын түр цэгийн хогийг тусгай хуваарийн дагуу зайлуулах

Баянголын рашаан дээр амрагчид их ирдэг учир батлагдсан хог хаягдлын их цэвэрлэгээний хуваарийн дагуу 7 хоног бүр хийх ажлыг зохион байгуулж нийт 12

***“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан***

удаагийн хог цэвэрлэгээг хийж 580кг хогийг түүж нэгдсэн хогийн цэгт булж устган ажилласан байна. Мөн хөрсний бохирдол үүсгэхээс урьдчилан сэргийлж жорлонг соруулдаг 00 болгон тохижуулах ажлыг зохион байгуулж ажиллалаа.

Зураг-2.16. Рашаан орчмын цэвэрлэгээ хийж буй байдал.

Зураг-2.17. Рашааны жорлон соруулдаг 00 болгон тохижуулж буй байдал.

12. Хур борооны усыг хуримтлуулан эргүүлэн ашиглах

НҮБ-ийн хийсэн судалгаагаар дэлхийн дулаарлаас болоод хамгийн их хохирол асмах улсуудын нэгд Монгол орон багтдаг. Энэ нь жил ирэх тусам хуурайшилт нэмэгдэнэ гэсэн үг. Иймд бид хур борооны усыг хуримтлуулах зумп үүсгэж, зам талбайн усалгаа, ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах ажлыг үйл ажиллагааны туршид авч хэрэгжүүлж ирсэн. Үүнд:

- Ажилчдын хотхоны бүх барилга байгууламжийн дээврийн ус зайлуулах сувгийг PVC хоолой ашиглан, хотхоны ногоон байгууламж услагддаг байхаар төлөвлөн, зохион байгуулж ажилласан.

***“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан***

- Зам талбайн усалгаанд ашигласан нийт усны 4%-ийг хур борооны ус ашигласан хийж байна. Цаашид бид нэмэгдүүлэх арга хэмжээг тогтмол авч хэрэгжүүлэх болно.

Зураг-2.18. Хур борооны усыг ногоон байгууламж болон зам усалгаанд ашиглахаар нөөцөлж буй байдал.

13. Хур бороотой үед сайр, жалгуудаар урсах гадаргын усны түр урсацыг саадгүй өнгөрүүлж байхын тулд ус гаргалгааны хоолой, гарцад хог, шороо хуримтлагдахаас сэргийлэх. Хандгайт голын орчмын лаг авах ажлыг зохион байгуулах.

Хандгайт гол өвөл хөлдөхдөө халиа үүсгэн, хавар гэсэхдээ газар эвдэгдэж, салаа үүсч тогтоол ус бий болсон нь тухайн хэсгийн газар эвдэх, лаг шавар хуримтлагдах, эргийн нягтрал суларч, мал амьтан шигдэх аюул үүсэх эрсдэлтэй нөхцөл бүрдүүлсэн. Дээрх нөхцөл байдлыг арилгах, урсгалын горимыг хэвийн болгох зорилгоор голын салаа, тогтоол ус үүссэн хэсэгт шороон дүүргэлт хийж, усны урсгалыг үндсэн гольдирлын дагуу чиглүүлэн хэвийн байдалд оруулсан.

Үүний үр дүнд:

- Голын урсгал хэвийн горимдоо орж, тогтоол ус үүсэх нөхцөл арилсан.
- Мал амьтны аюулгүй байдал хангагдсан, шигдэх эрсдэл байхгүй болсон.

**Зураг-2.19. Хандгайт голын салаа үүссэн тогтоол усыг хаасан
байдал.**

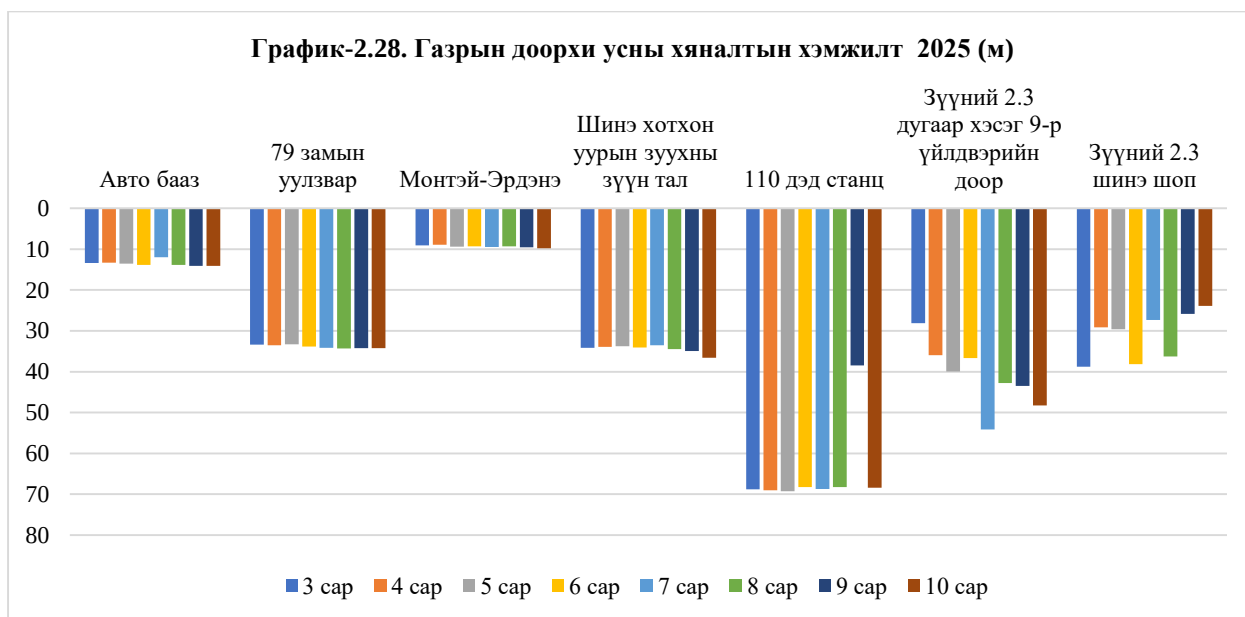
14. Цооногийн хэмжилтийг тогтмол хийж гүйцэтгэх

Тус ажлын хүрээнд усны тухай хуулийн 22-р зүйлд тусгагдсаны дагуу усны нөөц хомсдох бохирдохоос сэргийлж уурхайн унд ахуйн усанд ашиглагдаж буй гүний худгуудын хэмжилт судалгааны ажлыг дээрх 7цэгт хуваарьт өдрүүдэд гүний усны түвшин хэмжигч /level/ метр багаж ашиглан гүний хэмжилтийг тогтмол хийж гүйцэтгэн ажиллаж байна. Газар доорхи усны хяналтын цооногийн хэмжилтийн дүн мэдээг доорхи / хүснэгт-2.9 / харуулав.

**Хүснэгт-2.8. Газрын доорхи усны хяналтын цооногийн хэмжилтийн дүн
мэдээ.**

Сараар	Авто бааз	79 замын уулзвар	Монтэй- Эрдэнэ хогийн цэгийн урд	Шинэ хотхон уурын зуухны зүүн тал	110 дэд станц	Зүүний 2.3 дугаар хэсэг 9-р үйлдвэрийн доор	Зүүний 2.3 шинэ шоп
3 сар	13.41	33.42	9.13	34.17	68.79	28.14	38.8
4 сар	13.36	33.53	8.95	33.94	69.06	35.965	29.13
5 сар	13.54	33.3	9.375	33.785	69.285	39.995	29.62
6 сар	13.85	33.88	9.315	34.12	68.26	36.695	38.15
7 сар	11.97	34.15	9.47	33.57	68.71	54.145	27.34
8 сар	13.85	34.292	9.36	34.5	68.225	42.752	36.295
9 сар	14.11	34.272	9.59	34.96	38.454	43.5	25.87
10 сар	14.11	34.245	9.78	36.63	68.365	48.295	23.89

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Дүгнэлт: 2025 оны газрын доорх усны түвшний хэмжилтийг сар сараар нь харьцуулан үнэлэхэд, Зүүний шинэ шопын газрын доорх усны түвшинд хэлбэлзэл харьцангуй өндөр байсан нь ажиглагдсан. Гэвч энэхүү хэлбэлзэл 2–3 хоногийн хугацаанд аажмаар сэргэж, хэвийн түвшиндээ эргэн орж байгаа нь тогтвортой байдал хадгалагдаж байгааг илтгэж байна.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

15. Тоолуурын ажиллагаанд хяналт тавих бүртгэл хөтлөх, баталгаажуулах

Үйл ажиллагааны туршид бид Байгль орчин, ногоон хөгжлийн яамны сайдын 2013 оны 0: дугаар сарын 16-ны өдрийн А-156 журмын хэрэгжилтэнд тогтмол хяналт тавьж ажилладаг. Тайлант онд БУЦБ-ын тоолуур (заалтын хязгаар тулсан), зүүний шопын болон дэнжийн Ф25 тоолуур (эвдэрсэн) шалтгаанаар шинээр захиалж сольж тавих ажлыг зохион байгууллаа. Тоолуурын хяналтын бүртгэлийг доорхи хүснэгтэнд үзүүлэв.

Хүснэгт-2.9. Тоолуурын бүрэн бүтэн байдлыг хянах бүртгэл.

№	Худгийн байрлал	Тоолуурын дугаар	Тоолуурын марк	Тоолуурын голч /мм/	Тоолуур суурилуулсан он	Тоолуур сольсон тухай тэмдэглэл	Тоолуурын баталгаажилт хийсэн хугацаа	Тоолуурын баталгаажилт дуусах хугацаа	Тоолуурын баталгаажилтын гэрчилгээний дугаар	Тайлбар
1	Авто бааз	21876330	CBM	25	2022	сольсон	8/15/2018	8/15/2020	75263	Эвдэрсэн
		202000155	LXSG	25	2020		4/15/2020	4/15/2022	163924	
		202000155	LXSG	25	2022		4/16/2022	4/17/2024	87088	
		202000155	LXSG	25	2024		4/9/2024	4/9/2026	144025	
2	Депо	201700382	LXSG20	20	2018	сольсон	4/9/2018	2020.0409	46244	Эвдэрсэн
		202000199	LXSG	25	2020		4/15/2020	4/15/2022	163927	
		202000199	LXSG	25	2022		4/16/2022	2024.0417	87086	
		202000199	LXSG	25	2024		4/9/2024	4/9/2026	144028	
3	Өртөө	201700368	LXSG	20	2018		4/9/2018	4/9/2020	46239	
		201700368	LXSG	20	2020		5/29/2020	5/29/2022	74848	Эвдэрсэн
		202000168	LXSG	25	2020		4/15/2020	4/15/2022	163931	
		202000168	LXSG	25	2022		4/16/2022	4/17/2024	87089	
		202000168	LXSG	25	2024		4/9/2024	4/9/2026	144026	
4	Дэнж	21876332	CBM	25	2018	сольсон	8/15/2018	8/15/2020	75262	Эвдэрсэн
		202000177	LXSG	25	2020		4/15/2020	4/15/2022	163929	

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

		202000177	LXSG	25	2022		4/16/2022	4/17/2024	87090	
		202000177	LXSG	25	2024	сольсон	4/9/2024		9550	Эвдэрсэн
		230200198	LXSC	25	2024	Солих	4/9/2024	4/9/2026	144039	Эвдэрсэн
		202400384	LXSG	25	7/8/2025		2/6/2025	2/6/2027	261156	
5	Бохир ус цэвэршүүлэх байгууламж	202000374	LXSG	40	2020	сольсон	4/6/2020	4/6/2022	169266	Эвдэрсэн
		202002098	LXSG-40	40	2022		3/24/2022	3/24/2024	258393	
		202002098	LXSG-40	40	2024		4/9/2024	4/9/2026	144023	Хэмжих Заалт дууссан
6	Тэсрэх	1505080083	LXSG	25	2022		3/10/2022	3/11/2024	87017	
		1505080083	LXSG	25	2024		4/9/2024	4/9/2026	144029	
7	Хөгжил хотхон /халуун/	201900871	LXLCR	100	2020		4/14/2020	4/14/2022	156498	
		201900871	LXLCR-100	100	2022		4/26/2022	4/26/2024	9538	
		201900871	LXLCR-100	100	2025		4/15/2025	4/15/2027	237698	
	Хөгжил хотхон /хүйтэн/	202001072	LXLC	100	2020		4/18/2020	4/13/2022	156496	
		202001072	LXLC	100	2022		4/26/2022	4/26/2024	9537	
		202001072	LXLC	100	2025		4/15/2025	4/15/2027	237699	
	Хөгжил хотхон/ Зуух/	201901358	LXSG	50	2020		4/6/2020	4/6/2022	169253	
		201901358	LXSG	50	2022		4/16/2022	4/17/2024	87091	
		201901358	LXSG	50	2024		4/9/2024	4/9/2026	144030	
	Хөгжил хотхон/ худаг/	201700392	LXSG20	20	2018	сольсон	4/9/2018	4/9/2020	46241	Эвдэрсэн
		202200165	LXSG	25	2022		4/14/2022	4/14/2024	9072	
		202200165	LXSG	25	2022		6/27/2024	6/27/2024	19408	
8	Баруун /Шүүрлийн ус/	202002671	LXSG-150	150	2021		5/14/2021	5/14/2023	213501	
		202002671	LXSG-150	150	2022	сольсон	10/17/2022		694	Эвдэрсэн
		202200477	LXSG-150	150	2022	сольсон	10/17/2022	10/17/2024	39146	Эвдэрсэн

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

		25003049	LXSG-150	150	2025		4/9/2025	4/9/2027	228323	
9	Зүүн /Шүүрлийн ус/	202100864	LXLC	150	2023		4/5/2023	4/5/2025	75017	
		202100864	LXLC	150	2025		3/17/2025	3/17/2027	225374	
10	Зүүн биет-шоп	201700402	LXSG	20	2018		4/9/2018	4/9/2020	46245	
		201700402	LXSG	20	2020	сольсон	5/29/2020	5/29/2022	74849	Эвдэрсэн
		202400188	LXSG	25	7/8/2025		1/7/2025	1/7/2027	251542	
	Зүүн 2,3 р хэсэг	202000115	LXSG	25	2020		4/15/2020	4/15/2022	163925	
		202000115	LXSG	25	2024	Солих	4/9/2024	4/9/2026	144027	Эвдэрсэн
11	Баянгол хотхон/Худаг/	202000139	LXSG	25	2020		4/15/2020	4/15/2022	163926	
	Баянгол хотхон/Халуун/	23112059	LXLC-65	65	2024		4/10/2024	4/10/2026	144041	
	Баянгол хотхон /төв 2/	201700373	LXSG	20	2018		4/7/2018	4/7/2020	46237	
		201700373	LXSG	20	2020		5/29/2020	5/29/2022	74847	

Зураг-2.20. Тоолуур салгасан болон залгасан акт.

[illegible]

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байсаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-2.21. Тоолуурын баталгаажуулалтын гэрчилгээнүүд.

УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № ЗУ 144029 Сэлэнгэ аймаг Болд Төмөр Ерөө Гол ашиглаж байгаа LXSG загварын 3.5 м³/ц хэмжих хязгаартай, 25 мм-ийн голчтой № 1505080083-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 014 лацаар битүүмжилж (доогуур эрэл) 2026 оны 04-р сарын 09-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: 07288 м³ Лабораторийн тэмдэг: 2024 оны 04-р сарын 09-ны өдөр	УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № ЗУ 144030 Сэлэнгэ аймаг Болд Төмөр Ерөө Гол ашиглаж байгаа LXSG загварын 6.3 м³/ц хэмжих хязгаартай, 25 мм-ийн голчтой № 202400188-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 018 лацаар битүүмжилж (доогуур эрэл) 2027 оны 07-р сарын 01-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: 00000 м³ Лабораторийн тэмдэг: 2025 оны 07-р сарын 01-ны өдөр	УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № ЗУ 261156 Сэлэнгэ аймаг Болд Төмөр Ерөө Гол ашиглаж байгаа LXSG загварын 6.3 м³/ц хэмжих хязгаартай, 25 мм-ийн голчтой № 202400384-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 049 лацаар битүүмжилж (доогуур эрэл) 2027 оны 06-р сарын 02-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: 00001 м³ Лабораторийн тэмдэг: 2025 оны 06-р сарын 02-ны өдөр	УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № ЗУ 261672 Сэлэнгэ аймаг Болд Төмөр Ерөө Гол ашиглаж байгаа LXSG загварын 16.0 м³/ц хэмжих хязгаартай, 40 мм-ийн голчтой № 202302325-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 018 лацаар битүүмжилж (доогуур эрэл) 2027 оны 07-р сарын 28-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: 000001 м³ Лабораторийн тэмдэг: 2025 оны 07-р сарын 28-ны өдөр
УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № ЗУ 144026 Сэлэнгэ аймаг Болд Төмөр Ерөө Гол ашиглаж байгаа LXSG загварын 6.3 м³/ц хэмжих хязгаартай, 25 мм-ийн голчтой № 202000168-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 014 лацаар битүүмжилж (доогуур эрэл) 2026 оны 04-р сарын 09-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: 17884 м³ Лабораторийн тэмдэг: 2024 оны 04-р сарын 09-ны өдөр	УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № ЗУ 20292 Сэлэнгэ аймаг Болд Төмөр Ерөө Гол ашиглаж байгаа LXSG-50 загварын 25.0 м³/ц хэмжих хязгаартай, 50 мм-ийн голчтой № 201901358-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 014 лацаар битүүмжилж (доогуур эрэл) 2026 оны 04-р сарын 09-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: 20292 м³ Лабораторийн тэмдэг: 2024 оны 04-р сарын 09-ны өдөр	УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № ЗУ 231698 Болд төмөр ерөө гол ашиглаж байгаа LXSG-100 загварын 6.0 м³/ц хэмжих хязгаартай, 100 мм-ийн голчтой № 201900437-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 019 лацаар битүүмжилж (доогуур эрэл) 2027 оны 04-р сарын 15-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: 00000 м³ Лабораторийн тэмдэг: 2025 оны 04-р сарын 15-ны өдөр	УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № ЗУ 144023 Сэлэнгэ аймаг Болд Төмөр Ерөө Гол ашиглаж байгаа LXSG загварын 6.3 м³/ц хэмжих хязгаартай, 25 мм-ийн голчтой № 202000155-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 014 лацаар битүүмжилж (доогуур эрэл) 2026 оны 04-р сарын 09-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: 21576 м³ Лабораторийн тэмдэг: 2024 оны 04-р сарын 09-ны өдөр
УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № ЗУ 228323 Сэлэнгэ аймаг Болд Төмөр Ерөө Гол ашиглаж байгаа LXLC загварын 250.0 м³/ц хэмжих хязгаартай, 150 мм-ийн голчтой № 25003049-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 14 лацаар битүүмжилж (доогуур эрэл) 2027 оны 04-р сарын 09-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: 000016 м³ Лабораторийн тэмдэг: 2025 оны 04-р сарын 09-ны өдөр	УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № ЗУ 231699 Болд төмөр ерөө гол ашиглаж байгаа LXLC загварын 6.0 м³/ц хэмжих хязгаартай, 100 мм-ийн голчтой № 202001092-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 019 лацаар битүүмжилж (доогуур эрэл) 2027 оны 04-р сарын 15-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: 01950 м³ Лабораторийн тэмдэг: 2025 оны 04-р сарын 15-ны өдөр	УСНЫ ТООЛУУРЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ГЭРЧИЛГЭЭ № ЗУ 228322 Сэлэнгэ аймаг Болд Төмөр Ерөө Гол ашиглаж байгаа LXLC загварын 250.0 м³/ц хэмжих хязгаартай, 150 мм-ийн голчтой № 24080032-ын халуун, хүйтэн усны тоолуурыг № 14 лацаар битүүмжилж (доогуур эрэл) 2027 оны 04-р сарын 09-ны өдөр хүртэл улсын баталгаажуулалтын гэрчилгээ олгов. Шалгалтын дараах заалт: 000002 м³ Лабораторийн тэмдэг: 2025 оны 04-р сарын 09-ны өдөр	

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Ашиглалтын талбайд сөрөг нөнөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт

**16. Усан сангийн хамгаалалтын бүсэд таригдсан модны арчилгаа тордолгоо хийх,
амьдралт тооцож нөхөн тарилт хийх**

Баянгол орчмын экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хангах, байгалийн шүүлтүүр зурвас байгуулах зорилгоор бургасжуулах ажлыг 2023.06.25-нд 12318м² талбайд 24х60 хэмжээтэй 9 хашаа барьж 9640 ш бургасны суулгацыг тарьж 2025 онд амьдралт тооцож үхсэн моддын оронд нөхөн тарилтаар хүснэгтэд үзүүлсэн модыг тарьж ургуулсан.

**Хүснэгт-2.10. Баянгол дагуу тарьсан бургасжуулсан
талбайн амьдралтын хувь тогтоосон байдал**

Хашааны дугаар	Тарьсан модны тоо /ш/	2023.09.20		2025.05.17	
		Тооллого /ш/	Үхсэн модны тоо/ш/	Тооллого /ш/	Үхсэн модны тоо/ш/
Хашаа-1	1120	1018	102	948	172
Хашаа-2	1125	1053	72	908	217
Хашаа-3	1125	1091	34	1027	98
Хашаа-4	1125	1095	30	1058	67
Хашаа-5	1125	1100	25	1071	54
Хашаа-6	1125	1098	27	970	155
Хашаа-7	1130	1107	23	1039	91
Хашаа-8	1142	1104	38	1055	87
Хашаа-9	623	509	114	598	
Нийт	9640	9175	465	8674	941
Амьдралтын хувь /%/	100%	95.2%		90%	

Зураг-2.22. Баянгол дагуу нөхөн тарилт хийж буй байдал

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Голын хамгаалалтын бүсэд орсон технологийн замын 0.6 га талбайд 2024 онд биологийн нөхөн сэргээлтийг хийж нийт 1665 ширхэг бургас тарьсан. Тус талбайн моддын амьдралтыг тооцож тайлант онд 117 ш бургасаар нөхөн тарилтыг хийж хамгаалалтын хашааг барьсан.

Хүснэгт-2.11. Голын хамгаалалтын бүсэд орсон технологийн замын 0.6 га талбайд хувь тогтоож нөхөн тарилт хийсэн хэмжээ

Нэр	Тарьсан модны тоо /ш/	2025.05.17	
		Тооллого /ш/	Үхсэн модны тоо/ш/
Бургас	1665	1548	117
Амьдралтын хувь %	100%	93%	

Зураг-2.23. Голын хамгаалалтын бүсэд орсон технологийн замын нөхөн тарилт, хашаажуулалт хийсэн байдал

17. Ургамлан бүрхэвчийг хамгаалах үүднээс олон салаа зам гаргахгүй байх, маршрутын бус замаар явж буй техникүүдэд хяналт тавих.

Бид үйл ажиллагаа эхэлсэн цагаасаа олон салаа зам гаргах, хөрс, ургамлын бүрхэвчинд сөрөг нөлөө үзүүлэхээс сэргийлж нэгдсэн замын маршрутыг батлан мөрдүүлэх ажлыг зохион байгуулж, тасралтгүй хяналт тавьж ажиллаж ирсэн. 2025 онд шинээр үүссэн болон хуучин маршрутын бус салаа замыг хаах ажлыг зохион байгуулав.

Зураг-2.24. Маршрутын бус салаа зам гаргасан байгааг хаасан байдал

18. Төслийн талбай, түүний ойр орчим ургадаг ховор, нэн ховор ургамлын үрийг түүх, үрийн фонд бий болгох, үндэс, иш, нахиа найлзуураар ургуулах боломжийг судлах.

Төслийн талбайд ховор болон ашигт ургамлын тарималжуулалтын ажлыг 2022 оноос хойш үе шаттайгаар зохион байгуулж ирсэн.

- 2022 онд “Эгэл бавран” (*Hypericum ascyron* L.)-г бортогонд тарих туршилтыг зохион байгуулсан.
- 2023 онд нийт 11 зүйл ургамлыг (үүнээс 4 нь ховор, 7 нь элбэг статустай) үрээр тарих ажлыг гүйцэтгэж, мөн эгэл баврангийн үрслэгийг зориудаар бохирдсон хөрсөнд тарих туршилтыг хийж, нөхөн ургах чадвар болон хөрсний бохирдолд тэсвэртэй байдлыг судалсан.
- 2024 онд зориудаар бохирдсон хөрсөнд тарьсан эгэл бавран сэргэн ургалтын судалгааг хийсэн.
- 2025 онд төслийн талбайд бүртгэгдсэн ховор ургамлын координатыг шинэчлэн авч, уурхайн бүсэд ургамлын цэцэглэх үе шат болон үр бүрэн боловсрох хугацаанд тогтоосон.

2025 оны ургамлын ажиглалтаар тухайн жилд цаг уурын нөхцөл (хэт халалт, хуурайшилт, хур тунадасны дутагдал)-ын улмаас ихэнх ургамлын үрлэлт муу байсан учраас тухайн жилд үрийн фонд бүрдүүлэх боломжгүй байсан.

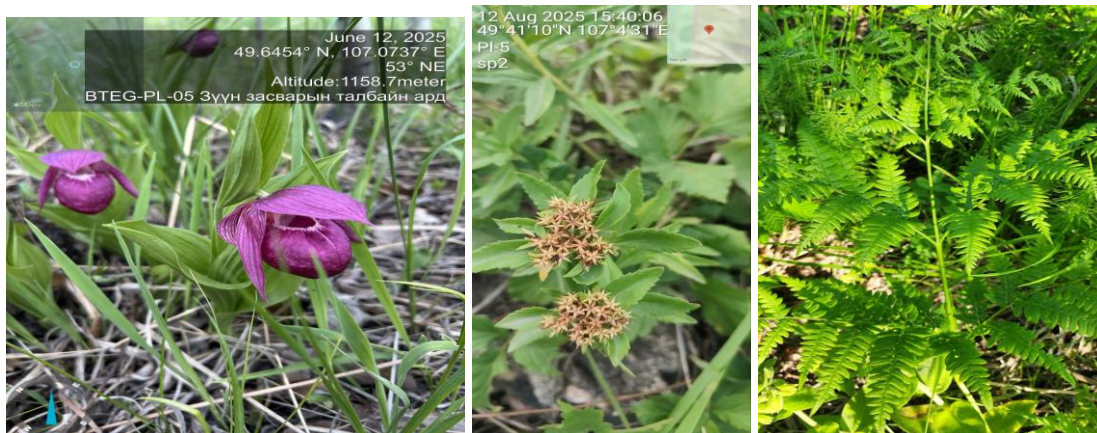
Хүснэгт-2.12. Ховор ургамалын бүртгэл

Латин нэр	Монгол нэр	Статус	Longitude	Latitude	Уурхайн бүсэд цэцэглэх хугацаа	Уурхайн бүсэд үр боловсрох хугацаа
<i>Valeriana officinailis</i>	Эмийн бамбай	Ховор	107.0237	49.64788	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
<i>Allium odorum</i>	Анхилуун Сонгино	Ховор	107.0237	49.64788	6-7 сар	8 сарын сүүлийн 10 хоногт
<i>Allium odorum</i>	Анхилуун Сонгино	Ховор	107.03677	49.62951	6-7 сар	8 сарын сүүлийн 10 хоногт
<i>Stellaria dichotoma</i>	Ацан ажигана	Ховор	107.03677	49.62951	7-8 сар	9 сарын дунд 10 хоногт
<i>Achillea asiatica</i>	Азийн төлөгч өвс	Ховор	107.03677	49.62951	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Hypericaceae	Сунагар Алтанцэгцүүх	Ховор	107.03677	49.62951	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Phedimus aizoon	Үлдэн могойн идээ	Ховор	107.086	49.64951	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Cypripedium guttatum	Цоохор саадгана	Ховор	107.086	49.64951	6 сар	8 сарын дунд 10 хоногт
Cypripedium macranthum	Том цэцэгт саадганцэг	Нэн ховор	107.086	49.64951	6 сар	8 сарын дунд 10 хоногт
Ptiridium aquilinum	Эгэл бавран	Ховор	107.086	49.64951		9 сарын сүүлийн 10 хоногт
Ptiridium aquilinum	Эгэл бавран	Ховор	107.1044	49.65162		9 сарын сүүлийн 10 хоногт
Gentiana macrophylla	Эгэл бавран	Ховор	107.1044	49.65162		9 сарын сүүлийн 10 хоногт
Lilium dahuricum	Том навчит дэгд	Нэн ховор	107.1044	49.65162	7-8 сар	9 сарын сүүлийн 10 хоногт
Allium victorialis	Дагуур сараана	Нэн ховор	107.1044	49.65162	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Valeriana officinalis	Халиар	Ховор	107.1044	49.65162	7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Allium odorum	Анхилуун Сонгино	Ховор	107.002	49.65886	6-7 сар	8 сарын сүүлийн 10 хоногт
Allium odorum	Анхилуун Сонгино	Ховор	107.002	49.65886	6-7 сар	8 сарын сүүлийн 10 хоногт
Valeriana officinalis	Эмийн бамбай	Ховор	107.0704263	49.6886523	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Valeriana officinalis	Эмийн бамбай	Ховор	107.0704263	49.6886523	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Valeriana officinalis	Эмийн Бамбай	Ховор	107.0764592	49.6803931	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Cacalia hastata	Илдэн Игүүшин	Ховор	107.025054	49.392627	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Lilium dahuricum	Дагуур сараана	Нэн ховор	107.0764592	49.6803931	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Pyrola incarnata	Төгрөгнавчит Унагантуруу	Ховор	107.025054	49.392627	7-8 сар	9 сарын сүүлийн 10 хоногт
Allium victorialis	Халиар	Ховор	107.025054	49.392627	7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Phedimus aizoon	Үлдэн могойн идээ	Ховор	107.0506	49.4017	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Cacalia hastata	Илдэн Игүүшин	Ховор	107.41477	49.38196	6-7 сар	9 сарын эхний 10 хоногт
Ptiridium aquilinum	Эгэл бавран	Ховор	107.41388	49.381921		9 сарын сүүлийн 10 хоногт
Pyrola incarnata	Төгрөгнавчит Унагантуруу	Ховор	107.4259	49.383616	7-8 сар	9 сарын сүүлийн 10 хоногт
Allium odorum	Анхилуун Сонгино	Ховор	107.03263	49.391255	6-7 сар	8 сарын сүүлийн 10 хоногт

Зураг-2.25. Төслийн талбайн ховор ургамлын зураг

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

19. Эгэл бавран ургамлын судалгааг үргэлжлүүлэн бохирдсон хөрсөнд тарьж турших.

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын 6-р ажилд туршилтын ажлыг тодорой тусгасан.

Амьтны аймагт нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт

20. Амьтны мониторинг судалгааг үргэлжлүүлэн хийх

Монгол улсын “амьтан хамгаалах тухай” хуулийн **6.1.7, 6.1.8, 6.1.9, 6.1.11** дэх заалтууд-д заасны дагуу уурхайн бүсэд амьдарч буй зэрлэг ан амьтан, жигүүртэн шувууд, мэрэгч, ойн амьтдын амьдрах орчныг тодорхойлох, тэдгээрийн зам, жим, мөр, зэргийг ажиглан судалгаа шинжилгээ хийж байна. Судалгааг тодорхой цэгүүдэд автомат камер / маараа/ байршуулж тухайн бүс нутгийн амьтдын тандалт, давтамж төрөл зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тогтоох аргаар гүйцэтгэсэн. 2021-2025 онд хийсэн камерийн ажиглалтын үр дүнгээр уурхайн бүс нутагт дараах хөхтөн амьтад бүртгэгдсэн байна.

Хүснэгт -2.13. Амьтны камерт 2021-2025 оны хооронд орсон амьтаны бүртгэл

№	Он/сар	Монгол, Латин нэр	Камерт орсон давтамж	Камерийн байршил
1	2021	Бор туулай/ Iepus tolai/	2	Инфинити голын 1-р цэг
2		Буга-Deer	29	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний хажууд
3		Дорго /Mustelidae/	1	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд
4		Зэрлэг гахай (Pecary)	1	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд
5	2022	Буга-Deer	14	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
6		Бор туулай/ Iepus tolai/	1	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
7		Бор гөрөөс	5	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
8		Саарал чоно-Lupus	1	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
9	2023	Бор гөрөөс	3	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
10		Халиун буга	3	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
11		Хүрэн баавгай	1	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
12		Бор туулай	1	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
13	2024	Буга-Deer	21	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
14		Бор гөрөөс	33	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

15		Саарал чоно-Lupus	3	Усны зүмп
16		Зэрлэг гахай (Pecary)	13	Усны зүмп
17		Дорго /Mustelidae/	4	Усны зүмп
18		Баавгай/Beer/	2	Workshop-ийн доор
19	2025	Бор гөрөөс/Capreolus pygargus/	25	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
20		Үнэг /Vulpes vulpes/	1	Усны зүмп
21		Буга-/Deer/	34	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
22		Дорго/Mustelidae/	4	Усны зүмп
23		Саарал чоно/Lupus/	3	Булгийн гол 1 цэг хажууд
24		Баавгай/Beer/ Бамбарууш	1	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар
25		Туулай/Iepus tolai/	1	Булгийн гол 1 цэг хажууд

Зураг-2.26. Камерт өртөгдөж буй амьтад

21. Амьтан хамгаалах биотехникийн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх

Амьтдын амьдрах болон идэш тэжээлийн нөхцөлийг сайжруулах зорилгоор өвөл, хавар идэш тэжээл хомсдсон үед тогтсон цэгүүдэд өвс, хоолны хаягдал болон ногооны хальс зэргийг байршуулан ажилладаг. Мөн амьтны мониторингийн цэгүүдэд хужир мараа, боодол ногоон өвс, хөв цөөрөм байгуулах зэрэг биотехникийн арга хэмжээг хуваарийн дагуу авч хэрэгжүүлж байна

Хүснэгт-2.14. Ашигт долооц тавсан тоо хэмжээ

№	Мониторингийн цэгийн байршил	Ашигт долооц тавьсан тоо хэмжээ/ш/	Нэгж /үнэ/ 5000төг
1	Зүүний 2.3-ийн доор 74-р шийдний замын эсрэг талд ашигт долооц байрлуулсан газар	6	30,000 төг
2	Булгийн гол 1 цэг хажууд	3	15,000төг
3	Усны зүмп	3	15,000төг
4	Инфинити хайгуулийн зам	3	15,000төг
5	Нийт	15	75,000 төг

Зураг- 2.27. Биотехникийн арга хэмжээ

22. Уурхайн нөлөөллийн бүсэд оршиж буй амьтад ундаалах хөв цөөрөм нэмэгдүүлэх

Баянгол уурхайн нөлөөллийн бүсэд зэрлэг амьтдын ундаалах нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор **хөв цөөрөм** байгуулж, усны тогтвортой эх үүсвэрийг бүрдүүлсэн. Цөөрөм нь байгалийн усан урсац, хур тунадасны усаар тэжээгдэхээс гадна хуурайшлын үед усны машинаар ус нэмж дүүргэх боломжтойгоор зохион байгуулагдсан.

Зураг-2.28. Амьтад ундаалах хөв цөөрөм хийсэн байдал

23. Амьтан хамгаалах тэмдэг тэмдэглэгээний бүрэн бүтэн байдлын хяналт тавьж ажиллах шаардлагтай цэгүүдэд нэмж байршуулах

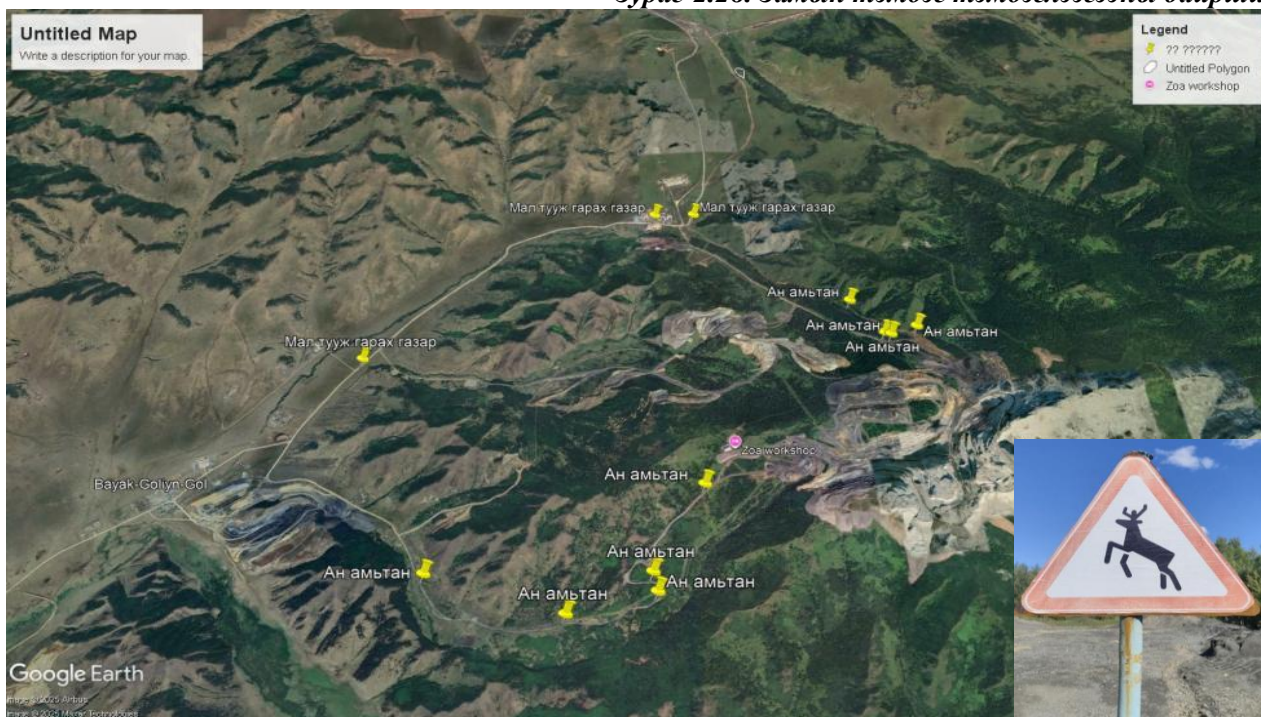
Баянгол уурхайн нөлөөллийн бүсэд амьдарч буй зэрлэг амьтдын уурхайн үйл ажиллагаа, зам тээврийн осолд өртөх эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх үүднээс камерын бичлэгт өртөж буй цэгүүд болон тээврийн жолооч нарын амьтадтай ихээр таарч буй цэгүүдэд хамгаалах тэмдэг тэмдэглэгээ шинэчлэн засаж байршуулав.

Хүснэгт. 2.15. Замын тэмдэг тэмдэглэгээны шинэчлэгдсэн огноо

Тэмдэг	Latitude	Longitude	Шинэчилсэн огноо
Ан амьтан	49°37'57.89"N	107° 3'8.05"E	2023
Ан амьтан	49°39'41.29"N	107° 6'9.24"E	2024
Ан амьтан	49°39'40.22"N	107° 6'12.58"E	2024
Ан амьтан	49°38'39.00"N	107° 4'19.00"E	2025
Ан амьтан	49°38'3.00"N	107° 3'51.00"E	2024
Ан амьтан	49°38'16.57"N	107° 2'2.00"E	2024
Ан амьтан	49°38'9.67"N	107° 3'49.69"E	2022
Ан амьтан	49.6667446	107.098995	2023
Ан амьтан	49.6667446	107.0989955	2023
Мал тууж гарах газар	49°39'50.18"N	107° 1'22.18"E	2024
Мал тууж гарах газар	49°40'58.16"N	107° 4'13.54"E	2024
Мал тууж гарах газар	49°40'56.58"N	107° 4'37.13"E	2023

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-2.28. Замын тэмдэг тэмдэглэгээний байршил

24. Нөлөөллийн бүсэд оршиж буй зэрлэг амьтадын төрөл зүйл, тоо толгойг мэргэжлийн байгууллагаар гаргуулах.

- 2015 онд Азиан Экологи Ресурс ХХК-аар “Амьтны аймгийн зүйлийн бүрдэл, байршилт, амьдрах орчны төлөв байдал, уурхайн нөлөөлөл, амьтны аймгийн хамгаалал”-ын судалгааг хийсэн.
- 2021 онд Монголын шавж судлалын нийгэмлэг ТББ-иар “Баян гол уурхайн нөхөн сэргээсэн талбайн болон байгалийн шавж”-ны судалгааг хийсэн.
- 2025 онд “Дойтонбулаг” ХХК-тай гэрээ байгуулан Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний судалгаа болон уурхайн нөлөөллийн бүсэд оршиж буй амьтдын судалгааг хийж боловсруулалтын үед ажиллаж байна.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-2.29. Ажил гүйцэтгэх гэрээ.

БАТЛАВ: ЗАХИАЛАГЧ: “БОЛД ТӨМӨР ЕРӨӨ ГОЛ” ХХК-ийн ЗАХИРАЛ 	БАТЛАВ: ГҮЙЦЭТГЭГЧ: “ДОЙТЫН БУЛАГ” ХХК-ийн ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭХ ГЭРЭЭ	
2025 оны 08-р сарын 29-ний өдөр № БОН/25/25 Улаанбаатар хот	
Нэг талаас “БОЛД ТӨМӨР ЕРӨӨ ГОЛ” ХХК (цаашид Захиалагч гэх)-ийг төлөөлөн уурхайн гүйцэтгэх захирал албан тушаалтай Ж. Мөнхбаатар нөгөө талаас “ДОЙТЫН БУЛАГ” ХХК (цаашид Гүйцэтгэгч гэх)-ийг төлөөлөн гүйцэтгэх захирал Б.Ууганбаяр нар (хамтад нь Талууд гэх) Иргэний тухай Монгол Улсын хуулийн 343-358 дугаар зүйл болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийг үндэслэн дараах нөхцөлөөр харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.	
I. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ	
1.1 Энэхүү гэрээний зорилго нь Гүйцэтгэгч нь батлагдсан ажлын даалгавар, Захиалагчийн шаардлага, зааварчилгааны дагуу Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутагт байрлах MV-008888, MV-017607 тоот тусгай зөвшөөрөлтэй төмрийн хүдрийн ил далд аргаар ашиглах төсөл баяжуулах үйлдвэрлэл болон бусад дэд бүтэц барилга байгууламж цогц (цаашид “ажил” гэх)-р чанарын өндөр түвшинд, холбогдох дүрэм журам стандартын дагуу хийж гүйцэтгэх, хүлээлгэж өгөх, Захиалагч нь уг ажлын үр дүнг хүлээн авч, гэрээнд заасан ажлын хөлсний төлөх хэлцлийн нөхцөл, Талуудын эрх үүрэг, хүлээх хариуцлага болон эдгээртэй холбоотой бусад харилцааг зохицуулахад оршино.	
II. ГЭРЭЭНИЙ ХУГАЦАА	
2.1 Ажил гүйцэтгэх хугацааг тооцохдоо хуанлийн тооллыг удирдлага болгоно. 2.2 Энэхүү гэрээ нь Талуудын бүрэн эрхт төлөөлөгчид гэрээнд гарын үсэг зурсан өдрөөс хүчин төгөлдөр болно. 2.3 Гэрээт ажлын хугацаа нь ажлын 90 хоногт тооцно. 2.4 Дээрх хугацаанд орон нутгийн оролцоог хангуулах үйл явцад эсэргүүцэл, тэмцэл тулгарвал өөрчлөлт орж болно. Үүнийг хоёр тал тухай бүр харилцан тохиролцож шийдвэрлэж байх. 2.5 Дээрх ажлын хугацаа хээрийн судалгаанд явах, тайлан боловсруулах, хуралд бэлтгэх, хурлаар орох бүхий л хугацаа хамаарах бөгөөд гүйцэтгэгч талаас бичиг баримтын бүрдэл хангахад хүлээгдэх хугацааг хасаж тооцно.	
III. ТӨЛБӨР ТООЦОО ХИЙХ ЖУРАМ	
3.1 Тайлан боловсруулж хүлээлгэн өгөх ажлын нийт төлбөр 181,500,000 (нэг зуун наян нэгэн сая таван зуун мянган) төгрөг НӨАТ-тэй дүн болно. 3.2 Гэрээт ажлын нийт төлбөрийг дараах хуваарийн дагуу, Гүйцэтгэгчийн нэхэмжлэхийг үндэслэн олгоно. Үүнд:	

ГУРАВ. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт-3.1. Нөхөн сэргээлтийн мэдээ тайлан.

Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Төлөвлөсөн талбайн хэмжээ /га/	Гүйцэтгэсэн талбайн хэмжээ /га/	Төлөвлөсөн зардал, мян.төг	Гүйцэтгэсэн зардал, мян.төг
Техникийн нөхөн сэргээлт: Баруун уулын хөрсний 1-р овоолгод нөхөн сэргээлтийн ажил хийх	2.3	2.9	60,000.0	60,635,208.00
Биологийн нөхөн сэргээлт: 2024 оны техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн 2.4га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийх, 2023 онд биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн 0.9 га талбайд жимсний мод тарих	3.3	3.3	10,000.0	62,521,539.00
			70,000.0	123,156,747.00

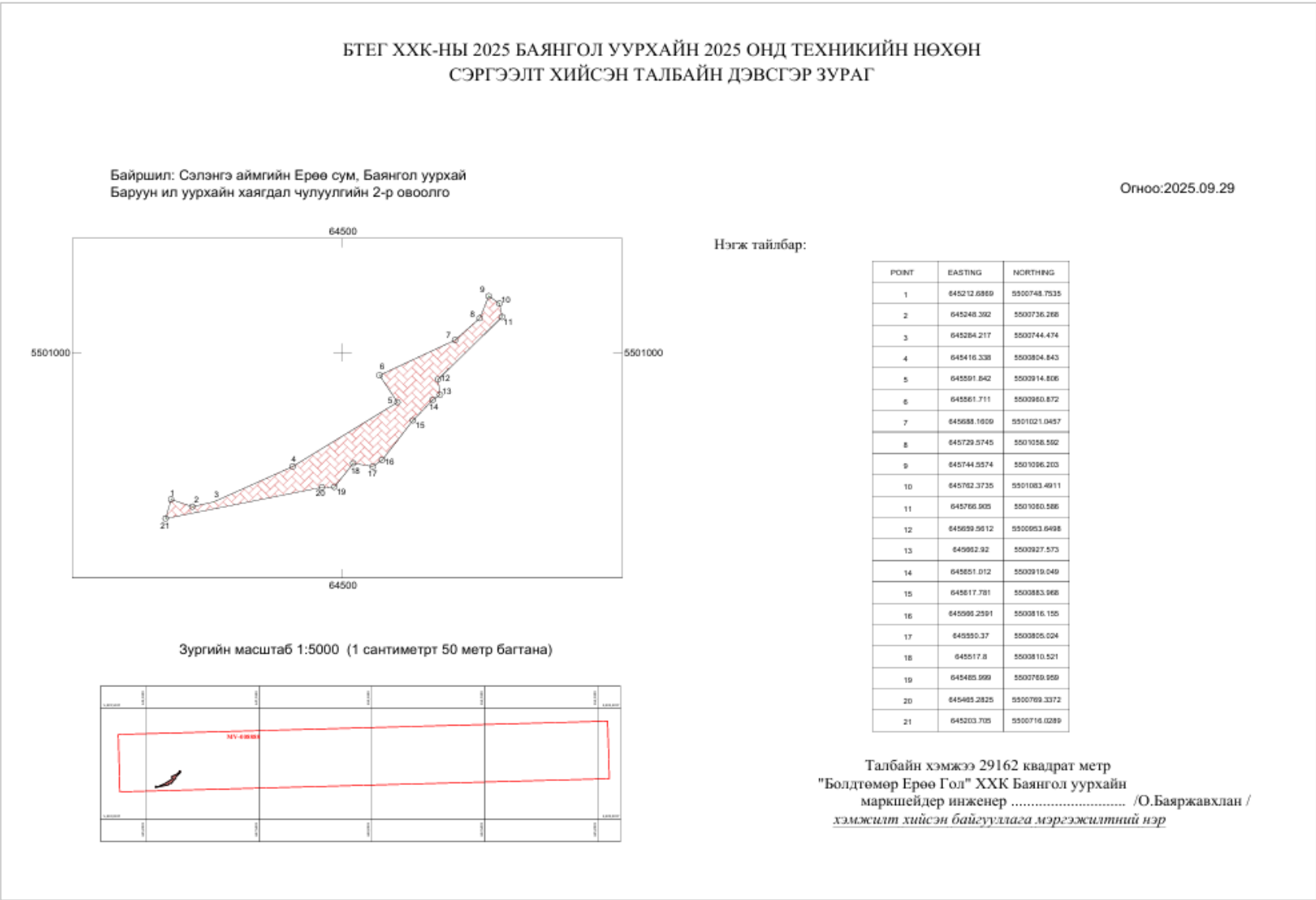
3.1. Техникийн нөхөн сэргээлтийн биелэлт:

Техникийн нөхөн сэргээлтийг 2025.08.18-09.25 ны хооронд 14 хоногийн хугацаанд MNS 5917:2008 “Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлтийн стандартыг мөрдөж, хийж гүйцэтгэлээ. БОМТ-ын төлөвлөгөөгөөр 2,3га талбайд нөхөн сэргээлт хийх байснаас давуулан биелүүлж 2,9га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн. Техникийн нөхөн сэргээлтэнд дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ. Үүнд:

- Гадарга нь ихээхэн өөрчлөгдсөн, огцом өндөртэй гадаргууг стандартад заасны дагуу налуулж, хэлбэршүүлж, тогтворжуулах, хана мөргөцгийг налуулах, овоолгын оройг намсгах /**11471м³ хэлбэржүүлэх, тэгшлэх, түрэх ажил**/
- Шимт хөрсөөр бүрэн хучиж дуусаад биологийн нөхөн сэргээлт хийхэд бэлэн болгосоноор техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг дуусгав. /**Шимт хөрсийг 30-35см зузаантай тараав. Шимт хөрсний хэмжээ 7874м³**/

“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг-3.1. Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн дэвсгэр зураг.

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

Зураг-3.2. Техникийн нөхөн сэргээлт хийгдэж байх явцын фото зураг.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүснэгт-3.2. Техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлын зардлын мэдээ.

№	Хийгдсэн ажил	Ажилласан техник	Ажлын хэмжээ м3	Ажилласан хоног	Техниктэй холбоотой нийт зардал, төг	Цалингийн зардал, төг	Нийт зардал,төг
1	Хэлбэржүүлэх ажил	Экскаватор, бульдозер	11,471.00	9	18,292,942.00	1,480,835.00	19,773,777.00
2	Шимт хөрс тээвэрлэх ажил	Ачигч, автосамосвол	7,874.00	12	27,519,425.00	2,491,721.00	30,011,146.00
3	Шимт хөрс тараах ажил	Бульпозер		4	9,818,450.00	1,031,835.00	10,850,285.00
Нийт			19,345.00		55,630,817.00	5,004,391.00	60,635,208.00
Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн хэмжээ 2.9га							
1 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн ажилд ноогдох өртөг, төг							20,908,692.41
1м3 уулын ажилд ноогдох өртөг, төг							3,134.41

3.2. Биологийн нөхөн сэргээлтийн биелэлт:

Өмнөх онд хийгдсэн техникийн нөхөн сэргээлтийн үе шат бүрэн дуусч талбайн хөрс чулуулаг тогтворжиж, нягтаршсаны дараа 2025 оны биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг 3,3 га талбайд MNS 5918:2023 “Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах, Техникийн ерөнхий шаардлага”, MNS 6141:2010 “Навчит төрлийн модны суулгац” стандартыг мөрдлөг болгон хийж гүйцэтгэсэн.

1. Ургамалжуулах.

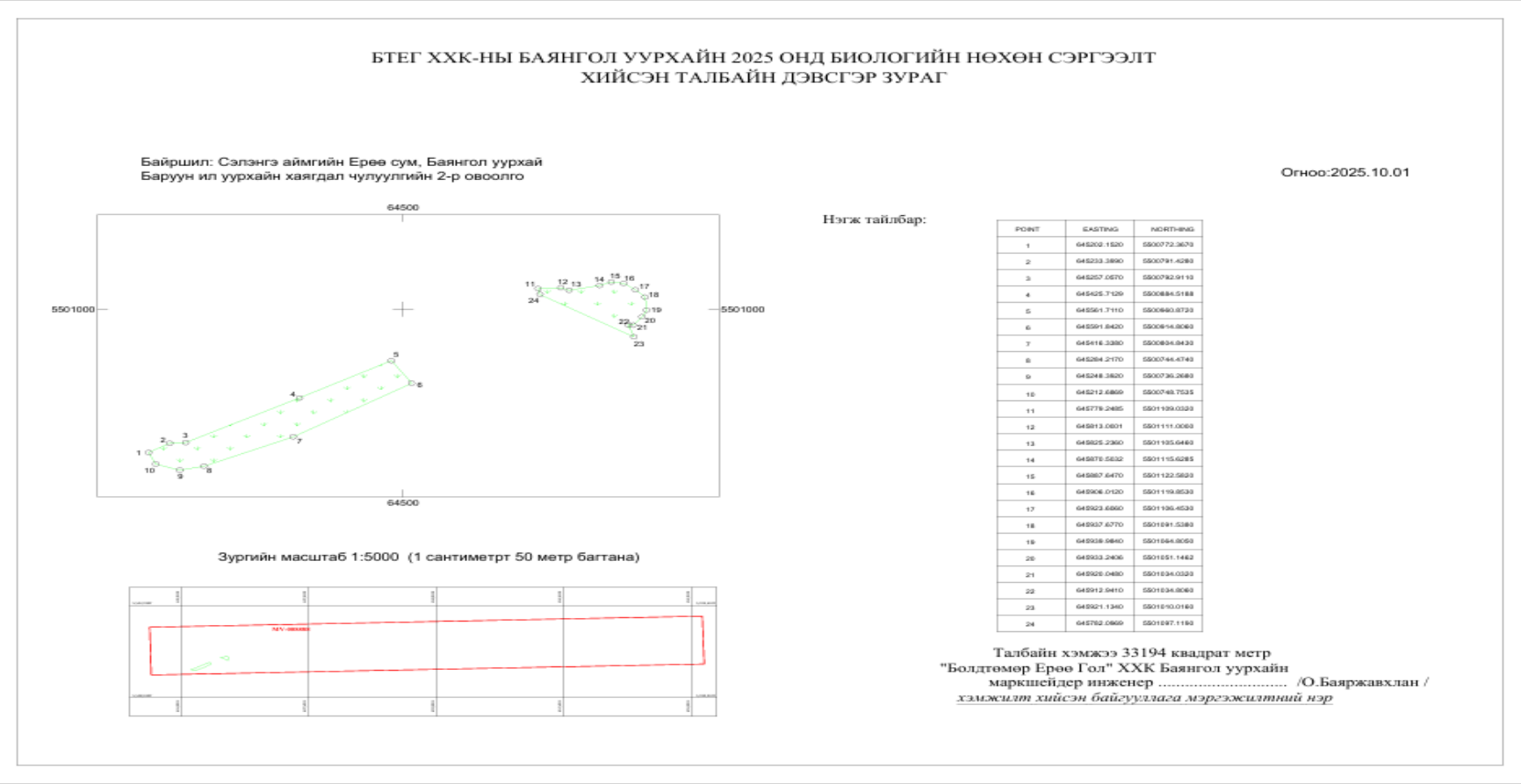
- ✓ Нөхөн сэргээлтийн талбайд ургуулах эхний жилд хөрсний чийг, дулааны горимыг тэнцвэржүүлж, нарнаас сүүдэрлэж өгдөг учир хамгаалалтын чухал үүргийг гүйцэтгэдэг олон наст ургамлыг 2.4га талбайд тариалсан. /Холимогоор согоовор, Царгас, Ерхөг нийт 144 кг үрээр ургамалжуулсан/.
- ✓ Олон наст ургамлын үрийг тарихын өмнө багагүй хугацаанд усанд дэвтээж соёолох чадварыг нь дээшлүүлсэн. Үрийг 1.0-2.0 см гүнд суулгасан
- ✓ Үр соёолох үед хог ургамлыг танаж, цэвэрлэх ажлыг гүйцэтгэсэн

2. Моджуулах.

“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Өмнө жилүүдэд олон наст ургамалаар биологийн нөхөн сэргээлт хийж тогтворжсон талбайд агро ойжуулалтын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн ашигт ургамалын талбай хийх зорилготой 0.9га талбайд жимсний мод болох бөөрөлзгөнийг 3000ш тарив.

Зураг-3.3 Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлын дэвсгэр зураг.

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

Зураг-3.4. Биологийн нөхөн сэргээлт хийж буй явцын фото зураг.

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

Хүснэгт-3.3. Биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн ажлын зардал.

Хийгдэх ажил	Талбайн хэмжээ /га/	Ажлын хэмжээ	Ажилласан хоног	Материалын зардал	Цалингийн зардал, төг	Нийт зардал, төг
Олон наст үр тарих /Согоовор, царгас, ерхөг/	2.4	200кг	11	7,453,639.00	39,722,595.00	47,176,234.00
Бөөрөлзгөнө	0.9	3000ш	3	15,345,305.00		15,345,305.00
Нийт	3.3		14	22,798,944.00		62,521,539.00
1га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн ажлын ноогдох өртөг, төг						18,945,920.91

ДӨРӨВ. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт-3.4. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.

Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Төлөвлөсөн талбайн хэмжээ /га/	Гүйцэтгэсэн талбайн хэмжээ /га/	Төлөвлөсөн зардал, мян.төг	Гүйцэтгэсэн зардал, мян.төг
Биологийн нөхөн сэргээлт: Бугант “ИХ ӨЛӨНТ” нэртэй газарт 2024онд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн 13 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийх	13	13	60,000.0	69,520,911.40
Ойжуулалт: 2024 оны техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн 2.4га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийх, 2023 онд биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн 0.9 га талбайд жимсний мод тарих	-	20	-	120 000 000.00
Нийт	13	33	70,000.0	189 520 911.40

4.1. Биологийн нөхөн сэргээлтийн биелэлт:

Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Ерөө сумын 3-р баг Бугант тосгонд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн 13га талбайд 2025 онд биологийн нөхөн сэргээлтийг үргэлжлүүлэн гүйцэтгэж ажиллалаа. “Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах, мод сөөг сөөглөг ургамлыг суулгацаар тариалах стандарт MNS 5918:2023, Навчит төрлийн модны суулгац. Техникийн шаардлага MNS 6141:2010 стандарт -ыг баримтлан голын татмын хэсгүүдэд Бургасыг, уулын ам дагуу Монос, Бөөрөлзгөнө, улиас-ыг амьтны идэш тэжээлийг нэмэгдүүлэхээр тариалав. Дүйцүүлэн хамгааллаар биологийн нөхөн сэргээлтийг 16 хүний бүрэлдэхүүнтэй Бугант тосгонд Их өлөнт гэх газарт 10 хонгийн хугацаанд хийж гүйцэтгэлээ. Үүнд:

1. Ургамалжуулах.

Хөрсний чийг, дулааны горимыг тэнцвэржүүлж, нарнаас сүүдэрлэж өгдөг учир хамгаалалтын чухал үүргийг гүйцэтгэдэг олон наст ургамлыг тариалсан /царгас, согоовор, өлөнгө, ерхөг холимогоор 585 кг үрийг гар аргаар цацаж тарив/

2. Моджуулах.

- Нөхөн сэргээлт хийгдсэн талбайн дундуур гол урсаж байгаа бөгөөд голын татмын ойжуулалтыг голын дагууд хийж /10000 ш Бургас /-ийг модны нүх ухагчийг ашиглан ухаж бэлтгэн гар аргаар тогоолж тарьсан.

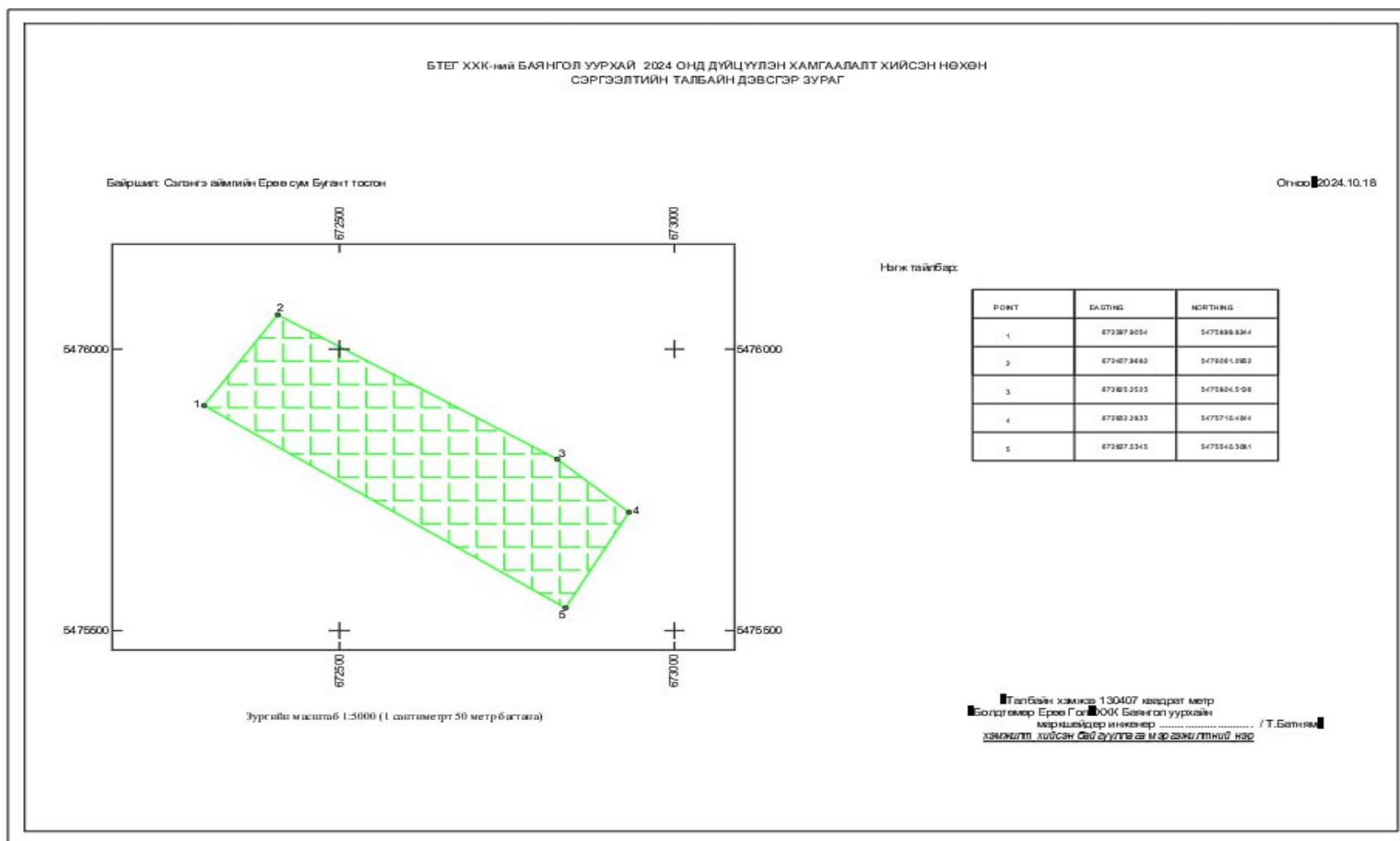
- Уулын ам болон ойн захаар ан амьтны төрөл зүйлийн амьдрах чадвартай бүлгэмдлийг байгалийн орчинд нь нөхөн сэргээж, хамгаалахаар жимсний мод буцыг тариалах ажлыг авч хэрэгжүүлсэн /**Бөөрөлзгөнө – 4000ш, Монос - 10000ш, Улиас – 2000 ш/**

3. Арчилгаа тордолгоо.

Усалгааг голын уснаас помпоор соруулж нэг модонд ногдох нормыг баримтлан тариалалттай зэрэгцүүлэн хийж гүйцэтгэлээ.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-3.5. Дүйцүүлэн хамгаалал- 2025 онд биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн дэвсгэр зураг.

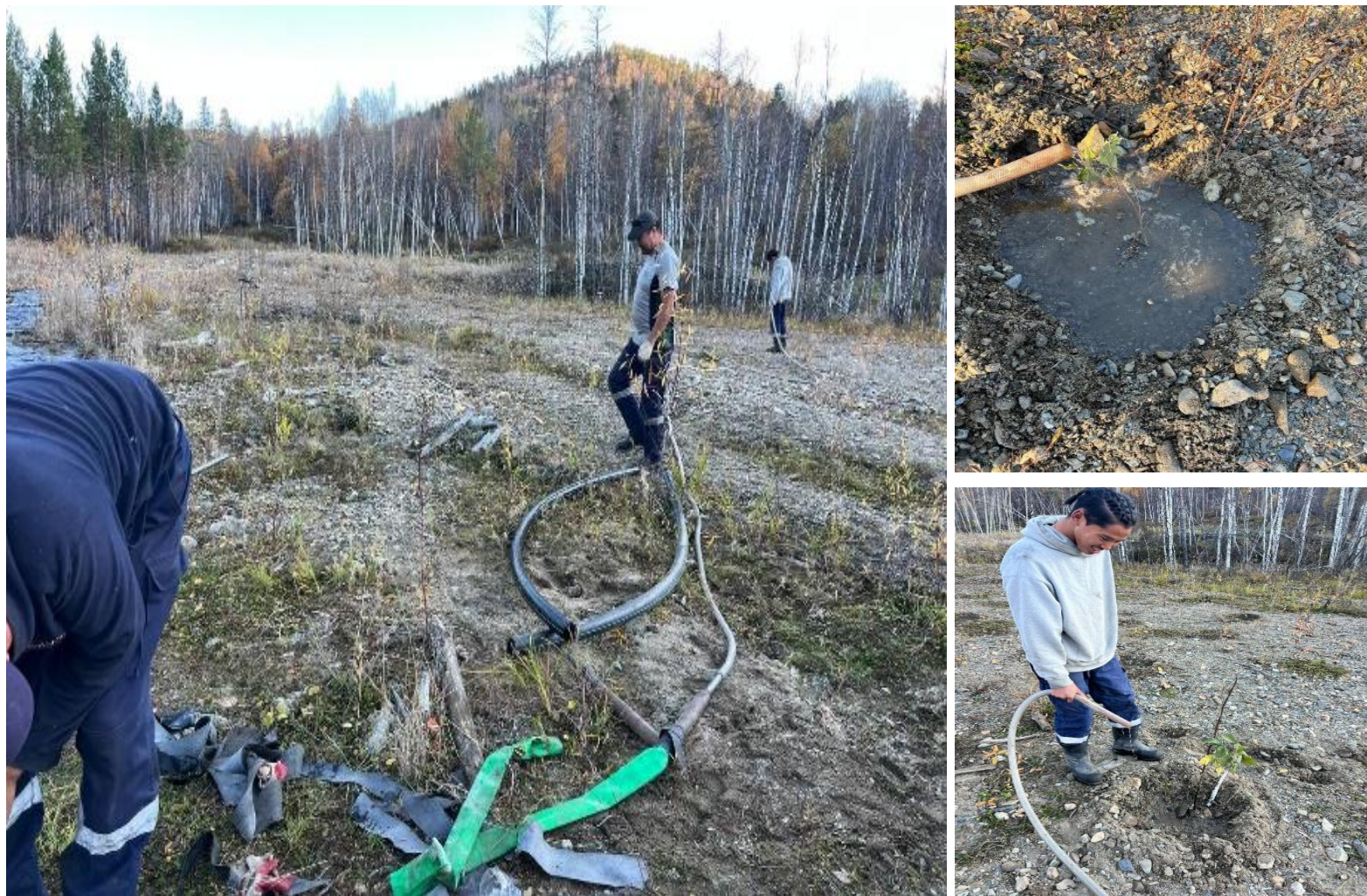

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

Зураг-3.6. Ажлын явцын фото зураг

Зураг- 3.7. “Бугант их өлөнт” нэртэй газарт биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн усалгаа хийгдсэн байдал.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүснэгт-3.5. Бугант дүйцүүлэн хамгаалах ажлын зардлын задаргаа.

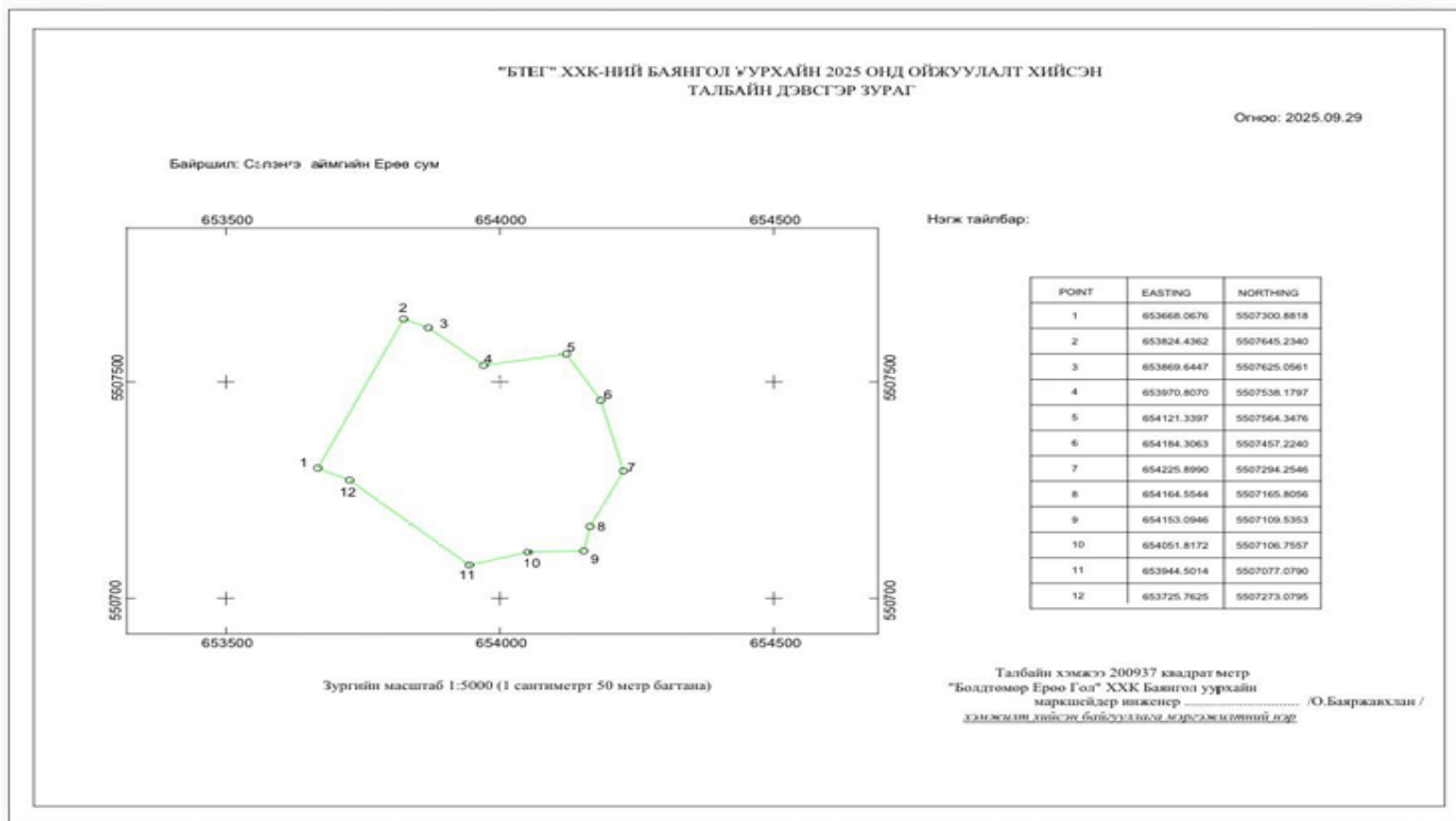
№	Нэршил		Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн дүн, төг	Нийт дүн, төгрөг	
1	Шатах тослох материал	Урал/хүн тээвэр/	литр	640.00	3,205.00	2,051,200.00	2,615,280.00
2		Ачааны машин	литр	176.00	3,205.00	564,080.00	
3	Материалын зардал	Улиас /2нас/	ш	2,000.00	Өөрийн мод үржүүлгийн талбайгаас		19,305,000.00
4		Бургас /2нас/	ш	10,000.00			
5		Бөөрөлзгөнө /2нас/	ш	40,000.00			
6		Монос /2нас/	ш	10,000.00			
7		Олон наст үр	кг	585.00	33,000.00	19,305,000.00	
8	Ажиллах хүчний зардал	Инженер-байгаль орчны	хүн*цаг	440.00	28,155.00	12,388,200.00	40,829,815.40
9		Дэд мэргэжилтэн-байгаль орчны	хүн*цаг	440.00	19,138.00	8,420,720.00	
10		Ажилтан-Цэцэрлэгжүүлэлтийн	хүн*цаг	660.00	15,622.00	10,310,520.00	
11		Жолооч-Усны машин	хүн*цаг	110.00	22,787.00	2,506,570.00	
12		Жолооч-Хүн тээвэр	хүн*цаг	110.00	22,787.00	2,506,570.00	
13		Нийгмийн даатгалын шимтгэл	төг	13%		4,697,235.40	
14	Техникийн элэгдэл хорогдлын зардал	Урал-Хүн тээвэр	хоног	10.00	9,863.00	98,630.00	260,690.00
15		Ачааны машин	хоног	10.00	8,827.00	88,270.00	
16		Нүх ухагч	хоног	10.00	7,233.00	72,330.00	
17		Усны помт	хоног	10.00	146.00	1,460.00	
18	Хөдөлмөр хамгааллын болон ажлын багаж хэрэгсэл	Бээлий алгатай	ш	158.00	1,127.00	178,066.00	870,926.00
19		Лоом	ш	10.00	57,296.00	572,960.00	
20		Хүрз	ш	20.00	5,995.00	119,900.00	
21	Ажиглагсдын хоол, үйлчилгээний зардал		хүн*хоног	160.00	35,245.00	5,639,200.00	5,639,200.00
Нийт							69,520,911.40
1 га талбайн биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн ажлын ноогдох өртөг, төг							5,347,762.42

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Ойжуулалт:

Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутагт 20 га талбайд ойжуулах нөхөн сэргээх ажлыг 2025.10.10-10.12-ыг дуустал хугацаанд хийж гүйцэтгэв. Ойжуулалтанд бэлтгэсэн хөрсний боловсруулалтыг **LOVOL70** маркийн тракторт ангисаар нарийн зурвассан хагалгаа буюу шан татаж уламжлалт арга буюу цариллаар тарилтын ажлыг хийж гүйцэтгэв. Тарилыг 4:1 харьцаагаар 3 настай нарсны 40,000ш тарьцаар хийлээ.

Зураг-3.8. Баянгол уурхайн 2025оны ойжуулалт хийх 20га талбай.

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

Зураг-3.9. Ойжуулалтын ажлын явцын зураг.

**ТАВ. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР
ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Уурхайн үйл ажиллагааг 21 дэхь жилдээ явагдаж байгаа бөгөөд үйлдвэрлэлийн болон уурхайн бүсийн ойролцоо нүүлгэн шилжүүлэх газар, айл байхгүй тул 2024 оны БОМТөлөвлөгөөнд нүүлгэн шилжүүлэх нөхөн олговор олгох арга хэмжээ тусгагдахгүй.

**ЗУРГАА. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын нутагт орших Баянгол уурхайн 8888А тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд Монгол улсын Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 5 дугаар бүлгийн 27 дугаар зүйлийн 8-т заасны дагууд археологийн судалгааны ажлыг хийлгэхэд хайгуулын ажлын хүрээнд нийт 8 дурсгал илрүүлсэн бөгөөд дээрх дурсгалууд нь Монгол орны нутаг дэвсгэр дээр амьдарч байсан эртний нүүдэлчдийн түүхэнд холбогдох археологийн дурсгалууд болохыг тогтоосон.

Археологийн судалгаагаар илэрсэн дээрх 8 дурсгал нь уурхайн хотхон дотор байрласан байсан бөгөөд тус уурхайн хотхон шилжих тул энэхүү уурхайн хэрэгсүүрт авран хамгаалах малтлагыг 2022 онд ШУА-ын археологийн хүрээлэнгээр археологи, палеонтологийн судалгааг хийлгүүлж, дүгнэлт гаргуулж ажилласан. Тус дүгнэлтээр НТ-ын VI-IX зууны үед хамаарах тахил тайлга үйлдэж байсан шүтлэг бишрэлийн газар болох нь тогтоогдсон тул авран хамгаалах ажил хийгдэх шаардлагагүй гэсэн дүгнэлт гарсан. Иймд төлөвлөгөөт онд түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ тусгагдаагүй.

ДОЛОО. ОСОЛ, ЭРСДЛИЙН МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

7.1. Бүх ажлын байрууд болзошгүй цэгүүдэд гал түймрээс хамгаалах багаж хэрэгслийг бүрдүүлж бэлэн байдлыг хангах, гал түймрийн аюул тохиолдсон үед авах арга хэмжээний талаар тусгайлан боловсруулсан, олон улсын шаардлагыг хангасан стандарт дүрэм журмуудыг сайтар мөрдөн ажиллах талаар сургалт зохион байгуулах

Уурхайн ХАБЭА-н хэлтсээс 2025 онд хийх гүйцэтгэх ажлын төлөвлөгөөнд ажилтнуудын галын хэргийн мэдлэгийг дээшлүүлэх чиглэлээр гадны болон дотоод сургалтыг 3,5,6 8,9-р сард төлөвлөснөөс Аймгийн ОБГ-тай хамтран хийх сургалт дадлага түймэр удаан хугацаагаар үргэлжлэн гарсантай холбоотойгоор хойшлогдон хийгдсэн.

ГТБ-ний агуулахын галын аюулгүй байдалд онцгой анхаарч унтраах систем, дохиолол, зам-гарцыг зураг төслийн дагуу гүйцээн нэмэлтээр унтраах шугам хоолой, хөөс холигч, хөөс үүсгэгч бодисын нөхөн хангалтыг хийж ажилтнуудын сургалтыг 10-р сард удирдамж гарган ОБГ-тай хамтран хийсэн.

Уурхайн ажлын байруудад байрлах гал унтраах анхан шатны багаж зэвсгийн сарайн нөхөн хангалт ялангуяа гал унтраагуурыг сар дутамд үзлэг хийн шаардлага хангахгүй болсон тохиолдолд сольж бэлэн байдлыг хангаж ирлээ. Нөхөн хангалтаар 184 ширхэг гал унтраагуурыг цэнэглүүлж 190 ширхэгийг шинээр худалдан авалт хийсэн байна.

Уурхайн “Галын аюулгүй байдлын хангах нэгдсэн журам”-ыг хэрэгжүүлэх, журмыг шинэчлэн болосруулах ажлыг хийж байна.

Дотоод сургалт хуваарийн дагуу давхардсан тоогоор 2100 ажилтан 14 удаа хийгдэж 49 гал унтраагуур зарцуулсан байна.

Сэлэнгэ аймгийн Ерөө, Алтанбулаг, Зүүнхараа, Бугант тосгоны нутагт гарсан ой хээрийн 9 удаагийн түймэрт 592 ажилтан 22 техник 93,6 сая төгрөгийн шууд зардал гарган 33 хоног унтраах ажиллагаанд оролцсон байна.

Зураг-7.1. Галын сургалт хийж буй байдал.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

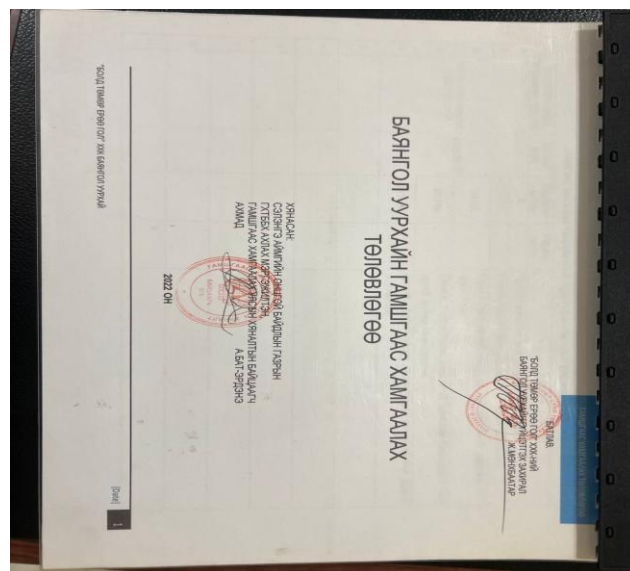

**7.2. Байгалийн аюул гамшигийн үед авах арга хэмжээний талаар мэдээлэл ажилчдад
өгөх, урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж гаргах**

Уурхайн “Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө”, “Ослын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө”-г оны эхэнд тодотгон Сэлэнгэ аймгийн ОБГ, ОБЕГ-ын дэргэдэх уул уурхайн аврах 09-р ангиар хянаж, зөвшөөрүүлэн ажилтнуудад танилцуулах ажлыг жилийн эхэнд, шинэ ажилтнуудад тухай бүр өгч ирлээ.

Төлөвлөгөөний тодотголын үед уурхайн гүйцэтгэх захиралын тушаалаар гамшиг осол, аврах ажиллагааны үед ажиллах аврах бүлэг, мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнийг шинэчлэн томилгоожуулсан.

Зураг-7.2.Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг батлуулан хэрэгжүүлж ажиллалаа.

7.3. Уурхайн болзошгүй үерээс хамгаалах байгууламж (суваг, шуудуу, далан, хаалт) барих

Ил уурхайн аюулгүй байдлын дүрмэнд уурхайн үйл ажиллагааны ажлын үед бороо, цасны ус, гар уснаас хамгаалах далан, шуудуу, сувагтай байхаар тусгасан. Тус ажлын хүрээнд уурхай хотхон, барилга байгууламж, уурхайн карьер болон овоолгыг хур бороо болон шар усны үерээс хамгаалсан шуудууг үйл ажиллагаа эхлүүлэхтэй зэрэгцэн хийж ажилласан.

Зураг-7.3. Уурхайн хотхон болон уурхайн карьерийг үерийн уснаас хамагаалсан шуудуу.

7.4. Химийн бодисын үлдэгдэл, сав баглаа боодлыг тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжээр устгуулах

Монгол улсын иргэний хууль, Хог хаягдлын тухай хууль Засгийн газрын 2018оны 116-р тогтоолын 1,2-р хавсралт болох “ аюултай хог хаягдлыг түр хадаглах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх тайлагнах журам” Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 02-р сарын 02 ны өдрийн А/21 тоот тушаал болон Байгаль орчин аюулгүй байдалтай холбогдох хууль, журмыг үндэслэн Грийн химистри ХХК гэрээ байгуулсан.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-7.4. Химийн бодисын сав баглаа боддлын хаягдал шилжүүлэх гэрээ.

**ХАЯГДАЛ ШИЛЖҮҮЛЭХ
ГЭРЭЭ**

Огноо: 2025 оны 04 сарын 07-дөр
Гэрээний дугаар: ХХК-Г-04/01/25.

Хүлээн авагч:
“Грийн химистри” ХХК

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг, 41-р хороо, Периклийн гудамж, “Грийн химистри” ХХК-ийн оффис
Утас: 7777-0199
Байр: www.greenchemistry.mn
Регистрийн дугаар: 5640954
Имэйл хаяг: info@greenchemistry.mn

Үүсгэгч:
“Болдтөмөр ерөө гол” ХХК

Хаяг: УБ хот, БЗД дүүрэг, 5-р хороо, Утас: 330053, 88029912
Регистрийн дугаар:
Имэйл хаяг: laboratory@becg.mn

Байгаль орчин, ахуйн хуульчлалын сайдын
2018 оны 02 сарын 02-ны өдрийн А/21 дугаар
тушаалын 1 дүгээр хавсралт

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ
№
Дагалдах бичгийн дугаар:
/шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт хуудас хэрэглэнэ./

1. Үүсгэгчийн талаарх мэдээлэл:
Аюултай хог хаягдал үүсгэгчийн бүртгэлийн дугаар:
Аюултай хог хаягдал үүсгэгч байгууллагын нэр: Болдтөмөр Ерөө гол

2. Аюултай хог хаягдлыг хүлээлгэн өгсөн:
Овог нэр: Д.Амгунсүх Албан тушаалтан: Хүснэгт үйлдэгч Гарын үсэг: [Signature] Огноо: 2025 он 07 сар 07 өдөр

3. Тээвэрлэгчийн талаарх мэдээлэл:
1/ Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар: Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар:

4. Аюултай хог хаягдлын талаарх мэдээлэл:

Аюултай хог хаягдлын нэр	Аюулын ангилалын зэрэглэл	Савны бүлэг	Савны дугаар		Хэмжээ	Нэгж /кг Эсвэл/ ш	Аюултай хог хаягдлын код
			Төрөл	Төрөл			
1. Хүснэгт үйлдэгч				ИРРЕ		50кг	15.01*09*
2. Хүснэгт үйлдэгч				ИРРЕ		50кг	15.01*09*
3. Периклийн хүчин				ИРРЕ		50кг	15.01*09*
4.							

3. Тээвэрлэх үед анхаарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл:

5. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан тээвэрлэгч:

1. Овог нэр: Д.Амгунсүх Гарын үсэг: [Signature] Огноо: 2025 он 07 сар 07 өдөр

6. Үл зохинол:

8. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчийн талаарх мэдээлэл:
Аж ахуйн нэгжийн нэр: Грийн Химистри ХХК
Бүртгэлийн дугаар: 5640954
Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан:
Дээрхи аюултай хог хаягдлыг хүлээн авч зохих байгууллагад нь тушааж устгуулсан болно.

Овог нэр: Д.Амгунсүх Албан тушаал: Б.Д.Д.Д.Д. Гарын үсэг/тамга: [Signature] Огноо: 2025 он 07 сар 07 өдөр

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫГ ХҮЛЭЭН АВАХ БҮРТ УСТГАЛЫН ТӨЛБӨРИЙГ ҮҮСГЭГЧИД УРЬДЧИЛАН МЭДЭЭЛЭЖ ТӨЛБӨРИЙН НӨХЦӨЛИЙГ ХҮЛЭЭН ЗОВШООРСОН ҮЕД ДЭЭРХИ БИЧИГИЙГ ҮЙДЭН ХОЁР ТАЛ ХАРИЛЦАН ТОХИРОЛЦОЖ ХАЯГДАЛАА ХҮЛЭЭЛЦЭНЭ.

7.5. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн дүрэм, журам, зааварчилгаа болон ажлын байрны дотоод журмыг чандлан мөрдөн ажиллах

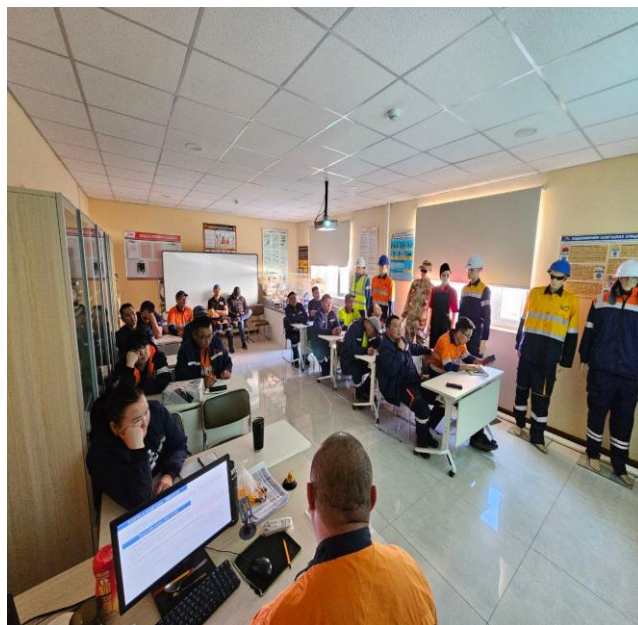
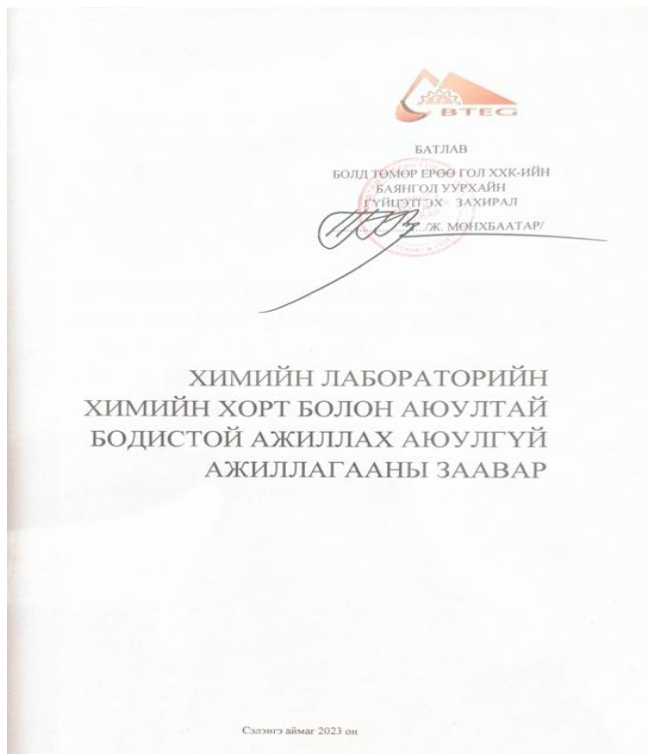
Хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр 19 журам, 124ш аюулгүй ажиллагааны зааврын, уурхайн гүйцэтгэх захиралаар батлуулан мөрдүүлж байгаа ба тоног, төхөөрмж, багаж, зэвсэгтэй ажиллах зөвлөмж, анхааруулга, санамжийг ажлын байр бүрт зураг хэлбэрээр байрлуулсан.

Аюулгүй ажиллах сургалтыг “календарчилсан сургалтын төлөвлөгөө”-ний дагуу ИТА, уулын сургагч багш, сургалтын мэргэжилтнүүд зааж байгаагийн дээр шинэажилтны сургалтыг долоо хоног бүр хөтөлбөрийн дагуу зохион байгуулж байна.

МУ-ын ХАБЭА-н тухай хууль, “MNS 4969-2000” стандарт, “ХАБЭА-н зааварчилга өгөх журам” –ыг баримтлан бүх шатны ажилтан /дарга, ИТА, ажилтан/-уудад урьдчилан, анхан шатны, ажлын байран дахь өдөр тутмын, ээлжит болон ээлжит бус зааварчилгааг цаг хугацаанд нь өгч гарын үсгээр баталгаажуулан “бүртгэлийн систем” /цахим хэлбэрээр/ -д оруулдаг.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-7.5. Аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа.

7.6. Технологийн доголдлын үед гарах ослоос урьдчилан сэргийлж, ослын үед авах арга хэмжээнүүдийг нөлөөллийн хэлбэр бүрээр төлөвлөн устгах

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Тэсрэх материалын үйлдвэр: Тэсрэх бодисын үйлдвэрт ашиглагдаж байгаа химийн бодисыг тээвэрлэх үеийн савны битүүмжлэл бүрэн бүтэн байдлыг байнга шалгаж түүхий эд хүлээн авах бүртгэл бүртгэж агуулахдаа хүлээн авдаг. Химийн бодис, тэсрэх бодисын хадгалалт, ашиглалт, тээвэрлэлтийг Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль, Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль, Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журмыг мөрдөж ажиллаж байна.

Зураг-7.7. Энгийн найрлагатай болон эмульсийн тэсрэх бодисын үйлдвэр, агуулахын цогцолборын аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө болон гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө.

**СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ЕРӨӨ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ
МОНТАЙ ЭРДЭНЭ ХХК-ИЙН ЭНГИЙН НАЙРЛАГАТАЙ
БОЛОН ЭМУЛЬСИЙН ТЭСРЭХ БОДИСЫН ҮЙЛДВЭР,
АГУУЛАХЫН ЦОГЦОЛБОРЫН АЮУЛЫН ҮЕД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**
РД. 5000858

ХЯНАСАН:
УУЛ УУРХАЙН АВРАХ 09 ДҮГЭЭР АНГИЙН ТЕХНИКИЙН АЛБАНЫ ДАРГА,
АВРАХ АЖИЛЛАГААНЫ УДИРДАГЧ,
АХМАД / Д. БАЯРЖАРГАЛ /

ХЯНАСАН:
ҮЙЛДВЭРИЙН ДАРГА / Б. ЦЭРЭН /

БОЛОВСРУУЛСАН:
МОНТАЙ ЭРДЭНЭ ХХК-Н ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ,
ЭРҮҮЛ АХУЙН ИНЖЕНЕР / Б. ЭНХТӨГС /
/ А. ЧИНБАТ /

2022 он

**“МОНТАЙ-ЭРДЭНЭ” ХХК-ИЙН
ГАМШГААС ХАМГААЛАХ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

ХЯНАСАН:
СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ГАЗРЫН
ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВӨЛТ БЭЛЭН
БАЙДАЛ ХАРИУЦСАН АХЛАХ МЭРТЭЖИЛТЭН
ГАМШГААС ХАМГААЛАХ
УЛСЫН ХЯНАЛТЫН БАЙЦААГЧ, ХОШУУЧ / А. БАТ-ЭРДЭНЭ /

2024 оны 02 дугаар сарын 29 өдөр

ТАНИЛЦСАН:
МОНТАЙ ЭРДЭНЭ ХХК ҮЙЛДВЭРИЙН ДАРГА: / Б. ЦЭРЭН /
2024 оны 02 дугаар сарын 29 өдөр

БОЛОВСРУУЛСАН:
МОНТАЙ ЭРДЭНЭ ХХК ХАБЗА ИНЖЕНЕР:
М. Дэлгэрмаа /

2024 оны 02 дугаар сарын 29 өдөр

УЛААНБААТАР ХОТ
2024 ОН

Хуудас - 1

Тээвэрлэлт: Химийн бодисын тээвэрлэлтийн үед гарч болох эрсдэлийг тооцон аюул эрсдэлгүй тээвэрлэх үүднээс дараах арга хэмжээг авч байна. Тэсрэх бодисын үйлдвэрийн хувьд доорх 5 химийн бодисыг ашиглана.

Хүснэгт-7.1. Тэсрэх бодисын тээвэрлэлт

№	Бодисын нэр	Тээвэрлэлт
1	Аммонийн нитрат /ammonium nitrate/ - NH_4NO_3	Импортээр буюу ОХУ-ын Кемеровскийн үйлдвэрээс төмөр замаар тээвэрлэгдэн ирж Хандгайтын өртөөнөөс батлагдсан замаар уурхайн тээврийн машинаар зөөвөрлөгддөг.
2	Дизель түлш /fuel oil/ - $\text{C}_{10}\text{H}_{22}\text{-C}_{15}\text{H}_{32}$	“БТЕГ” ХХК-аас нийлүүлэгддэг ба тусгай түлшний машинаар зориулалтын талбайд нийлүүлдэг.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

3	Натрийн нитрит /sodium nitrite/ - NaNO_2	“Монтай-Эрдэнэ” ХХК-ийн тусгай зориулалтын бүхээгтэй ачааны машинаар дотоодын нийлүүлэгч байгууллагуудаас тээвэрлэгддэг
4	Эмульсжүүлэгч Span-80 /emulsifier span-80/	Хонгконгын “QBS” ХХК-аас төмөр замаар тээвэрлэгдэн ирж Хандгайт өртөөнөөс батлагдсан замаар аюултай ачаа тээвэрлэх зөвшөөрөлтэй тээврийн хэрэгслээр зөөвөрлөдөг.
5	Фосфорын хүчил /phosphoric acid/ - H_3PO_4	“Монтай-Эрдэнэ” ХХК-ийн тусгай зориулалтын бүхээгтэй ачааны машинаар дотоодын нийлүүлэгч байгууллагуудаас тээвэрлэгддэг

Хадгалалт: “Монтай-Эрдэнэ” ХХК нь химийн бодис материалыг ангилан хадгалах 5 төрлийн агуулах байна. Үүнд:

1. Аммонийн нитратыг үйлдвэрийн 30 хоногийн хэрэгцээг хангах 3000т багтаамжтай агуулахад хадгалж байна.
2. Эмульсжүүлэгчийг агааржуулалт сайтай салхивчтай галын аюулаас урьдчилан сэргийлсэн дохиололтой мэдрэгчтэй гал унтраагууртай 40 тн-ийн багтаамжтай битүү агуулахад хадгалж байна.
3. Дизель түлшийг 25 тн багтаамжтай 1 саванд нөөцлөн ашиглаж байна.
4. Бусад бага хэмжээтэй хатуу бодис материалыг одоогоор тус бүр 8 тонны багтаамжтай 4 ширхэг контейнер агуулахад хадгалж байна.
5. Тэсрэх хэрэгслийг тус бүр 20 тонны багтаамжтай 6 ширхэг контейнер агуулахад хадгалж байна.

Тэсрэх бодис материалуудыг дараах байдлаар ангилан хадгалж байна. Үүнд:

- Эмульсжүүлэгчийг агааржуулалт, салхивчтай битүү агуулахад төрөлжүүлэн хурааж хадгалдаг. Поошигтой эмульсжүүлэгчийг өрж хадгална.
- Эмульсжүүлэгч нь шатамхай бус боловч шаталтыг дэмжих тул агааржуулалт сайтай, салхивчтай галын аюулаас урьдчилан сэргийлсэн дохиолол мэдрэгчтэй, гал унтраагууртай 40 тн-ийн багтаамжтай битүү агуулахад хадгалж байна.
- Химийн бодисуудыг урвалд орох шинж чанар, урвалын идэвхээс нь хамааруулан ангилж хадгалдаг. Үүнд исэлдүүлэх шинж чанартай аммонийн нитратыг нэг агуулахад, шатамхай шинж чанартай эмульсжүүлэгчийг нэг агуулахад, тэсрэмтгий бодисуудыг нэг агуулахад, идэмхий бодисыг нэг агуулахад гэх мэт өөр хоорондоо урвалд орон аюул үүсгэхгүйгээр ангилан хадгалдаг.
- Агуулахуудын дотор талыг галд тэсвэртэй хавтангаар доторлож, шаардлагатай тавиуруудыг байрлуулсан болно. Савхан аянга зайлуулагч 5 ширхгийг байрлуулж эсэргүүцлийг хэмжүүлж, актаар баталгаажуулсан мөн гэрэлтүүлгийг талбайг хангалттай гэрэлтүүлэхээр байрлуулсан.

Агуулахуудын байрлал, тэдгээрийн тусгаарлалт, аюулгүй байдал

Шороон далангаар бүлэг агуулахыг хооронд нь тусгаарлахаас гадна тойруулан хашиж хамгаалсан. Шороон далан нь чингэлгийн дээврээс 1 м өндөр, оройн хэсгээрээ 1 м өргөн байна. Мөн шороон далан нь бүлэг агуулахуудыг орой хэсгээрээ хамгийн багадаа 1 м хэмжээтэй

халхалж байна. Агуулахын талбайг тойруулан 2.3 метрийн өндөр төмөр сараалжин хашаагаар хашиж гадуур нь давхарлан торон хашаагаар хашсан. Дотор талын хашааг хамгийн ойр орших агуулахын хананаас 40 м-ээс багагүй зайтай барсан. Үерийн ус, гал түймрээс хамгаалахын тулд агуулахуудын гадна талд, эргэн тойронд хашаанаас 10 м зайд 1.5 м өргөн, 0.5 м-ээс багагүй гүнтэй шуудуу татсан. Агуулахын эргэн тойронд хашаанаас 50 метр зайд хориотой бүсийн хил тогтоож: ЗОГС!, НЭВТРЭХИЙГ ХОРИГЛОНО!, АЮУЛТАЙ БҮС!, ИЛ ГАЛ ГАРГАХЫГ ХОРИГЛОНО! гэсэн тэмдгүүд байрлуулсан. Тэсрэх материалын агуулахуудыг аянгаас хамгаалах аянга зайлуулагч суурилуулсан бөгөөд хашааны гадна талд авто зогсоолд 2 аянга зайлуулагч суурилуулсан. Агуулахыг нийтэд нь хамгаалах хэрэгсэл, холбоогоор бүрэн тоноглогдсон гэрээт харуул хамгаалалтын алба хянах бөгөөд, агуулахын талбайг хянах хяналтын камер, шөнийн гэрэлтүүлгийг суурилуулна. Тэсрэх материалын орлого, зарлагын бүртгэл, аянгын хамгаалалт, цахилгаан болон галын аюулгүй ажиллагааны зориулалт бүхий тоног төхөөрөмж, галын хорыг тодорхой хугацаанд шалгаж бүртгэл хөтөлнө.

Тэсрэх бодисын үйлдвэр, түүхий эд болох химийн бодисын агуулах нь хүн ам оршин суух газраас 2000 м зайд орших бол тэсрэх материалын агуулах нь тэсрэх бодисын үйлдвэрээс 450 метр зайд байрлана. Агуулахын эргэн тойрон дахь аюулгүйн зайг Тэсэлгээний Аюулгүй Ажиллагааны Нэгдсэн Дүрмийн дагуу тооцож гаргасан.

Тэсрэх бодисын агуулах, зохион байгуулалт: Тэсрэх материалын агуулах болгон чингэлгүүдийг тохижуулж ашиглаж байгаа бөгөөд тохижуулахын өмнө “Тэсэлгээний ажлын аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэм” болон “MNS 6458:2014 Химийн хорт бодис бүтээгдэхүүний агуулах, ерөнхий шаардлага”-ыг уншиж танилцсаны дараа, тус стандартын дагуу тохижуулсан тул тус стандарт шаардлагыг бүрэн хангасан байна. Тухайлбал:

1. Чингэлэг агуулахыг галд тэсвэртэй, хавсралтаас оч үүсдэггүй, тэсрэх материалын сав баглаа боодлыг гэмтээхгүй материалаар доторлосон. Тэсрэх материалын агуулахын дотор талд брусээр хүрээ зангидаж чулуун хөвөнгөөр дулаалж, ус чийг, үрэлт, цохилт, галд тэсвэртэй фэйбер (магнум) хавтангаар доторлосон.
2. Шал нь нүх сүвгүй тэгш, ус чийг нэвтрүүлэхгүй
3. Агуулахын доторх температур хуурай, сэрүүн байх, дулааны улиралд 30°C-ээс хэтрэхгүй байлгах зорилгоор давхар дээвэр хийсэн. Чингэлгийн давхар дээврийг чингэлгээс хааш хаашаа 0.3 м илүү гарч байхаар угольник, банз, дээврийн төмөр ашиглан хийсэн.
4. Агааржуулагч хоолойнууд гаргасан. Агааржуулагчийг чингэлгийн 2 хажуу талын доод хэсэгт нь 30x15 см² хэмжээтэй тус бүр 4 (урд, дунд, хойд хэсэгт, хойд талын доод хэсэгт) хийсэн байна. Нүхний дотор талд нь тор татан гадна талд нь төмрөөр хамгаалалт хийсэн. Мөн хажуу талын 3 нүхний харалдаа контейнерын таазанд агааржуулах яндан хийж, ус чийгээс хамгаалсан саравчийг яндан дээр хийсэн.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

5. Анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээтэй (“Тэсрэх материалын аюултай байдлын зэрэглэл” –ийн тэмдэг). Чингэлгийн хаалганы зүүн дээд хэсэгт агуулахын дугаарыг будаж, баруун дээд хэсэгт анхааруулах тэмдгүүд тогтоосон.
6. Зураг төслийн дагуу хийгдсэн аянгаас зайлуулагчтай. Бүлэг агуулах тус бүрийг хос савхан аянга зайлуулагчаар хамгаалсан бөгөөд агуулахын хананаас 3 м зайд байрлана. Аянга хүлээн авагч нь газардуулгатай холбогдсон байна.
7. Харуул хамгаалалттай байна. Агуулахыг эсрэг талын урт далан дээр агуулах руу харсан 2 гэрэл, 2 хяналтын камер суурилуулна.
8. Зориулалтын тавиуртай. Тэсрэх бодисын агуулахын тавиур болгож шалнаас 20 см хөндий, 80 см өргөн модон тавцан (поддон) байрлуулсан. Тавиурыг брусээр хүрээ зангидаж, фанер хавтан тавцантай 10 ш тавиураар хийсэн. Тавиур нь 2.25 м урт, 0.7 м өргөн, 1.7 м өндөртэй байна. Тавиур бүр 3 тавцантай, тавцан хоорондын зай 0.75 м байна.

Зураг-7.8. Аммонийн нитратын хадгалах агуулах.

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

*Зураг-7.9. Дизель түлш хадгалалт /газар доор байрлах тусгай
зориулалтын битүүмжилсэн ёмкост хадгалдаг.*

*Зураг-7.10. Эмульсжүүлэгч Span-80 бодис хадгалалт
/Тусгайлан бэлтгэсэн дулаан агуулахад хадгалдаг/*

**Зураг-7.11. Натрийн нитрит Фосфорын хүчлийн хадгалалт
/Тус тусын тусгайлан бэлтгэсэн агуулахад хадгалдаг/**

Ашиглалт: Үйлдвэрлэлд хэрэглэгддэг түүхий эдүүдээс өөр төрлийн бодис урвалжууд лабораторид хэрэглэгддэггүй ба тэсрэх бодисын үйлдвэрийн лаборатори нь зөвхөн физик параметруудийг болох цавуулгийн нягт, температур, зууралдамхай чанар, РН, усан фазын талстжих температур, даралт, хурд, задралын хугацаа зэргийг тодорхойлдог. Үйлдвэрлэлд хэрэглэгдэж байгаа түүхий эдүүд нь өдөр тутмын бүртгэлээр бүртгэгддэг.

Тэсрэх бодис асгарч алдагдсан үед авах арга хэмжээ:

1. Химийн бодисын асгарсан, алдагдсан нөхцөл байдалд үнэлгээ өгөх
2. Асгарсан бодисын хор аюулгүйн лавлах мэдээлэл дээрх хор аюулыг нь танин мэдэж холбогдох анхааруулгыг өгөх
3. Хөдөлмөр хамгааллын хувцсаа өмсөх
 - ✓ Химийн хамгаалалттай комбинезон өмсөх
 - ✓ Нүүрний хамгаалалт, маск өмсөх
 - ✓ Нүдний шил зүүх
 - ✓ Гутлын бүрхэвч хийх
 - ✓ Зориулалтын бээлий өмсөх
 - ✓ Хорт хийн хошуувч өмсөх
4. Хэрвээ бодис асгарсан орчинд шингээгчээр асгарсан бодисыг тойруулан хаалт хийж цааш тархалтыг нэн даруй зогсоох
5. Асгарсан хэсгийг шингээгч материалаар болгоомжтой бүрхэх
6. Гадна талаас дотогш чиглүүлэн арчих,
7. Очинд тэсвэртэй хэрэгслээр шүүрдэн хогыг тэмдэг тэмдэглэгээ бүхий давхарласан зузаан уутанд хийх,
8. Хогыг хаясны дараа тухайн орчин бодисын саармагжуулалт болон ариутгалыг хийх,
9. Хөдөлмөр хамгаалалтын хувцсаа тайлж цэвэрлэх эсвэл хаях.

Тэсрэх бодисын сав баглаа боодол, хог хаягдлыг цуглуулах, устгах: Тус үйлдвэрээс аммонийн нитратыг агуулж байсан полиэтилен уут болон эмульсжүүлэгчийг агуулж байсан хөнгөнцагаан поошиг, бусад химийн бодисын полимер сав баглаа боодол гэсэн химийн бодисын сав баглаа боодлын хаягдал үүсдэг. Энэхүү хаягдал нь Хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу хортой аюултай хог хаягдалд хамаарах тул эдгээр сав баглаа боодлыг тусгай агуулах гарган хадгалж байна.

Зураг-7.12. Химийн бодисын хоосон сав баглаа боодлыг хадгалж буй байдал

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Үйлдвэрийн хувьд хамгийн ихээр хэрэглэж буй бодис нь аммоний нитрат бөгөөд энэ нь 1 тн болон 50кг савлагаа бүхий полиэтилен ууттай.

Үйлдвэрлэлийн явцад хэрэглэгдсэн фосфорын хүчлийн савыг нийлүүлэгч байгууллагад буцаан олгодог. Аммонийн нитрат болон натрийн нитритийн уут шуудай, фосфорын хүчлийн сав, эмульсжүүлэгчийн төмөр торхыг “Түмэн эгшиг” ХХК-ийн аюултай хог хаягдал дахин боловсруулах үйлдвэртэй гэрээ байгуулан нийлүүлж байна.

Зураг-7.13. Химийн бодисын сав баглаа боодлыг шилжүүлэн ачуулж буй нь

*Зураг-7.14. Химийн бодистой харьцаж ажиллах үеийн аюулгүй
ажиллагааны самбар болон хорт хий сорох татах шүүгээ.*

*Зураг-7.15. Химийн бодис алдагдсан үед гамшиг осол,
галын аюулын үед хэрэглэх багаж хэрэгсэл*

7.8. Ажилтан албан хаагчдад сургалт зохион байгуулах, аюулгүй ажиллагааны талаарх мэдээллийг өгч байх, самбартай болох

Мэдээллийн самбарыг ажлын болон амралтын байр бүрд байрлуулж, шинэ мэдээллээр хангахын зэрэгцээ төлөвлөгөөт сургалтыг тасралтгүй зохион байгуулдаг.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-7.16. самбар байршуулсан байдал.

БАТЛАВ БАЙРГУУЛ УУРХАЙН ГҮЙЦЭГЭХ ХАМРАГ
Ж.МЕНДЕСААГАР

“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн 2025 оны ХАБЭА-н ажиллагааны биелэлтийн тайлан

Д.А	Сурталч бичиг	ХАБЭА										ХАБЭА										ХАБЭА										ХАБЭА																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
		ХАБЭА					ХАБЭА					ХАБЭА					ХАБЭА					ХАБЭА					ХАБЭА					ХАБЭА																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
1	Сурталч бичиг	3.07	3.14	3.21	3.28	4.06	4.11	4.18	4.25	5.02	5.09	5.16	5.23	5.30	6.07	6.14	6.21	6.28	7.06	7.13	7.20	7.27	8.04	8.11	8.18	8.25	9.02	9.09	9.16	9.23	10.00	10.07	10.14	10.21	10.28	10.35	10.42	10.49	10.56	11.03	11.10	11.17	11.24	11.31	11.38	11.45	11.52	12.00	12.07	12.14	12.21	12.28	12.35	12.42	12.49	12.56	13.03	13.10	13.17	13.24	13.31	13.38	13.45	13.52	14.00	14.07	14.14	14.21	14.28	14.35	14.42	14.49	14.56	15.03	15.10	15.17	15.24	15.31	15.38	15.45	15.52	16.00	16.07	16.14	16.21	16.28	16.35	16.42	16.49	16.56	17.03	17.10	17.17	17.24	17.31	17.38	17.45	17.52	18.00	18.07	18.14	18.21	18.28	18.35	18.42	18.49	18.56	19.03	19.10	19.17	19.24	19.31	19.38	19.45	19.52	20.00	20.07	20.14	20.21	20.28	20.35	20.42	20.49	20.56	21.03	21.10	21.17	21.24	21.31	21.38	21.45	21.52	22.00	22.07	22.14	22.21	22.28	22.35	22.42	22.49	22.56	23.03	23.10	23.17	23.24	23.31	23.38	23.45	23.52	24.00	24.07	24.14	24.21	24.28	24.35	24.42	24.49	24.56	25.03	25.10	25.17	25.24	25.31	25.38	25.45	25.52	26.00	26.07	26.14	26.21	26.28	26.35	26.42	26.49	26.56	27.03	27.10	27.17	27.24	27.31	27.38	27.45	27.52	28.00	28.07	28.14	28.21	28.28	28.35	28.42	28.49	28.56	29.03	29.10	29.17	29.24	29.31	29.38	29.45	29.52	30.00	30.07	30.14	30.21	30.28	30.35	30.42	30.49	30.56	31.03	31.10	31.17	31.24	31.31	31.38	31.45	31.52	32.00	32.07	32.14	32.21	32.28	32.35	32.42	32.49	32.56	33.03	33.10	33.17	33.24	33.31	33.38	33.45	33.52	34.00	34.07	34.14	34.21	34.28	34.35	34.42	34.49	34.56	35.03	35.10	35.17	35.24	35.31	35.38	35.45	35.52	36.00	36.07	36.14	36.21	36.28	36.35	36.42	36.49	36.56	37.03	37.10	37.17	37.24	37.31	37.38	37.45	37.52	38.00	38.07	38.14	38.21	38.28	38.35	38.42	38.49	38.56	39.03	39.10	39.17	39.24	39.31	39.38	39.45	39.52	40.00	40.07	40.14	40.21	40.28	40.35	40.42	40.49	40.56	41.03	41.10	41.17	41.24	41.31	41.38	41.45	41.52	42.00	42.07	42.14	42.21	42.28	42.35	42.42	42.49	42.56	43.03	43.10	43.17	43.24	43.31	43.38	43.45	43.52	44.00	44.07	44.14	44.21	44.28	44.35	44.42	44.49	44.56	45.03	45.10	45.17	45.24	45.31	45.38	45.45	45.52	46.00	46.07	46.14	46.21	46.28	46.35	46.42	46.49	46.56	47.03	47.10	47.17	47.24	47.31	47.38	47.45	47.52	48.00	48.07	48.14	48.21	48.28	48.35	48.42	48.49	48.56	49.03	49.10	49.17	49.24	49.31	49.38	49.45	49.52	50.00	50.07	50.14	50.21	50.28	50.35	50.42	50.49	50.56	51.03	51.10	51.17	51.24	51.31	51.38	51.45	51.52	52.00	52.07	52.14	52.21	52.28	52.35	52.42	52.49	52.56	53.03	53.10	53.17	53.24	53.31	53.38	53.45	53.52	54.00	54.07	54.14	54.21	54.28	54.35	54.42	54.49	54.56	55.03	55.10	55.17	55.24	55.31	55.38	55.45	55.52	56.00	56.07	56.14	56.21	56.28	56.35	56.42	56.49	56.56	57.03	57.10	57.17	57.24	57.31	57.38	57.45	57.52	58.00	58.07	58.14	58.21	58.28	58.35	58.42	58.49	58.56	59.03	59.10	59.17	59.24	59.31	59.38	59.45	59.52	60.00	60.07	60.14	60.21	60.28	60.35	60.42	60.49	60.56	61.03	61.10	61.17	61.24	61.31	61.38	61.45	61.52	62.00	62.07	62.14	62.21	62.28	62.35	62.42	62.49	62.56	63.03	63.10	63.17	63.24	63.31	63.38	63.45	63.52	64.00	64.07	64.14	64.21	64.28	64.35	64.42	64.49	64.56	65.03	65.10	65.17	65.24	65.31	65.38	65.45	65.52	66.00	66.07	66.14	66.21	66.28	66.35	66.42	66.49	66.56	67.03	67.10	67.17	67.24	67.31	67.38	67.45	67.52	68.00	68.07	68.14	68.21	68.28	68.35	68.42	68.49	68.56	69.03	69.10	69.17	69.24	69.31	69.38	69.45	69.52	70.00	70.07	70.14	70.21	70.28	70.35	70.42	70.49	70.56	71.03	71.10	71.17	71.24	71.31	71.38	71.45	71.52	72.00	72.07	72.14	72.21	72.28	72.35	72.42	72.49	72.56	73.03	73.10	73.17	73.24	73.31	73.38	73.45	73.52	74.00	74.07	74.14	74.21	74.28	74.35	74.42	74.49	74.56	75.03	75.10	75.17	75.24	75.31	75.38	75.45	75.52	76.00	76.07	76.14	76.21	76.28	76.35	76.42	76.49	76.56	77.03	77.10	77.17	77.24	77.31	77.38	77.45	77.52	78.00	78.07	78.14	78.21	78.28	78.35	78.42	78.49	78.56	79.03	79.10	79.17	79.24	79.31	79.38	79.45	79.52	80.00	80.07	80.14	80.21	80.28	80.35	80.42	80.49	80.56	81.03	81.10	81.17	81.24	81.31	81.38	81.45	81.52	82.00	82.07	82.14	82.21	82.28	82.35	82.42	82.49	82.56	83.03	83.10	83.17	83.24	83.31	83.38	83.45	83.52	84.00	84.07	84.14	84.21	84.28	84.35	84.42	84.49	84.56	85.03	85.10	85.17	85.24	85.31	85.38	85.45	85.52	86.00	86.07	86.14	86.21	86.28	86.35	86.42	86.49	86.56	87.03	87.10	87.17	87.24	87.31	87.38	87.45	87.52	88.00	88.07	88.14	88.21	88.28	88.35	88.42	88.49	88.56	89.03	89.10	89.17	89.24	89.31	89.38	89.45	89.52	90.00	90.07	90.14	90.21	90.28	90.35	90.42	90.49	90.56	91.03	91.10	91.17	91.24	91.31	91.38	91.45	91.52	92.00	92.07	92.14	92.21	92.28	92.35	92.42	92.49	92.56	93.03	93.10	93.17	93.24	93.31	93.38	93.45	93.52	94.00	94.07	94.14	94.21	94.28	94.35	94.42	94.49	94.56	95.03	95.10	95.17	95.24	95.31	95.38	95.45	95.52	96.00	96.07	96.14	96.21	96.28	96.35	96.42	96.49	96.56	97.03	97.10	97.17	97.24	97.31	97.38	97.45	97.52	98.00	98.07	98.14	98.21	98.28	98.35	98.42	98.49	98.56	99.03	99.10	99.17	99.24	99.31	99.38	99.45	99.52	100.00	100.07	100.14	100.21	100.28	100.35	100.42	100.49	100.56	101.03	101.10	101.17	101.24	101.31	101.38	101.45	101.52	102.00	102.07	102.14	102.21	102.28	102.35	102.42	102.49	102.56	103.03	103.10	103.17	103.24	103.31	103.38	103.45	103.52	104.00	104.07	104.14	104.21	104.28	104.35	104.42	104.49	104.56	105.03	105.10	105.17	105.24	105.31	105.38	105.45	105.52	106.00	106.07	106.14	106.21	106.28	106.35	106.42	106.49	106.56	107.03	107.10	107.17	107.24	107.31	107.38	107.45	107.52	108.00	108.07	108.14	108.21	108.28	108.35	108.42	108.49	108.56	109.03	109.10	109.17	109.24	109.31	109.38	109.45	109.52	110.00	110.07	110.14	110.21	110.28	110.35	110.42	110.49	110.56	111.03	111.10	111.17	111.24	111.31	111.38	111.45	111.52	112.00	112.07	112.14	112.21	112.28	112.35	112.42	112.49	112.56	113.03	113.10	113.17	113.24	113.31	113.38	113.45	113.52	114.00	114.07	114.14	114.21	114.28	114.35	114.42	114.49	114.56	115.03	115.10	115.17	115.24	115.31	115.38	115.45	115.52	116.00	116.07	116.14	116.21	116.28	116.35	116.42	116.49	116.56	117.03	117.10	117.17	117.24	117.31	117.38	117.45	117.52	118.00	118.07	118.14	118.21	118.28	118.35	118.42	118.49	118.56	119.03	119.10	119.17	119.24	119.31	119.38	119.45	119.52	120.00	120.07	120.14	120.21	120.28	120.35	120.42	120.49	120.56	121.03	121.10	121.17	121.24	121.31	121.38	121.45	121.52	122.00	122.07	122.14	122.21	122.28	122.35	122.42	122.49	122.56	123.03	123.10	123.17	123.24	123.31	123.38	123.45	123.52	124.00	124.07	124.14	124.21	124.28	124.35	124.42	124.49	124.56	125.03	125.10	125.17	125.24	125.31	125.38	125.45	125.52	126.00	126.07	126.14	126.21	126.28	126.35	126.42	126.49	126.56	127.03	127.10	127.17	127.24	127.31	127.38	127.45	127.52	128.00	128.07	128.14	128.21	128.28	128.35	128.42	128.49	128.56	129.03	129.10	129.17	129.24	129.31	129.38	129.45	129.52	130.00	130.07	130.14	130.21	130.28	130.35	130.42	130.49	130.56	131.03	131.10	131.17	131.24	131.31	131.38	131.45	131.52	132.00	132.07	132.14	132.21	132.28	132.35	132.42	132.49	132.56	133.03	133.10	133.17	133.24	133.31	133.38	133.45	133.52	134.00	134.07	134.14	134.21	134.28	134.35	134.42	134.49	134.56	135.03	135.10	135.17	135.24	135.31	135.38	135.45	135.52	136.00	136.07	136.14	136.21	136.28	136.35	136.42	136.49	136.56	137.03	137.10	137.17	137.24	137.31	137.38	137.45	137.52	138.00	138.07	138.14	138.21	138.28	138.35	138.42	138.49	138.56	139.03	139.10	139.17	139.24	139.31	139.38	139.45	139.52	140.00	140.07	140.14	140.21	140.28	140.35	140.42	140.49	140.56	141.03	141.10	141.17	141.24	141.31	141.38	141.45	141.52	14

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

**Зураг-7.17. Гэрээгээр мэргэжлийн байгууллагаар нийт
ажилчдын сургалт хийж буй байдал.**

**7.10. Цаг агаарын мэдээг байнга авч үйл ажиллагаатайгаа холбон ажиллах, болзошгүй
ослоос урьдчилан сэргийлэх гарын авлагатай болох**

Цаг агаарын мэдээг цахим болон боломжит сувгаар авч 14 хоногт төлөв байдлын, уулын ажилд нөлөөлөх аюулт үзэгдлийн мэдээг ажлын байран дахь өдөр тутмын зааварчилгааны үед өгч болзошгүй ослоос урьдчилан сэргийлж гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө, Цаг агаарын онцгой нөхцөлд ажиллах журам, зааврыг ажилтнуудад танилцуулан мөрдөж ажиллаж байна.

Зураг-7.18. Цаг агаарын онцгой нөхцөлд ажиллах журам.

**“БОЛДТӨМӨР ЕРӨӨ ГОЛ” ХХК-ИЙН
БАЯНГОЛ УУРХАЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРЛЫН
ТУШААЛ**

2025-10-17

Дугаар 04/18

Сэлэнгэ аймаг, Ерөө сум

Г Цаг агаарын онцгой нөхцөлд ажиллах журам Г

Монгол улсын Компанийн тухай хуулийн 84 дүгээр зүйлийн 84.4.3 дахь заалт, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1.2 дахь заалт, Замын хөдөлгөөний дүрмийн 12 дугаар зүйлийн 12.1, 12.2, 12.3 дахь заалт, Хөдөлмөрийн дотоод журмын 4 дүгээр зүйлийн 4.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Баянгол уурхайн “Цаг агаарын онцгой нөхцөлд ажиллах журам”-ыг Нэгдүгээр хавсралтаар, “Баянгол Уурхайн тээврийн замын дэвсгэр зураг”-ыг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.
2. Журмыг нийт ажилтнуудад танилцуулахыг, үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллахыг Баянгол уурхайн хэлтэс, албаны дарга нарт үүрэг болгосугай.
3. Журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Дотоод хяналт, шалгалтын хэлтсийн дарга /У.Отгонтуяа/, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн хэлтсийн дарга /Г.Гарьд/ нарт тус тус даалгасугай.
4. Энэхүү тушаал гарсантай холбогдуулан уурхайн гүйцэтгэх захирлын 2015 оны 11 дүгээр сарын 01-ний өдрийн 04/22 тушаалыг хүчингүйд тооцсугай.

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Ж.МӨНХБААТАР

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

НАЙМ. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт-8.1. Хог хаягдлын мэдээ.

Д/д	Хог хаягдлын төрөл	Ангилан ялгалт				Х.нэгж	2025 он			
							Гарсан хэмжээ	Хадгалалт хэмжээ	Устгасан хэмжээ	Тайлбар
1	Ахуйн хог хаягдал	Энгийн	Хатуу	Хуванцар		кг	1187	1187	-	Хуванцар савыг хоёрдогч түүхий эдийн гэрээт ЭС И ЭС ЭЛ СМАРТ СОЛЮШН ХХК тай нийлүүлэхээр ажиллаж байна.
2				Цаас		тн	1.9	1.9	-	Хаягдал цаас хоёрдогч түүхий эдийг тусгай зөвшөөрөлтэй компанитай гэрээ байгуулан нийлүүлэхээр ажиллаж байна.
3				Бусад		тн	554		554	Нэгдсэн хогийн цэгт булшилсан.
4			Шингэн	Гал тогоо	Ногооны хальс	тн	16.2	-	16.2	2025онд 16274 кг ногооны хальсыг бордоо болгон ашигласан. Ногооны хальсаар бордоо хийснээр гал тогооноос гарах хог хаягдлын 33 % ийг дахин ашиглаж Шим тэжээлээр баялаг хөрс, бордоо бий болгох, хог хаягдлын хэмжээг багасгах нь метаны ялгаралтыг мөн бууруулахад тодорхой хэмжээний нөлөө үзүүлнэ гэж дүгнэж байна.
5					Хоолны хаягдал	тн	11.2	-	11.2	гахайн хоол, булшлах

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

6				БУЦБ-ийн саарал ус	м3	16518	-	16518	Зам талбай, ногоон байгууламжийн усалгаа
7	Үйлдвэрлэлийн		Хатуу	Төмөр	тн	31.5	31.5	-	БТЕГ ХХК -ны Баянгол уурхайн сүүлийн 5 жилийн хаягдал төмрийн хэмжээ 4964 тн үүнд эх үүсвэрээс гарах хог хаягдлын кодчилсон жагсаалтаар 16.01.14, -16.01.15, 17.04.01, 17.04.07, 19.10.01, 19.10.02 заагдсан кодтой хаягдлууд багтсан. Баянгол уурхай нь төмрийн хаягдлаа зориулалтын хашаа бүхий нэгдсэн төмөр хаягдлын цэгт төвлөрүүлдэг бөгөөд цаашид Дорноговь аймагт баригдаж буй Ган бөмбөлөгийн үйлдвэртээ ашиглахаар түр хадгалж байна.
8				Поошиг	ш	1017	201	816	Төслөөс гарч буй хаягдал поошигийг ангилан ялгаж хураан ажилчид болон орон нутгийн иргэдийн хэрэгцээнд 1ш поошигийг 12000 төгрөгөөр үнэлэн зарж борлуулж байна. Дотооддоо хаягдал поошгийг түр хогийн цэг, хуванцар сав цуглуулах болон хэсэг нэгжүүдийн засварын талбайд тос маслын асгаралт үүсхэд хэрэглэх үртэс, хужир хийж байршуулах зэргээр эргүүлэн ашиглаж байна.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

9				Дугуй	тн	1154	965	5553	Хаягдал дугуйг хоёрдогч түүхий эдийн Эко окто хүрд ХХК тай гэрээ байгуулан нийлүүлж ажилласан. Өмнөх онуудад цугларсан 5553 ш дугуйг нийлүүлж ажилласан.
10				Акумулятор	ш	103	103		Аюултай хог хаягдлын түр цэгт хадгалаж байна.
11				Маслын шүүр	тн	1.3	-	1.3	Замын тэмдэг тэмдэглэгээнд ашигладаг
12				Агаар шүүгч	тн	0.9	-	0.9	
13	Аюултай	Аюултай	Шингэн	Ажилласан тос масло	л	115755	5	115750	"Эко стандарт петролиум ХХК" "Алтан оршихуй ХХК" -д гэрээгээр нийлүүлсэн.
14			Эмнэлэг	Эмнэлгийн сав баглаа боодол	кг	14	-	14	'Сэлэнгэ аймгийн нэгдсэн эмнэлэг"-т гэрээгээр нийлүүлсэн.
15			Лаборатори	Химийн бодисын сав баглаа боодол	кг	162.3	-	162.3	'Грийн химиистри ХХК" -д гэрээгээр нийлүүлсэн.

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

8.1 Ахуйн хог хаягдал

8.1.1 Ажилчдын гал тогооноос гарах ногооны хальс, хаягдлаар органик бордоо хийж, цаашид нөхөн сэргээлт болон мод үржүүлгийн талбайд ашиглах

Тайлант онд нийт 16,274 кг ногооны хальсыг бордоо болгон ашигласан. Ногооны хальсаар бордоо хийснээр гал тогооноос гарах хог хаягдлыг 33%-иар бууруулж байна. Бордоо хийснээр хог хаягдлын хэмжээ, СО-ийн ялгаруулалтын хэмжээг бууруулах нь хүлэмжийн хийн ялгаралтыг мөн бууруулахад тодорхой хэмжээний нөлөө үзүүлнэ гэж дүгнэж байна.

Хүснэгт-8.2. Ногооны хальс цуглуулсан бүртгэл.

Ногооны хальс /кг/											
Гал тогоо	1-р сар	2-р сар	3-р сар	4-р сар	5-р сар	6-р сар	7-р сар	8-р сар	9-р сар	10-р сар	Нийт
Хөгжил хотхон	526.00	561.00	643.00	638.00	610.00	449.00	495.00	635.00	503.00	615.00	5,675.00
Баянгол хотхон	244.00	297.00	312.00	282.00	312.00	284.00	227.00	301.00	219.00	286.00	2,764.00
Хандгайт өртөө	953.00	730.00	437.00	438.00	146.00	282.00	197.00	172.00	196.00	205.00	3,756.00
Хандгайт дэнж	78.00	133.00	86.00	109.00	94.50	121.00	66.00	54.00	56.00	64.00	861.50
Зүүн - 2,3	-	41.00	434.00	429.00	436.00	498.00	370.00	368.00	327.00	315.00	3,218.00
Нийт	1,801.00	1,762.00	1,912.00	1,896.00	1,598.50	1,634.00	1,355.00	1,530.00	1,301.00	1,485.00	16,274.50

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Био бордоонд хийгдсэн ялзмагт чанарын шинжилгээгээр 5.1 % -ийн ялзмагийн агууламжтай байгаагаас үзэхэд компаст бордоо амжилттай боловсорч байна. Бэлэн болсон 10тн орчим био компостыг биологийн нөхөн сэргээлтийн талбайд үрийг үрлэсний араас дэвсэлт хийж ашиглалаа. Үр дүнг хавсралт зурагт үзүүлэв.

Зураг-8.1. Бордоо хийх хувиар туршилт судалгаа.

№	Хийгдэх ажлууд	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Ажил гүйцэтгэх хугацаа
		Бямба	Ням	Даваа	Мягмар	Лхагва	Пүрэв	Баасан	Бямба	Ням	Даваа	Мягмар	Лхагва	Пүрэв	Баасан	
1	Хутгах															3 цаг
2	Бордоо Услагаа															
3	Хийх															
4	Ногооны хальс цутгуулах															4 цаг
5	Бууц хөвдөн хөрс татах	Сард 1 удаа														4 цаг

Зураг-8.2. Бордоо хийх туршилт судалгаа

Зураг-8.3. Нөхөн сэргээлтийн талбайд бордоо ашигласан талбайн ургалт

8.1.2 Төслийн хэмжээнд бүх нийтийн их цэвэрлэгээг батлагдсан хуваарийн дагуу тогтмол чанартай хийх ажлыг зохион байгуулж хяналт тавьж ажиллах

Тус ажлын хүрээнд бүх нийтийн их цэвэрлэгээний удирдамжыг гаргаж 2025 оны 03 сарын 27 ны өдөр Баянгол уурхайн гүйцэтгэх захирлаар батлуулж хэсэг нэгжийн удирдлагуудад танилцуулсан. Тус хуваарийн дагуу уурхайн үйл ажиллагаанд оролцогч үндсэн болон гэрээт байгууллагын хэсэг нэгжүүд хамрагдсан бөгөөд нэгдсэн хогийн цэгийн ойр орчмоор 16 удаа, уст цэгийн

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

ойр орчмоор 10 удаа, тээврийн зам дагуу 5 удаа, 173 хүн оролцож, 2875кг хог хаягдлыг төвлөрүүлж нэгдсэн хогийн цэгт хүргэсэн.

Зураг-8.4. Бүх нийтийн цэвэрлэгээний хуваарь.

БАТЛАВ:

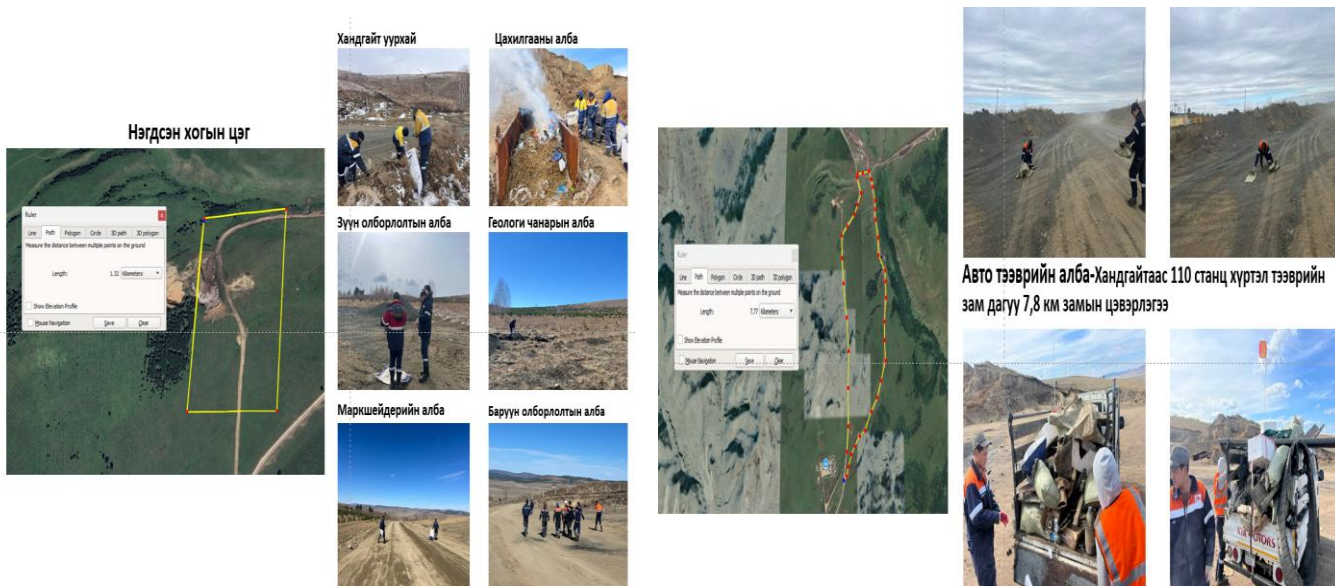
Баянгол уурхайн үйлдвэрлэл, захирал
(Х.Мөнхбаатар)
2025 оны 10 сарын 23 өдөр

Төслийн талбайг хийгдэх их цэвэрлэгээний хуваарь

Алба хэлтэс	Нэгдсэн хогийн цэг	Уст цэг гол, рашаан дагуу										Нийтийн хэмжээний талбай																		
		Хандгайт гол		Баянгол гол		Булгийн гол		Тээврийн зам дагуу (79 уулсараас Баянгол хотхон хүртэл)		1-р постоос жонсний талбайн хашаа дуусгал		Хандгайт дэнжээс Дөпө хүртэл		11 дүгээр постоос "БТЕГ" тэмдэг хүртэл зам дагуу		Бүх нийтийн их цэвэрлэгээ														
		3 сар	4 сар	5 сар	6 сар	7 сар	8 сар	9 сар	10 сар	5 сар	8 сар	5 сар	7 сар	8 сар	5 сар	8 сар	6 сар	9 сар	6 сар	9 сар	3 сар									
№	Хамтран ажиллах алба, хэлтэс	27	10	24	8	22	5	19	3	17	31	14	28	11	25	9	23	8	28	22	17	14	8	14	5	11	19	19	11	25
1	Инфинити Спеце ХХК																													
2	Зүүн олборлолтын алба																													
3	Баруун олборлолтын алба																													
4	Баяжуулалтын алба																													
5	Элгэн ХХК																													
6	Монтай-Эрдэнэ ХХК																													
7	Мөнхад итгэгч хүч ХХК																													
8	ХММ Засварын алба																													
9	Цахилгааны алба																													
10	Геологи чанарын алба																													
11	Маркшейдерийн алба																													
12	Санхүүгийн хэлтэс																													
13	Удирдлага хяналтын алба																													
14	ХАБЭА-н хэлтэс																													
15	Хүний нөөцийн хэлтэс																													
16	Дотоод хяналтын хэлтэс																													
17	Авто тээврийн алба																													
18	Эвцэг харуул хамгаалалт																													
19	Ачилт буулгалтын алба																													
20	Хандгайт өртөө																													
21	Байгаль орчны хэлтэс																													
23	КВК																													

Жич: Тухайн цэвэрлэгээ хийхэд ашиглагдах ажлын бүхэийг Алба, хэсэг нэгжүүд өөрсдөө хариуцах ба хог түүж савлах уут савыг Байгаль Орчны алба хариуца. Хуваарьт өдөр их цэвэрлэгээг 14-16 цагийн хооронд зохион байгуулж ажиллах.

Зураг-8.5. Бүх нийтийн цэвэрлэгээнд оролцсон байдал

8.2 Үйлдвэрлэлийн хог хаягдал

8.2.1 Дахин ашиглах, боловсруулах боломжтой хог хаягдлын хоёрдогч түүхий эд боловсруулах үйлдвэрүүдтэй гэрээлэн нийлүүлэх

Тайлант онд хог хаягдлын ангилан ялгах төрлийг нэмэгдүүлж, хоёрдогч түүхий эд дахин боловсруулах компаниудтай гэрээ байгуулж нийлүүлэх, мэдээллийн санд хог хаягдлын бүртгэлийг бүртгэх ажлын хүрээнд дахивар хог хаягдлын ЭКО ОКТО ХҮРД ХХК (Хаягдал дугуй) компанитай гэрээ байгуулан хамтарч ажилласан. Тайлант онд 5553 ш хаягдал дугуйг нийлүүлж ажилласан. Мөн дахин боловсруулах 1187кг хуванцарыг гэрээт компани болох ЭС И ЭС ЭЛ СМАРТ СОЛЮШН ХХК-д нийлүүлэхээр ажиллаж байна.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-8.6. Хаягдал дугуй нийлүүлэх гэрээ, дагалдах бичиг

БАТЛАВ:
“ЭКО ОКТО ХҮРД” ХХК-ийн
НИЙ ЗАСАХАЛ
Б.ЦИДРАХ

БАТЛАВ:
“БОЛД ТӨМӨР ЕРӨӨ ГОЛ ХХК” ХХК-
ГҮЙЦЭГТЭЙ ХАХИРАА
Ж.МОНХБААТАР

**ХОГ ХАЯГДАЛ “ХАЯГДАЛ ДУГУЙ” ЦУТЛУУЛАХ, ТЭВЭРЛЭХ, УСТГАХ ДАХИН
БОЛОВСРУУЛАХ АЖ АХУЙН НЭГЖИД ХАЯГДАЛ ДУГУЙ ШИЛЖҮҮЛЭН ӨГӨХ ГЭРЭЭ**
2025 оны 04-р сарын 14 өдөр №2025/..... Улаанбаатар хот

Энэхүү гэрээг нэг талаас 2855119 регистрийн дугаартай “Болд төмөр ерөө гол” ХХК-г төлөөлж Баянгол уурхайн Байгаль орчны хэлтсийн дарга Г.Ариунтуяа /цаашид “Шилжүүлэгч” гэх/, Нөгөө талаас Улаанбаатар хот, Налайх Дүүрэг, 3-р хороо Баян-Уул 10, 10/1, өөрийн үйлдвэрийн байр хаягт байрлахтай 7031969 регистрийн дугаартай “ЭКО ОКТО ХҮРД” ХХК /цаашид “Шилжүүлэн авагч” гэх/, түүнийг төлөөлж Гүйцэтгэх захирал Бямбаахүү овоотой Алаахуй нар Монгол Улсын Иргэний хуулийн 343-358 дугаар зүйл, Хог хаягдлын тухай хууль болон “Хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх тайлагнах журам” - ыг үндэслэл болгон доорх нөхцлөөр харилцан тохиролцож байгуулав.

1. ҮЙДСЭН НӨХЦӨЛ

- Уул уурхайн хүнд машин механизмны үйл ажиллагаанаас үүсэх хог хаягдлыг /Хаягдал дугуй/-г эх үүсвэр дээр нь бууруулах, дахин ашиглах, боловсруулах, хог хаягдлын /Хаягдал дугуй-нь менежментийн шатлалыг бий болгох. Монгол улсын Хог хаягдлын тухай хуулийн 8.1.4-т заасны дагуу эрх бүхий аж ахуйн нэгжид шилжүүлэхэд оршино.
- Энэхүү гэрээний зорилго нь Шилжүүлэгч тал нь гэрээний хавсралт №1-д заасан эрх бүхий байгууллаагаас баталгасан дагалдах бичгийн маягт /цаашид “дагалдах бичиг” гэх/-д заасан бүх төрлийн ашиглалтаас гарсан хаягдал дугуйг тух хог хаягдлыг нэр төрөл, тоо хэмжээний дагуу Шилжүүлэн авагчид шилжүүлэх, шилжүүлэн авагч нь холбогдох хууль тогтоомж эрх зүйн актын дагуу аюултай хог хаягдлыг шийдвэрлэх харилцааг зохицуулна.
- Энэхүү гэрээний үйлчилгээний хөлсийг талууд харилцан тохиролцоно.
- Шилжүүлэн авагч нь үйлчилгээний хөлсийг хог хаягдлыг /хаягдал дугуй /хүлээн авч тээвэрлэсэн тухай бүр Гэрээний 3.1-т заасан актыг үндэслэн тооцож, Шилжүүлэгчээс нэхэмжилнэ.
- Шилжүүлэгч нь Гэрээний 1.4-т заасан төлбөрийн нэхэмжлэхийг хүлээн авснаа хойш хуулийн 15 хоногийн дотор үйлчилгээний хөлсийг төлөх үүрэгтэй.
- Гэрээний хавсралт нь энэхүү гэрээний салшгүй хэсэг байна.
- Энэхүү гэрээний хавсралт №1-д заасан дагалдах бичгийг Шилжүүлэгчээс Шилжүүлэн авагчид хог хаягдлыг /хаягдал дугуй/ хүлээлгэн өгөх бүрт үйлдэж, гэрээнд хавсаргана.
- Шилжүүлэн авагч нь энэхүү гэрээний 3.1-т заасан байршлаас /хаягдал дугуй/ авч тээвэрлэх ба Шилжүүлэгч нь үйлчилгээ авах талаар Шилжүүлэн авагч талд ажлын 3-5 хоногийн өмнө мэдэгдэх үүрэгтэй.

2. БАТАЛГАА

- Шилжүүлэн авагч нь “хог хаягдал /хаягдал дугуй/ цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх” чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгж байгууллага мөн болно. Байгууллагын гэрчилгээний хуулбарыг энэхүү гэрээнд хавсаргана.

**ХОГ ХАЯГДАЛ /ХАЯГДАЛ ДУГУЙ/
ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ**
№

1.Байгууллагын талаархи мэдээлэл: Регистрийн дугаар: 2855119 Нэр: Болд төмөр ерөө гол ХХК					
2. хог хаягдлыг /хаягдал дугуй /хүлээлгэн өгсөн:					
Овог нэр Б.Цидрах	Албан тушаалтан Б.Д.Цыдысүр	Гарын үсэг: Цидрах	Огноо: 2025 он 04 сар 10 өдөр		
3.Тээвэрлэгчийн талаархи мэдээлэл: 1/ Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар: 02-12486 Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар: Тээвэрлэгч аж ахуйн нэгж /холоочийн нэр/: О.Оидзориг Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар:					
хог хаягдлын нэр	ангилал	Савлагааны бүлэг	Савны дугаар	Хэмжээ Төрөл	Нэгж/кг Эсвэл/ш
1. X.Цидрах	Шилжүүлэн			502	ш
2.					
5.Тээвэрлэх үед анхаарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл:					
6.Хог хаягдлыг /хаягдал дугуй /хүлээн авсан тээвэрлэгч:					
1.Овог нэр: Цидрах	Гарын үсэг: Ц.Цыдысүр	2025 он 04 сар 10 өдөр			
7.Үл зохицол:					
8.Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчийн талаархи мэдээлэл: Аж ахуйн нэгжийн нэр: ЭКО ОКТО ХҮРД ХХК Бүртгэлийн дугаар: № хог хаягдлыг /хаягдал дугуй/ хүлээн авсан: Овог нэр: Цидрах Албан тушаал Захирал Гарын үсэг/тамга/ Огноо 2025 он 04 сар 12 өдөр					

**ХОГ ХАЯГДАЛ /ХАЯГДАЛ ДУГУЙ/
ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ**
№

1.Байгууллагын талаархи мэдээлэл: Регистрийн дугаар: 2855119 Нэр: Болд төмөр ерөө гол ХХК					
2. хог хаягдлыг /хаягдал дугуй /хүлээлгэн өгсөн:					
Овог нэр Б.Цидрах	Албан тушаалтан Б.Д.Цыдысүр	Гарын үсэг: Цидрах	Огноо: 2025 он 04 сар 10 өдөр		
3.Тээвэрлэгчийн талаархи мэдээлэл: 1/ Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар: 02-12486 Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар: Тээвэрлэгч аж ахуйн нэгж /холоочийн нэр/: О.Оидзориг Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар:					
хог хаягдлын нэр	ангилал	Савлагааны бүлэг	Савны дугаар	Хэмжээ Төрөл	Нэгж/кг Эсвэл/ш
1. X.Цидрах	Шилжүүлэн			502	ш
2.					
5.Тээвэрлэх үед анхаарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл:					
6.Хог хаягдлыг /хаягдал дугуй /хүлээн авсан тээвэрлэгч:					
1.Овог нэр: Цидрах	Гарын үсэг: Ц.Цыдысүр	2025 он 04 сар 10 өдөр			
7.Үл зохицол:					
8.Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчийн талаархи мэдээлэл: Аж ахуйн нэгжийн нэр: ЭКО ОКТО ХҮРД ХХК Бүртгэлийн дугаар: № хог хаягдлыг /хаягдал дугуй/ хүлээн авсан: Овог нэр: Цидрах Албан тушаал Захирал Гарын үсэг/тамга/ Огноо 2025 он 04 сар 12 өдөр					

**ХОГ ХАЯГДАЛ /ХАЯГДАЛ ДУГУЙ/
ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ**
№

1.Байгууллагын талаархи мэдээлэл: Регистрийн дугаар: 2855119 Нэр: Болд төмөр ерөө гол ХХК					
2. хог хаягдлыг /хаягдал дугуй /хүлээлгэн өгсөн:					
Овог нэр Б.Цидрах	Албан тушаалтан Б.Д.Цыдысүр	Гарын үсэг: Цидрах	Огноо: 2025 он 04 сар 10 өдөр		
3.Тээвэрлэгчийн талаархи мэдээлэл: 1/ Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар: 02-12486 Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар: Тээвэрлэгч аж ахуйн нэгж /холоочийн нэр/: О.Оидзориг Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар:					
хог хаягдлын нэр	ангилал	Савлагааны бүлэг	Савны дугаар	Хэмжээ Төрөл	Нэгж/кг Эсвэл/ш
1. X.Цидрах	Шилжүүлэн			502	ш
2.					
5.Тээвэрлэх үед анхаарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл:					
6.Хог хаягдлыг /хаягдал дугуй /хүлээн авсан тээвэрлэгч:					
1.Овог нэр: Цидрах	Гарын үсэг: Ц.Цыдысүр	2025 он 04 сар 10 өдөр			
7.Үл зохицол:					
8.Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчийн талаархи мэдээлэл: Аж ахуйн нэгжийн нэр: ЭКО ОКТО ХҮРД ХХК Бүртгэлийн дугаар: № хог хаягдлыг /хаягдал дугуй/ хүлээн авсан: Овог нэр: Цидрах Албан тушаал Захирал Гарын үсэг/тамга/ Огноо 2025 он 04 сар 12 өдөр					

Зураг-8.7. Хаягдал дугуй тээвэрлэлт.

Зураг-8.8. Хуванцар болон цаас цуглуулсан байдал

8.2.2 Хог хаягдлын ангилан ялгалт, таниулах сургалтыг зохион байгуулах

Сургалт: Нийтийн байрны үйлчлэгч, тогооч, бэлтгэгч, зохион байгуулагч нарт ХОГ ХАЯГДЛЫГ АНГИЛАН ЯЛГАХ, ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ АЧ ХОЛБОГДОЛЫН сургалтыг нийт 105 ажилтанд орж ажилласан.

Зураг-8.9. Хог хаягдал ангилан ялгалт сургалт

8.3 Аюултай хог хаягдал

8.3.1 Лаборатори болон тэсрэх материалын үйлдвэрт ашиглах химийн бодисын сав баглаа боодлын хаягдлыг зайлуулах гэрээ байгуулж ажиллах

Баянгол уурхай нь хог хаягдлыг дахин боловсруулах тусгай зөвшөөрөл бүхий дотоодын компаниудыг дэмжих, хамтран ажиллах ажлын хүрээн Аюултай хог хаягдлыг ГРИЙН ХИМИСТРИ ХХК компаниудтай гэрээ байгуулан Тавигдах шаардлагын дагуу нийлүүлэн хамтран ажиллаж байна.

Химийн бодисын хаягдал хуванцар сав, канистрийг ГРИЙН ХИМИСТРИ ХХК тай гэрээ байгуулан 2 удаа нийлүүлж ажилласан. Нийт 163,2 кг хуванцар савыг нийлүүлээд байна.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Байгаль орчин, ахуйн жуулчлалын сайдын
2018 оны 02 сарын 02-ны өдрийн А/21 дугаар
тушаалын 1 дүгээр хавсралт

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ
№
Дагалдах бичгийн дугаар:
/шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт хуудас хэрэглэнэ./

1. Үүсгэгчийн талаарх мэдээлэл:
Аюултай хог хаягдал үүсгэгчийн бүртгэлийн дугаар: Бонз тэнгэр Ерөө т.ч ХХК

2. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авах өгсөн:
Овог нэр: Д.Монгол Албан тушаалтан: Хүснэгт Гарын үсэг: Д.Монгол Огноо: 2025 он 09 сар 09 өдөр

3. Тээвэрлэгчийн талаарх мэдээлэл:
1/ Тээврийн хэрэгслийн урсгын дугаар: Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар:

4. Аюултай хог хаягдлын талаарх мэдээлэл:

Аюултай хог хаягдлын нэр	Аюулын ангилалын зэрэглэл	Савлаганы бүлэг дугаар	Савны төрөл	Хэмжээ	Нэгж /кг Эсвэл м³	Аюултай хог хаягдлын код
1. Хүснэгт хувируулах			НВРЕ		50кг	15 01 09*
2. Дотоод хувируулах			НВРЕ		50кг	15 01 09*
3. Хувируулах			НВРЕ		50кг	15 01 09*
4.						

3. Тээвэрлэх үед анхаарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл:

5. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан тээвэрлэгч:
1. Овог нэр: Д.Монгол Гарын үсэг: Д.Монгол 2025 он 09 сар 09 өдөр

6. Үл зохихлол:

8. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчийн талаарх мэдээлэл:
Аж ахуйн нэгжийн нэр: Грийн Химистри ХХК
Бүртгэлийн дугаар: 5640954

Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан:
Дээрхи аюултай хог хаягдлыг хүлээн авч зохих байгууллагад нь тушааж устгууласан болов.

Овог нэр: Д.Монгол Албан тушаал: ТББ дэргэ Гарын үсэг/тамга: Д.Монгол Огноо: 2025 он 09 сар 09 өдөр

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫГ ХҮЛЭЭН АВАХ БҮРТ УСТГАЛЫН ТӨЛБӨРИЙГ ҮҮСГЭГЧИД УРЬДЧИЛАН МЭДЭГДЭЖ ТӨЛБӨРИЙН НӨХЦӨЛИЙГ ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРСӨН ҮЕД ДЭЭРХИ БИЧГИЙГ ҮЙДЭМ ХОЁР ТАЛ ХАРИЦАН ТОХИРОЛЦОЖ ХАЯГДАЛАА ХҮЛЭЭЛЦЭНЭ.

Байгаль орчин, ахуйн жуулчлалын сайдын
2018 оны 02 сарын 02-ны өдрийн А/21 дугаар
тушаалын 1 дүгээр хавсралт

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ
№
Дагалдах бичгийн дугаар:
/шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт хуудас хэрэглэнэ./

1. Үүсгэгчийн талаарх мэдээлэл:
Аюултай хог хаягдал үүсгэгчийн бүртгэлийн дугаар: Бонз тэнгэр Ерөө т.ч ХХК

2. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авах өгсөн:
Овог нэр: Д.Монгол Албан тушаалтан: Хүснэгт Гарын үсэг: Д.Монгол Огноо: 2025 он 09 сар 09 өдөр

3. Тээвэрлэгчийн талаарх мэдээлэл:
1/ Тээврийн хэрэгслийн урсгын дугаар: Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар:

4. Аюултай хог хаягдлын талаарх мэдээлэл:

Аюултай хог хаягдлын нэр	Аюулын ангилалын зэрэглэл	Савлаганы бүлэг дугаар	Савны төрөл	Хэмжээ	Нэгж /кг Эсвэл м³	Аюултай хог хаягдлын код
1. Хүснэгт хувируулах			НВРЕ		50кг	15 01 09*
2. Дотоод хувируулах			НВРЕ		50кг	15 01 09*
3. Хувируулах			НВРЕ		50кг	15 01 09*
4.						

3. Тээвэрлэх үед анхаарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл:

5. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан тээвэрлэгч:
1. Овог нэр: Д.Монгол Гарын үсэг: Д.Монгол 2025 он 09 сар 09 өдөр

6. Үл зохихлол:

8. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчийн талаарх мэдээлэл:
Аж ахуйн нэгжийн нэр: Грийн Химистри ХХК
Бүртгэлийн дугаар: 5640954

Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан:
Дээрхи аюултай хог хаягдлыг хүлээн авч зохих байгууллагад нь тушааж устгууласан болов.

Овог нэр: Д.Монгол Албан тушаал: ТББ дэргэ Гарын үсэг/тамга: Д.Монгол Огноо: 2025 он 09 сар 09 өдөр

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫГ ХҮЛЭЭН АВАХ БҮРТ УСТГАЛЫН ТӨЛБӨРИЙГ ҮҮСГЭГЧИД УРЬДЧИЛАН МЭДЭГДЭЖ ТӨЛБӨРИЙН НӨХЦӨЛИЙГ ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРСӨН ҮЕД ДЭЭРХИ БИЧГИЙГ ҮЙДЭМ ХОЁР ТАЛ ХАРИЦАН ТОХИРОЛЦОЖ ХАЯГДАЛАА ХҮЛЭЭЛЦЭНЭ.

Тэсрэх материалын үйлдвэрт аммонийн нитратыг агуулж байсан полиэтилен уут болон эмульсжүүлэгчийг агуулж байсан хөнгөнцагаан поошиг, бусад химийн бодисын полимер сав баглаа боодол гэсэн химийн бодисын сав баглаа боодлын хаягдал үүсдэг. Энэхүү хаягдал нь Хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу хортой аюултай хог хаягдалд хамаарах тул эдгээр сав баглаа боодлыг тусгай агуулах гарган хадгалаж байна.

Зураг-8.11. Химийн бодисын хоосон сав баглаа боодлыг хадгалж буй байдал

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

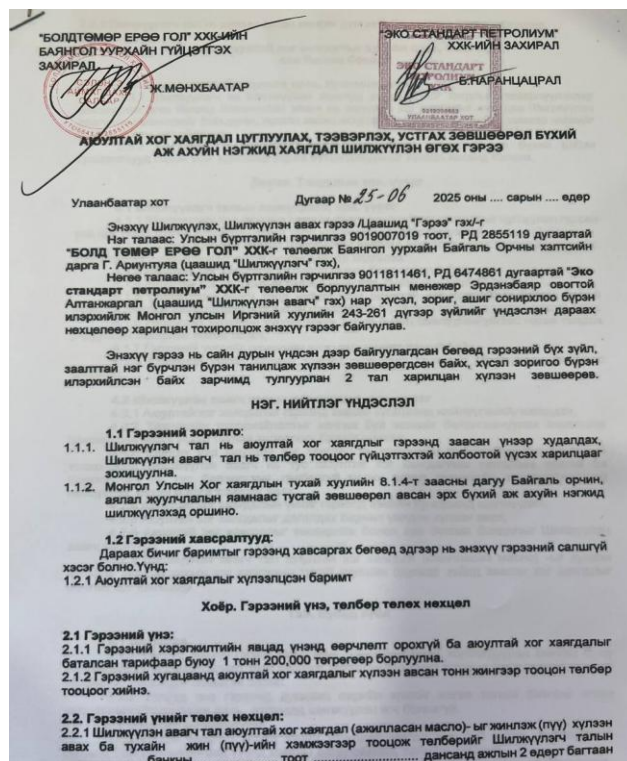
8.3.2 Аюултай хог хаягдлын тээвэрлэлт, устгалын холбогдох хуулийн дагуу мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх

Ажилласан тос маслог тусгай зөвшөөрөл бүхий ЭКО СТАНДАРТ ПЕТРОЛИУМ ХХК, АЛТАН ОРШИХУЙ ХХК-тай гэрээ байгуулан нийлүүлэн ажилласан. Эко стандарт петролиум ХХК 2 удаагийн тээвэрлэлтээр 58750л, Алтан оршихуй ХХК 2 удаагийн тээвэрлэлтээр 57000л хаягдал тос маслыг тус тус нийлүүлж ажилласан.

Хүснэгт-8.3. Ажилласан тос масло 2догч түүхий эдийн компанид нийлүүлсэн бүртгэл.

Д/д	Хүлээлгэж өгсөн оноо	Ажилласан тос масло/ хэмжээ-л	Хаанаас	Тайлбар
1	2025.03.20	30000	Эко стандарт петролиум ХХК	Жолооч Б.Билгээ 00.46 УЕХ
2	2025.03.29	28750	Эко стандарт петролиум ХХК	Жолооч Б.Билгээ 00.46 УЕХ
3	2025.08.20	27000	Алтан оршихуй ХХК	05-84 УБЭ
4	2025.10.17	30000	Алтан оршихуй ХХК	05-84 УБЭ
Нийт		115750		

Зураг-8.12. Аюултай хог хаягдал шилжүүлсэн гэрээ.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

БАТЛАВ
СЭЛЭНГЭ ЭМНЭЛГИЙН ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ
А.ШИНЭ-ОД

БАТЛАВ.
БТЕГ ХХК-ЫН БАЯНГОЛ УУРХАЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
Ж.МӨНХБААТАР

**ХОГ ХАЯГДАЛ ХҮЛЭЭН АВАХ, АРИУТГАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, УСТГАХ АЖИЛ
ГҮЙЦЭТГЭХ ГЭРЭЭ**

№ _____

Сэлэнгэ аймаг, Ерөө сум 2025 оны 01 сарын 12 өдөр

Нэг талаас /РД:2855119/-тай “Болдтөмөр Ерөө Гол” ХХК түүнийг төлөөлж Баянгол уурхайн Гүйцэтгэх захирал Ж.Мөнхбаатар (цаашид “Захиалагч гэх”)

Нөгөө талаас Сэлэнгэ аймаг Нэгдсэн эмнэлэг түүнийг төлөөлж Элийн засагч Н.Шингэзаяа (цаашид “Ажил гүйцэтгэгч гэх”) нар Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.3, 24.5 дахь хэсэг, Эмнэлэгийн тусламж үйлчилгээ тухай хуулийн 21-р зүйлийн 21.4 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн харилцан тохиролцов.

Нэг. Нийтлэг заалт

- 1.1. Гүйцэтгэгч нь захиалагчийн даалгаврын дагуу, Аюултай хог хаягдал зориулалтын цэг дээр хүлээн авах, халдваргүйжүүлэх, ариутгах, тээвэрлэх -ийг хугацаанд нь гүйцэтгэнэ.
- 1.2. Захиалагч нь гүйцэтгэгчийн ажлын хэсгийг гэрээгээр тохиролцсон хэлбэр, хугацаанд толно.

Хоёр. Гэрээний хугацаа

- 2.1 Энэхүү гэрээ нь 2 тал гарын үсэг зурснаар хүчин төгөлдөр байна.
- 2.2 Ажил гүйцэтгэх хугацааг хоёр тал харилцан тохиролцож тогтоох бөгөөд календарийн тооллыг удирдлага болгоно.
- 2.3 Ажил гүйцэтгэх ерөнхий хугацаа 2 жил
- 2.4 Ажил эхлэх хугацаа 2025.01.12
- 2.5 Ажил дуусах хугацаа 2027.01.12

Гурав. Ажлын хөлс

- 3.1. Гэрээгээр гүйцэтгэх ажлын нийт хөлс Сангийн сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны 02 дугаар сарын 28 өдрийн 49/А118 тоот тушаалын дагуу боловдоно. Халдвартай хог хаягдал шар ут /дөрөвний гуравар дүүргэсэн/ Хури үзүүртэй ирмэгийн хог хаягдал -1 кг нь 20,000 төгрөг байна.
- 3.2. Гүйцэтгэгч байгууллагын хог хаягдал хариуцсан ажилтанд хүлээлгэн өгч дүгнүүлэн төлбөрөө төлсний дараа ариутгал хийгдэж тээвэрлэгдэн зориулалтын цэгт устгагдана.
- 3.3. Гүйцэтгэгчийн ажлын хэсгийг улиралд 1 удаа 100130020002-дандсанд хийнэ.

**АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ,
ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ, УСТГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ
ТҮР ЗӨВШӨӨРӨЛ**

Дугаар 0000048 Огноо: 2025.02.24

Хог хаягдалын тухай хууль, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийг үндэслэн аюултай хог хаягдал _____
Төхөөрхөний хаягдал тос дахин боловсруулах _____
үйл ажиллагаа эрхлэх түр зөвшөөрлийг 9011321042 _____ улсын бүртгэлийн дугаартай 6537266 _____ регистрийн дугаартай “Алтан оршинсуу групп” ХХК-д 2025 оны 02 сарын 24 -ны өдрөөс олгов.

Үйл ажиллагаа эрхлэх талаарх мэдээлэл:
Аюултай хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэгчийн бүртгэлийн дугаар 000007
Аж ахуйн нэгж/иргэний хаяг: Улаанбаатар аймаг, хот Багахангай
сум, дүүргийн 2 дугаар баг, хорооны Хангайн 7-6
Зөвшөөрөл олгосон үйл ажиллагаа явуулах газрын байршил: (судалж, байгалийн өвчинг дутаар) Улаанбаатар
аймаг, хот Багахангай сум, дүүргийн 1 дүгээр
баг, хорооны Хамин-1
(газрын нэр/буудал/хотын нэр, дутаар)

Энэхүү зөвшөөрөл нь барилгын ажил эхлэхээс үйл ажиллагаа эхлүүлэх хүртэлх хугацаанд хүчинтэй.

Зөвшөөрөл олгосон:
Энэхүү зөвшөөрлийг Хог хаягдалын тухай хуулийн 37.2, 37.3 дахь зүйл -ыг үндэслэн:
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР
АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН
САЙД
(байгууллагын нэр, албан тушаал) (сүлд/хувиар) (хөвсөг нэр)
С.ОДОНТУЯА

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

ГРИН ХИМИСТРИ ХХК

Хаяг: УБ хот, БЗД, 13-р хороолол,
5-р хороо, Рерихийн гудамж
Email: info@greenchemistry.mn
Web: www.greenchemistry.mn

SalesManager Мөнхсүлд TEL 80224411

Нэхэмжлэх № 601

Огноо:	2025-03-31
№:	QU25033100008
Хүсэлт илгээсэн ажилтан:	
Утасны дугаар:	9911 7298
Хуудасны тоо:	1 of 2

Хаяг:	Болд төмөр ерөө гол ХХК	Хүргэлт хүлээн авах	Болд төмөр ерөө гол ХХК
	Монгол улс, Сэлэнгэ аймаг, Ерөө сум, 2-рбаг, Баянгол уурхай, Mongolia		Монгол улс, Сэлэнгэ аймаг, Ерөө сум, 2-рбаг, Баянгол уурхай, Mongolia

Хүсэлт ирсэн	2025-03-24	Валютын төрөл:	MNT
Хүчинтэй хугацаа:	Ажлын 5 хоног	Төлбөрийн	Бэлэн бүс

№	Барааны код	Барааны нэр	Тоо хэмжээ	Нэгж үнэ (НӨАТ-гүй)	Нийт үнэ (НӨАТ-гүй)
1	Ch.Asb.20*20	Азбестон тор 20*20	20	3,500	70,000
2	Ch.Br.cu.CoF	Еш /конус колбо/	2	5,000	10,000
3	Ch.Ru.Tub.6-9	Резин хоолой 6*9	2	5,100	10,200
4	Ch.tray	60x40x*4.8 халуунд тэсвэртэй поднус	5	71,100	355,500
5	Ch.VoF.W.02000	Хэмжээт колбо 2000 цагаан	1	57,400	57,400
6	DU.2122636	Flask erten w-n 250ml	150	18,400	2,760,000
7	LF.SW.Sink1300	лабораторийн угаалтуур 1300тай	1	1,617,000	1,617,000
8	Mk.D006319-100g	Дифениламинсулфанот натри, 100гр, захиалгаар	1	1,036,000	1,036,000
9	Mk.S017652-500g	Натрийн вольфрам , 500гр, захиалгаар	3	253,000	759,000
10	MN.hurget	хүргэлт, суурьлуулалт	1	500,000	500,000
11	Ru.A.AC.hud	Давсны хүчил 1,2кг савтай	318	17,400	5,533,200
TOTAL			:	504	3583900.0
					1.27083E7

Санамж:	Нийт үнэ (НӨАТ-гүй):	35,526,900
Химийн бодисыг зөвхөн химийн бодис ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй аж, ахуй нэгжид худалдаална.	НӨАТ:	3,552,690
Тусгай зөвшөөрөлтэй тохиолдолд тусгай зөвшөөрлийн нүүр болон тухайн худалдан авах гэж буй бодисыг агуулсан хавсралтыг илгээх шаардлагатай.		
	Нийт дүн (НӨАТ-тай):	39,079,590

Банкны мэдээлэл	IBAN дансны дугаар
1 Голомт банк:	MN08 0015 00 220 503 4984
2 Хас банк:	MN56 0032 00 500 182 9323
3 Худалдаа хөгжлийн банк	MN45 0004 000 4640 34 733
Хүлээн авагчийн нэр:	Грийн Химистри ХХК
Гүйлгээний утга:	Нэхэмжлэхийн №, Байгууллагын нэр, РД-ыг тодорхой бичнэ үү

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

8.3.3 Хаягдал тос, хэргэлсэн аккумуляторыг тусгай сав, агуулахад цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт өгөх

Хаягдал аккумуляторыг нарны тусгалаас хол, цементэн шалтай, төрлөөр ангилан ялгах тавиурууд дээр зориулалтын байранд 103ш аккумуляторыг түр хадгалах ажлыг зохион байгуулж ажиллаж байна. Мөн хаягдал тос маслог хадгалах 50тн-ын ёмкость байрлуулсан. Хаягдал тос маслыг тусгай зөвшөөрөл бүхий "Эко стандарт петролиум" ХХК, “Алтан-Оршихуй” ХХК тус бүрт гэрээгээр нийлүүлэн ажиллаж байна.

Зураг-8.13. Хаягдал тос шилжүүлсэн дагалдах хуудас

**АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧИЙН
ТАЙЛАНГИЙН МАЯГТ**
Болдтөмөр ерөө гол ГХО ХХК

- Тайлангийн жил: 2025 он
- Аюултай хог хаягдал устгах үйл ажиллагаа эрхлэгчийн талаарх мэдээлэл:
Бүртгэлийн дугаар: 0000048
ААН-ийн нэр: Алтан оршихуй групп ХХК
Үйлдвэрийн нэр: "Ахуй мандал" дахиврын үйлдвэр
Хаяг байршил: Улаанбаатар хот, Багахангай дүүрэг 1 хороо Үйлдвэрийн хэсэг
химийн гудамж үйлдвэрийн байр
- Аюултай хог хаягдал устгуулагчийн талаарх мэдээлэл:
ААН-ийн нэр: Болдтөмөр ерөө гол ГХО ХХК
ААН-ийн регистрийн дугаар: 2855119
- Устгасан хог хаягдлын мэдээлэл

Бүлгийн код	Хог хаягдлын бүлэг	Дэд бүлгийн код	Аюулын зэрэглэл	Устгасан хэмжээ	Хэмжих нэгж	Устгасан арга
13	Хаягдал тос ба шингэн түлш (хүнсний тос, Д болон Л бүлгийн тос хамарахгүй)	13 01-13 06	A	27	ТН	Дахин боловсруулах

5. Тайлан гаргасан байгууллага:
Алтан Оршихуй групп ХХК

2025/03 сарын 03 өдөр
Хаягдал тос

Байгаль орчин агаар жуулчлалын салбар
2019 оны 02 сарын 02-ны өдөр АЗТ дугаар
тушаалын 1 пүсний нэмэлт

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ
№ 003
Дагалдах бичгийн дугаар: 003
(шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт хуудас харагана)

- Үүсгэгчийн талаарх мэдээлэл:
Бүртгэлийн дугаар: 0000048
Нэр: "Болдтөмөр ерөө гол" ХХК
- Аюултай хог хаягдлыг хүлээлгэн өгсөн: Б.Уурух
- Тээвэрлэгчийн талаарх мэдээлэл:
1. Тээврийн хэрэгсэл: 20-тн
Тээвэрлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр: Эко стандарт петролиум ХХК
Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар: 0000000000
- Аюултай хог хаягдлын талаарх мэдээлэл:

Аюултай хог хаягдлын нэр	Аюулын дугаар	Салбарлалтын бүлэг	Савны дугаар	Савны төрөл	Хэмжээ	Нэгж	Аюултай хог хаягдлын код
Ахиулагдсан тос					20	тн	130101

5. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан тээвэрлэгч:

6. Сэтгэл: Б.Уурух Гарын үсэг: 2025 он 03 сар 03 өдөр

7. Үл зохицол:

8. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчийн талаарх мэдээлэл:
Аж ахуйн нэгжийн нэр: Болдтөмөр ерөө гол
Бүртгэлийн дугаар: 0000048
Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан: Б.Уурух
Сэтгэл: Б.Уурух Гарын үсэг: 2025 он 03 сар 03 өдөр

Зураг-8.14. Хаягдал тос маслыг соруулж буй байдал

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-8.15. Хаягдал тос масло түр хадгалах цэгүүд

Зураг-8.16. Хаягдал аккумулятор түр хадгалах цэг

Зураг-8.17. Хаягдал батарей, электрон тамхи түр хадгалах хайрцаг

ЕС. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

9.1. Агаар орчны шинжилгээ:

Нийт тоос: 5-н сард нийт тоосыг 5-н цэгт /хөгжил хотхоны уурын зуух орчим, уурхайн хөгжил хотхон, технологийн зам, ачилт буулгалтын хэсэг, тэсрэх материалын зуухны орчим /, 9-н сард 2 цэгт /технологийн зам, цэвэрлэх байгууламж/ тус тус шинжлүүлэхэд ХА-аас хэтэрсэн үзүүлэлт байхгүй. (Шинжилгээний дүнг хавсралт хэсгээс харах)

Хүснэгт-9.1. Нийт тоос мг/м3 – 5-н сарын шинжилгээний дүн.

№	Хэмжилт хийсэн цэгийн нэр	Тодорхойлсон элементүүд		
		Нийт тоос мг/м3		
		Дундаж	Хамгийн их	Хамгийн бага
1	Хөгжил хотхоны уурын зуух орчим	0.148	0.260	0.143
2	Уурхайн хотхон /Хөгжил/	0.157	0.168	0.153
3	Технологийн зам	0.244	2.10	0.153
4	Ачилт буулгалтын хэсэг	1.55	10.6	0.164
5	Тэсрэх үйлдвэрийн зуухны орчим	0.289	0.492	0.280
MNS4585:2016 Стандарт дахь хүлцэх агууламж		0.500	-	-

Хүснэгт-9.2. Нийт тоос мг/м3 – 9-н сарын шинжилгээний дүн.

№	Хэмжилт хийсэн цэгийн нэр	Тодорхойлсон элементүүд		
		Нийт тоос мг/м3		
		Дундаж	Хамгийн их	Хамгийн бага
1	Технологийн зам	0.076	0.195	0.065
2	Цэвэрлэх байгууламж	0.066	0.086	0.062
MNS4585:2025 Стандарт дахь хүлцэх агууламж		0.500	-	-

NO₂, SO₂: 5-н сард 5-н цэгт /хөгжил хотхоны уурын зуух орчим, уурхайн хөгжил хотхон, технологийн зам, ачилт буулгалтын хэсэг, тэсрэх үйлдвэрийн зуухны орчим/ 9-н сард 4-н цэгт /цэвэрлэх байгууламж, засварын талбай, өртөөний уурын зуух, барууны баяжуулах/ буюу нийт 9-н цэгт хийлгүүлж ажиллалаа. Тус шинжилгээний дүнгээс харахад ХА-аас хэтэрсэн үзүүлэлт байхгүй байна. (Шинжилгээний дүнг хавсралт хэсгээс харах)

Хүснэгт-9.3. (NO₂), (SO₂) тодорхойлох – 5-н сарын шинжилгээний дүн.

№	Хэмжилт хийсэн цэгийн нэр	Тодорхойлсон элементүүд мг/м3	
		Азотын давхар исэл (NO ₂)	Хүхэрлэг хий (SO ₂)
1	Хөгжил хотхоны уурын зуух орчим	0.047	0.013
2	Уурхайн хотхон /Хөгжил/	0.021	0.006
3	Технологийн зам	0.037	0.005
4	Ачилт буулгалтын хэсэг	0.048	0.006
5	Тэсрэх үйлдвэрийн зуухны орчим	0.033	0.014

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

MNS4585:2016 Стандарт дахь хүлцэх агууламж	0.200	0.450
--	-------	-------

Хүснэгт-9.4. (NO₂), (SO₂) тодорхойлох – 9-н сарын шинжилгээний дүн.

№	Хэмжилт хийсэн цэгийн нэр	Тодорхойлсон элементүүд мг/м ³	
		Азотын давхар исэл (NO ₂)	Хүхэрлэг хий (SO ₂)
1	Цэвэрлэх байгууламж	0.004	0.013
2	Засварын талбай	0.029	0.002
3	Өртөөний уурын зуух	0.012	0.003
4	Баруун баяжуулах	0.016	0.002
MNS4585:2025 Стандарт дахь хүлцэх агууламж		0.200	0.450

Нарийн ширхэгт тоосонцор: 5-н сард PM(2.5) баяжуулах үйлдвэр-3, 9-н сард PM(10)-г баяжуулах үйлдвэр дээр тус тус шинжлүүлэхэд **PM(2.5) тоосонцор 3.02** дахин их, **PM(10) тоосонцор 1.76** дахин давсан үзүүлэлттэй байна. (Шинжилгээний дүнг хавсралт хэсгээс харах)

Хүснэгт-9.5. Нарийн ширхэглэгт PM(2.5)-5-н сарын шинжилгээний дүн.

№	Хэмжилт хийсэн цэгийн нэр	Тодорхойлсон элементүүд		
		Нарийн ширхэглэгт тоосонцор , мг/м ³ , PM _{2.5}		
		Дундаж	Хамгийн их	Хамгийн бага
1	Баяжуулах	0.151	0.31	0.103
MNS4585:2016 Стандарт дахь хүлцэх агууламж		0.050	-	-

Хүснэгт-9.6. Нарийн ширхэглэгт PM(10)-9-н сарын шинжилгээний дүн.

№	Хэмжилт хийсэн цэгийн нэр	Тодорхойлсон элементүүд		
		Нарийн ширхэглэгт тоосонцор , мг/м ³ , PM ₁₀		
		Дундаж	Хамгийн их	Хамгийн бага
1	Баруун баяжуулах	1.76	2.52	1.2
MNS4585:2025 Стандарт дахь хүлцэх агууламж		0.100	-	-

Зураг-9.1. Агаар орчны шинжилгээ хийж буй байдал.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

9.2. Хөрсний хяналт шинжилгээ:

9.2.1. Микробиологийн шинжилгээ

Баянгол уурхайн Хог хаягдлын цэг, БУЦБ орчмоос хөрсний дээж авч “ХАНЛАБ ХХК” -ны итгэмжлэгдсэн лабораторид нийт бичил биетний тоо болон гэдэсний бүлгийн савханцар (E.Coli) зэрэг бусад бактерийг тодорхойлуулав.

Хүснэгт-9.7. Микробиологийн шинжилгээний дүн.

№	Мониторингийн цэг	Дээжийн хэмжээ /г/	Үзүүлэлт			
			Бактерийн ерөнхий тоо	Халуунд тэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нянгийн тарьц	Клостридум перфрингенсийн таньц	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян
1	Хог хаягдлын цэг 0-25	1000	13*10 ⁴	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй
2	БУЦБ 0-25	1100	3*10 ⁴	Илрээгүй	Илрэв (0.1)	Илрээгүй
3	БУЦБ 25-50	1130	14*10 ⁴	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй
СТАНДАРТ MNS6341:2012				MNS 5367:2004	MNS 6341:2012	MNS 6341:2012
MNS 3297:1991				Илрэхгүй 1г-д	Илрэхгүй 1г-д	Илрэхгүй 25г-д

Дүгнэлт:

- ✓ Хүснэгтээс харахад тухайн хөрсний дээжин дэх нийт бактерийн тоо 14*10⁴ байгаа нь зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ буюу 1 грамм хөрсөнд 10⁶ байхаас хэтэрсэн үзүүлэлтгүй байна. Харин хөрсний дээжнд дэх Клостридум перфрингенсийн таньц, Халуунд тэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нянгийн
- ✓ Тарьц БУЦБ 0-25 -д илэрсэн ба энэ нь (0.1) буюу бохирдолт багтай гарч байгаа бол бусад бактерийн хувьд илрээгүй байна. Иймд хөрсний ариун цэврийн байдлыг нэгтгэн үнэлэх журмын дагуу бохирдол багатай гэсэн дүгнэлт гарж байна. (MNS 3297:1991 стандартын утгаар авсан)

9.2.2. Хүнд металлын шинжилгээ:

Баянгол уурхайн хөрсний хүнд металлын бохирдлын түвшинг үнэлхийн тулд Хүнцэл (As), Кадми (Cd), Хром (Cr), Зэс (Cu), Никель (Ni), Хар тугалга (Pb), Стронций (Sr), Ванади (V), Цайр (Zn) зэрэг 9 гол бохирдуулагч металлын агуулгад үндэслэн бохирдлын фактор (БФ) бохирдлын зэрэг (БЗ), бохирдолын ачааллын индекс (БАЙ)- ийг тооцоолж гаргав.

№	Мониторингийн цэг	Бохирдлын фактор										БЗ	БАИ
		As	Cd	Co	Cr	Cu	Ni	Pb	Sr	V	Zn		
1	0-50 Химийн лаборатори	1.02	1.09	1.1	0.32	3	0.34	0.05	0.11	0.44	0.28	7.75	0.78
2	50-100 Химийн лаборатори	0.73	1.23	1.49	0.33	3.5	0.87	0.05	0.13	0.54	0.27	9.13	0.91
3	ШТС 0-5	1.09	0.33	0.43	0.28	0.7	0.25	0.18	0.38	0.57	0.45	4.68	0.47
4	ШТС 5-25	0.63	0.33	0.24	0.27	0.1	0.15	0.14	0.46	0.5	0.22	3.09	0.31
5	Засварын талбай 0-5	0.48	0.33	0.23	0.26	0.1	0.13	0.16	0.48	0.49	0.2	2.88	0.29
6	Засварын талбай 5-25	0.9	0.33	0.37	0.26	0.6	0.21	0.12	0.39	0.54	0.35	4.06	0.41

Хүснэгт- 9.8.Хөрсний хүнд металлын шинжилгээ

Баянгол уурхайн “Лаборатори”, “ШТС”, “Засварын талбай”, гэсэн цэгүүдээс авсан хөрсний дээжин дэх хүнд металлын агууламжийн бохирдлын фактор, бохирдлын ачааллын индекс, бохирдлын зэрэг үзүүлэлтүүдээр тооцож хүнд металлын бохирдлыг тодорхойллоо. Хүснэгтээс харахад аль ч байршилд бохирдлын ачааллын индекс нь 1-ээс бага (БАИ <1), мөн бохирдлын зэрэг 10-аас хэтрээгүй (БЗ < 10) байгаа тул Баянгол уурхайн хөрс нь хүнд металлын бохирдолтгүй байна.

9.2.3. Ялзмагт чанар шимт хөрс

Баянгол уурхайн шимт хөрсний овоолгот ялзмагт чанарын хөрсний дээж авч “УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ” - ны итгэмжлэгдсэн лабораторид тодорхойлуулав. Хөрсний ялзмагийн агууламж 1.9-5.1 буюу тухайн бүс нутгийн хөрсний хэв шинжтэй харицуулан үзэхэд хэвийн хэмжээнд байна.

Хүснэгт. 9.9. Хөрсний чийг, ялзмаг чанар тодорхойлолт

№	Мониторингийн цэг	Тодорхойлсон элемент мг/кг
		Ялзмаг
1	Нойтон баяжуулах овоолго	5.1
2	110 дэд станц овоолго	2.5
3	Шимт хөрсний овоолго /Депо/	2.7
4	Шимт хөрсний овоолго /Хандгайт/	3.3
5	Шимт хөрсний овоолго /Бордоо/	1.9

9.2.4. Нефтийн бүтээгдэхүүн засварын талбай

Баянгол уурхайн засварын орчмоос дээж авч химийн шинжилгээ хийж үзэхэд газрын тосны бүтээгдэхүүн MNS5850:2019 стандарт дахь хүлцэх агууламжаас даваагүй байна.

Хүснэгт.9.10. Хөрсний нефтийн бүтээгдэхүүн тодорхойлолт

№	Мониторингийн цэг	Нефтийн бүтээгдэхүүн мг/кг
1	ШТС	Илрээгүй
2	Тэсрэхийн ШТС	19.9
3	Засварын талбай	1.15
4	Шатахуун түгээх агуулах MNS 6838:2020	Илрээгүй 20-50

ДҮГНЭЛТ: Судалгааны ажлын хүрээнд Баянгол уурхайн хөрсөн дэх Агрохими, Ялзмагт чанар, Нефтийн бүтээгдэхүүн, Хүнд металлын болон нянгийн бохирдлыг тодорхойллоо. Хөрсний дээж авахдаа дугтуйн аргыг ашигласан ба нийт 19 цэгээс хүнд металлын бохирдлыг тодорхойлохоор 6, нянгийн бохирдол тодорхойлохоор 3, Агрохими тодорхойлохоо 1, Ялзмагт чанар тодорхойлохоо 5, Нефтийн бүтээгдэхүүн тодорхойлохоор 4 дээжийг тус тус авсан. Энэхүү судалгааны ажлын хүрээнд дараах дүгнэлтүүдийг хийж байна. Үүнд:

- Баянгол уурхайн хөрсөн дэх нянгийн бохирдлыг тодорхойлоход хөрсөн дэх нийт бактерийн тоо Монгол улсын хөрсний чанарын стандартаас даваагүй үзүүлэлттэй, Бол хөрсний дээжнд Клостриднум перфрингенсийн таньц илэрсэн ба энэ нь (0.1) буюу бохирдолт багтай бусад бактерийн хувьд илрээгүй байна. Иймд хөрсний ариун цэврийн байдлыг нэгтгэн үнэлэх журамын дагуу бохирдол багатай гэсэн дүгнэлт гарж байна.
- Баянгол уурхайн хөрсний хүнд металлын агууламжийн бохирдлын фактор, бохирдлын ачааллын индекс, бохирдлын зэрэг үзүүлэлтүүдээр тооцож хүнд металлын бохирдлыг тодорхойлоход нийт уурхайн хөрс нь хүнд металлын бохирдолгүй байна.
- Хөрсний ялзмагийн агууламж 1,9-5,1 буюу тухайн бүс нутгийн хөрсний хэв шинжтэй харицуулан үзэхэд хэвийн хэмжээнд байна.
- Баянгол уурхайн засварын орчмоос дээж авч химийн шинжилгээ хийж үзэхэд газрын тосны бүтээгдэхүүн MNS5850:2019 стандарт дахь хүлцэх агууламжаас даваагүй байна.

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

Зураг-9.2. Хөрсний шинжилгээ авч буй байдал.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

9.3.Усны хяналт шинжилгээ.

Баянгол уурхайн унд ахуйд ашиглаж буй бүх худгийн усыг орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсаны дагуу “Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ” MNS 4586:98, стандартын дагуу хими, бактерлогийн шинжилгээ хийлгэж ажиллав.

Хүснэгт-9.11. Ундны усны шинжилгээ

№	Шинжилгээний аргачлал	Усны шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 900:2018	2025.05.23 Дэнж худаг	2025.09.24 Дэнж Цэвэршүүлэгч	2025.05.23 Зүүн шопын худаг	2025.05.23 Хөгжил хотхон худаг	2025.09.24 Хөгжил Цэвэршүүлэгч	2025.05.23 Өртөө худаг	2025.09.24 Өртөө худаг	2025.05.23 Тэсрэх худаг	2025.09.24 Тэсрэх худаг
1	MNS ISO 10523:2001	pH орчин		6.5-8.5	7.49	8.14	7.69	7.44	7.94	7.43	7.45	7.51	7.38
2	CA3 У 21:2012	Өнгө		20	-	-	-	-	-				
3	MNS 1097:2023	Ca ⁺ /кальцы/	мг/л	100	72.3	1.5	34.2	65.4	10.9	41.8	70.4	80.7	111
4	MNS 1097:2023	Mg ⁺ /магни/	мг/л	30	66.1	2	18	21.2	1.5	54.9	39.8	45.7	40.1
5	MNS 1097:2023	Аммоны азот	мгN/л	1.5	0.05	ил-гүй	0.05	0.01	ил-гүй	0.02	ил-гүй	ил-гүй	ил-гүй
6	MNS4430:2005	Төмөр нийт	мг/л	0.3	0.07	0.02	ил-гүй	0.01	ил-гүй	ил-гүй	0.01	0.01	0.03
7	MNS9297:2005	CL /хлорид/	мг/л	350	14.2	2.8	2.1	3.5	2.1	3.5	4.3	21.2	21.3
8	MNS 6271:2011	SO ₄ /сульфат/	мг/л	500	153.3	1.5	63	112.6	5.5	100.6	114.6	154.3	505.4
9	MNS6779:2019	NO ₂ /нитрит/	мгN/л	1	0.019	ил-гүй	0.001	ил-гүй	ил-гүй	0.003	0.001	0.001	ил-гүй
10	MNS6834:2020	NO ₃ /нитрат/	мгN/л	50	1.76	2.71	1.3	1	0.64	3.33	3.26	1.94	5.35
11	MNS 6831:2020	Гидрокарбонат	мг/л	-	341.7	10.7	118.4	268.4	45.8	394.2	449.1	331.9	323.4
12	MNS ISO6059:2005	Хатуулаг	Мг-экв/л	7	9.04	0.24	3.19	5.02	0.67	6.61	6.79	7.79	8.83
13	MNS 6833:2020	Перманганатын исэлдэх чанар	мгО/л	10	0.7	4.8	0.6	0.7	0.7	1.2	2.5	1.9	3.6
14	MNS 6272:2001	Фтор	мг/л	1.5	0.99	0.32	0.96	1.16	0.26	1.05	0.94	1.37	0.57
15	MNS 1097:2023	Эрдэжилт	мг/л		651.3	19.7	238.8	517.2	72.2	647.8	755.1	670.5	1190.8
16	MNS ISO 6878:2001	Фосфор	мгP/л	3.5	0.014	ил-гүй	0.026	0.004	0.009	51.6	0.006	36.6	189.7

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

17	CA3 У 21:2012	Na+K	мг/л	200	3.7	1.3	3	45.7	6.4	0.011	77	0.011	0.009
18	MNS ISO 7888:1999	Цахилгаан дамжуулах чадвар	ЕС μ S/см	1000	1258.8	94.8	267	562	97.4	760	848	1060	1196
19		Булинггар	мг/л	5	1.45	0.21	2.05	1.63	ил-гүй	1.74	ил-гүй	1.22	ил-гүй
20	MNS 6835:2020	Цахиур	мг/л	-	3.93	0.5	9.93	5.98	1.4	3.76	5.2	5.47	6.1
21	MNS ISO 11083:2001	Хром 6+	мг/л	-	ил-гүй	ил-гүй	ил-гүй	ил-гүй	ил-гүй	ил-гүй	ил-гүй	ил-гүй	ил-гүй

Дээж авсан цэг	Зүүн уурхайн унд ахуйн ус			Дээж авсан цэг	Зүүн худаг			Цооног/9-р үйлдвэр/		
Огноо	2020			Огноо	2025.09.19			2025.09.19		
Катион	1 дм3			Катион	1 дм3			1 дм3		
	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Кальци	16	0.8	37.3	Кальци	68	3.39	64.72	65	3.24	46.72
Магни	3.6	0.3	14	Магни	19	1.56	29.81	36	2.96	42.66
Төмөр /нийт/	0	0	0	Төмөр /нийт/	0	0	0	0	0	0
Кали+Натри	24.1	1.05	48.7	Кали	1	0.03	0.49	5	0.13	1.85
Аммонийн ион	0	0	0	Натри	6	0.26	4.98	14	0.61	8.77
Дүн	43.7	2.15	100	Дүн	94	5.24	100	120	6.94	100
Анион	1 дм3			Анион	1 дм3			1 дм3		
	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Карбонат ион	0	0	0	Карбонат ион	0	0	0	0	0	0
Гидрокарбонат	67.1	1.1	51.3	Гидрокарбонат	224	3.67	70.07	334	5.47	78.91
Хлор	8.9	0.25	11.7	Хлор	36	1.02	19.38	32	0.9	13.01
Сульфат	32	0.67	31.1	Сульфат	18	0.38	7.16	23	0.48	6.91
Нитрат	8	0.13	6	Нитрат	11	0.18	3.39	5	0.08	1.16
Дүн	116	2.15	100	Дүн	289	5.24	100	394	6.94	100

Гидрокарбогатын ангийн, натрийн бүлгийн, 1-р төрлийн, чанарын хувьд нэн цэнгэг, маш зөөлөн ус байна.

Гидрокарбанатын анги, кальцийн бүлэг, 2 төрлийн цэнгэг буюу дунд

Гидрокарбанатын анги, кальцийн бүлэг, 3 төрлийн цэнгэгдүү

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

зэрэг эрдэсжилтэй, бага хатуулагтай
ус

харьцангуй ихэвтэр эрдэсжилтэй,
хатуу ус

Дүгнэлт: MNS 4586:2024 стандарт усны чанарын үзүүлэлтүүдийн зөвшөөрөгдөх хэмжээнд зүүн худаг 2 зэрэглэл ус гэж гарсан. 1 зэрэглэл ус кальци, магни, хлор, нитрат үзүүлэлт хэтэрсэн байна. MNS 900:2018 станлартын ундны усны байгалийн гаралтай химийн найрлагын үзүүлэлтийг давсан үзүүлэлт байхгүй байна. Зүүн худаг унд ахуйд ашиглахдаа ус цэвэршүүлэгч ашиглан унд ахуйн хэрэгцээнд ашигладаг.

Хүснэгт-9.12 . Усны бактерлогийн шинжилгээний хариу

Шинжилгээний аргын стандартууд	Шинжилгээ хийсэн үзүүлэлтүүд	MNS 0900:2018	Үр дүн				
			Зүүн биетийн гал тогоо	Өртөө гал тогоо	Дэнжийн гал тогоо	Хөгжлийн гал тогоо	Баянголын гал тогоо
MNS ISO 6222:1998	Бичил биетний ерөнхий тоо /ББЕТ _{оо} /	1 мл-т 100	1мл-т 55	1мл-т 28	1мл-т 48	1мл-т 28	1мл-т 30
MNS ISO 9308- 1:1998	Е.коли	100мл илрэх ёсгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй
MNS ISO 19250-2017	Салмонелла	100мл илрэх ёсгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй
MNS 6546:2015	Псевдомонас	100мл илрэх ёсгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй	Илрээгүй

Дүгнэлт: Унд ахуйн усанд ашиглагдаж буй худгуудийн химийн шинжилгээний дүнгээс харахад хандгайт дэнжийн худагт натри, кали хэмжээ зөвшөөрөгдөх үзүүлэлтээс хэтэрсэн үзүүлэлттэй гарсан байна. Тухайн бүс нутаг нь геологийн тогтоц нь төмрийн агууламж ихтэй усны ерөнхий шинж чанар хатуулаг ангилалд багтдаг ундны усанд ус цэвэршүүлэгч байршуулан ажиллаж байна. Ундны усны бактерлогийн шинжилгээний дүнгээс харахад бичил биет илрээгүй стандартаас давсан үзүүлэлт байхгүй байна.

Зураг-9.3. Дээж авч буй үйл явц.

Шүүрлийн усны шинжилгээ

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсаны дагуу баруун, зүүн уурхайн шүүрлийн усны хяналт шинжилгээг тогтмол хийж гүйцэтгэж байна. Тайлант онд шүүрлийн уснаас 2 удаа химийн шинжилгээ өгч ажилласан байна. “Газар доорх бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ” MNS 6148:2010 стандартын дагуу итгэмжлэгдсэн лабораторид 2 удаа өгч ажиллав.

Зураг-9.4. Шүүрлийн усны шинжилгээ дээж авч буй байдал

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүснэгт-9.13. Шүүрлийн усны шинжилгээний дүн

Шинжилгээ хийсэн элементүүд		Шинжилгээний аргын стандартууд	Нэгж	MNS 6148:2010	Усны дээж авсан цэг	
					Баруун шүүрлийн ус	Зүүн шүүрлийн ус
					2025.05.23	2025.05.23
1	рН орчин	MNS ISO 10523:2001		6.8-8.5	7.88	7.77
2	Аммоны азот	MNS ISO 7150:2008	МгN/л	3	0.06	0.07
3	Төмөр /нийт/	MNS 4430:2005	Мг/л		0.01	ил-гүй
4	Хлор	MNS 4424:2005	Мг/л	350	1.4	7.1
5	Сульфат	MNS 6271:2011	Мг/л	500	58.6	170.7
6	Нитрит	MNS 6779:2019	МгN/л	1	0.004	0.017
7	Нитрат	MNS 6834:2020	МгN/л	50	0.95	5.84
8	Перманганатын исэлдэх чанар	MNS 6833:2020	МгO/л		3.5	3.1
9	Фтор	MNS 6272:2011	Мг/л	1.5	1.18	1.31
10	Фосфор	MNS ISO 6878:2001	МгP/л	3.5	0.05	0.018
11	Цахилгаан дамжуулах чадвар ЕС	MNS ISO 7888:1999	µs/cm		385	1055
12	Хром6+	MNS ISO 11083:2001	мг/л		ил-гүй	ил-гүй

Дүгнэлт: Зүүн болон барууны шүүрлийн уснаас дээж авч химийн шинжилгээ хийлгэн үзэхэд MNS6148:2010 стандарт дахь элементүүд нь зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс давсан үзүүлэлтгүй байна.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Дээж авсан цэг	Баруун шүүрэл			Дээж авсан цэг	Баруун шүүрэл ханд			Баруун шүүрэл зүмп			Баруун шүүрэл хана			Баруун шүүрэл		
Огноо	2020			Огноо	2025.09.19			2025.09.19			2025.09.19			2025.09.19		
Катион	1 дм3			Катион	1 дм3			1 дм3			1 дм3			1 дм3		
	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Кальци	164.3	8.2	46.2	Кальци	48	2.4	42.8	44	2.2	39.16	40	2	34.45	34	1.7	33.43
Магни	104.6	8.6		Магни	14	1.15	20.58	34	2.8	49.89	28	2.3	39.76	34	2.8	55.12
Төмөр /нийт/	0	0	0	Төмөр /нийт/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Кали+натри	21.7	0.94	5.3	Кали	7	0.18	3.21	7	0.18	3.2	4	0.1	1.77	4	0.1	2.02
Аммонийн ион	0.1	0.01	0	Натри	43	1.87	33.42	10	0.43	7.76	32	1.39	24.02	11	0.48	9.43
Дүн	290.7	17.75	100	Дүн	112	5.6	100	95	5.61	100	104	5.79	100	83	5.07	100
Анион	1 дм3			Анион	1 дм3			1 дм3			1 дм3			1 дм3		
	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Карбонат ион	0	0	0	Карбонат ион	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Гидрокарбонат	137.3	2.25	12.7	Гидрокарбонат	230	3.77	67.29	286	4.69	83.6	276	4.52	78.08	264	4.33	85.26
Хлор	16	0.45	2.5	Хлор	52	1.47	26.19	19	0.54	9.56	20	0.56	9.74	17	0.48	9.45
Сульфат	710	14.79	83.3	Сульфат	16	0.33	5.95	13	0.27	4.83	32	0.63	10.79	9	0.19	3.4
Нитрат	16	0.26	1.5	Нитрат	2	0.03	0.58	7	0.11	2.01	5	0.08	1.39	5	0.08	1.59
Дүн	879.2	17.75	100	Дүн	300	5.6	100	325	5.61	100	331	5.79	100	295	5.07	100
	Сульфатийн анги, магни-кальцийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу ус байна.				Гидрокарбонатын анги, кальцийн бүлэг, 2 төрлийн цэнгэг буюу дунд эрдэс эрдэсжилттэй, бага хатуулагтай ус			Гидрокарбонатын анги, магнийн бүлэг, 2 төрлийн цэнгэг буюу дунд эрдэс эрдэсжилттэй, бага хатуулагтай ус			Гидрокарбонатын анги, магнийн бүлэг, 2 төрлийн цэнгэг буюу дунд эрдэс эрдэсжилттэй, бага хатуулагтай ус			Гидрокарбонатын анги, магнийн бүлэг, 2 төрлийн цэнгэг буюу дунд эрдэс эрдэсжилттэй, бага хатуулагтай ус		

Дүгнэлт: Баянгол уурхайн төслийн талбайн дүүргийн геологийн тогтцын хувьд криогений Дархан формац, эдикарийн Бууралтай формац, криогений Дархан формац, криогений Баянгол бүрдэл, лопингийн Сэлэнгэ бүрдэл, хожуу триас – түрүү юрагийн Хазаар интрузив бүрдэл болон дөрөвдөгчийн сэвсгэр хурдсаас бүрдэнэ. Баруун шүүрлийн усны 2020 оны шинжилгээгээр сульфатийн анги, магни-кальцийн бүлгийн, 2 зэрэглэлийн чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу усаас 2025 онд Гидрокарбонатын анги, магнийн бүлэг, 2 төрлийн цэнгэг буюу дунд эрдэс эрдэсжилттэй, бага хатуулагтай ус шилжсэн. Энэ дараах онолын хүрээнд шилжилт явагдсан болно.

1. **Усны химийн найрлагын хувьсал** (The general evolutionary sequence (Garrels & Christ, 1965; Gibbs, 1970)
2. **Карбонатын тэнцвэржилтийн онол** (Garrels, R.M. & Christ, C.L. (1965). Solutions, Minerals, and Equilibria. Harper & Row, New York. — The foundational thermodynamic treatment of carbonate equilibria.)

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Дээж авсан цэг	Зүүн шүүрэл			Дээж авсан цэг	Зүүн шүүрэл		
Огноо	2020			Огноо	2025		
Катион	1 дмЗ			Катион	1 дмЗ		
	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Кальци	72.1	3.6	65.7	Кальци	126	6.29	32.86
Магни	18.2	1.5	27.4	Магни	148	12.18	6364
Төмөр /нийт/	0	0	0	Төмөр /нийт/	0	0	0
Кали+Натри	8.7	0.38	6.9	Кали	4	0.1	0.54
Аммонийн ион	0	0	0	Натри	13	0.57	2.96
Дүн	99.1	5.48	100	Дүн	291	19.13	100
Анион	1 дмЗ			Анион	1 дмЗ		
	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Карбонат ион	0	0	0	Карбонат ион	0	0	0
Гидрокарбонат	128.1	2.1	38.3	Гидрокарбонат	206	3.38	17.65
Хлор	7.1	0.2	3.6	Хлор	28	0.79	4.13
Сульфат	148	3.08	56.3	Сульфат	664	13.83	72.32
Нитрат	6	0.1	1.8	Нитрат	70	1.13	5.9
Дүн	289.2	5.48	100		968	19.13	100
	Сульфитын ангийн, кальцийн бүлгийн, 2-р төрлийн чанарын хувьд цэнгэг, хатуувтар ус				Сульфитын анги, магнийн бүлэг, 3 төрлийн цэнгэг буюу харьцангуй ихэвтэр эрдэсжилтэй, хатуу ус		

Дүгнэлт: 2020 оны шинжилгээны дүнгээр зүүн шүүрлийн ус сульфитын ангийн, кальцийн бүлгийн, 2-р төрлийн чанарын хувьд цэнгэг, хатуувтар усаас 2025 оны шинжилгээний дүнгээр гидрокарбонатын анги, магнийн бүлэг, 3 төрлийн цэнгэг буюу харьцангуй ихэвтэр эрдэсжилтэй, хатуу ус шилжсэн байна. 2025 оны шинжилгээны дүнгээс үзэхэд усны эрдэсжилт, хатуулаг нэмэгдсэн байна. Үүний учир нь Исэлдэл-редукцийн потенциал давамгайл, карбонатын тэнцвэржилт тогтоогүй, магнийн уусалт давамгайлсанаар сульфат ихэсч, усны хатуулаг ба эрдэсжилт нэмэгдсэн байна.

Гадаргын усны шинжилгээ

Баянгол уурхайн бүсэд оршиж буй Хандгайт, Баянголуудаас хавар намар 2 улирал голуудын усны шинжилгээг ОХШ-ны хөтөлбөрт тусгагдсаны дагуу 2 удаа өгч ажиллав.

Зураг-9.5. Гадаргын усны дээж авч буй байдал

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

№	Шинжилгээ хийсэн элементүүд	Шинжилгээний аргын стандартууд	Нэгж	MNS 4586:1998	MNS 4586:2024	Хандгайт гол	Баянгол гол	Баянгол гол
						2025.05.23	2025.05.23	2025.09.24
1	рН орчин	MNS ISO 10523:2001		6.5-8.5	6.5-8.5	8.05	8.11	7.65
2	Ууссан хүчилтөрөгч	MNS ISO 5813:1999	МгО/л	6 ба 4-өөс багаргүй	>7	10.16	10.32	10.02
3	Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч	MNS ISO 5815:2015	МгО/л	3	<3	2.8	1.7	1.4
4	Кальци	MNS 1097:2023	Мг/л		<25	39.6	36.5	55.1
5	Магни	MNS 1097:2023	Мг/л		<10	19.4	24	16.7
6	Аммоний азот	MNS ISO 7150:2008	МгN/л	0.5	0.2	0.07	0.02	ил-гүй
7	Төмөр /нийт/	MNS 4430:2005	Мг/л		<0.3	0.02	ил-гүй	ил-гүй
8	Хлор	MNS 4424:2005	Мг/л	300	200	1.4	0.7	2.8
9	Сульфат	MNS 6271:2011	Мг/л	100	<60.0	52.7	68.2	57
10	Нитрит	MNS 6779:2019	МгN/л	0.02	0.01	0.024	0.001	ил-гүй
11	Нитрат	MNS 6834:2020	МгN/л	9	1	2.24	0.75	0.85
12	Гидрокарбонат	MNS 6831:2020	Мг/л			173.2	196.4	251.7
13	Хатуулаг	MNS ISO 6059:2005	Мг-экв/л		<7.0	3.57	3.8	4.13
14	Перманганатын исэлдэх чанар	MNS 6833:2020	МгО/л	10	10	3.4	4.1	2.1
15	Фтор	MNS 6272:2011	Мг/л	1.5	0.5-1.5	0.77	1.62	0.48
16	Эрдэсжилт	MNS1097:2023	Мг/л		<1000	296.6	347.5	415
17	Фосфор	MNS ISO 6878:2001	МгP/л	0.1	0.05	0.07	0.04	0.014
18	Na+K	MNS 1097:1970	Мг/л	мг/л		10.1	21.5	31.6
19	Цахилгаан дамжуулах чадвар EC	MNS ISO 7888:1999	µs/cm		1000	333	370	472
21	Өнгө	CA3 У 21:2012	Мг/л	0.1 мгP/л		35.01	33.01	1.83
22	Булингар		Мг/л		2.5	10.83	2.5	0.63
23	Хром Cr6+	MNS ISO 11083:2001	Мг/л	0.01	0.01	ил-гүй	ил-гүй	ил-гүй
	Цахиур	MNS6835:2020	Мг/л			7.86	5.22	5.7
24	Жинлэгдсэн бодис	MNS 6836:2020	Мг/л		<10	48.6	27.2	19

Дүгнэлт: Хандгайт болон баянгол голын уснаас сорьц авч химийн шинжилгээ хийхэд MNS:4586:2024 стандарт дахь зөвшөөрөгдөх хэмжээний элементүүдээс кальци, магни сульфат нитратын азот давсан үзүүлэлттэй байгаа нь

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Дээж авсан цэг	Баянгол рашаан			Баянгол цэвэр ус /Шүүрэлтэй нийлэх хэсэг/		
Огноо	2025.09.19			2025.09.19		
Катион	1 дм3			1 дм3		
	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Кальци	34.00	1.70	37.45	42.00	2.10	43.72
Магни	28.00	2.30	50.85	29.00	2.39	49.77
Төмөр /нийт/	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Кали	2.00	0.05	1.13	2.00	0.05	1.07
Натри	11.00	0.48	10.56	6.00	0.26	5.44
Дүн	75.00	4.53	100.00	79	4.79	100
Анион	1 дм3			1 дм3		
	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%	мл/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Карбонат ион	0	0	0	0	0	0
Гидрокарбонат	238.00	3.90	86.12	252.00	4.13	86.26
Хлор	20.00	0.56	12.46	17.00	0.48	10.02
Сульфат	0.00	0.00	0.00	7.00	0.15	3.05
Нитрат	4.00	0.06	1.42	2.00	0.03	0.67
	262.00	4.53	100.00	278.00	4.79	100.00
	Баянгол рашааны ус гидрокарбанатын анги, кальцийн бүлэг, 2 төрлийн цэнгэг буюу дунд зэрэг эрдэсжилтэй, бага хатуулагтай ус			Баянгол цэвэр ус гидрокарбанатын анги, кальцийн бүлэг, 2 төрлийн цэнгэг буюу дунд зэрэг эрдэсжилтэй, бага хатуулагтай ус		

Дүгнэлт: Баянгол рашааны MNS 4586:2024 стандартаар 2 зэрэглэлийн ус гэж тодорхойлогдсон. Усны чанарын үзүүлэлтүүдийн 1 зэрэглэлийн усны зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс кальци, магни, хлор гэх элементүүд давсан үзүүлэлтэй байна. Үүний учир шалтгаан цаг уур ба физик нөхцөлөөс хамааралтай буюу хуурайн уур амьсагалтай бүсэд ууршилт их эрдэсжилт нэмэгдэж Ca, Mg концентраз түр зуур ихэссэн байх гэж үзэж байна. Баянгол цэвэр ус MNS 4586:2024 стандартын 2 зэрэглэлийн ус хангасан. 1 зэрэглэлийн усаас кальци, магни зэрэг элементүүд давсан байна.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хаягдал усны шинжилгээ

Баянгол уурхайн цэвэрлэх байгууламжын оролт гаралт бүрээс орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсаны дагуу улирал тутамд “ХАЯГДАЛ УСНЫ ЕРӨНХИЙ ШААРДЛАГА” MNS 4586:98, стандартын дагуу улирал тутамд химийн шинжилгээ өгч ажиллаж байна.

№	Шинжилгээ хийсэн элементүүд	Шинжлэх аргын стандарт MNS 4943:2015	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	2025					
				3 сар		5 сар		8 сар	
				Оролт	Гаралт	Оролт	Гаралт	Оролт	Гаралт
1	РН орчин	MNS ISO 100523-2001	6-9.			7.09	7.87	7.05	7.29
2	Жигнэгдсэн бодис	MNS 6836:2020	30 мл/гр	233	8	63.3	40	109.6	55
3	Нитрат	MNS ISO 7890-3:2001	15 мгN/л		0.48	21.41	18.81	0.044	0.065
4	Нитрит	MNS ISO 4431:2005			0.295	1.56	1.514	1.24	30.81
5	Аммоний ион	MNS ISO 4428:1997			0.74	19.37	16.87	39.1	2.4
6	Сульфат	MNS ISO 6271:2011	-		68.8				
7	Перманганатын исэлдэх чанар	MNS 6833:2020	20 мгО/л	72	9.5	64.2	20.4	4.1	0.2
8	Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч	MNS ISO 5815-1:2015	<20.0	64	11.2	174.4	34.8	227	46
9	Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч	ХТЛ-СА3-4/01	<50.0			306	82	523.2	122
10	Фосфор	MNS ISO 6878:2001	1.5 мгP/л		3.354	7.41	2.911	2.653	1.653
11	Хлорид	MNS ISO 9297:2007	1 мг/л						
12	ЕС	MNS ISO 7888:1999		1363	1027				
13	Умбуур бодис	MNS ISO 11923:2001	<30.0						
14	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрүүлэгч								
Цэвэршилтийн %				79.20%		73.20%		79.74%	

Дүгнэлт: Хаягдал усны 4 удаагийн шинжилгээний дүнгээс үзэхэд дунджаар 77.38%-тай саарал усыг цэвэршүүлэн ажилласан байна. Шинжилгээний дүнгээс үзэхэд биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, фосфор, аммоний азот, перманганатын исэлдэх чанар зэрэг үзүүлэлтүүд стандарт дахь хүлцэх

***“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан***

агууламжаас давсан үзүүлэлттэй гарсан байна. Хаягдал усны цэвэршилтийн хувь буурах үндсэн шалтгаан нь биологийн процесс, агааржуулалтын системийн хүчин чадал, механик цэвэрлэгээ зэргээс шалтгаалан зарим химийн элементүүд зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтэрсэн үзүүлэлттэй байна. Иймд бохир хүлээн авах танкууд болон шугам хоолой, шинэчилж цэвэрлэх ажлуудыг хийсэн байна. Мөн шугам хоолойд шинээр тос баригч болон шугамын шүүр тавьж сараалжин байгууламжийг засварлан аэротенк болон лаг эрдэсжүүлэгчийн их засвар хийж халдваргүйжүүлэгч шинээр тавихаар ажиллаж байна.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

**АРАВ. ТУХАЙ ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
БИЕЛЭЛТ**

Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Биелэлт	Зардал	
		Төлөвлөлт, төг	Гүйцэтгэл, төг
Цэвэрлэх байгууламж болон бусад онцгой зориулалтын байгууламжид эвдрэл гэмтэл гарсан тохиолдолд цаг алдахгүй засвар үйлчилгээг үзүүлэхэд шаардагдах мөнгөн хуримтлалыг хадгалах осол эрсдэлийн хуримтлал үүсгэх	Процессын бүх танкнуудад ашиггүй лаг болон шороо, дарагдсан бактер хуримтлагдсан нь Бактер/ бичил биет/ үржих орчинг хязгаарлаж ус цэвэршилтэнд нөлөөлсөн гэж үзэж дараах арга хэмжээ ажлуудыг зохион байгууллаа. Танкуудыг султгаж Бактерыг шинээр авч нутагшуулж үржүүлэхээр 1 машин лагтай бактер авчирч хийсэн. Автомат ажилгааны удирдлагын дэлгэц программд гэмтэл гарсанаас гар ажилгаагаар явуулж байсанг дэлгэцийг сольж програм хангамж автоматжуулалт хийлгэн хэвийн горимд шилжүүлсэн. Лабораториос гарч буй химийн бодистой хаягдлыг бохирын шугамаас салган заглушигдаж ашиглагдахгүй байсан худагт холбон соруулж авч байна. Агаарын насоснуудад хэмжилт хийгдсэн ба бусад тоног төхөөрөмжийн үзлэг хийгдсэн. Бүх шугам хоолойн цэвэрлэгээ хийдэг зарим шугам хоолойг тасалж буцаан гагнасан болно. 14 хоног тутамын төлөвлөгөөт цэвэрлэгээ үйлчилгээ болон Лаг доторхи Бактер бичил биетийн төрлийг үзэх, тооллого тогтмол явагдаж байна.	10 000.0	23,719.2
Байгаль орчны дүрэм журам бодлогыг тухай бүрийн хүчин төгөлдөр хууль эрх зүй, стандарт нормд нийцүүлэн шинэчлэн боловсруулж байх	Аливаа уурхайн ажлын амжилт нь эдийн засгийн үр ашиг, байгаль орчин, нийгмийн өмнө хүлээсэн үүрэг хариуцлагаар хэмжигддэг билээ. Сүүлийн жилүүдэд уул уурхайн салбар ихээр идэвхижин өргөжихийн хэрээр Монгол улсын байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомж, эрх зүйн баримт бичгүүд нь хайриуцлагатай уул уурхайг бий болгоход чиглэгдэн сайн шинэчилэгдэн боловсруулагдсаар байна. Хүрээлэн буй орчин нь орон зай цаг хугацааны хувьд хувьсан өөрчлөгддөг, өөр хоорондоо уялдаа холбоотой нарийн цогц систем байдаг. “Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ний байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалт, хэрэгжилт, орчны хяналт шинжилгээний ажил нь уурхайн үйл ажиллагаатай зэрэгцэн үйл ажиллагаа эхэлсэн цагаас өнөөг хүртэл Монгол улсын хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандартууд болон хөгжлийн бодлого зарчимуудыг мөрдлөгө болгосоор ирсэн билээ.	ҮАЗ	-
Тухайн орон нутагт төсөл хэрэгжүүлж байгаа компаниуд болон орон нутгийн удирдлагатай хамтран жил бүр байгаль орчны чиглэлийн аян	Ерөө сум Бугант тосгоныг холбосон автозамын ажилд ажиллах хүчээр дэмжлэг үзүүлэх тухай Ерөө сумын засаг даргын албан хүсэлтийн дагуу техникийн оператороор дэмжлэг үзүүлэх ажлыг зохион байгуулж ажиллалаа.	10 000.0	7 500.0

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

өрнүүлэх ажлыг зохион байгуулах			
Туршлага солилцох хамтын ажиллагаа	Сэлэнгэ аймгийн бугант тосгонд монгол-солонгосын хамтарсан ногоон хэрэм төслийн III үе шат хэрэгжиж байна. Монгол Солонгосын хамтарсан “Ногоон хэрэм” төсөл нь 2006 оны 5-р сард БНСУ болон Монгол Улсын төрийн тэргүүний дээд хэмжээний уулзалтаар Монгол Улсын “Ногоон хэрэм” төслийг дэмжихээр харилцан тохиролцож, улмаар БНСУ-ын Ойн агентлаг болон Монгол Улсын Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамтай хамтран харилцан ойлголцлын санамж бичиг байгуулсны үндсэн дээр 2007 оны 3-р сард байгуулагдсан засгийн газруудын хоорондын хамтарсан төсөл хэрэгжүүлэх байгууллага юм. Сэлэнгэ аймгийн Бугант дахь төслийн талбайд 2023 оноос эхлэн 15 га талбайд хашаа, цахилгааны тоног төхөөрөмж, усалгааны систем, 9 хүлэмж, 7 бойжуулгын хүлэмж, контейнер агуулах, газрын доорх агуулах, бордооны агуулах зэрэг мод үржүүлгийн суурь дэд бүтцийг бүрдүүлэн, мод үржүүлгийн газар байгуулсан байна. Тус төслийн үйл ажиллагаатай БОХ-ийн инженер, ажилчид танилцах, туршлага солилцох арга хэмжээг зохион байгуулж ажиллав.	5 000.0	5 000.0
Байгаль орчны үйл ажиллагааг сурталчилан танилцуулах аян	Тайлант онд бид дэлхийн ой, усны өдөр (3 сарын 21, 22-ны өдөр), дэлхийн байгаль хамгаалах өдөр (5 сарын 2дахь 7 хоногийн ням гараг), дэлхийн цөлжилттэй тэмцэх өдөр (6 сарын 17) өдрүүдийг уурхайн ажилчдын дунд тэмдэглэн өнгөрүүлэх ажлыг зохион байгуулж ажилласан.	10 000.0	3 000.0
Нийт		35 000.0	

1. Цэвэрлэх байгууламж болон бусад онцгой зориулалтын байгууламжид эвдрэл гэмтэл гарсан тохиолдолд цаг алдахгүй засвар үйлчилгээг үзүүлэхэд шаардагдах мөнгөн хуримтлалыг хадгалах осол эрсдэлийн хуримтлал үүсгэх

Процессын бүх танкнуудад ашиггүй лаг болон шороо, дарагдсан бактер хуримтлагдсан нь Бактер/ бичил биет/ үржих орчинг хязгаарлаж ус цэвэршилтэнд нөлөөлсөн гэж үзэж дараах арга хэмжээ ажлуудыг зохион байгууллаа. Үүнд:

- Танкуудыг султгаж Бактерыг шинээр авч нутагшуулж үржүүлэхээр 1 машин лагтай бактер авчирч хийсэн.
- Автомат ажилгааны удирдлагын дэлгэц программд гэмтэл гарсанаас гар ажилгаагаар явуулж байсанг дэлгэцийг сольж програм хангамж автоматжуулалт хийлгэн хэвийн горимд шилжүүлсэн.
- Лабораториос гарч буй химийн бодистой хаягдлыг бохирын шугамаас салган заглушигдаж ашиглагдахгүй байсан худагт холбон соруулж авч байна.

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

- Агаарын насоснуудад хэмжилт хийгдсэн ба бусад тоног төхөөрөмжийн үзлэг хийгдсэн.
- Бүх шугам хоолойн цэвэрлэгээ хийдэж зарим шугам хоолойг тасалж буцаан гагнасан болно.
- 14 хоног тутамын төлөвлөгөөт цэвэрлэгээ үйлчилгээ болон Лаг доторхи Бактер бичил биетийн төрлийг үзэх, тооллого тогтмол явагдаж байна.

Зураг-10.1. БУЦБ-ийн засвар үйлчилгээ хийж буй байдал.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүснэгт-10.1. Зардлын тооцоо.

№	Зардлын төрөл		Тооцоо	Тайлбар
1	Лиценз, программ хөгжүүлэлт, үйлдвэрийн компьютер, ажлын хөлс		19,525,000₮	"Баруласмайнинг" ХХК-ны нэхэмжлэлээр тооцов.
2	Цалингийн зардал	Шугам хоолой цэвэрлэх ажилд	72 хүн.цаг × 12,000₮ = 864,000₮	Ажилчдын цалин- 6 ажилтан 12 цаг ажилласан.
		Процессийн танкуудын лагыг цэвэрлэх ажилд	24 хүн.цаг × 12,000₮ = 288,000₮	Ажилчдын цалин- 4 ажилтан 6 цаг ажилласан.
3	Автомашин, тээврийн зардал	Уурхайн экскаватор бохир ачихад	2 хүн.цаг × 196,100₮ = 392,200₮	Экскаватор 2 цаг ажилласан.
		Бохирын машинаар лаг тээвэрлэх	150,000₮	Хуучин лаг зөөвөрлөж, устгах ажилд талдаа 3.5 км газарт 6 удаа явсан.
4	Бактеритай лаг худалдаж авах зардал	Бактержуулах ажил	2,500,000₮	Бактеритай лаг Сэлэнгээс авсан
5	Нийт		23,719,200₮	

2. Байгаль орчны дүрэм журам бодлогыг тухай бүрийн хүчин төгөлдөр хууль эрх зүй, стандарт нормд нийцүүлэн шинэчлэн боловсруулж байх

Аливаа уурхайн ажлын амжилт нь эдийн засгийн үр ашиг, байгаль орчин, нийгмийн өмнө хүлээсэн үүрэг хариуцлагаар хэмжигддэг билээ. Сүүлийн жилүүдэд уул уурхайн салбар ихээр идэвхижин өргөжихийн хэрээр Монгол улсын байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомж, эрх зүйн баримт бичгүүд нь хайриуцлагатай уул уурхайг бий болгоход чиглэгдэн сайн шинэчилэгдэн боловсруулагдсаар байна. Хүрээлэн буй орчин нь орон зай цаг хугацааны хувьд хувьсан өөрчлөгддөг, өөр хоорондоо уялдаа холбоотой нарийн цогц систем байдаг.

“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ний байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалт, хэрэгжилт, орчны хяналт шинжилгээний ажил нь уурхайн үйл ажиллагаатай зэрэгцэн үйл ажиллагаа эхэлсэн цагаас өнөөг хүртэл Монгол улсын хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандартууд болон хөгжлийн бодлого зарчимуудыг мөрдлөгө болгосоор ирсэн билээ.

3. Тухайн орон нутагт төсөл хэрэгжүүлж байгаа компаниуд болон орон нутгийн удирдлагатай хамтран жил бүр байгаль орчны чиглэлийн аян өрнүүлэх ажлыг зохион байгуулах

Ерөө сум Бугант тосгоныг холбосон автозамын ажилд ажиллах хүчээр дэмжлэг үзүүлэх тухай Ерөө сумын засаг даргын албан хүсэлтийн дагуу техникийн оператороор дэмжлэг үзүүлэх ажлыг зохион байгуулж ажиллалаа.

“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Зураг-10.1. Албан хүсэлт

**СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН
ЕРӨӨ СУМЫН БУГАНТ ТОСГОНЫ
ЗАХИРАГЧИЙН АЛБА**

Б.Дашзэвэгийн 1-р гудамжны 109 А байр,
Бугант тосгон, Ерөө сум, Сэлэнгэ аймаг, 43011,
Утас/Факс: (976) 7036-6700
Цахим шуудан: Bugant@selenge.gov.mn
Цахим хуудас: www.bugant.se.gov.mn

2025. 10. 16 № 231

танай _____-ны № _____-т

БОЛДТӨМӨР ЕРӨӨ ГОЛ ХХК-НИЙ
БАЯНГОЛ УУРХАЙН ДАРГА
ТАНАА

Танай байгууллагын автогрейдерч Таавалын
Тогтохбаяр нь Бугант тосгоноос Баянголын гүүр
хүртэлх замыг засах ажилд оролцож байгаа тул 2025
оны 10-р сарын 17-ны өдрөөс 24-ныг дуусталх хугацаанд
цалинтай чөлөө олгож гүн туслалцаа үзүүлнэ үү.
Жич : Цаг агаарын таагүй байдлаас болж хугацаа
оройтсон болно.

ЗАХИРАГЧ Д.ЭРДЭНЭБУЛГАН

My Documents A5

4. Туришлага солилцох хамтын ажиллагаа

Сэлэнгэ аймгийн бугант тосгонд монгол-солонгосын хамтарсан ногоон хэрэм төслийн III үе шат хэрэгжиж байна. Монгол Солонгосын хамтарсан “Ногоон хэрэм” төсөл нь 2006 оны 5-р сард БНСУ болон Монгол Улсын төрийн тэргүүний дээд хэмжээний уулзалтаар Монгол Улсын “Ногоон хэрэм” төслийг дэмжихээр харилцан тохиролцож, улмаар БНСУ-ын Ойн агентлаг болон Монгол Улсын Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамтай хамтран харилцан ойлголцлын санамж бичиг байгуулсны үндсэн дээр 2007 оны 3-р сард байгуулагдсан засгийн газруудын хоорондын хамтарсан төсөл хэрэгжүүлэх байгууллага юм. Сэлэнгэ аймгийн Бугант дахь төслийн талбайд 2023 оноос эхлэн 15 га талбайд хашаа, цахилгааны тоног төхөөрөмж, усалгааны систем, 9 хүлэмж, 7 бойжуулгын хүлэмж, контейнер агуулах, газрын доорх агуулах, бордооны агуулах зэрэг мод үржүүлгийн суурь дэд бүтцийг бүрдүүлэн, мод үржүүлгийн газар байгуулсан байна. Тус төслийн үйл ажиллагаатай БОХ-ийн инженер, ажилчид танилцах, туршлага солилцох арга хэмжээг зохион байгуулж ажиллав.

Зураг-10.2. Ногоон хэрэм төслийн үйл ажиллагаатай танилцав.

5. Байгаль орчны үйл ажиллагааг сурталчилан танилцуулах аян

Тайлант онд бид дэлхийн ой, усны өдөр (3 сарын 21, 22-ны өдөр), дэлхийн байгаль хамгаалах өдөр (4 сарын 22), дэлхийн цөлжилттэй тэмцэх өдөр (6 сарын 17) өдрүүдийг уурхайн ажилчдын дунд тэмдэглэн өнгөрүүлэх ажлыг зохион байгуулж ажилласан.

- НҮБ-ын Ерөнхий Ассамблейн 1992 оны тогтоолын дагуу жил бүрийн гуравдугаар сарын 22-ны өдрийг “Дэлхийн усны өдөр” болгон зарласан. Манай улс энэ өдрийг 2005 оноос тэмдэглэж, усны ач холбогдлыг олон нийтэд ойлгуулж, сурталчлан таниулахад анхаарч ирсэн билээ. 2025 онд Дэлхийн усны өдрийг “Мөстөл, мөсөн голоо хамгаалцгаая” уриан дор тэмдэглэж байна. Усны өдрийг угтан “БТЕГ” ХХК-ийн ажилчид цэнхэр тууз аянд нэгдэж тэмдэглэн өнгөрүүлээ.

Зураг-10.3. Байгаль орчны тэмдэглэлт өдрүүдийг тэмдэглэн өнгөрүүлж буй явц.

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

- Амьдрах орчныг сайжруулах ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр бид **ДЭЛХИЙН БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ** өдрийг уурхайн хэмжээнд бүх нийтээр мод тарих өдөр болгож тэмдэглэн өнгөрүүллээ. Өмнөх онуудад хийгдсэн ногоон байгууламжийн нөхөн тарилт, шинээр баригдсан ажилчдын амрах байр болон ажлын байрны орчинд нийт 12.66га талбайд 8н төрлийн 2350ш мод, 13.4кг ботуулийн үрээр зүлэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж ажилласан байна. Доорхи хүснэгтэнд таригдсан модны тоо, төрөл, талбайн хэмжээг үзүүлэв.

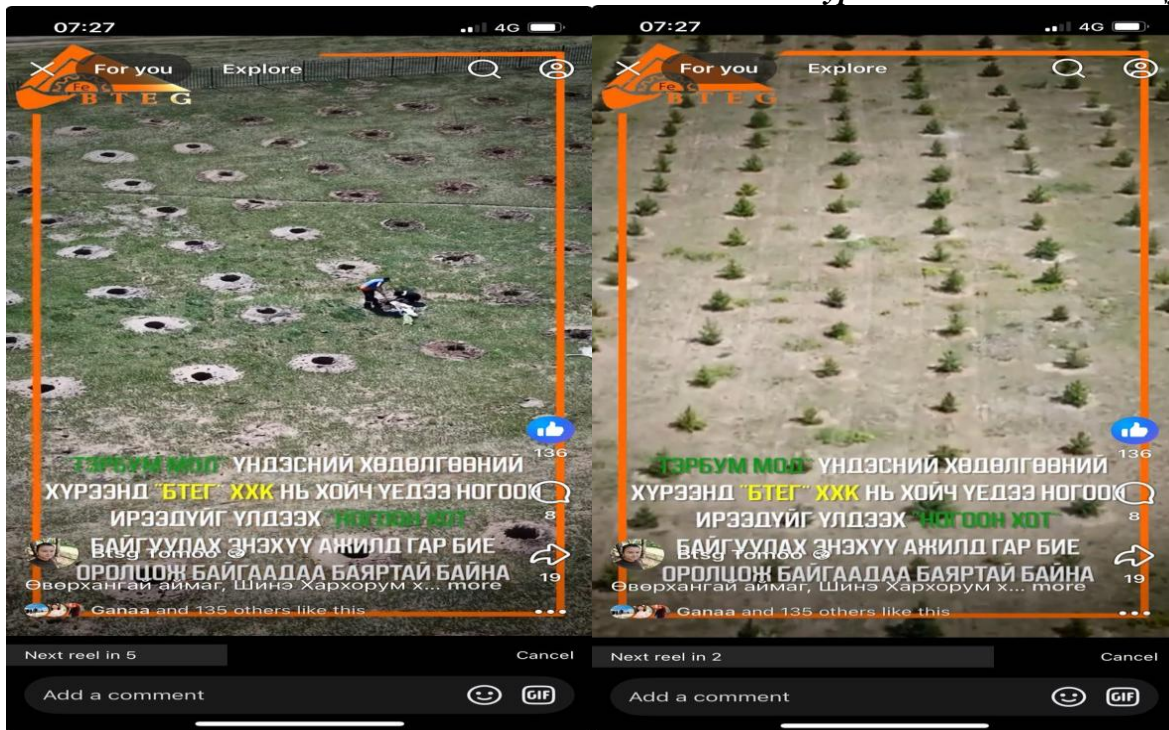
Зураг-10.4.Дэлхийн байгаль хамгаалах өдөр

байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

- Энэ жил цөлжилттэй тэмцэх дэлхийн өдрийг улс орнууд “Газрыг нөхөн сэргээе. Боломжуудыг нээе” уриатай тэмдэглэж байна. НҮБ “Ган цөлжилтөд ноцтой нэрвэгдэж буй орнууд цөлжилттэй тэмцэх тухай” конвенцыг 1994 онд баталж, 195 улс орон нэгдэн орсон байдаг. Манай улс 1996 онд цөлжилттэй тэмцэх конвенцыг соёрхон баталсан эхний 50 улсын нэг болсон. Иймд бид цөлжилт болон уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах ажлын хүрээнд видео танилцуулга хийж уурхайн сошиал грүүпт байршуулах ажлыг зохион байгуулж ажиллалаа. Тус видео нь 8000 хүн үзэж, 136 шэйр цуглуулсан байна.

Зураг-10.5. Видео танилцуулга.

**АРВАННЭГ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН
СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

- 1. Орон нутгийн иргэд, төрийн захиргааны байгууллага “Нээлттэй өдөрлөг”-т оролцож, 2025 онд Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээ, төсөл хөтөлбөрүүдийн танилцуулга хийх*

Тайлант оны 6 сард “Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК Ерөө сумын ЗДТГ болон Иргэдийн хурлын гишүүдэд төслийн үйл ажиллагаа, нийгмийн хариуцлага, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тухай тайланг танилцуулж, иргэдээс ирсэн санал гомдлыг хүлээн авах ажлыг зохион байгуулж ажиллалаа.

Зураг-11.1 Төслийн танилцуулга хийж буй байдал

- 2. Байгаль орчны чиглэлийн гомдол хүсэлтийг хүлээн авч шийдвэрлэх, орон нутгийн иргэдэд тайлбар тайлан хүргүүлж ажиллах*

Сум, орон нутгаас ирсэн албан хүсэлтүүдийн хариуг тухай бүрт шийдвэрлэж ажиллалаа. Санал хүсэлтийн тайланг Засаг даргын албан шаардлагаар хийж хэрэгжүүлсэн ажлын тайланд тодорхой тусгасан болно.

- 3. БОМТ-ий журмын хэрэгжилтийг хүлээн авах ажлын хэсэг, байгаль орчны менежментийн тайланг орон нутгийн иргэдийн төлөөлөл болох Гурван талт зөвлөлд танилцуулах.*

Хэрэгжилтийн тайланг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, Хянан батлах, тайлагнах А/618 журмын дагуу боловсруулж, заасан хугацаанд Сэлэнгэ аймгийн Байгаль орчны газарт хүргүүлэн ажиллалаа.

АРВАНХОЁР. ЗАСАГ ДАРГЫН ШААРДЛАГААР ХИЙСЭН АЖИЛ

1. Сэлэнгэ аймаг Ерөө сумын ЗДТГ-аас тавьсан 2025 оны 03 дүгээр сарын 14-ны өдрийн 121 тоот хүсэлтийн дагуу Ерөө сумын хогийн цэгийн 58194 м² талбайд 34916м³ хог хаягдлыг ландфилдэх аргаар буюу хөрсөөр дарж булшлан мөн 8072м² талбайг түрж тэгшлэх ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Зураг-12.1. Ерөө сумын хогийн цэг терүүлэх тухай албан хүсэлт.

**СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ЕРӨӨ СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГА**
117, Гэрэлт гудамж, Буурагчин, 2 дугаар баг,
Ерөө сум, Сэлэнгэ аймаг 43010
Утас/факс: (976) 7036-6473,
Цахим шуудан: eruu@selenge.gov.mn
Цахим хуудас: eruu.se.gov.mn

2025. 03. 14 № 121
танай _____ -ны № _____ -т

БОЛД ТӨМӨР ЕРӨӨ ГОЛ ХХК-Д

Хамтран ажиллах тухай

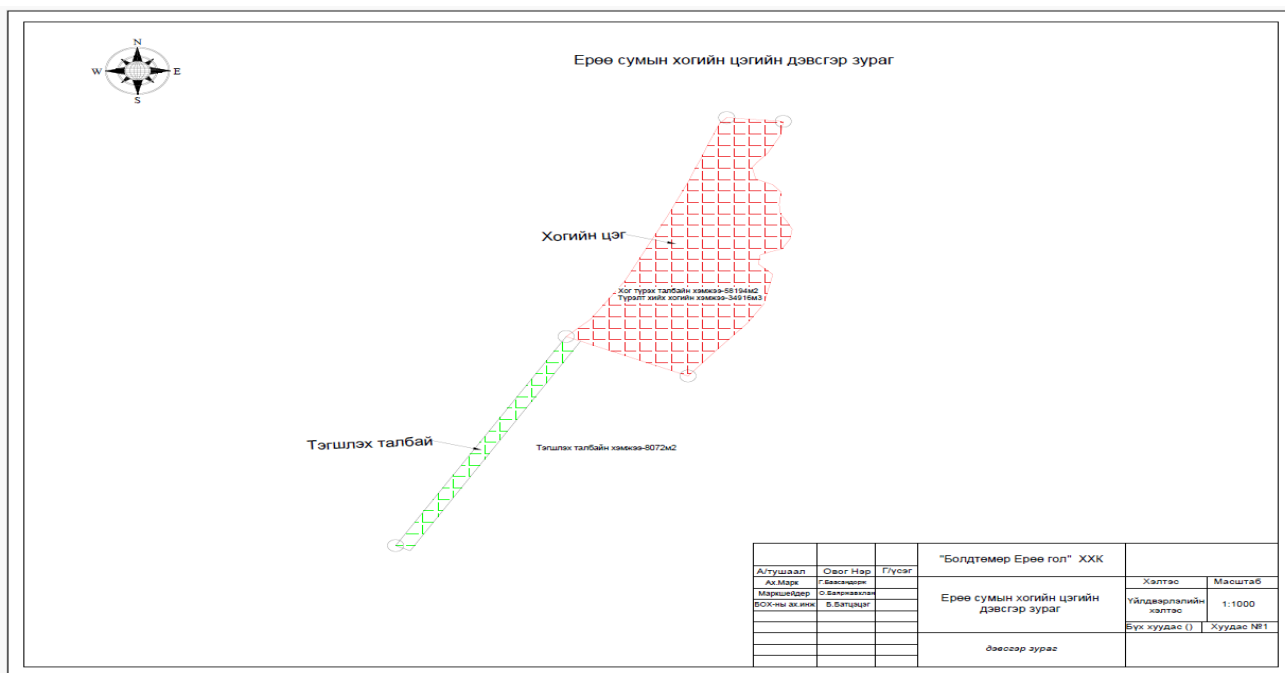
Ерөө сумын 2 дугаар баг Гэрэлт хайлааст гэх газарт сумын төвийн төвлөрсөн хогийн цэг дүүрч хашаа хайснаас тэлэн гарч, шар усны үер эхэлсэн тул орчны бохирдол ихээр гарах эрсдэл үүсэж байна.

Иймд нийгмийн хариуцлагын хүрээнд тус хогийн цэгийг түрж тэгшлэхэд хамтран ажиллана уу.

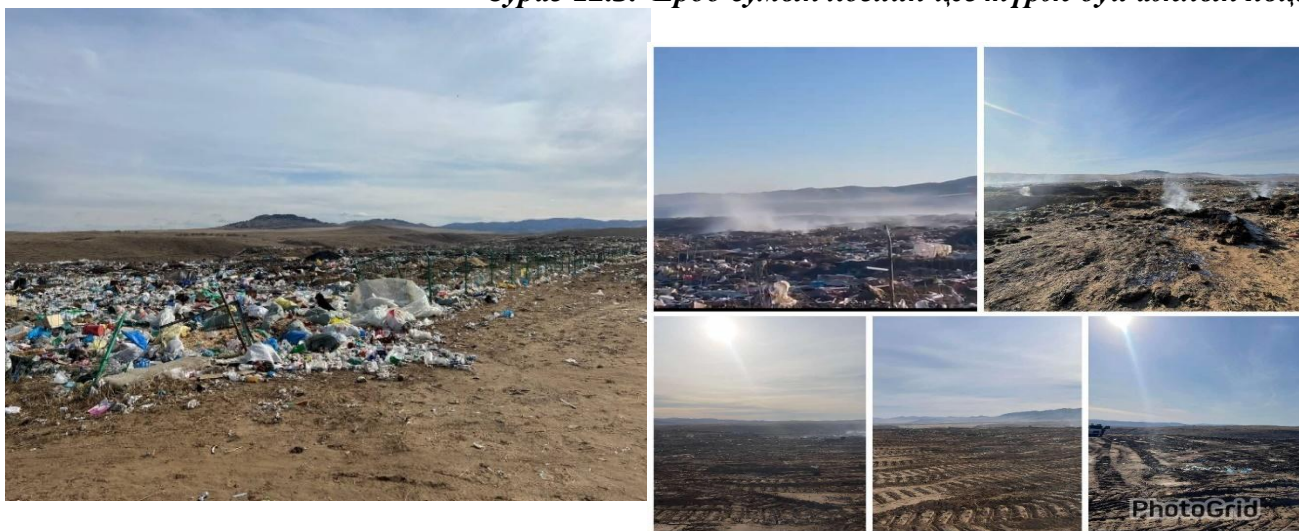

Э.ОДГАРАВ

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-12.2. Ерөө сумын хогийн цэг түрэх ажлын хэмжээ.

Зураг-12.3. Ерөө сумын хогийн цэг түрж буй ажлын явц.

Хүснэгт-12.1. Ажлын хэмжээ.

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Дүн
1	Тэгшлэлт хийх талбайн өргөн	Метр	135
2	Тэгшлэлт хийх талбайн урт	Метр	430
3	Түрэх талбай	М2	58,194

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

4	Эзэлхүүн	М3	34,916
5	Ажиллах цаг /бульдозер/	Цаг	96.0
6	Ажиллах цаг /трайлер/	Цаг	4

Хүснэгт-12.2. Зардлын тооцоо

№	Техникийн дугаар	Ажилласан цаг	Техникийн зардал	Шатахууны зардал	Цалингийн зардал	Бусад зардал	Нийт зардал төгрөг
1	Бульдозер #18 81-13 УБ Shantui SD 22	96.0	11,008,422.57	5,262,011.08	3,588,189.0	2,978,793.40	22,837,416.0
2	Туслах техник /трайлер/	4	198,585.0	137,733.0	68,440.0	60,714.0	465,472
Нийт дүн		100.0	11,207,007.57	5,399,744.08	3,656,629.0	3,039,507.4	23,302,888.0

2. Сэлэнгэ аймгийн Шаамар сумын 3-р баг Дулаанхаан тосгоны захирагчаас тавьсан 2025 оны 05 дугаар сарын 14-ны 40 тоот хүсэлтийн дагуу Дулаанхаан тосгоны нэгдсэн хогийн цэгийг түрж, булшлах ажлыг хийж гүйцэтгэн, холбогдох ажилтанд хүлээлгэн өгсөн. Дулаанхаан тосгонд 8га талбайн 24000м3 хогийг түрж булшлан, хуучин карьерт байрлах 4,9га талбайн хог хаягдлыг түрж тэгшлэх ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Зураг-12.4. Албан бичиг

**СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН
ШААМАР СУМЫН ДУЛААНХААН
ТОСГОНЫ ЗАХИРАГЧ**

Захирагчийн албаны байр, Бүмцэндийн 2-р гудамж 207 тоот,
Дулаанхаан тосгон, Шаамар сум, Сэлэнгэ аймаг, 43071
Утас/Факс: (976) 7036-6363
Цахим шуудан: Dulaankhaan@selenge.gov.mn
Цахим хуудас: www.Dulaankhaan.sc.gov.mn

2025. 05. 01 № 40

танай _____-ны № _____

**“БОЛД ТӨМӨР ЕРӨӨ ГОЛ” ХХК-ИЙН
БАЯНГОЛ УУРХАЙН ДАРГА
Ж.МӨНХБААТАР ТАНАА**

Сэлэнгэ аймгийн Шаамар сумын 3 дугаар баг
Дулаанхаан тосгоны төвлөрсөн хогийн цэгийг цэгцлэхэд
нэг бус удаа нийгмийн хариуцлагын хүрээнд тусалж
дэмжиж ирсэн танай уурхайн хамт олонд юуны өмнө
талархал илэрхийлье.

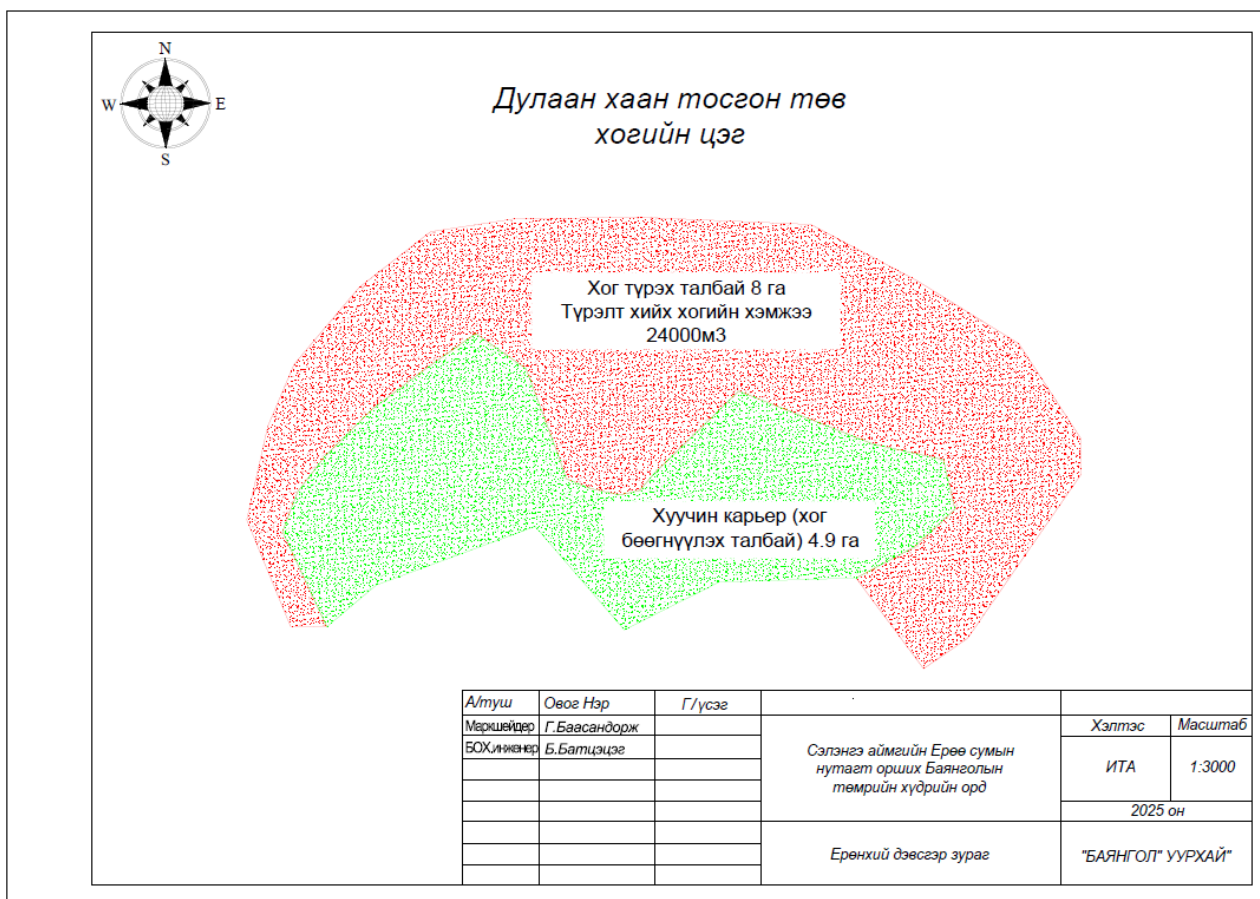
Тус тосгоны нийтийн төвлөрсөн хогийн цэгийн хог
нь тухайн талбайгаас хальж иргэдийн суурьшлын бүс
рүү орж байгааг нэн яаралтай цэгцлэх шаардлага
тулгарсан тул шатахуун, гинжит бульдозероор түрж
цэгцлэх ажилд туслалцаа үзүүлж хамтран ажиллана уу.

С.МЯГМАРТОГТОХ

*43071020~1

Зураг-12.5. Хогийн цэг түрэх төлөвлөлт

Зураг-12.6. Дулаанхан тосгоны хогийн цэгийн түрэх ажлын явц.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүснэгт-12.3. Ажлын тоо хэмжээ.

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Дүн
1	Ажиллах техникийн төрөл		Shantui SD бульдозер
2	Ажиллах техникийн тоо	Ш	1
3	Тэгшлэлт хийх талбайн өргөн	М	92
4	Тэгшлэлт хийх талбайн урт	М	726
5	Нийт ажиллах цаг /үндсэн/	Цаг	40
6	Ажиллах туслах техник	Тээвэр	Трайлер
7	Ажиллах туслах техникийн тоо	Ш	1
8	Нийт ажиллах цаг /туслах/	Цаг	5

Хүснэгт-12.4. Зардлын тооцоо.

№	Зардлын үзүүлэлт	Үндсэн техник	Туслах техник	Нийт дүн
1	Техникийн зардал, төгрөг	4,186,843	243,231	4,430,074
2	Шатахууны зардал, төгрөг	2,168,253	170,262	2,338,515
3	Цалингийн зардал /байгууллага/, төгрөг	746,480	85,550	832,030
4	Бусад зардал, төгрөг	710,158	49,904	760,062
	Нийт	7,811,733	548,948	8,360,681

3. Сэлэнгэ аймгийн Ерөө, Алтанбулаг, Зүүнхараа, Бугант тосгоны нутагт гарсан ой хээрийн 9-н байршилд 12 удаагийн түймэрт 638 ажилтан 22 техник 379.281 сая төгрөгийн шууд зардал гарган 33 хоног унтраах ажиллагаанд оролцсон байна.

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Зураг-12.7. Онцгой байдлын газраас ирсэн албан хүсэлт.

 СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ОНЦГОЙ КОМИСС 213200 Сүхбаатар сум, Сэлэнгэ аймаг Утас/Факс: 7036-2223	“БОЛД ТӨМӨР ЕРӨӨ ГОЛ” ХХК-НИЙ БАЯНГОЛ УУРХАЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Ж.МӨНХБААТАР ТАНАА
2025.04.14 № 29 танай —ны № —т	
Хамтран ажиллах тухай	

Аймгийн хэмжээнд он гарсаар 68 удаагийн ой, хээрийн түймэр бүртгэгдэж, өнөөдрийн байдлаар 4 сумын хэмжээнд 11 ой, хээрийн түймрийг унтраахаар Онцгой байдлын байгууллага болон орон нутгийн мэргэжлийн ангийн хүч хэрэгсэл ажиллаж байна.

Дээрх ой, хээрийн түймэр нь автомашин техник хүрэлцэн очиход хүндрэлтэй хөвч тайгад гарч, цаг агаарын нөхцөл байдал болон хуурайшилтын зэргээс шалтгаалан түймрийн талбай тэлэх, хүч хэрэгсэл дутмаг байгаа зэрэг хүчин зүйлүүдээс шалтгаалж түймрийг унтраахад хүндрэлтэй нөхцөл байдал үүсээд байна.

Цаашид ой, хээрийн түймрийн унтраах ажиллагаанд Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх заалтын дагуу танай байгууллагын 50 ажилтан, 2 автомашиныг татан оролцуулахаар төлөвлөөд байна.

Иймд ой, хээрийн түймэр унтраах ажиллагаанд оролцох хүч хэрэгсэлд шаардагдах хоол хүнс, шатах тослох материал, хөдөлмөр хамгааллын хувцас, багаж хэрэгсэлээр ханган, автомашины бэлэн байдлыг хангуулан томилгоо, бүртгэл судалгааг Онцгой байдлын газарт 2025 оны 07 дугаар сарын 19-ний өдөр ack@selenge.gov.mn цахим хаягаар ирүүлнэ үү.

Холбогдох мэдээллийг Гамшгаас хамгаалах улсын хяналтын ахлах байцаагч, хошууч Б.Бат-Эрдэнэ /99989808/, аймгийн Шуурхай штабын 86790105 дугаараас тодруулна уу.

ОРЛОГЧ ДАРГА,
ХУРАНДАА

С.ПҮРЭВСАМДАН

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүснэгт-13.5. Түймэрийн ажиллагаанд оролцсон бүртгэл, гарсан зардал.

№	Огноо	Газрын нэр	Гамшгийн төрөл	Оролцсон		Гарсан зардал		
				Ажилтан	Техник	Цалин /төг/	Хоол хүнс /төг/	Түлш
1	2025.05.2-2025.05.5	Сэлэнгэ аймаг Түшиг сум Зээргэнт	ой хээрийн түймэр	2	2	2,182,791.00	-	759,994.00
2	2025.05.28-2025.05.31	Сэлэнгэ аймаг Ерөө сум Хэрийн гол	ой хээрийн түймэр	17	1	21,064,202.00	1,558,904.00	960,000.00
3	2025.06.26-2025.06.28	Сэлэнгэ аймаг Ерөө сум Дэлэнч /4 удаа/	ойн түймэр	501	11	34,864,459.00	61,070,608.00	2,727,727.00
4	2025.06.27-2025.07.02	Сэлэнгэ аймаг Ерөө сум Харгант	ойн түймэр	17	1			
5	2025.07.08-12	Сэлэнгэ аймаг Мандал сум Ар цант	ойн түймэр	50	2	100,501,794.00	2,475,716.00	270,434.00
6	2025.06.26-2025.06.30	Сэлэнгэ аймаг Алтанбулаг сум Талын нуруу, Эвцэг, Тэмээн хүзүү, Бөхлөө	ойн түймэр	2	2	2,986,185.00	-	18,195,151.00
7	2025.07.19-2025.07.27	С/Э аймаг Ерөө сум Бөхлөө, Хонгорын нуруу	ойн түймэр	20	1	121,331,628.00	6,572,029.00	800,000.00
8	2025.07.27-2025.08.03	С/Э аймаг Ерөө сум Харгант, Агуйт,	Ойн түймэр	20	1			960,000.00
9	2025.08.08 11.30	Сэлэнгэ Ерөө сум Баянгол	аянга бууж босоо мод шатсан	9	1	-		
Нийт				638	22	282,931,059.00	71,677,257.00	24,673,306.00
Бүгд						379,281,622.00		

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

АРВАНГУРАВ. ТЭРБУМ МОДНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ.

Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн аяны хүрээнд 162.56га талбайд 97,427ш тарьц, суулгацыг тарьж ажиллалаа.

Хүснэгт-13.1. Тэрбум модны тайлан.

№	Модны нэр	Тоо хэмжээ /ш/	Байршил	Талбайн хэмжээ /га/	Зардлын дүн /мян.төг/
1	Нарс	40,000	Сэлэнгэ аймаг Ерөө сум /хандагайт/	20	Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын зардалд орсон.
2	Бургас	10000	Бугант их өлөнт	13	
	Улиас	10000			
	Монос	2000			
	Бөөрөлзгөнө	4000			
3	Хус	4318	Өвөрхангай аймаг-Хар хорум	F5-96.98 F6-25.76	480,627,188.00
	Улиас	5778			
	Нарс	1177			
	Хайлаас	4981			
	Шар хуайс	5402			
	Тавилгана	438			
4	Улиас	169	Сэлэнгэ аймаг Ерөө сум	0.9	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын зардалд орсон.
	Агч	12			
	Монос	145			
	Үхрийн нүд	33			
	Голт бор	256			
	Нарс	137			
5	Нарс	99	Сэлэнгэ аймаг Ерөө сум /Баянгол Уурхай/	5.62	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын зардалд орсон.
	Агч	610			
	Монос	266			
	Голт бор	257			
	Шархуайс	4672			
	Хайлаас	1021			
	Бургас	226			
	Улиас	173			
	Бөөрөлзгөнө	1			
	Хус	3			
	Долоогон	18			
	Үхрийн нүд	95			
	Чацаргана	314			

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

	Өргөст сарнай	9			
	Улаалзгана	24			
	Өрөл	21			
	Гүйлс	72			
6	Бургас	700	Сэлэнгэ аймаг Ерөө сум /Хандагайт гол/	0.3	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын зардалд орсон.
Нийт		97,427		162.56	

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

Хүснэгт-13.2. Өвөрхангай - Хар хорум хотын ногоон байгууламжийн ажлын зардал.

№	Нэршил		Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн дүн, төгрөг	Нийт дүн, төгрөг	
1	Шатах тослох материал З_{штм}	Урал /хүн тээвэр/	литр	604	2,712	1,637,901	10,576,048
2		Бонго түрээс	төгрөг	1	1,500,000	1,500,000	
3		Ачааны машин	литр	2,817	2,640	7,438,148	
4	Материалын зардал З_{мат}	Хус /2 настай/	ширхэг	4,318	15,000	64,770,000	189,525,000
5		Улиас/2 настай/	ширхэг	5,778	2,500	14,445,000	
6		Нарс /2 настай/	ширхэг	1,177	70,000	82,390,000	
7		Хайлаас /2 настай/	ширхэг	4,981	2,000	9,962,000	
8		Шар хуайс /2 настай/	ширхэг	5,402	3,000	16,206,000	
9		Тавилгана / 2 настай/	ширхэг	438	4,000	1,752,000	
10	Ажиллах хүчний зардал З_{цалин}	Дарга-Хэлтсийн	хүн*цаг	1	3,698,750	3,698,750	128,330,727
11		Инженер-Байгаль орчны-Ахлах	хүн*цаг	1	5,885,740	5,885,740	
12		Инженер-Байгаль орчны	хүн*цаг	1	5,031,320	5,031,320	
13		Инженер-Маркшейдер	хүн*цаг	1	1,352,960	1,352,960	
14		Дэд мэргэжилтэн-Байгаль орчны	хүн*цаг	7	3,256,539	25,270,830	
15		Жолооч-Тусгай зориулалттай автомашины	хүн*цаг	2	2,874,480	5,748,960	
16		Жолооч-Үйлчилгээний	хүн*цаг	5	2,470,625	12,353,125	
17		Жолооч-Хүн тээвэр	хүн*цаг	6	3,666,419	21,998,515	
18		Операторч-Экскаваторын	хүн*цаг	1	3,672,340	3,672,340	
19		Ажилтан-Цэцэрлэгжүүлэлтийн	хүн*цаг	10	2,855,448	28,554,475	
20		Нийгмийн даатгалын шимтгэл	төгрөг	13%		14,763,712	

**“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежементийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан**

21	Түрээсээр хийлгэсэн ажил $Z_{\text{мат}}$	Нүх ухах	ширхэг	50,060	2,800	140,168,000	140,168,000
22	Хөдөлмөр хамгааллын болон ажлын багаж хэрэгсэл $Z_{\text{хаб}}$	Хүрз хумбан 3кг	ширхэг	25	5,380	134,495	3,238,804
23		Хүрзний иш	ширхэг	20	2,015	40,302	
24		Хүрз дөрвөлжин 3кг	ширхэг	10	5,995	59,946	
25		Панерь хар	ширхэг	11	42,458	467,036	
26		Шланк усалгааны ф25	ширхэг	90	6,600	594,000	
27		Шланк троссон 76 мм	ширхэг	20	38,500	770,000	
28		Цаасны хутга	ширхэг	3	5,657	16,971	
29		Цаасны хутганы ир	ширхэг	3	3,575	10,725	
30		Шүүр тосгуур	ширхэг	1	20,429	20,429	
31		Скоч	ширхэг	24	13,200	316,800	
32		Бээлий резинэн алгатай	ширхэг	536	1,100	589,600	
33		Толгойн гэрэл /каскан дээр зүүдэг/	ширхэг	2	35,000	70,000	
34		Бээлий цагаан	ширхэг	150	990	148,500	
35	Ажиллагсдын хоол, үйлчилгээний зардал $Z_{\text{хоол}}+Z_{\text{үйлч}}$		хүн*хоног			8,442,278	8,442,278
36	Хангамжын материал Бусад $Z_{\text{бусад}}$		төгрөг			346,330	346,330
Нийт дүн		$Z_{\text{БНС}}=Z_{\text{штм}}+Z_{\text{мат}}+Z_{\text{цалин}}+Z_{\text{эхш}}+Z_{\text{хаб}}+Z_{\text{хоол}}+Z_{\text{үйлч}}+Z_{\text{бусад}}$				₮ 480,627,188	

1 ширхэг суулгацанд ногдох зардлын дүн, төгрөг	21,754
--	--------

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

**БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
БИЕЛЭЛТИЙН ЗАРДЛЫН ЗАДАРГАА**

Хүснэгт 45. БОМТ-ний задаргаа

Д.Д	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Ажлын хэмжээ	Төлөвлөгөө мян/төг	Биелэлт мян/төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	24	10,250.0	6,594.0
2	Нөхөн сэргээлт	2	70,000.0	123,156.747
3	Дүйцүүлэн хамгаалал	2	10 000.0	189,520.911
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох	-	-	-
5	Түүх соёлын өвийг хамгаалах	-	-	-
6	Осол эрсдлийн менежмент	10	5,000.0	-
7	Хог хаягдлын менежмент	8	2,000.0	500.0
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	11	4,250.0	3,193.550
9	Удирлага зохион байгуулалт	5	35,000.0	39,218.2
10	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч, оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах	3	-	-
11	Засаг даргын шаардлагаар хийсэн ажил	3	-	410,945.191
12	Тэрбум мод үндэсний хөтөлбөр	6	-	480,627,188
Нийт		72	136,500.0	1,253,755.623

ДҮГНЭЛТ

1. Батлагдсан 2025 оны БОМТ-г үндэслэн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний тайланг Байгаль Орчин, Ногоон Хөгжлийн Яам (БОНХЯ)-ны сайдын баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам” А-618 дагуу боловсруулсан болно.
2. Тайлант онд БОМТ-нд тусгагдсан байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, нөхөн сэргээлт, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ, осол эрсдлийн менежмент, хог хаягдлын менежмент, байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын хүрээнд хэрэгжүүлсэн ажлууд, тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчдад тайлагнах, засаг даргын хүсэлт шаардлагаар хийгдсэн ажил, ОХШХ-ийн биелэлтийг тайлагнасан болно.
3. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний чиглэлээр 24 ажил төлөвлөснөөс 24 ажил 100% гүйцэтгэлтэй.
4. техникийн нөхөн сэргээлтийг 2.3га талбайд хийхээр төлөвлөснөөс 2.9га талбайд давуулан биелүүлсэн, биологийн нөхөн сэргээлтийг 3.3га талбайд хийхээс төлөвлөснөөс 2.4га талбайд олон настын холимог үрээр, 0.9га талбайд жимсний мод болох бөөрөлзгөнийг 3000ш тарив.
5. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Бугант-Их өлөнт нэртэй талбайд 2024 онд 13га-д техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд биологийн нөхөн сэргээлт болох 26000ш бургас, улиас, монос, бөөрөлзгөнө тарьж, нэсэлтээр 20 га талбайд нарсар ойжуулалтын ажлыг хийж ажиллалаа.
6. Осол эрсдлийн менежмент төлөвлөгөөнд 10 Ажил төлөвлөснөөс 10 ажлийг 100% хийж гүйцэтгэсэн.
7. Хог хаягдлын менежмент төлөвлөгөөнд 8 ажил тусгаснаас 8-н ажлыг 100% хийж гүйцэтгэсэн.
8. БОМТ-нд тусгагдсан орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг агаарын чанар, дуу чимээ, хөрсний чанар, усны чанар, эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ гэсэн бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд 1-2 удаагийн давтамжтай хийж, дүгнэлт боловсруулан ажиллалаа.
9. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд 5-н ажил тусганаас 5-н ажлыг амжилттай хийж гүйцэтгэсэн.
10. Тайлант оны 6 сард “Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК нь Ерөө сумын ЗДТГ болон Иргэдийн хурлын гишүүдэд төслийн үйл ажиллагаа, нийгмийн хариуцлага, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тухай тайланг танилцуулж, иргэдээс ирсэн санал гомдлыг хүлээн авах ажлыг зохион байгуулж ажиллалаа.
4. Засаг даргын албан хүсэлт болон шаардлагын дагуу Ерөө сумын хогийн цэг, Дулаанхаан тогсгоны хогийн цэгийг тус тус түрж, булшлах ажил, ой хээрийн түймэрт Сэлэнгэ аймгийн Ерөө, Алтанбулаг, Зүүнхараа, Бугант тосгоны нутагт гарсан ой хээрийн 9-н байршилд 12 удаагийн түймэрт 638 ажилтан 22 техник 33 хоног унтраах ажиллагаанд оролцсон байна.
11. Тэрбум мод хөдөлгөөний хүрээнд 162.56га талбайд 97,427ш мод бутыг тарих ажлыг тус тус зохион байгуулж ажилласан байна.

*“Болдтөмөр Ерөө гол” ХХК-ийн Баянгол уурхайн 2025 онд авч хэрэгжүүлэх
байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан*

ХАВСРАЛТ МАТЕРИАЛЫН ЖАГСААЛТ